HISTORIA ECCLESIASTICA VARIIS COLLOQUIIS DIGESTA

UBI

PRO THEOLOGIÆ CANDIDATIS

Res præcipuæ, non solùm ad Historiam, sed etiam ad Dogmata, Criticam, Chronologiam, & Ecclesiæ Disciplinam pertinentes, per breves Interrogationes, & Responsiones perstringuntur, & in præclaro ordine collocantur.

TOMUS QUARTUS

Complectens tria Ecclesiæ sæcula Decimum, Undecimum, & Duodecimum.

PARS PRIMA

Continens Decimum, & Undecimum.

AUCTORE

FR. IGNATIO HIACYNTHO
AMAT DE GRAVESON

Sacræ Facultatis Parisiensis Doctore, & Collegii Casanatensis Theologo, Ord. Fratrum Præd.

Ex dono R.mi [illegible]

ROMÆ MDCCXVIII.
Apud Franciscum Gonzagam.

SUPERIORUM PERMISSU.

MONITUM AUTHORIS AD LECTOREM.

IN quàm immensam molem parva ab origine res sæpiùs crescant, hoc quarto Historiæ Ecclesiæ Tomo, qui nunc, benè fortunante Deo, in lucem prodit, sat superque didici. At enim, cùm in concinnanda sæculorum decimi, undecimi, & duodecimi Historia existimarem, eam unico justæ magnitudinis Tomo comprehensum iri, comperi tamen, hunc quartum Historiæ Ecclesiasticæ Tomum, jam typis excusum, in majorem, quàm par esset, excrevisse molem, & aliis, quos jam publica luce donavi, multò grandiorem evasisse. Quamobrem studiosi Lectoris utilitati ut consulerem, operæ pretium me facturum esse duxi, si duas in partes huncce Tomum distribuerem, quarum prima complecteretur Historiam Ecclesiasticam sæculorum decimi & undecimi; Altera exhiberet Historiam duodecimi sæculi. Unicuique tamen integrum ac perfacilè erit, si velit, utramque istius Tomi partem in unum Volumen constringere, & unam ab altera non divellere. Cæterùm, Amice Lector, si tibi Religio cordi est, curarum partem aliquam in-

studium Historiæ Ecclesiasticæ derivare, Fastorum indagare monumenta, Summorum Pontificum Decreta, & Conciliorum Canones sæpiùs lectitare, atque memoriæ tuæ clavo, ut ajunt, trabali, altè defigere debes. Habebis me molestiæ ac laboris literarii vicarium, dùmque nostra in Historiam Ecclesiasticam te non tædebit perlustrare Opera, ipse lucubrationum bibere fuliginem, & infinita veterum ac recentiorum monimenta, tua causa, percurrere non desistam. Non pigebit etiam, sicubi hæreo, quærere, & subsidio mihi diligentiam comparare; sicubi nescio, discere; sicubi erro, sententiam mutare, & omnia, quæ hactenùs scripsi, vel deinceps scripturus sum, maxima, qua par est, reverentia, subjicere Sanctæ Romanæ Ecclesiæ & Sedis Apostolicæ judicio, cui, ceù tutissimæ fidei nostræ anchoræ indivulsè adhærere summo semper religionis loco ducam.

NOS

NOS FR. ANTONINUS
CLOCHE

Sacræ Theologiæ Professor, ac totius Ordinis Fratrum Prædicatorum humilis Magister Generalis & servus salutem.

TEnore præsentium nostrique auctoritate Officii licentiam facimus Reverendo admodum Patri Fratri *Ignatio Hiacyntho Amat de Graveson* in Sacra Facultate Parisiensi Doctori ac in Collegio Casanatensi Conventus Sanctæ Mariæ super Minervam de Urbe Theologo, Provinciæ nostræ Provinciæ Alumno typis edendi Opus in plures Tomos distributum, cui titulus est: *Historia Ecclesiastica variis Colloquiis digesta*, *&c.* dummodò prius approbatum fuerit à duobus Ordinis nostri in Theologia Magistris, & aliis servatis de jure servandis. In quorum fidem &c. Datum Romæ in Conventu nostro Sanctæ Mariæ super Minervam die 8. Martii 1717.

Fr. Antoninus Cloche
Magister Ordinis.

Loco ✝ Sigilli.

Fr. Bernardus d'Arçet Magister, & Socius.

Registr. fol. 79.

PErgit Scriptor haud ignobilis, Reverendus admodum Pater *Ignatius Hiacynthus Amat de Graveſon*, Sacræ facultatis Pariſienſis Doctor, & Collegii Caſanatenſis Theologus, Ordinis Fratrum Prædicatorum, vir recondita ſingularique litteratura perpolitus, judicio, ſuavitate, & elegantia vel omnium primus, vel ſecundus nulli, pergit quo cæpit pede: Scilicet Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ variis Colloquiis digeſtæ in lucem emittit volumen quartum ſæcula decimum, undecimum, & duodecimum complectens ſtylo terſo, methodo plana, modo adhibito, extra brevitatem quæ obſcuritatem parit, extra prolixitatem quæ faſtidium affert, extra paterga quæ animum à ſcopo revocant, extra futilia quibus horæ bonæ malè collocantur, tandem extrà vitia & adulationis, & ſimultatis, quibus Hiſtoria conſpurcatur. In præſens mihi liceat *Petri Bleſenſis* verba epiſt.77. huicce volumini aſſerere, *nihil ibi reſidet, quod Lectorem offendat, quod inducat errorem, quod virtutem non exerceat, quod non ædificet fidem, quod vitam non inſtruat, quod non ſapiat honeſtatem*. Illud itaque calculo noſtro comprobandum libenter duximus. Datum Romæ in Conventu & Collegio Sanctæ Mariæ ſuper Minervam Kalendis Novembris anni 1718.

Fr. Antonius Bardon, Facultatis Pariſienſis Doctor Theologus, & Cathedraticus Caſanatenſis, Ordinis Prædicatorum.

Præ-

PRæstantissimorum Scriptorum ingenia hoc habent, ut quò altiùs in propositam sibi materiam penetrant, eò latiùs doctrinæ, ac eruditionis suæ radios expandant: neque tamen à præstituto scopo, vel latum quidem digitum unquam deflectant. Has insignes dotes in clarissimo viro, cujus quartum Historiæ Ecclesiasticæ Volumen, ex supremi Ordinis nostri Archimandritæ, ac Magistri Generalis mandato, lubens lectitavi, cùm semper, tum potissimùm impræsentiarum, quàm maximè sum demiratus. Rerum in Ecclesia tribus decimo, undecimo, & duodecimo sæculis gestarum seriem, in unum ipse Tomum contraxit: At quàm præclarè, quàm doctè! Multam certè in iis litterarum suppellectilem, hactenùs minus pulchrè digestam, accuratiori methodo illum Orbi Ecclesiastico suppeditasse, proprio judicio, atque experimento comprobabit Historiæ Ecclesiasticæ studiosus. Præcipuas subindè Historici, Historiæque partes: Veritatem, strictas temporum Epochas, stylum elegantem, gratam brevitatem, optandam perspicuitatem, prudentiam singularem, quantùm capio, quantùm sapio, adamussim observavit. Quamobrem, cum *Paulo Manutio* concludere nullus dubito: ut istud opus est laudatissimum, in quo simul, & ars commendat materiam, & materia vicissim artem: ita liber iste est optimus, in quo & argumenti utilitas commendat eloquentiam, & Auctoris facundia commendat argumentum. Undè, cùm Fidei, Christianæ morum Disciplinæ sit omni ex parte consonus, ut in publicum

cum

cùm quantociùs prodeat, & censeo, & cupio. Datum Romæ, in Conventu Sanctæ Mariæ super Minervam, die 1. Novembris, Anni 1718.

Fr. Patricius Plonket Ordinis Prædicatorum, Sacræ Facultatis Parisiensis Doctor, & Collegij Casanatensis Theologus.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici.

T. Epiſcopus Heracliæ Vicesgerens.

APPROBATIO.

D. LEANDRI DE PORZIA

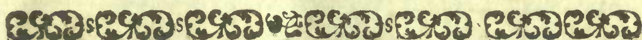
Prioris Lerinenſis.

Ordinis Sancti Benedicti Sac. Indicis Congregationis Conſultoris, necnon S. Officii Qualificatoris.

JUſſu Reverendiſſimi Pat. Gregorii Selleri Sac. Palatii Apoſtolici Magiſtri quartum Tomum *Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ variis Colloquiis digeſtæ &c.* in duas partes diviſum perlegi; cùmque in ipſo ſuſpexerim ſingularia illa eruditionis, pietatis, ſanæque doctrinæ ſpecimina, quæ jam editos ejusdem Operis Tomos egregiè commendant, ideò publica

blica luce dignissimum censeo. Ex Ædibus Sancti Callisti die 7. Novembris anni Domini 1718.

D. Leander de Porzia Prior Lerinensis.

IMPRIMATUR,

Fr. Gregorius Selleri Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

IN-

INDEX COLLOQUIORUM

Quæ continentur

IN PRIMA PARTE

Hujus Quarti Tomi.

COLLOQUIA

In Historiam Ecclesiasticam X. & XI. sæculi.

COL-

COLLOQUIUM III.

COLLOQUIUM IV.

COLLOQUIUM V.

COLLOQVIVM VI.

HISTORIA ECCLESIASTICA

X. & XI. Ecclesiæ sæculi.

Variis Colloquiis digesta.

Æculorum decimi & undecimi Ecclesiæ inter se licèt longè dissimilium Historiam simul connectimus, ut lectorem horrendâ, quam describemus, sæculi decimi variis infecti vitiis imagine perculsum, ea haud parùm posteà delectet, quæ in undecimo sæculo multò jucundior se se explicat rerum facies, & Ecclesiæ sol serenior affulgere cępit. At enim Decimum sæculum sui asperitate ac boni sterilitate *ferreum*, mali exundantis deformitate *plumbeum*, atque Scriptorum inopiâ *obscurum* jure ac merito appellat Ecclesiasticorum Annalium parens *Baronius*. Nullum etiam sæculo decimo indoctius, aut infelicius extitisse, litteris mandavit *Bellarminus* lib. 4. *de Romano Pontifice* cap. 12. Sed quantùm decimo Ecclesiæ sæculo undecimum prę-stiterit, cùm ex rerum gestarum magnitudine, tùm ex propagatione Ordinis Monastici, ac tum maximè ex restituto per Sanctissimos Pontifices Romanæ Ecclesiæ splendore, luculentèr ostendit

doctissimus *Mabillonius* Præfatione in Sæculum V. Benedictinum, quod est Ecclesiæ undecimum. Nos verò juxtà præscriptam à principio methodum, Historiam utriusque Ecclesiæ sæculi, decimi & undecimi, sex Colloquiis complectemur. In primo describam statum Ecclesiæ tàm in Oriente, quàm in Occidente sub Imperatoribus & Principibus Christianis. In altero continuam exhibebo seriem Episcoporum, qui prçcipuas Ecclesiæ Sedes, Romanam videlicet, & Constantinopolitanam in his duobus sæculis tenuerunt. in tertio perstringam Hæreses, quæ his sæculis Ecclesiam exagitarunt. In quarto referam Concilia, quæ tum ad proscribendas Hæreses, tùm ad collapsam disciplinam Ecclesiæ restaurandam variis in locis fuerunt convocata. In quinto disseram de Viris illustribus, qui pietatis & eruditionis famâ in utroque sæculo claruerunt, eorumque Opera accuratè recensebo. In postremo brevem & compendiosam tradam notitiam Fidei Doctrinæ, & Disciplinæ tàm Ecclesiasticæ, quàm Monasticæ, nec non Ethices Christianæ Doctrinæ, quâ fuerunt imbuti Christiani sæculorum Ecclesiæ Dècimi & Undecimi.

COLLOQUIUM PRIMUM.

De ſtatu Eccleſiæ tàm in Oriente, quàm in Occidente ſub Imperatoribus. & Principibus Chriſtianis Decimi, & Undecimi Sæculi.

DISCIP. NE ea, quæ ad ſtatum Decimi, & Undecimi Eccleſiæ ſæculi ſpectant, promiſcuè in iſto Colloquio confundamus, à ſtatu, ſeu loco, quo decimo ſæculo res Eccleſiæ erant, ordiri debemus.

MAGIST. Decimo ſæculo res Eccleſiæ peſſimo loco erant. In eo ſi quidem, ut generatim loquar, graſſabantur crudelitas, ambitio, luxuria, ignorantia, & latè diffuſa barbaries. Impunè vivebant tyranni, raptores, inceſti, ſacrilegi, proditores. Bona Eccleſiaſtica, Epiſcopatus, cæteraque Beneficia paſſim invadebantur, & à laicis ac uxoratis ſæpe poſſidebantur. In Cathedra S. Petri ſederunt eo ſeculo aliqui Pontifices, qui à virtute Majorum omninò defecerunt. Verbo dicam, tam fæda erat id temporis Eccleſiæ Romanæ facies, ut, teſte Baronio, cuncta quæ olim paſſa fuit Eccleſia ſub Gentilibus Imperatoribus, aliiſque quibuſcumque perſecutoribus, horum comparatione ſint æſtimanda luſus quodam modo puerorum, eò quòd Principes hujus ſæculi, quantumlibet Chriſtiani, hac tamen ex parte dicendi tyranni ſeveriſſimi, quòd tyrannicè ſibi Romanorum Pontificum electionem arrogantes, quàm plurima hor-

renda monſtra in eam intruſerint; factionibus ità inter ſe ſe decertantibus, ut modò Romani Proceres, modò Etrurię Principes intruderent sæculari potentiâ quem vellent, & deiicerent quem poſſent Romanum Pontificem à contraria factione promotum. Cave tamen, dùm tam deploratum inſpicis Eccleſiæ ſtatum, cave, inquam, ne quidpiam miſerentis ac omnia proſpicientis Dei ſapientiâ indignum ſuſpiceris, credaſque in illis funeſtis tempeſtatibus Eccleſiam ſuam, quę nullis adverſitatum fluctibus mergi unquam poteſt, ita eum deſeruiſſe, ut boni aliqui malis permixti non fuerint. Multis, magniſque vitiis exundaſſe sæculum Eccleſiæ decimum certè inficias ire haud poſſum. Sed, quemadmodùm tot fluvii, tot imbres, tanta medicatorum vis fontium ſaporem maris nō modò non corrumpunt, ſed ne remittunt quidem, ità nec ſcelerum colluuies, nec adverſarum impetus rerum invariabilem Eccleſię doctrinam, adverſùs quam, juxta Chriſti Domini Oraculum, portę inferi nunquam prævalebunt, decimo sæculo labefactare potuerunt. Excitavit quippè Deus Opt. Max. Viros Apoſtolico Zelo præſtantes, Summos Pontifices, Epiſcopos, Clericos, Abbates, & Monachos, qui adiutrices manus periclitanti Eccleſiæ, variiſque conflictatæ malis ſuppoſuerunt, avitam fidem Catholicam non ſolùm illibatam conſervarunt, ſed etiam multos populos, Normannos videlicet, Moſcovitas, Svecos, Polonos, Sclavos, & Hungaros in tenebris Idololatriæ conſepultos, obſtetricante divinâ gratia, ad Chriſti fidem converterunt; Epiſcopatus complures variis in locis erexerunt, atque multa condide-

diderunt Monasteria, sicut ex his quæ in nostris subsequentibus Colloquiis dicturi sumus, manifestò constabit. Hæc autem generatìm in præsentia observanda esse duxi, ut irem obviam calumniis Heterodoxorum nostri temporis, qui perperàm asserunt, inimicum hominem sæculo decimo, dum vitiorum somno Pastores Ecclesiæ essent oppressi, & omnia densissimæ ignorantiæ tenebris jacerent immersa, superseminasse Zizania, quæ purum fidei semen suffocarunt, ac prava dogmata in locum antiquæ & primigeniæ Christianæ fidei puritatis induxerunt, latèquè propagarunt. Hanc meram esse Hæreticorum imposturam, & dignum sanè patellâ operculum, constantèr assero, non solùm quia certo certiùs est, nullos decimo sæculo exortos esse circà fidem errores, sicut apertè prodit Historia Ecclesiastica, verùm etiam, quia licèt decimo Ecclesiæ sæculo, diffusâ ubique barbarie, maximus apud Christianos extiterit rudium & imperitorum numerus, atque bonis litteris, & scientiis fere omnibus spissa nox incubuerit, nihilosecius in Gallia, Anglia, & in aliis Occidui Orbis regionibus non defuerunt doctrinâ & sanctitate illustres Episcopi, Abbates, & Monachi, qui priscam fidem adulterari, novaque & infesta in Ecclesiam invehi dogmata passi nunquam fuissent, ut latiùs expendemus in Colloquio sexto.

D. Quis ineunte decimo Ecclesiæ sæculo in Orientis Imperio dominabatur?

M. *Leo VI.* Cognomento *sapiens*, seu *Philosophus*, qui anno DCCCLXX. à Patre suo *Basilio* Imperatore consors Imperii factus, mortuo Pa-

tre, ſolus anno DCCCLXXXVI. regnare cœpit, adhuc ineunte decimo ſæculo Orientis Imperium tenebat. Hunc Imperatorem egregiis virtutibus præditum, & liberalibus potiſſimum diſciplinis excultum varia edidiſſe Opera, *Photium* è Sede Conſtantinopolitana deieciſſe, & in ejus locum *Stephanum* fratrem ſuum ſuffeciſſe, jam obſervavimus in præcedentibus Colloquiis. His itaque prętermiſſis, cætera, quæ ad geſta hujuſce Imperatoris attinent, breviter hìc ſubnectam. Illatam ſibi à *Santabareno*, Monacho nequiſſimo, injuriam ultus eſt *Leo* Imperator, eumque flagris cæſum & oculis orbatum in exilium ablegavit. In bello parùm felix fuit: anno ſi quidem DCCCXCIII. contra Bulgaros pugnaturus ingentem undique collegit exercitum, cui *Catacalonem*, & *Theodoſium* Duces præfecit; ſed hi, commiſſo ad *Bulgarafagum* prælio, magnâ ſuorum clade profligati ſunt, interempto ipſomet *Theodoſio*, de cujus nece acerbiſſimo dolore affectus eſt Imperator. Victus eſt etiam idem Imperator anno nongenteſimo decimo à Saracenis navali prælio, cui præfecerat *Himerium*, per quem tamen anno nongenteſimo octavo de illis magnam bello navali victoriam reportaverat. Quatuor uxores duxit hic Imperator, quarum primam *Theophanonem*, ſeu *Theophaniam* dictam, ſuperſtite adhuc patre ſuo *Baſilio*, ſibi matrimonio copulavit, fæminam ſanctiſſimam & miraculis illuſtrem, cujus memoriæ Ædem ſacram ipſe poſtmodum erexit. Mortuâ *Theophanià*, alteram ſibi ſociavit uxorem dictam *Zoem*, Styliani Tzautzæ filiam, cum qua, vivente adhuc *Theophanià* priori conjuge, ſtupri conſuetudinem exercuerat. Defun-

ctâ *Zoe* ſecundâ uxore, tertiam ſibi *Leo* Imperator adjunxit conjugem, nempè *Eudociam* inſignis pulchritudinis fæminam. Demùm, poſt obitum *Eudociæ* ad quartas nuptias convolavit *Leo*, & matrimonium inivit cum *Zoe Corbonopſina*, ex qua filium ſuſcepit *Conſtantinum*. Huic quarto matrimonio, quòd Canonibus in Eccleſia Orientali receptis eſſet contrarium, interceſſit *Nicolaus Myſticus* Patriarcha Conſtântinopolitanus, ob idque *Leonem* Imperatorem ab Eccleſiæ aditu prohibuit, cùmque propoſiti tenax ad quartas probandas Imperatoris nuptias nullo pacto flecti & adduci poſſet, è Sede Conſtantinapolitana ab eodem Imperatore deturbatus in Monaſterium, quod hic Patriarcha condiderat, relegatus eſt, & in ejus locum *Euthymius* Syncellus vir religioſiſſimus ſubrogatus fuit. Obiit *Leo* Imperator cœliaco morbo, ideſt, ex profluvio ventris die XI. menſis Maii anni nongenteſimi undecimi, cùm imperaſſet annos XXV. menſes duos, & dies decem. Moriens deſignavit Imperatorem ſimul & tutorem filii ſui *Conſtantini* Alexandrum fratrem ſuum, qui ipſo Imperii ſui initio *Nicolaum Myſticum* in Patriarchatum Conſtantinopolitanum reſtituit & *Euthymium*, virum alioqui ſanctiſſimum, Patriarchatu dejectum malè haberi, ac probro ab adverſæ factionis Clericis, pugniſque percuti permiſit, ſicut narrat *Baronius* poſt Curopalatem, deploratque *Aretas* Presbyter Cœſarienſis in Oratione funebri in ſanctiſſimi illius Patriarchæ translatione habitâ, quæ à *Lipomano* edita eſt, ubi & cauſam odii Clericorum in eum fuiſſe ait, quòd illos palàm ſimoniæ intentos coercuiſſet. *Alexander* Imperator,

tor, & *Constantini* filii *Leonis* tutor, Princeps fuit crapulę, luxui, & libidini deditissimus. Bulgarorum legatos arroganter excepit, & contumeliosè dimisit, *Simeoni* eorum Regi minas intentans; quod ægrè ferens *Simeon* in Imperium arma movit, eique multas intulit clades. *Alexander* Imperator excessit è vivis anno nongentesimo duodecimo ruptâ venâ, multoque è naribus & pudendis effuso sanguine, postquam vino madidus, oppiparèque pransus, ludo deinde pilæ corpus suum violenter nimis exercuisset, *Alexandro* è vivis sublato successit in Orientis Imperio *Constantinus VII.* puer septennis, dictus *Porphyrogenita*, nepos *Alexandri*, & filius Leonis VI. *Constantinus* sub tutela *Nicolai Mystici* Patriarchæ Constantinopolitani, & selectorum Patriciorum, quos *Alexander* designaverat, nec non *Zoes* matris, imperavit septem annis, hoc est ab anno nongentesimo duodecimo, usque ad annum nongentesimum decimum nonum, quo sibi Imperii Collegam adscivit *Romanum Lacapenum*, eò quòd *Leonem Phocam* de victoria, quam de Bulgaris, contra quos ab Imperatore *Constantino* missus fuerat, felicitèr reportaverat, nimis tumidum, & palàm Imperium affectantem repressisset, cepisset, excæcasset. At *Romanus Lacapenus* anno nongentesimo decimo nòno coronatus Imperator, ac rerum summâ cum Constantino Porphyrogenita unà potitus, totam ferè sibi auctoritatem asseruit, sicque pro suo nutu & arbitrio Imperium administravit, ut *Constantinus* non amplius Imperator videretur. Quin, ut Imperialem dignitatem, ad quam assumptus fuerat, *Romanus Lacapenus*, in familia sua retinere

nere posset, *Christophorum* filium suum primò, dein reliquos duos, *Stephanum*, & *Constantinum*, postremò, nepotem suum ex *Christophoro* Imperatores coronavit; *Theophylactum* verò filiorum natu minimum, dejecto *Tryphone*, Patriarcham Constantinopolitanum ordinari jussit. Verùm, hanc in *Romano lacapeno* ingrati animi labem, ejusque in proprium benefactorem *Constantinum* Imperatorem contemptum, pari in ipsummet impietate filius ejus ultus est. anno siquidem nongentesimo quadragesimo quarto *Stephanus* patrem suum *Romanum lacapenum* Imperii annum vigesimum sextum decurrentem, insignibus Imperii exutum & attonsum in *Protam* Insulam relegavit. Eandem infaustam sortem non multò post nacti sunt *Romani lacapeni* filii in Patrem perduelles, quos Imperio abdicavit, clero invitos mancipavit, ac procùl deportari jussit *Constantinus Prophyrogenita*, indeque solus moderari cœpit Imperium. Religione, & amore scientiarum, quas hic Imperator impensè coluit, & instauravit, ut patet ex ejus operibus, quæ in Colloquio quinto referemus, non nullam sibi peperit laudem, sed ob vitia, quibus se turpiter fœdavit, magnam subiit vituperationem. Erat enim crapulæ & libidini deditus, Reipublicæ administrationem neglexit, indignos Magistratus promovit ad Officia, &, cùm esset in puniendo sęvissimus, *Constantinum Ducam* Imperium sibi eripere molientem, multosque Patricios conjurationis conscios obtruncavit. obiit *Constantinus Porphyrogenita* imperator die 2. mensis Novembris anni nongentesimi quinquagesimi noni non sine suspicione veneni sibi à *Romano*

filio

filio ſuo propinati. Imperavit poſt mortem patris ſub tutela matris & aliorum patriciorum annis ſeptem, cum *Romano lacapeno* annis viginti ſex, & tandem ſolus annis quindecim. Mortuo Conſtantino Porphyrogenita anno nongenteſimo quinquageſimo nono ſucceſſit in Imperio Orientis ejus filius dictus *Romanus junior*, qui vigeſimum primum ætatis annum attigerat. Bis nuptias iniit, primùm cum *Bertha*, Hugonis Italiæ Regis filia, cum qua per annos quinque vixit, Sed illa obiit intacta ac virgo, ut tradit *Curopalates*. Exinde, aliam ſibi à *Conſtantino* Patre datam *Romanus junior* duxit uxorem *Anaſtaſiam*, plebeis, ac cauponibus ortam parentibus, quam *Theophanonem* appellavit, & ex qua duos filios ſuſcepit *Baſilium*, & *Conſtantinum*, qui poſtea, ut mox dicemus, imperarunt. Hujus uxoris inſtinctu *Romanus* Imperator matrem & ſorores aulâ amovit & tonſis crinibus ad Monaſterium ablegavit. Saracenos per Duces *Nicephorum Phocam*, & *Leonem Phocam* debellavit, vicit ac profligavit. Crapulę & libidini, quibus affatim indulgebat, deditiſſimus cùm eſſet, exhauſtis corporis viribus obiit anno nongenteſimo ſexageſimo tertio, ætatis ſuæ vigeſimo quarto, poſtquam imperaſſet annos tres, menſes quatuor, dies quinque. Auditâ morte Imperatoris, *Nicephorus Phocas*, qui tum temporis in Cappadocia verſabatur, vir rei militaris apprimè gnarus, plurimiſque de Saracenis victoriis relatis clariſſimus, à Copiis Orientalibus Imperator eſt acclamatus, fruſtrà licèt reluctante *Joſepho* Cubiculario, & ſupremo Imperii Adminiſtro, qui nihil non egit ut eum opprimeret. Conſtantinopolim

polim reverſus *Nicephorus Phocas* à *Polieucto* Patriarcha Conſtantinopolitano coronatus fuit Imperator, & *Bardam* patrem ſuum dignitate Cæſaris ornavit. *Theophanonem* uxorem *Romani* Imp. venuſtam admodùm mulierem ſibi conjugem copulavit. At illas nuptias illicitas eſſe increbuit rumor, eò quòd diceretur, *Nicephorum Phocam* liberorum *Romani* Imperatoris ac *Theophanonis* è ſacro lavacro ſuſceptorem fuiſſe: quod cùm accepiſſet *Polieuctus* Patriarcha Conſtantinopolitanus, ipſi ſacris omnibus interdixit, niſi matrimonium ſolveret ſpiritalis affinitatis impedimento diremptum. Negante tamen Imperatore, ſe liberorũ *Theophanonis* ſuſceptorem fuiſſe, ſed patrem ſuum *Bardam* hoc munus obiiſſe teſtante, delinitus tandem ac flexus Patriarcha, ejus conjugium cum *Theophanone* ratum, validumque habuit. Princeps fuit *Nicephorus Phocas* militari ſcientiâ ſolertiſſimus, agendi vi acerrimus, ad omne laborum genus rigidus, omni voluptatum illecebrâ ſuperior, & civili adminiſtratione magnanimus & magnificus. Sed has præclaras animi dotes obſcuravit ſordida & illiberalis ejus indoles, quâ avaritię ſupra modum addictus nova tributa adiecit, vetera auxit, Eccleſias tributarias fecit, & Imperatorias largitiones Senatui fieri ſolitas, atque numiſmatum pondus imminuit. Periit tandem *Nicephorus Phocas* inſidiis, quas *Theophano* ejus conjux, & *Joannes Tzimiſces* ei in Palatio ſtruxerunt, necemque intulerunt die undecimâ menſis Decembris anni nongenteſimi ſexageſimi noni, cùm imperaſſet annos ſex & totidem menſes. Poſt *Nicephori Phocæ* obitum *Joannes Tzimiſces* fuit acclamatus Imperator, qui

qui ſtatim *Romani junioris* quondam Imperatoris filios, *Baſilium* videlicèt & *Conſtantinum* Imperii conſortes adſcivit. Noluit tamen *Polieuctus* Patriarcha Conſtantinopolitanus eum coronare Imperatorem, niſi antehàc necem, quam Nicephoro Phocæ intulerat, pœnitentiâ eluiſſet, *Theophanonem* Nicephori Phocæ conjugem Regiâ ejectam, *Proconeſeum* deportari juſſiſſet, & illos, qui, ipſâ inſtigante, eumdem Imperatorem trucidaverant, damnaſſet exilio, quæ omnia lubenti & demiſſo animo cùm præſtitiſſet *Joannes Tzimiſces*, & Edictum, quo ſanxerat *Nicephorus Phocas*, ne quis abſque ſuo nutu Epiſcopos deſignaret, palàm dilaceraſſet, in Eccleſiam admiſſus, coronâ Imperiali à *Polieucto* Patriarcha inſignitus eſt, fauſtis eum vocibus proſequente omni cùm militari, tum populi civiumque multitudine. Fuit *Joannes Tzimiſces* Princeps optimus. *Theodoram* Conſtantini Porphyrogenitæ filiam duxit uxorem, in præliis contra Saracenos, Ruſſos, Scythas, alioſque barbaros feliciſſimus fuit, & in tot victoriarum gratiarum actionem Deo magnificentiſſimum templum erexit, Virginem Dei-param ſingulari pietate coluit, in pauperes ſuas opes largâ manu effudit, ac fumario tributo omnes ſuos ſubditos abſoluit. Verùm, pius ac religioſus ille Imperator, veneno dato à *Baſilio* Cubiculario ſuo, è vivis abiit die x. menſis Januarii anni nongenteſimi ſeptuageſimi ſexti, ſicut teſtatur *Leo* Diaconus, ſcriptor Græcus & coæuus, qui ab obitu Conſtantini Porphyrogenitæ uſque ad mortem *Joannis Tzimiſcis* Hiſtoriam continuavit, quam hactenùs ineditam, & à doctiſſimo noſtro *Combefiſio* in linguam latinam

latinam versam Cl. *Pagius* summariè in sua Critica inseruit, ejusque ope correxit mendum omnium recentiorum Scriptorum, qui obitum *Joannis Tzemiscis* Imperatoris cum mense decembri anni nongentesimi septuagesimi quinti, auctore *Cedreno* scriptore græco, malè copulant. Occiso *Joanne Tzemisce* Imperatore, summa rerum ad *Basilium*, & *Constantinum* filios *Romani junioris* quondam Imperatoris, ad quos Imperium jure hæreditario pertinebat, devoluta est. *Basilius* annos viginti natus Imperio potitus, Princeps fuit avaritiæ sordidissimæ, soli ditando fisco intentus, & corrogandis undique opibus avidissime inhians. Subditis suis magis formidabilis, quàm carus esse maluit. adeò pertinax, ut à proposito semel in animo infixo diuelli haùd posset, in bellis non ignauus fuit, sed Bulgaros multis prȩliis vicit, & rebelles domuit ac Romano subjecit Imperio. Viros eruditos sprevit, omnemque in humaniores literas diligentiam flocci fecit, ut testatur *Michael Psellus* scriptor Græcus Tomo I. cap. XVI. Historiæ Byzantinæ, quam post *Leonem* Diaconum mox citatum usque ad inaugurationem *Constantini Ducæ* continuavit, quæque adhuc manuscripta, & à nostro *Combefisio* in linguam latinam versa extat in Bibiliotheca Regis Christianissimi. Obiit *Basilius* Imperator anno millesimo vigesimo quinto postquàm imperasset quinquaginta annis. *Constantinus* hujus nominis VIII. ejus frater, qui annos septemdecim natus unà cum *Basilio* anno nongentesimo septuagesimo sexto imperare cœperat, post *Basilii* obitum solus triennio imperavit, & è vita migravit anno millesimo vigesimo octavo.

Prin-

Princeps fuit mollissimæ indolis, animique in omnes diffluentis delicias ac voluptates, vino, veneri, aleæ, mimisque deditus fuit. iræ impatiens subditos suos vexavit, & excęcationis pænam Proceribus, optimisque viris irrogavit. In exigendis tributis immisericors, collectæ verò pecuniæ erga suos Eunuchos largus, erga cœteros extitit parcissimus. postremò, viles homunciones ad Magistratus, & ad summas Imperii dignitates pro suo arbitrio & absque ullo delectu provexit. Hęc est series Imperatorum Byzantinorum, quorum historiam ad exhibendum statumEcclesiæ sub Principibus Christianis, qui decimo sæculo Orientis Imperium tenuerunt, paucis describere necesse omninò fuit.

D. Me sanè plurimùm oblectat hæc brevis Imperatorum Byzantinorum Historia, cum qua si Imperatorum Occidentis, & Regum, qui decimo sæculo in Italia, Gallia, Hispania, & Anglia regnarunt, seriem ac gesta compendiosâ narratione connectere velis, perfectam assequar notitiam status Ecclesiæ sub Principibus Christianis illius sæculi.

M. Vt ab Imperatoribus Occidentis, qui supremam decimo sæculo potestatem obtinuerunt, ineamus exordium, observare debes, post mortem *Arnulphi*, qui, ut diximus in Colloquio primo in Historiam noni Ecclesiæ sæculi à *Formoso* Papa anno DCCCXCVIII. Imperator fuit coronatus, & moriens anno sequenti filium *Ludovicum* puerulum septennem reliquit; multas toto Imperio enatas esse turbas, clades & miserias, maximè postquam Hungari Italiam factionibus & intestinis dissi-

dissidiis divisam impunè populari, Bavariam quoque victores aggressi, inauditâ crudelitate, cæde, ferro, ac flammâ cuncta permiscuerunt, interfectorum sanguinem sibi invicèm propinantes. *Arnulpho* Imperatori defuncto anno DCCCXCIX. *Ludovicus* ejus filius successit in Regno Germaniæ, sed non in Imperio, ut potè qui Coronam Imperialem à Romano Pontifice non accepit, sed solùm anno nongentesimo in comitiis fuit à Proceribus Rex Germaniæ salutatus. Princeps fuit probis moribus & prudentiâ singulari præditus, sed omninò infelix; Pluribus si quidem bellis civilibus divexatus est, & ab Hungaris plurima damna, in Bavaria precipuè, perpessus. Eo sine prole anno nongentesimo undecimo defuncto, posteritas *Caroli Magni* in Germania imperare desiit, & ex Proceribus Germaniæ quęrendus fuit, cujus humeris tanta moles imponeretur. Electus itaque est Rex Germaniæ *Conradus*, Conradi Franconiæ Ducis filius, qui tamen Romanorum Imperator appellari non debet, tùm quia certum est, neminem dici posse Romanorum Imperatorem, nisi coronam Imperialem à Romano Pontifice acceperit. Porrò *Conradus*, sicut nec ejus decessor *Ludovicus* à Romanis Pontificibus unquam fuerunt Imperatores coronati; tum quia etiam eodem tempore *Berengarius* Romanum Imperium obtinebat, ut potè à *Joanne X.* Romano Pontifice coronatus; tum quia denique *Conradus*, & ejus decessor *Ludovicus* ne semel quidem Imperatoris nomen sumpserunt, neque ab ullo scriptore coætaneo & suppare Imperatores dicti sunt. *Conradus* itaque non fuit Imperator, sed tantùm Rex Germaniæ bellicâ virtute

tute & animi fortitudine clarus, mansuetus, religiosus, & prudens. Atrox bellum cum *Henrico* Saxoniæ Duce gessit, quem tamen morti proximus, solâ virtutis admiratione ductus, suum successorem designavit. mortuus est autem *Conradus* anno nongentesimo decimo octavo, & *Henricus* Saxoniæ Dux à Proceribus Germaniæ in Comitiis habitis anno nongentesimo decimo nono Rex Germaniæ fuit acclamatus, dictusque *Auceps*, quod aucupio impensè delectaretur. Hic *Henricus*, ob easdem rationes, quas mox insinuavi, appellari non debet Romanorum Imperator, fuitque dumtaxat Rex Germaniæ, qui omni virtutum genere excelluit. *Burchardum* Sueviæ Ducem tumultuantem repressit. Hungaros non semel fudit. Wandalos, Danos, Sclavos Dalmatas, & Bohemos partim repressit, partim subegit, ac tandem post plures fortiter ac viriliter actas victorias, dilatatis undique Regni sui terminis, anno nongentesimo trigesimo sexto diem clausit extremum, cui successit filius suus *Otto* consensu procerum Rex Germaniæ electus, & à rerum gestarum magnitudine *Magnus* appellatus, non tamen dictus Imperator, nisi anno nongentesimo sexagesimo secundo, quo in Italiam veniens *Berengarium* hujus nominis II. Italiæ Regno abdicavit, & à *Joanne XII*. Romano Pontifice unctus fuit & consecratus Imperator. A Bulgarorum incursionibus Germaniam liberavit *Otto* hujus nominis I. Comitem Palatii *Eberardum*, & *Giselbertum* Lotharingiæ Ducem rebellantes perdomuit. Boleslaum Bohemiæ Regem pacem petere coegit. Lotharingiam, & Burgundiam subjugavit. Græcos in Calabria vicit,

Danos,

Danos, & Sclavos devicit, Christianosque fecit. Cum *Lutolpho*, seu *Letalpho* filio suo, qui ægrè ferebat superinductam sibi novercam *Adhelaidem* Lotharii Regis Italiæ viduam, bellum ita gessit, ut hic sæpè victus, desertus tandem ab omnibus supplicem ad patris pedes se demiserit. Verùm, *Otto I.* tot licèt rerum præclarè gestarum laude conspicuus, haud parvam nomini suo labem inussit, dùm *Joannem XII.* Romanum Pontificem, à quo fuerat inauguratus Imperator, sede injustè deposuit, & in ejus locum Antipapam *Leonem* hujus nominis Octavum intrusit, sicut in proximo Colloquio texendo seriem Romanorum Pontificum opportuniùs ostendemus. Obiit *Otto I.* Nonis mensis Maji anni nongentesimi septuagesimi tertii, eique in Imperio successit *Otto II.* ejus filius, qui à *Joanne XIII.* fuit coronatus Imperator. Contra Danos fæliciter pugnavit, sed contra Græcos Saracenorum auxilio Calabriam, Apuliamque repetentes infælicissimè præliatus est *Otto II.* dùmque, exercitu suo penitùs profligato, fugit ipse in parva scapha, comprehensus est, sed pro *Ottone* non agnitus, clam dilapsus evasit, seque in libertatem vindicavit. Romam indè perrexit, ubi cùm multos ex Italorum proceribus ad splendidissimum convivium invitasset, inter epulas dato signo, plurimos ex iis cum Græcis conjurationis suspectos jussit obtruncari, ob idque *Sanguinarii* nomen reportavit. Tandem anno nongentesimo tertio, die VIII. Decembris, dùm se ad novam contra Turcas expeditionem pararet, Romæ mortuus est. Eum excepit filius *Otto III.* in Regno Germaniæ, non verò in Imperio, quod non nisi aliquot post annos adeptus

eſt, quandò videlicèt à *Gregorio V.* Romano Pontifice anno nongenteſimo nonageſimo ſexto Imperialem coronam accepit. Bellicâ virtute *Ottone I.* avo ſuo inferior fuit *Otto III.* religione verò ac eruditione *Ottone II.* patre, & *Ottone I.* avo ſuo multò ſuperior. *Henricum* Bavarum in Germania, *Lotharium* in Gallia, *Creſcentium* Romæ Conſulem affectantes Imperium in ordinem redegit. Viros duos ſanctiſſimos, qui ſæculo decimo florebant, *Romualdum* ſcilicet, & *Nilum* Abbatem origine Græcum & natione Calabrum maximâ devotione coluit, rebuſque præclarè geſtis, quibus omnes in ſui admirationem rapiebat, meruit vulgò appellari: *Mirabilia mundi*. Obiit improlis die XXIII. menſis Januarii anni milleſimi ſecundi, ætatis ſuæ undetriginta, poſtquam uxorem ſuam *Mariam* Aragonum Regis filiam impudicitiæ & calumniæ convictam admirabili juſtitiæ exemplo flammis addici juſſiſſet. Hi ſunt, qui decimo Eccleſiæ ſæculo vel Reges Germaniæ fuerunt, vel à Romanis Pontificibus coronati Imperium gubernarunt.

D. Satis perturbatam video ſeriem Imperatorum Occidentis. Multos quippè laudaſti, qui fuerunt tantùm Germaniæ Reges, ſed non Imperatores. Unde conſequi videtur, decimo Eccleſiæ ſæculo Occidentis Imperium vacaſſe per aliquod temporis intervallum.

M. Mortuo *Carolo Craſſo* Imperatore anno DCCCLXXXVIII. magna rerum perturbatio ſecuta eſt, & tandem per annos triginta & octo vacavit Imperium Occidentis. Cujus mutationis originem ut magis perſpectam habeas, præſtat obſervare, *Widonem*, ſeu *Guidonem* Ducem Spoletanum

anno

anno DCCCXCI. occupato Longobardorum Regno, à *Stephano V.* Summo Pontifice Romam accersitum Imperatorem fuisse coronatum, illudque tenuisse usque ad annũ DCCCXCIV. *Widoni* in Imperio Occidentis successit *Lambertus* illius filius, quem anno DCCCXCII. in societatem Imperii à patre *Vvidone* adscitum *Formosus* Papa Imperatorem inunxerat. Imperavit *Lambertus* post obitum patris quinque annis & occisus est anno DCCCXCVIII. Eodẽ anno *Arnulphus* à *Formoso* Papa Imperator coronatus est, qui anno sequenti veneno à familiaribus appetitus vitam cum morte commutavit: Defuncto Arnulpho, *Berengarius* Dux Forojuliensis summam rerum in se transtulit; sed *Ludovicus* Bosonis Comitis filius in Italiam veniens, victo *Berengario*, à Papa *Benedicto* IV. coronâ Imperiali donatus est. Multi post Baronium hunc Imperatorem appellant *Ludovicum IV.* quia arbitrantur, *Ludovicum Balbum* Gallorum Regem, tertium hujus nominis, inter Imperatores connumerandum esse. Ast, ut observavimus in Colloquio primo in Historiam noni sæculi, *Ludovicus Balbus* Gallorum Rex à *Joanne VIII.* Romano Pontifice coronam quidem Regiam accepit, sed non Imperialem, ac proinde locum inter Imperatores habere haud debet. *Ludovicus* itaque *Bosonis* Arelatensis Regis, seu Provinciæ Comitis filius, qui, ut mox diximus, vivo Berengario, coronam Imperialem à *Benedicto IV.* accepit, appellari debet *Ludovicus III.* & non IV. Hunc Imperatorem *Berengarius* Dux Forojuliensis Veronæ cepit, excæcavit, totoque Regno Longobardico potitus est, se tamen Imperatorem non dixit ante annum nongentesimum decimum sextum, quo à

B 2 *Joan-*

Joanne X. Pontifice Maximo coronatus est Imperator. Quamvis ergo *Berengarius* toto Regno Longobardico pacificè potiretur, anni tamen Imperii Ludovici III. etiam post ejus excęcationem, Romæ numerati sunt usque ad annum nongentesimum decimum sextum, quo *Berengarius* diadema, nomenque Imperatorium à *Joanne X.* Papa recepit. Tunc *Berengarius* dictus est Imperator, fuitque Princeps multis, magnisque virtutibus præditus, qui nec calamitatibus unquam succubuit, nec secundis rebus nimis elatus est. Octavum Imperii sui annum non absolvit, nam, vt jam diximus, anno nongentesimo decimo sexto, & die XXIV. mensis Martii Imperator à *Joanne X.* coronatus est, & die XII. mensis Martii anni nongentesimi vigesimi quarti fuit occisus. Post ejus mortem vacavit Imperium Occidentis usque ad annum nongentesimum sexagesimum secundum, quo *Otto*, hujus nominis primus, qui tantùm erat Rex Germaniæ, devicto *Berengario* hujus nominis II. Italiæ Rege, fuit coronatus Imperator à *Joanne XII.* Pontifice Maximo. Quapropter, hi, qui post annum nongentesimum vigesimum quartum, quo *Berengarius* Occidentis Imperator occisus est, rerum in Italia potiti sunt, videlicet *Rodulphus* Dux Burgundiæ, *Hugo* Rex Arelatensis, sive Provinciæ Comes, *Lotharius* ejus filius, & *Berengarius* hujus nominis II. quem, ut jam diximus, *Otto I.* anno nongentesimo sexagesimo secundo debellavit, eoque devicto coronam Imperialem à *Joanne XII.* recepit, hi, inquam, appellari non debent Imperatores, sed dumtaxat Italiæ Reges, quia nullus eorum fuit ab aliquo Pontifice Romano Imperator inauguratus. Unde ab anno non-

gente-

gentesimo vigesimo quarto, quo occisus est *Berengarius* huius nominis primus, usque ad annum nongentesimum sexagesimum secundum, quo *Otto I.* Germaniæ Rex insignibus Imperii à *Joanne XII.* donatus est, vacavit Occidentis Imperium.

D. De Imperatoribus Occidentis, & de variis turbis in eorum successione decimo Ecclesiæ sæculo in Germania, & Italia excitatis dixisti hactenùs satis. Age nunc, & expone statum Ecclesiæ sub Regibus, qui eodem sæculo Galliæ, Hispaniæ, & Angliæ præfuerunt.

M. In Gâlliis, mortuo *Odone* Galliarum Rege anno octingentesimo octogesimo octavo, ut jam observavimus in Colloquio I. in Historiam noni Ecclesiæ seculi, *Carolus* cognomento *Simplex* filius *Ludovici Balbi* ex *Adelaide* natus omnium Regni procerum consensu Galliarum Rex fuit acclamatus, sed die tantùm XXVIII. mensis Februarii anni DCCCXCIII. à *Fulcone* Archiepiscopo Remensi coronatus est. Normanni adversùs *Carolum Simplicem* rebellarunt; cum quibus pacem sancivit, quæ posteà ab illis fracta est, tandem cum iisdem ad fidem Christianam unà cum *Rollone* eorum Duce conversis fœdus iniit, eisque Neustriam concessit. Regnante in Galliis *Carolo Simplice*, civile bellum anno nongentesimo vigesimo exarsit in Galliis. Plurimi siquidem proceres indignati, quòd *Hagaonem* mediæ sortis hominem, & primarium Regni ministrum *Carolus* Rex dimittere nollet, palàm ab eo defecerunt, & *Robertum* Parisiensem Comitem, *Odonis* quondam Galliarum Regis fratrem, Regno Franciæ præfecerunt anno nongentesimo vigesimo primo. Unum Rex *Carolus* his in angustiis habuit

perfugium apud *Heriveum* Archiepiſcopum Re menſem, qui eum ſuis opibus, donec procerun placarentur animi, diu ſuſtentavit. Anno auten ſequenti, ſeu nongenteſimo vigeſimo ſecundo, *Ro bertus*, qui Galliarum Rex dictus fuerat, in prælio quod apud Sueſſiones contra *Carolum Simplicem* conſeruit, lanceis perfoſſus cecidit, nec Regum Galliæ Catalogo accenſetur, quòd, vivente adhuc legitimo Galliarum Rege, tyrannidem, potiuſ quàm legitimam exercuerit poteſtatem. Tandem anno nongenteſimo vigeſimo tertio *Carolus Simplex* Regno dejectus eſt, & in carcerem truſus à *Rodul pho* Duce Burgundiæ, qui Galliarum Rex ſolemn ritu apud Sueſſiones ſalutatus eſt. Obiit autem *Carolus Simplex* anno nongenteſimo vigeſimo nono *Rodulphus* itaque poſt abdicationem *Caroli Simplicis* Regno Galliarum potitus, contra Normannos ſæpiùs & non infeliciter pugnavit. Aquitanos perduelles domuit, Hungaros in Gallias irrumpentes repreſſit, & è vivis exceſſit anno nongenteſimo trigeſimo ſexto. Ei in Galliarum Regno ſucceſſit *Ludovicus* hujus nominis IV. *Caroli Simplicis* filius dictus *Tranſmarinus* ob tranſmarinam peregrinationem, quâ, patre ſuo è Regno deturbato, à matre *Edgiva* in Angliam fuerat abductus, & exin in Gal lias ad capeſſendum Regnum revocatus. Laudun ab *Artoldo* Remenſi Archiepiſcopo anno nongenteſimo trigeſimo ſexto inauguratus *Ludovicus*, nihi intentatum reliquit, ut Normannos ſubigeret, & *Richardum* eorum Regem, adhuc puerulum, principatu expoliaret; ſed fruſtrà. Nam ab ipſis Normannis in prælio ipſemet profligatus, Rotomagum captivus abductus eſt, nec ſe in libertatem aſſe-

ruit

ruit, nisi priùs juratâ *Richardi* Normannorum Principis in Ducatum restitutione, quæ mox executioni mandata est. Naturæ debitum solvit *Ludovicus Transmarinus* Galliarum Rex anno nongentesimo quinquagesimo quarto, duosque reliquit superstites filios *Lotharium*, & *Carolum*. Lotharius in Regnum Ludovici Transmarini patris sui successit, ac Remis ab *Artoldo* Archiepiscopo inunctus est. *Vvillelmo* Pictonum Duci, & *Ottoni II.* Imperatori bellum indixit, sed Lotharingiam à se armis occupatam eidem *Ottoni* posteà restituit. Regnavit *Lotharius* annos duos supra viginti, & ex hac vita migravit anno nongentesimo octuagesimo sexto. Moriens *Lotharius* Ludovicum filium suum jam secum conregnantem, quem ex *Emma* conjuge susceperat, *Hugoni Capeto* commendavit. *Ludovicus* itaque hujus nominis *V.* post mortem patris sui Lotharii Francorum Rex in Urbe Compendiensi inauguratus est, & uno tantùm anno regnavit, utpotè mortuus anno nongentesimo octuagesimo septimo. Nihil memoriâ dignum gessit, & ideò vulgò dicitur *Ludovicus iners*, fuit postremus Rex secundæ Francorum stirpis, quæ *Carlovingica* appellatur, & quæ per annos tantùm CCXXXV. propagata est. Extinctâ in *Ludovico V.* Galliarum Rege stirpe Carlovingica, primores Regni ad eligendum Regem convenerunt, sed, cùm à *Carolo* Lotharingiæ Duce defuncti *Ludovici* Galliarum Regis patruo, ad quem hæreditario jure Galliarum Regnum pertinebat, aversum gererent animum, eo præsertim nomine, quòd Teutonicas partes secutus esset, *Hugonem Capetum* Hugonis Magni filium, qui nullum tamen ad Galliarum Regnum jus habebat, decem post dies à

morte *Ludovici* Regis ad ſolium ſublimarunt, eumque Galliarum Regem proclamarunt. *Hugo Capetus*, à quo tertia Francorum Regum ſtirps, quæ vulgò *Capetiana* dicitur, & quæ etiamnum fæliciter regnat in Galliis, originem habet; fuit optimus Rex, qui pietate Regnum ſtabilivit. *Carolum* Lothoringiæ Ducem *Lotharii* fratrem debellavit. *Robertum* filium ſuum Regni conſortem inſtituit, eique moriens Ordinem Monaſticum, cujus ſtudioſiſſimus erat, impensè commendavit, eumdemque monuit, ne adulatorum ſuggeſtionibus, aut muneribus, ad Abbatias diſtrahendas adduceretur. De anno, quo mortuus eſt *Hugo Capetus* Galliarum Rex, non convenit inter Scriptores Gallicos. Alii cum doctiſſimo *Joanne Mabillonio* lib. 2. *De re Diplomatica* cap.26.num.25. ejus mortem illigant anno nongenteſimo nonageſimo ſexto. Alii cum *Cl. Pagio* in Critica Baronii, eam retrahunt ad annum nongenteſimum nonageſimum ſeptimum. Sed, ut ut ſit de hac controverſia Chronologica, quæ parvi momenti eſt, certiſſimè conſtat, defuncto *Hugone Capeto* Galliarum Rege, *Robertum* ejus filium, qui jam cum eo regnaverat, cæpiſſe tractare ſolum Regni habenas, natum annos XXVIII. quem Principem omnibus ſuis numeris abſolutum fuiſſe, eloquentiâ & dicendi ubertate copioſum, ſubditiſque dilectiſſimum, opportuniùs oſtendemus, dum ſeriem mox texemus Regum, qui undecimo ſæculo Galliarum Regnum gubernarunt.

Modò de Hiſpaniarum Regibus breviter agendum eſt. *Alphonſus Magnus* Hiſpaniarum Rex anno nongenteſimo decimo ſponte Regnum abdicavit, ſicut jam obſervavimus in Colloquio I. in Hiſtoriam

riam noni Ecclesiæ seculi, illudque tradidit filio suo *Garsiæ*, qui paternum Regnum tribus annis & mense uno tenuit. Expeditione in Mauros susceptâ *Aiolam* ipsorum Regulum acie victum cepit, & posthac objit anno nongentesimo nonagesimo decimo tertio, nulla relictà prole. Ei successit *Ordonius* hujus nominis II. *Garsiæ* frater, qui Maurorum exercitum profligavit, & è vivis abiit *Zamoræ* anno nongentesimo vigesimo tertio. In ejus locum suffectus est *Froila* hujus nominis II. *Ordonii* Regis defuncti frater, qui nullâ domi, militiæve laude clarus, solâ ignaviâ & crudelitate celebris uno dumtaxat anno regnavit, & mortuus est anno nongentesimo vigesimo quarto. Ei successit *Alphonsus* hujus nominis IV. cognomento *Monachus*, & *Ordonii II.* filius, qui nec bellicâ, nec civili virtute cùm esset illustris, sed Regni gerendis negotiis impar, nuncium Regno remisit anno nongentesimo trigesimo primo, illudque *Ramiro* fratri reliquit, & Ordini Monastico nomen ipse dedit. *Ramirus* hujus nominis *II.* Hispaniarum Regnum sapientissimè administravit, ejus tamen Regni initium haud parum turbavit *Alphonsus* frater, qui Regnum abdicaverat. ille quippè cucullâ, quàm animi levitate susceperat, abjectâ; Regium nomen & insignia resumpsit. At *Ramirus* Rex tumultuantem *Alphonsum* cepit, vinculis constrinxit, atque oculis orbavit. Contrà Mauros felicitèr pugnavit, & de illis insignem retulit victoriam ad Septimancas, Oppidum ad Durium flumen, non longè à Vallisoleto positum, in qua, teste *Roderico* lib.5. cap.7. *Ex Arabibus usque ad octoginta millia perierunt*. Aliam sub finem vitæ suæ de Mauris reportavit victoriam, in

qua

qua duodecim illorum millia occidit, & ſeptem millia in ſervitutem redegit. Paulò poſt in morbum lapſus Regno ſeſe abdicavit, illud filio ſuo *Ordonio* tradidit, pièque obiit anno nongenteſimo quinquageſimo ineunte, cùm annos undeviginti, & tres penè menſes regnaſſet. Fuit *Ramirus* religioſus princeps, qui multa, dum viveret, extruxit, dotavitque Cœnobia. *Ordonium* hujus nominis *III.* in quem *Ramirus* ipſius pater Hiſpaniarum Regnum tranſmiſerat, *Sanctius* frater ſolio deturbare conatus eſt, ſed vana fuerunt ejus conſilia ac irriti conatus. Regnante in Hiſpaniis *Ordonio III.* Ferdinandus Caſtellæ Comes, ducto contrà Saracenos exercitu, exigua cum Chriſtianorum manu octoginta Barbarorum millia ad *Laram* profligavit. Naturæ debitum ſolvit *Ordonius III.* anno nongenteſimo quinquageſimo quinto, cùm regnaſſet annis quinque, & menſibus ſeptem. *Ordonio III.* ſucceſſit *Sanctius* frater, qui à multo abdomine *Craſſus* fuit appellatus. Hic *Ordonium* Alphonſi IV. cognominati *Monachi* quondam Hiſpaniarum Regis filium Regni æmulum expulit, ac Regno per duodecim annos pacificè potitus, periit tandem anno nongenteſimo ſexageſimo ſeptimo, veneno à quodam Gallæciæ Comite *Gonſalvo* nomine ei propinato. Reliquit filium quinquennem *Ramirum III.* Regni hæredem, cujus tamen adminiſtratio penès *Thereſiam* matrem, & *Elviram* amitam fuit, prudentiâ ſingulari fœminas. finem vivendi fecit *Ramirus* Rex anno nongenteſimo octogeſimo quinto, juxta accuratum *Ambroſii Moralis* calculum lib. 6. pag. 263. non verò anno nongenteſimo octogeſimo ſecundo, ut habet *Mariana* lib. 2. cap. 28. *Ramiro III.* ſine pro-

le

le defuncto ſucceſſit *Veremundus II.* Ramiri patruelis. Eo regnante, Mauri, ſeu Arabes, Chriſtianorum munitiſſimas Civitates, Barcinonem, Legionem, Aſturicam, Valentiam Campeſtrem occuparunt, diripuerunt, multaque Chriſtianorum millia trucidarunt. At *Veremundus* Rex fœderatus cum *Garſia III.* Navarræ Rege, *Tremulo* appellato, & cum *Garſia Fernando* Caſtellæ Comite inſignem de illis Barbaris, quorum Dux erat *Almanzor*, victoriam reportavit, eoſque ferè omnes ad internecionem uſque delevit, vt videre eſt apud *Rodericum* lib.5. *De Rebus Hiſp.* cap.16. Mortuus eſt *Veremundus II.* anno poſt hanc victoriam elapſo, ſeu anno nongenteſimo nonageſimo nono, poſtquàm regnaſſet annos quatuordecim. Filium quinquennem reliquit ſuperſtitem dictum *Alphonſum* hujus nominis *V.* de quo, exhibendo ſeriem Regum, qui undecimo Eccleſiæ ſæculo Hiſpanias gubernarunt, ſermonem habebimus.

Veniamus tandem ad Reges, qui decimo Eccleſiæ ſæculo ſupremum in Anglia dominium obtinuerunt. Mortuo *Alfredo* Anglorum Rege piiſſimo anno nongenteſimo, ut jam obſervavimus in Colloquio primo in Hiſtoriam noni Eccleſiæ ſæculi, ſucceſſit *Eduardus* ejus filius, qui patris virtutem æmulatus tantâ modeſtiâ, atque juſtitiæ laude ſuos rexit ſubditos, ut contrà æquitatem non ſolùm nihil velle, ſed nec poſſe videretur. *Mercios* primùm, dein Occidentales & Orientales Anglos, Northumbros, qui cum Danis unam in gentem coaluerant, Scotos, & Britones ſuæ ditioni ſubjecit. Veteres Urbes reſtauravit, novas ædificavit, firmiſſimaque in iis conſtituit præſidia. Leges optimas

mas tulit, quas inter Anglo-Saxonicas ad calcem Historiæ Ecclesiasticæ gentis Anglorum à Venerabili Beda descriptæ legere est. *Eduardus* anno nongentesimo vigesimo quarto, cùm annos viginti quatuor regnasset, diem clausit extremum, ut testantur *Vigorniensis* ad hunc annum, & *Malmesburiensis* lib. 2. *De Gestis Regum Anglorum* cap. 6. Eodem anno *Ethelstanus*, quem *Eduardus* Rex ex *Eguvina* Regina susceperat, in Anglia regnare cæpit. *Alfredum* quemdam Regni sui æmulum in ordinem redegit. Mortuo *Sihtrico* Northumbriæ Rege, cui sororem suam *Eadgitham* matrimonio copulaverat, Northumbros, Scotos, Cumbros, & Aquilonares Britones suam in potestatem reduxit. Celeberrimam quoque de Danis reportavit victoriam, eosque penitùs contrivit, ut videre est apud *Hovedenum* Scriptorem Anglum parte 1. Annalium pag. 422. sanctissimas leges condidit, nova Monasteria construxit ac dotavit, vetera ædificiis, prædiis, variisque ornamentis & libris auxit, atque locupletavit. Mortuus est pius ac gloriosus ille Anglorum Rex anno nongentesimo quadragesimo, cùm annos sexdecim regnasset, sicut ait *Hovedenus* loco mox à me laudato. *Ethelstanum* in Regno Angliæ excepit *Eadmundus*, seu *Edmundus* ejus frater, fortitudine, & pietate patri suo Eduardo haud impar. Danos domuit, & totius Angliæ Monarchiam obtinuit. *S. Dunstanum* in Angliam accersivit, cujus consiliis & ministerio usus sanctissimas leges tulit. Inter varia beneficia, quæ diversis contulit Ecclesiis, potissimum recensetur Monasterium *Glastoniense*, quod à fundamentis erexit, prædiis & privilegiis nobilitavit, eique præfecit

San-

Sanctum *Dunstanum*, qui non solùm rem Monasticam, sed etiam litterariam in Anglia restituit. *Edmundum* Anglorum Regem, postquam quinque annis, & septem mensibus piè & strenuè Regnum moderatus fuisset, ab impio sicario trucidatum, fuisse anno nongentesimo quadragesimo sexto, & ad Monasterium Glastoniense delatum à B. *Dunstano* sepultum asserit *Hovedenus* tom. 1. Annalium pagin. 423. Mortuo *Edmundo*, Edredus ejus frater eodem anno Anglorum Rex salutatus est, qui pietatem, & justitiam coluit, S. Dunstanum maximâ veneratione prosecutus est, Northumbros, & Scotos rebellantes in obsequium redegit. tandem obiit anno nongentesimo quinquagesimo quinto, sicut unanimi consensu tradunt Scriptores Anglici. *Edredo* in Regno Angliæ successit *Edvvinus*, Edmundi Regis, qui ante *Edradum* regnavit, filius, qui propter ætatis defectum patri non successerat. Fuit *Edvvinus* Princeps petulans, & ita libidini deditus, ut S. *Dunstanum*, qui eum ab illicitis duarum mulierum amplexibus abstraxerat, & ad indictum Regni procerum, atque Episcoporum consessum, revocaverat, in exilium miserit, bonisque omnibus spoliaverit. Vitâ decessit *Edvvinus* anno nongentesimo quinquagesimo nono, teste *Hovedeno* tomo 1. Annal. pag. 425. Mortuo *Edvvino*, Monarchiam Angliæ adeptus est eodem anno *Edgarus* frater *Edvvini*, quem Angliæ Scriptores à justitia, benignitate, fortitudine, prudentiâ, & aliis Regiis virtutibus plurimum laudant, eumque *Pacifici* nomen, ob administratam summâ cum tranquillitate Rempublicam, promeritum fuisse tradunt. Sed quantus fuerit *Edgarus* Anglorum Rex, vel so-

la ab exilio revocatio & evectio S. *Dunstani* ad ad Episcopatum Londoniensem, & deindè ad sedem Metropolitanam Cantuariensem, quandò cætera deessent, satis superque ostendunt. Hunc S. *Dunstanum* tàm impensè coluit *Edgarus* Rex, ut ab ipso aliquandò Episcopali libertate increpitus eò quòd in adulterium lapsus esset, statim facti pœnitens ad pedes Sancti Antistitis procumbens, septem annorum pœnitentiam sibi injunctam humiliter exceperit, & accuratè adimpleverit, multa etiam ad peccati expiationem superaddens pietatis opera, sicut refert *Osbernus* Monachus in Vita S. *Dunstani*, quam præclaris observationibus illustratam, sæculo V. Benedictino inseruit doctissimus *Mabillonius*. Ad restaurandam Ecclesiæ disciplinam aliquot Concilia, postulante Rege Edgaro, in Anglia celebrata sunt, quę in quarto Colloquio, ubi agemus de Conciliis, quæ X. & XI. sæcul. habita sunt, opportuniùs referemus. Obiit Rex *Edgarus* anno nongentesimo septuagesimo quinto, cùm annos sexdecim regnasset. Eodem anno *Eduardus* hujus nominis II. Regis *Edgardi* filius à Sanctis *Dunstano*, & *Oswaldo* Anglorùm Rex inauguratus est, sed jussu *Elfredæ* novercæ suæ anno nongentesimo septuagesimo octavo occisus est, & ideò *Martyr* vulgò appellatus, etiamsi pro Christianæ Religionis fide sanguinem non fuderit, sicut S. *Eduardus* Anglorum Rex, hujus *Eduardi II.* ex fratre nepos, dicitur *Confessor*, licèt coram tyrannis fidem Christi professus non sit. Sic enim horum temporum usus ferebat. *Eduardum II.* Anglorum Regem à noverca injustè cæsum tànta post mortem Deus miraculorum glorià sublimavit, ut ejus corpus magna cum pompâ pri-

primùm in Septonienſe Monaſterium, & deindè in Glaſtonienſe fuerit translatum. *Ethelredus* Edgari Regis, & Elfredæ *filius*, atque *Eduardi II.* Anglorum Regis frater, Regnum adeptus, illud peſſimè per annos XXXVIII. adminiſtravit. Eo quippè regnante, Danorum exercitus totam Angliam vexavit, Eccleſias ac Cœnobia miſerè oppreſſit. *Illius* Regis *vitæ curſus*, inquit *Malmesburienſis* lib. 2. *De Geſtis Regum* cap. 10. *Sævus in principio, miſer in medio, turpis in exitu aſſeritur. Ità parricidio, cui conniventiam adhibuerat, immanis; in fuga & mollitie infamis, ita morte miſerabilis fuit.* Teſtatur etiam *Hovedenus* part. 1. Annalium pag. 434. *Ethelredum* à *Svenone* Daniæ Rege victum, atque Angliæ Inſulâ excedere cöactum circa annum milleſimum decimum ad *Richardum* huius nominis *II.* Normannorum Ducem, cujus filiam *Emmam* ipſe uxorem duxerat, confugiſſe, ejuſque auxilio poſt *Svenonis* obitum Angliæ Regnum recuperaſſe, ſed à *Canuto* Svenonis Daniæ Regis filio ſuperatum, poſt magnos labores & multas vitæ ſuæ tribulationes, quas pro nece fratris ſui *Eduardi* ſuper eum eſſe venturas S. *Dunſtanus* ei antehac prædixerat, vitâ functum eſſe anno milleſimo decimo ſexto, filiumque dictum *Edmundum* ex *Ehelgina* priori conjuge procreatum reliquiſſe. *Edmundus* itaque patri ſuo Ethelredo ſucceſſit, ſed à *Canuto Svenonis* Daniæ Regis filio debellatus, pacem cum illo ea conditione ſanxit, ut inter ſeſe Regnum ex æquo partirentur. *Edmundus* uno dumtaxat anno regnavit. Quapropter, *Canutus* anno milleſimo decimo ſeptimo Rex in univerſa Anglia ſalutatus eſt, ut fuſiùs exponemus texendo ſeriem Regum Angliæ XI. Eccl. ſæc.

D. Sta-

D. Statum Ecclesiæ decimi sæculi tàm sub Imperatoribus Orientis, & Occidentis, quàm sub Regibus Italiæ, Galliæ, Hispaniæ, & Angliæ accuratè descripsisti. Sed scire in præsentia velim, apud quas barbaras gentes Christiana fides eodem sæculo fuerit propagata?

M. Multi Populi barbari tenebris adhuc Idololatriæ immersi, abjectis Idolis, Christianam fidem eodem sæculo sunt amplexi, In primis, anno nongentesimo duodecimo *Normanni*, qui multa Ecclesiæ mala intulerant, ad fidem Christianam conversi sunt, unà cum *Rollone* eorum Duce, quem à *Francone* Rotomagensi Episcopo baptizatum *Robertus* filius *Hugonis Capeti* Galliarum Regis è sacro fonte excepit, suumque ei indidit nomen. Hæc Normannicæ Gentis conversio in maximum Ecclesiæ emolumentum cessit. *Sclavi* anno nongentesimo quinquagesimo octavo ab *Ottone* necdùm Imperatore domiti Christianæ fidei colla submiserunt. Anno nongentesimo sexagesimo quinto *Miecesłaus* Poloniæ Princeps à suis subditis (qui jam tùm frequentes etiam ex Primoribus Christianam fidem colebant) persuasus, ut damnato falsorum Deorum cultu, Christianus & ipse fieret, ac uxorem Christianam *Dambroveam* Boleslai Bohemiæ Regis, seu Ducis, filiam duceret, primus in Polonia se Christianum Principem esse palàm professus est. Anno nongentesimo septuagesimo nono *Piligrinus* Archiepiscopus Laureacensis Hungarorum conversioni gravitèr incubuit, eamque felicitèr promovit. Denique, anno nongentesimo octogesimo octavo *Russi*, qui modò *Moscovitæ* nuncupantur, Christiani facti sunt, eorum Rex *Vvolodi-*

odimerus, celebratis nuptiis cum sorore *Basilii* Imperatoris, sacri lavacri mysteriis initiatus est, eique, proprio *Vvolodimeri* commutato nomine, impositum est nomen *Basilii*. Russorum Princeps Ruthenicâ linguâ *Czar* appellatur, quod nomen *Regem* significat. Sedes Russorum Principis primùm *Vvlodomiriæ* fixa fuit, & posteà *Kioviæ*, donec ea Urbs sæculo XIII. à Tartaris penitùs eversa ac solo æquata fuit. Abhinc duobus tantùm sæculis Russorum Principis sedes *Moscuam* translata est, a quo tempore Moscovitarum nomen celebre in orbe extitit. Metropolita verò Russiæ, seu Moscoviæ, sedem cum Principe mutavit. Hi sunt præcipui Populi qui sæculo Ecclesiæ decimo fidei Christianæ lumine fuerunt illustrati. Undè facili negotio intelliges, quàm perperàm Hæretici nostri temporis dictitent, Christianam fidem fuisse sæculo decimo immutatam, cùm potiùs apud barbaras nationes, expulsis, instar solis, Idololatriæ tenebris, longè lateque à viris Apostolicis fuerit dilatata.

D. Cùm circà statum Ecclesiæ sub Imperatoribus & Principibus Christianis decimi sæculi nihil ampliùs in præsenti dicendum occurrat; resumamus, si placet, intermissam Imperatorum Orientis seriem, quam terminasti, si benè memini, in *Constantino VIII.* Basilii Imperatoris fratre, qui anno millesimo vigesimo octavo in vivis esse desiit.

M. *Constantinus VIII*, Orientis Imperator, triduo antequàm moreretur, de instituendo Imperii successore cogitavit, accersitoque in Palatium *Romano Argyro* optionem dedit, ut vel oculos si-

bi erui pateretur, vel dimissâ suâ legitimâ conjuge, filiam ejus duceret. Ad hanc optionem hęsitanti *Argyro Romano*, nec quidquam hiscere audenti, audaciam afflavit ejus uxor, quæ ultrò comam posuit, ac sæculo renunciavit. Tunc *Romanus Argyrus* votis Imperatoris obsecundans, *Zoen*, unam ex tribus illius filiabus, matrimonio sibi copulavit, & post mortem Constantini Imperatoris salutatus est Imperator Orientis. fuit *Argyrus Romanus* Princeps eruditus, Græcâque doctrinâ optimè excultus. Primis Imperii sui temporibus præclarè se gessit, sibique subditorum omnium amorem conciliavit. At post infaustam, quam in Saracenos suscepit expeditionem, avarus evasit, subditosque suos gravibus exactionibus oppressit, sub specioso obtentu Monasteria & Templum in honorem Dei-paræ extruendi. Cum Chalepi præfecto fædus iniit. Scivit & impunita reliquit adulteria uxoris *Zoe*, quæ œstro libidinis percita *Michaelem Paphlagonem*, unum Cubicularii Imperialis ministrum deperibat, & adulterii consuetudine ipsi devincta erat: quam infamem tolerantiam propriâ morte eluit Imperator. Nam *Zoe*, ejus uxor, quæ jam sororem suam *Theodoram* rasam in Monacharum ordinem redegerat, obscænis amoribus dedita maritum suum veneno peremit, ut impudicis Adulteri sui amplexibus securiùs frueretur. Periit itaque *Romanus Argyrus* Imperator anno millesimo trigesimo quarto, cùm sex circitèr annis Imperasset. Post illius obitum, confestim *Zoe* Augusta *Michaelem Paphlagonem* Amasium suum ad solium extulit, iniitque cum ipso connubium, eam in spem erecta fore ut ad nutum ei

:i parêret maritus. Sed voti sui compos non fuit *Zoe*, immò eam ab Imperii administratione omninò exclusit *Michael Paphlago*, qui Clauum Imperii per se se tractare voluit. Verùm, cùm infirmâ valetudine uteretur, ut pote sontico, seu Epileptico morbo, laborans, Imperium fatri suo *Joanni* administrandi curam demandavit. Fuit *Michael Paphlago* Princeps modestus, misericors, liberalis, multisque aliis virtutibus exornatus. Scelerum, quibus sibi cum *Zoe* Augusta gradum ad Imperium fecerat, agendæ pœnitentiæ percupillus, in Monasterium se se recepit, postquàm imperasset annos septem, & menses octo, & in o orationibus jugitèr vacans, paulò post piè obiit anno millesimo quadragesimo primo. Dum ægrotaret *Michael Paphlago*, Cæsarem creavit *Michaelem Calaphatam* suum ex sorore nopotem, qui, eo mortuo, Imperium obtinuit. Princeps fuit vafri & ancipitis ingenii, animi ingrati, & ad quævis facinora proclivis. Rerum semel potitus, *Zoen* Augustam, quæ eum in filium suum adoptaverat, exauctoravit, ac confictis in eam criminibus, Decretum de illa releganda, tondendaque perscripsit & promulgavit. Verùm, postquam omnia sùs deque miscuisset, populi coitione adversùs tyrannum factâ, Imperium *Calaphatæ* ademptum est, illudque *Zoe*, & *Theodoræ* ejus sorori assertum anno millesimo quadragesimo secundo. Eodem anno *Zoe* Augusta Imperii, thorique consortem asciuit *Constantinum Monomachum*, qui proindè acclamatus est Imperator, sed statim multifariàm exagitatus fuit à non nullis ambitiosis hominibus, qui Imperium inuadere moliebantur, videlicet à

Georgio Maniace Duce fortissimo in Italia, *Theophilo Erotico* in Cypro, & à *Leone Tornicio* in Iberia. Preter illos Imperii æmulos, fuerunt etiam *Russi*, qui variis excursionibus ac cædibus Orientis Imperium infestarunt. Nihilosecius *Coonstantinus Monomachus* Imperator singulos cùm æmulos, cùm hostes pari felicitate atque virtute heroicâ profligavit. Eo Imperante, *Michael Cerularius* Patriarcha Constantinopolitanus creatus est, cujus schismati statim non adhæsit Imperator, sed potiùs Legatos missos à *Leone IX.* Pontifice Romano benignè excepit, illis paruit, & affines atque amicos *Michaelis Cerularii*, qui *Photii* quondam Patriarchæ Constantinopolitani schisma Ecclesiam Orientalem inter & occidentalem undecimo sæculo recoxit, è Palatio suo ejecit; schismati tamen firmando posteâ haud parùm favit, ut ostendam in Colloquio tertio. Finem vivendi fecit *Constantinus Monomachus* anno millesimo quinquagesimo quarto, Imperii sui duodecimo. Post illius obitum, *Theodora* Porphyrogenita soror *Zoes* â Senatu, Populoque Constantinopolitano Augusta dicta est, & uno tantùm anno Imperium summà pace & tranquillitate administravit. Paulò antèquàm moreretur *Theodora*, Imperii consortem elegit *Michaelem* cognomento *Stratioticum*, seu *Stratonicum*, virum ob ætatem penitùs decrepitam, & rerum imperitiam, ad Clauum Imperii regendum prorsùs ineptum, qui tamen post mortem *Theodoræ*, quæ accidit anno millesimo quinquagesimo quinto, Imperio potitus est. Sed cùm munificentiæ parum erga milites exhiberet, & summos viros, præsertim *Isaacium Comnenum* contumeliis affice-

ufficeret, facta est adversùs ipsum militum rebellio, cujus caput idem *Isaacius Comnenus* electus venit in urbem, ubi in lętitiam effuso omni populo, faustis ominibus atque vocibus magnificè exceptus est. Contra illum *Michael* Imperator copias misit, quæ ab Isaacio Comneno fusæ sunt. Quarè, victum se, atque populo exosum videns *Michael*, Imperio cessit anno millesimo quinquagesimo sexto, Imperii sui anno primo. *Isaacius Comnenus* ad Imperium evectus, Princeps fuit acris ingenii, sed arrogantis; manu strenuus, miræ castitatis, & effusi in litteratos studii, quamvis ipse non esset litteris excultus. Exhaustum à suis Decessoribus animadvertens ærarium, ut Fisci suppleret inopiam, civium plerosque possessionibus spoliavit, & ditiorum Monasteriorum prædia ac redditus Fisco addixit, relictis tantummodò sumptibus ad victum necessariis. Expeditionem in Hungaros & Scythas suscepit, eosque ad pacem deprecandam compulit. Biennio, ac tribus mensibus Imperii exactis, morbo correptus, *Constantinum Ducam* Imperatorem designavit, & in Studiense Monasterium se se recepit anno millesimo quinquagesimo nono, ubi pietatis & humilitatis exercitiis deditus ad Deum migravit. *Constantinus* dictus *Ducas*, qui ab *Isaacio Comneno* Imperium acceperat, fuit optimus Imperatore, litteris impensè addictus dicere solebat: *malle se litterarum glorià, quàm Imperio nobilitari*. Foris parùm felix extitit, cùmque rem militarem negligeret, barbaris, ac scythis impunè grassantibus, haud parum Imperii vires fractæ ac debilitatę sunt. Obiit *Constantinus Ducas* anno millesimo sexagesimo septimo, postquàm filios suos *Constantinum*, *An-*

dronitum, & *Michaelem* Cæsares declarasset, quibus in rerum administratione *Eudociam* uxorem suam dedit tutricem, eâ tamen lege juramento firmatâ, ut vidua permaneret, & à secundis nuptis perpetuò abstineret. At E*udocia* post mariti sui mortem, contra fidem, ad quam servandam se se sanctissimo juramento obstrinxerat, post septem dumtaxat viduitatis menses elapsos, *Romano Diogeni*, viro è Cappadocia oriundo, familiâ & fortitudine claro nupsit, eumque ad Imperium evexit. Eâ dignitate auctus *Romanus Diogene*s feliciter in Asia bis pugnavit cum Turcis, sed tertio commisso prælio captus est fraude *Andronici Constantini Ducæ* ex fratre nepotis. *Romanus Diogenes* captus à Turcis, benignè & honorificè ab *Axano* eorum Sultano exceptus est. Sed, dùm captiuus in Asia teneretur, Orientis Imperio abdicatus est, *Eudocia* ejus uxor in Monasterium detrusa fuit, & *Michael* filius *Constantini Ducæ* anno millesimo septuagesimo primo Jmperator salutatus. Non multò post, *Romanus Diogenes* à Sultano dimissus, dum ex Asia Constantinopolim reverti properat, ut ablatam recuperet dignitatem, Excæcatus est jussu filiorum *Constantini Ducæ*, tumefactoque capite propter vulnera non sanata miserrimè in Insula *Prote*, ad quam in exilium relegatus est, obiit anno millesimo septuagesimo primo cùm regnasset annos tres & menses octo. *Michaelem* filium *Constantini Ducæ*, & in Orientis Imperio *Romani Diogenis* successorem regendo Imperio idoneum non fuisse, testantur Historici Byzantini. Studiis si quidem & jambis componendis plurimùm intentus, Imperii habenas tractandas reliquit *Nicephoro* cuidam

lam ſpadoni, viro quidem ſolerti, ſed animo deje-
ſto, & calliditate pleno, qui dùm omnia Imperatoris
nunia obiret, nihil erat quod ab eodem *Nicepho-
ro* ſummâ in Imperio authoritate non gereretur.
ì crudeliſſima fame, quæ, imperante *Michaele*,
æuiit, quæque maximam induxit annonæ carita-
em, *Papiranaceus* fuit ipſe appellatus, & propter
jus ignaviam multis inteſtinis malis Orientale
mperium oppreſſum ad ſummas anguſtias reda-
ſtum eſt. Illud quippè Turcæ iis malis vexarunt,
uæ quotidiè aucta, nulla ex parte remittebantur.
Normanni etiam, Duce *Roberto*, varia Italiæ loca
n ſuam poteſtatem redegerant. Quapropter, tot
epellendis malis impar *Michael Ducas*, Imperio
lepoſitus eſt anno milleſimo ſeptuageſimo octavo,
c ad Studii Monaſterium, ut vitam Monaſticam
rofiteretur, tranſmiſſus fuit, poſtquàm imperaſ-
et annos ſex & totidem menſes. *Michaeli Ducæ*
mperio abdicato ſubſtitutus eſt *Nicephorus Boto-
iates*, qui Imperatorio diademate in Æde Sophia-
a à *Coſma* Patriarcha Conſtantinopolitano dona-
us eſt. *Conſtantinum*, fratrem *Michaelis Ducæ* an-
eà Imperatoris, affectantem Imperium, Monaſti-
â veſte indutum in exilium ablegavit. *Nicepho-
um Bryennium* Dyrrachii Ducem, & *Nicepho-
um Baſiliacum* tyrannos vicit, cepit & excæcavit.
Mariam uxorem *Michaelis Ducæ* nuper Imperato-
is fæminam pulcherrimam, & multis virtutibus
ræditam, omni depoſito pudore, calcatiſque
Eccleſiæ legibus, ſuperſtite adhuc ejus marito, ſibi
matrimonio copulavit. Quod nefandum crimen
on diù impunè tulit, nam cùm ob ingraveſcen-
em ætatem & inſitam mollitiem in contemptum

ſuorum veniſſet, ab *Iſaacio*, & *Alexio* Comnenis ſolio deturbatus eſt anno milleſimo octogeſimo primo, quo *Alexius Comnenus* natu minor, aſſentiente fratre *Iſaacio Comneno*, Imperator fuit acclamatus, & à *Coſma* Patriarcha Conſtantinopolitano coronatus. Vitam Imperatoris *Alexii Comneni* quindecim libris *Alexiados* eleganti ſtylo deſcripſit *Anna Comnena* ejus filia omni diſciplinarum genere exculta, de qua in Colloquio quinto, ubi agemus de viris illuſtribus X. & XJ. ſæcul. ſermonem commodiùs habebimus. *Alexius Comnenus* Imperio potitus, cum *Roberto Guiſchardo* Apuliæ Duce, ejusque filio *Boamundo* diuturnum bellum geſſit, ſed ab illis ſæpius fuſus ac profligatus eſt. Cum Turcis parum proſperè per ſuos Duces pugnavit, ſed profectus ipſe ad bellum eos egregiè vicit ac ſuperavit. Gallis cruce ſignatis ad Bellum ſacrum properantibus, *Godefrido Bullionæo* Duce, infeſtus fuit, atque de eorum cæde à ſaracenis factâ haud parùm gaviſus eſt, ſicut oſtendemus ſub finem hujuſce Colloquii. Imperante *Alexio Comneno*, multi Novatores antiquam fidem, pravis inductis erroribus, convellere tentarunt, quos ipſe acritèr inſectatus eſt, & coactis ſynodis damnari curavit, ut opportuniùs in Colloquio tertio commonſtrabimus agendo de Hæreſibus, quæ ſæculo XI. emerſerunt. Litteras Coluit *Alexius Comnenus*, ac nonnulla edidit opera, quæ referemus in Colloquio quinto, quod erit *de viris illuſtribus*. Denique, *Alexius Comnenus*, poſtquàm imperaſſet annos XXVII. menſes quatuor, & aliquot dies, obiit ſeptuagenarius anno milleſimo centeſimo decimo octavo. Sed de Imperatoribus Ori-

en-

ntis undecimi sæculi hęc breviter attigisse sufficiat.

D. Quo loco res Ecclesiæ erant in Occidente sub Imperatoribus & Principibus Christianis undecimi sæculi.

M. Mortuo *Ottone III.* Imperatore sine liberis anno millesimo secundo, sicut jam observavimus, electus est Rex Germaniæ *Henricus* hujus nominis inter Reges Germaniæ secundus, inter Imperatores Primus, qui tamen dictus est dumtaxat Imperator anno millesimo decimo quarto, quo à *Benedicto VIII.* Summo Pontifice Imperialem coronam accepit. Multis virtutibus claruit hic Imperator, castitatis præçipuè amore, Religionis studio & aliis pietatis operibus insignis. *Cunegundam* conjugem suam vitæ sanctitate conspicuam morti proximus parentibus illibatam restituit. Bambergensem Episcopatum fundavit, duo Monasteria condidit, ac dotavit, in Monasteriũ Cassinense, ubi ex calculo graviter laborans, S. Benedicti intercessione sanitatem recuperaverat, fuit munificentissimus. Ab *Arnulpho* Mediolanensi Episcopo vocatus in Italiam adversus *Ardoinum*, qui Italiæ Regnum invaserat, bis cum illo infelici marte conflixit, sed tandem Papiâ captâ, & *Ardoino* debellato, fuit Rex Italiæ salutatus. Capuæ à Saracenis oppugnatæ suppetias tulit. Græcis *Trojam* in Apulia eripuit. Pacem Italiæ reddidit, & omnes donationes Ecclesiæ Romanæ à *Pipino*, *Carolo Magno*, & ab *Ottonibus* Imperatoribus suis Decessoribus factas confirmavit. Præter hoc Bellum Italicum, alia Henrico Imperatori bella fuerunt, videlicet adversus *Balduinum* Flandriæ Comitem,

tem, contra Polonos, Bohemos, & Moravos, quos feliciter vicit, Hungarosque ad fidem Christi perduxit. Demùm sanctitatis famâ ubique celebris animam Deo reddidit anno millesimo vigesimo quarto, ab electione sua in Regem Germaniæ anno XXII. Imperii verò X. Sepultus est in Ecclesia Bambergensi, & ab *Eugenio III.* Pontifice Maximo Sanctorum Fastis adscriptus. Mortuo *Henrico* Imperatore, Sancta *Cunegundis* ejus uxor inter sanctimoniales *Confugiensis* Monasterii Ord. S. Benedicti, quod ipsa fundaverat, Monastico instituto nomen dedit. Ejus vita, extat apud *Surium*, & inter Acta Sanctorum mensis Martii ab *Henschenio*, & *Papebrochio* edita. *Conradus* hujus nominis secundus, post obitum *Henrici*, qui ob perpetuam cum *Cunegunde* conjuge sua servatam virginitatem absque liberis decesserat, electus est Rex Germaniæ, non tamen Imperator dictus nisi anno millesimo vigesimo septimo, quo à Joanne XIX. Pontifice Maximo Coronam Imperialem accepit. *Misiconem* Poloniæ Ducem *Boleslai* filium domuit, Poloniam in Tetrarchiam erexit, eamque tributariam fecit. Hungaros devicit, Burgundiam acquisivit, traditam sibi à *Rodolpho* Rege, ipsamque validè tutatus est adversùs *Odonem* Rodolphi ex sorore nepotem, qui eam armatus repetebat. *Leuticos* Paganos Saxoniæ Christianos infestantes compressit. In Italiam bellis laceratam venit, & lustratâ Longobardiâ, Episcopos Placentinum, Cremonensem, & Vercellensem reos Majestatis multavit exilio. In Parmenses & Mediolanenses rebelles animaduertit, & omnes Italiæ seditiones sedavit. Obiit *Conradus* Imperator anno millesimo

trige-

trigesimo nono apud Trajectum Frisiæ, ab electio-
e sua in Regem Germaniæ anno decimo quinto,
mperii verò anno duodecimo. Ei successit *Hen-
icus* filius, qui inter Reges Germaniæ est hujus
ominis tertius, sed inter Imperatores est tantum
ujus nominis secundus. Hic *Henricus* anno mil-
esimo trigesimo nono Rex Germaniæ fuit coro-
atus, non tamen *Augusti*, seu Imperatoris no-
nen obtinuit, nisi anno millesimo quadragesimo
exto, quo pulsis & in Synodo Sutricensi depositis
enedicto IX. Silvestro III. & Gregorio VI. electus
st *Clemens II.* Pontifex Maximus, qui *Henricum*
oronavit Imperatorem. Virtutibus tam Christia-
is, quàm Civilibus & bellicis præditus fuit *Hen-
icus* Imperator. Habitis *Constantiæ* ad Rhenum
Comitiis, pacem inter Principes & Magnates con-
iliavit, privatis extinctis inimicitiis. Mimos &
omædos expulit, *pauperibusque distribuit, quæ
nembris Diaboli subtraxerat*, ut scribit *Otto Fri-
ensis*. Simoniacam labem, quæ id temporis latis-
ime grassabatur, penitùs exterminare totis viri-
us studuit, ac Simoniacos omni honore desti-
utos, privatosque dignitatibus ac beneficiis Ec-
lesiasticis feriri anathemate curavit, sacrorum
Canonum executioni sedulò invigilans. *Leoni IX.*
Pontifici Maximo adversus Normannos Ecclesiæ
Romanæ infestos tulit auxilium. *Godefridum Lo-
haringiæ* Ducem, & *Baldvinum* Flandriæ Comi-
em perduelles, ob idque à Romano Pontifice
excommunicatos, ad deditionem compulit. *Bohe-
mos, Hungarosque* subegit, & post tot præclara ge-
ta, viam tandem universæ carnis ingressus est
anno millesimo quinquagesimo sexto, ac puerum
reli-

reliquit Septennem, *Henricum* videlicèt, qui inter Reges Germaniæ est hujus nominis quartus, sed inter Imperatores est tantùm hujus nominis tertius. Existimaverim tamen ipse, hunc *Henricum* inter Germaniæ Reges locum dumtaxat habere debere, sed non inter Occidentis Imperatores, quia à vero & legitimo Pontifice nunquam fuit Coronatus Imperator, sed anno dumtaxat millesimo octogesimo quarto à *Guiberto* Antipapa, quem ipsemet *Henricus* contra verum Pontificem Romanum *Gregorium VII.* creaverat, *coronam non gloriæ, sed confusionis* accepit, ut scribit *Bartoldus* Constantiensis. Princeps fuit *Henricus* ingenio ferox, superbus & violentus, qui sanctæ Sedi fuit inobediens, & Episcopatus atque Abbatias privatâ auctoritate, quam vulgò *Investituram* appellare solemus, pretio vendidit. Quid contra Gregorium VII. sanctum & magnanimum Pontificem Romanum, à quo anathemate perculsus est, molitus fuerit? quasque in Ecclesia turbas excitarit, inducto schismate per *Guibertum* Ravennatem Archiepiscopum, quem in Cathedram S. Petri Antipapam intrusit? commodiùs referemus in sequenti Colloquio agendo de Pontificibus Romanis, qui undecimo sæculo Ecclesiam gubernarunt. Satis hìc observasse sufficiat, Deum ad ulciscendas tot injurias, quas Ecclesiæ temerè irrogarat *Henricus*, non solùm adversùs ipsum suscitasse *Rodulphum* Sveviæ Ducem, *Hermannum* è Lotharingia, Ducem Luzelburgensem, & *Ecbertum* Saxoniæ Marchionem, qui contrà illum electi Imperatores, diù & acritèr cum ipso bella gesserunt; sed etiam permisisse, ut ejus filii certatim contrà ipsum conspirarent. *Conradus* siquidem ejus filius natu

atu major anno millesimo nonagesimo tertio Regnum Italiæ patri suo *Henrico* surripuit, & *Henricus* lter ejus filius anno millesimo centesimo quinto à Germaniæ proceribus unanimi consensu acclamaus Imperator, patrem suum *Henricum* coegit, ut osi Imperii Insignia traderet, eumque ad privatam itam redegit, quam tandem variis curis confectus, & in excommunicatione trium Romanorum Pontificum anno millesimo centesimo sexto miserimè clausit nequissimus ille Ecclesiæ persecutor, e quo plura non addam, quia de malis quæ in Ecclesiam intulit, sępiùs in sequentibus nostris Colloquiis sermo redibit.

D. Seriem Imperatorum cùm Orientis, tùm Occidentis ad initium usque duodecimi Ecclesiæ æculi accuratè hactenùs perduxisti, eorumque gesta, virtutes, simul & vitia candidè retulisti. Sed hristianorum Regum, qui Galliam, Hispaniam, & ngliam gubernarunt, seriem, ad finem usque umtaxat decimi sæculi exhibuisti, quam subindè, statum Ecclesiæ undecimi sæculi sub illis Principibus Christianis perspectum habere possim, ad xordium usque duodecimi sæculi continuatam odò texere debes.

M. Mortuo *Hugone Capeto* Galliarum Rege anno nongentesimo octogesimo octavo, *Robertus* ejus lius, qui jam à patre ad Regni consortium adscitus ıerat, solus in Galliis regnare cępit. Is, post diremtas, ob *Gregorii V.* Romani Pōtificis interdictum, ncestas nuptias, quas inierat cùm *Bertha* Carnuensium Comitis viduâ, cujus affinitate conjunctus rat; *Constantiam* Tolosani Comitis *Vuillelmi* filiam uxit uxorem. Fuit Princeps summâ pietate, mansue-

ſuetudine, prudentiâ, & litterarum haud vulgari ſcientiâ præditus. Sacras Ædes, & Monaſteria ingenti numero fundavit in Dei laudibus aſſiduus. Nuſquàm abſque pauperibus erat, quibus omnia affatim ſuppeditari curabat, & in die Cœnæ Domini eis numero trecentis propriâ manu ac flexis genibus inſerviebat, atque eorum pedes admirabili pietate & modeſtiâ abluebat. Sacros quoſdam Hymnos compoſuit, & Proſam: *Veni Sancte Spiritus*, quam in Feſto Pentecoſtes concinit Eccleſia. Obiit ſanctitate, & miraculis clarus *Robertus* Galliarum Rex die XXI. menſis Iulii anni MXXXI. ut videre eſt in Chronicis *S. Petri Vivi*, *S. Medardi*, & *S. Dionyſii*, in quibus mors *Roberti* Galliarum Regis conjungitur cum anno milleſimo trigeſimo primo, idque etiam tribus teſtimoniis ex chartis *Henrici* filii, ac in Galliarum Regno ſucceſſoris *Roberti* erutis certum eſſe oſtendit doctiſſimus *Baluzius* lib. 4. *Marcæ Hiſpanicæ* ad annum MXXXI. Quocircà malè *Baronius*, *Calviſius*, *Bucherius*, *Petavius*, aliique obitum *Roberti* Galliarum Regis copularunt cum anno MXXXIII. Reliquit *Robertus* Rex tres filios, quorum majorem natu *Henricum* ſucceſſorem jam dixerat, eique Regiam Coronam impoſuerat anno MXXVII. reluctante licèt *Conſtantià* Reginâ, quæ *Robertum* natu minorem volebat anteponi. *Henricus* itaque hujus nominis primus, *Roberti*, & *Conſtantiæ* filius anno MXXXI. ſolus in Galliis regnare cæpit, invitâ licèt, ut mox dixi, *Conſtantia* matre, quæ nihil non egit ut eum exauctoraret, & *Robertum* natu minorem, quem *Henricus* ejus frater Ducem Burgundiæ creaverat, ad ſolium eveheret. At ſuperbæ & tumultuantis mulieris conatus repreſ-

ressit *Henricus* fretus potissimum auxilio *Roberti* Normannorum Ducis. *Theobaldum*, & *Stephanum* Odonis Carnotensis Comitis rebelles filios superavit etiam *Henricus* per *Gotfredum* Andegavensium Comitem, cui Turonorum Civitatem attribuit. *Villelmum* Nothum *Richardi* Normannorum Ducis filium suæ curæ fideique à patre concreditum egregiè tuitus est, & paternam in ditionem restituit, fusis in prælio Normannorum millibus triginta, cùm ipse tria dumtaxat millia in exercitu haberet. Ex *Anna* Russorum Regis filia, quam *Henricus* duxerat uxorem, tres suscepit filios, *Philippum*, *Robertum*, & *Hugonem*. Primum ex his, seu Philippum, puerum adhuc Septennem, *Henricus* in Conventu Remensi anno MLIX. in consortium Regni ascivit, cujus coronationi, amoris, & honoris ergò Legati Romani Pontificis, Episcopi viginti duo, & Proceres Regni quàmplurimi in actis Coronationis memorati interfuerunt. Obiit *Henricus* hujus nominis primus Galliarum Rex Vitriaci die IV. mensis Augusti anni MLX. sed cùm *Philippus* ejus filius ob juvenilem ætatem Regno Galliarum administrando impar esset, *Henricus* ejus pater testamento cavit, ut *Balduinus* V. Flandriæ Comes tutelam *Philippi*, Galliarumque Regni administrationem susciperet. *Balduinus* igitur per annos septem Francorum Regnum sapienter & strenuè rexit, moriensque *Philippo* Regi jam adolescenti Galliarum Regnum quietum reliquit. *Bertham* Frisiæ Comitis *Florentii* filiam vxorem duxit *Philippus* hujus nominis primus Galliarum Rex, ex qua suscepit *Ludovicum* filium. Sed posteà divortium cum ea fecit, & *Bertradam* consanguinitate sibi junctam,
Ful-

Fulconis Andegavensium Comitis adhùc viventis uxorem, sibi conjugio copulavit. Harum incestarum occasione nuptiarum *Urbanus II.* Summus Pontifex sacris *Philippo* Regi interdixit, cùmque resipiscere nollet, & concubinam dimittere, eum excommunicavit. Hoc Ecclesiæ fulmine perterritus Philippus Rex, ad meliorem frugem sese recepit, & dimissâ *Bertrada* concubinâ, rediit in amicitiam Urbani II. & Ecclesiæ reconciliatus est. *Paschalem II.* Romanum Pontificem in Gallias anno millesimo centesimo septimo venientem ut peteret auxilium contrà *Henricum* Imperatorem, qui Episcopos, & Abbates electos jus investiendi per annuli & virgæ traditionem sibi injustè arrogabat, perhonorificè excepit *Philippus* Rex, qui tandem anno sequenti, seu MCVIII. è vivis excessit, cùm regnasset annos XLVII. Habes nunc seriem Regum, qui undecimo Ecclesiæ sæculo Gallorum Monarchiam gubernarunt.

Resumamus modò Hispaniæ Regum seriem, quam terminavimus in *Veremundo* hujus nominis secundo, qui obiit anno nongentesimo nonagesimo nono, filiumque quinquennem Regni reliquit hæredem, dictum *Alphonsum* hujus nominis V. cujus minorem ætatem rexit *Melendus* Gallæciæ Comes, qui Regnum juxtà supremam *Veremundi* Regis voluntatem eximiâ fide administravit, filiamque suam nomine *Elviram* adulto Regi *Alphonso* connubio iunxit, ex qua *Alphonsus* procreavit *Veremundum*, & *Sanctiam*. Adversùs Saracenos pugnans occisus est *Alphonsus* V. Hispaniarum Rex anno MXXVII. sicut ostendit *Baronius* ex ejus Epitaphio. Eum in Regno Hispaniæ excepit *Veremundus* filius

hujus

ujus nominis III. qui à *Sanctio Majore* Navarræ
ege magnis cladibus cùm affectus fuisset, pacem
um eo pepigit, & *Sanctiam* sororem suam *Ferdi-
nando Magno* Sanctii majoris filio cum jure succes-
onis in utrumque Regnum dedit uxorem. Ve-
um hic *Ferdinandus* hujus nominis I. tunc Castellæ
ex, post mortem *Sanctii majoris* patris sui, *Vere-
mundum* sororium suum de finibus lacessivit, &
ommisso cum eo prælio, interfectus est *Veremun-
dus* Rex anno MXXXVII. ut liquet ex illius Epitaphio
Baronio recitato. Occiso *Veremundo*, Regnum Le-
ionense confestim victricibus armis occupavit
rdinandus, illudque cum Regno Castellæ, seu Ca-
liæ univit. Varias Urbes in Lusitania Saracenis
ipuit. Toletanum, & Hispalensem Saracenorum
eges potentissimos, vectigales ac tributarios fecit,
ultisque victoriis clarus obiit anno MLXV. nume-
sam relinquens prolem, videlicèt *Sanctium*, *Al-
honsum*, & *Garsiam* filios, *Urracam* verò & *Elviram*
ias. Moriens Regnum suum trifariàm divisum
iis legavit. *Sanctio* natu maximo dedit *Castellæ*
egnum; *Alphonso* donavit Regnum *Legionis* cum
nnullis Gallæciæ Civitatibus; reliquam tandem
allæciæ partem, necnon Lusitaniæ Ditiones Mau-
s ereptas *Garsiæ* assignavit. Ast, post mortem *Fer-
nandi* M. Castellæ Regis gravissima bella inter tres
ios ejus exorta sunt. *Sanctius* Castellæ, & *Alphon-
sus* Legionis Reges *Garsiam* fratrem Gallæciæ, &
sitaniæ Regem Ditionibus spoliarunt, easque in-
r sese partiti sunt. Sed *Sanctius* hac præda haud
ntentus, & dominandi cupiditate abreptus bel-
m adversùs fratrem *Alphonsum* Legionis Regem
ovit anno MLXX. Bis inter fratres acriter pugna-

D tum

tum est, bisque *Alphonsus* à *Sanctio* victus, & tandem captus in carcerem conjectus est, ex quo tamen eum hac conditione eduxit *Sanctius*, ut in Monasterio *S.Facundi* Monachorum habitum indueret. Verùm, *Alphonsus* eum delusit, noctu quippè fugit à Monasterio, Toletum venit, ubi permansit usque ad mortem fratris *Sanctii* Castellæ Regis, hoc est, usque ad annum MLXXII. quo *Sanctius* Castellæ Rex in obsidione Urbis *Zamoræ* ab uno milite per insidias interfectus est. Sublato itaque è vivis *Sanctio* Castellæ Rege, *Alphonsus* hujus nominis VI. Sanctii frater ad Regnum Legionis & Castellæ revocatus est, & *Garsias* ejus frater è carcere, in quo à *Sanctio* detentus fuerat, liberatus & in Regnum Gallæciæ restitutus est, qui tamen à fratre suo *Alphonso* dolo captus, in carcerem denuò trusus est, ubi periit anno MXC. *Alphonsus* verò ejus frater, Castellæ, & Legionis Rex, post devictos Mauros, qui multam cladem Hispaniæ inferebant, è vita decessit anno MCIX. cùm regnasset à morte patris annis XLIII.

Superest tandem, ut breviter seriem demus Regum, qui undecimo Ecclesiæ sæculo Angliam gubernarunt. Et in primis, jam ostendimus, mortuo *Edmundo* Ethelredi Regis Angliæ filio, *Canutum* Svenonis Daniæ Regis filium in universa Anglia Regem agnitum fuisse anno millesimo decimo septimo. Erant huic *Canuto* Regi duo ex concubina *Alfgiva* filii, *Heraldus*, & *Sveno*. Sed ut legitimam prolem sibi in Regno Angliæ aliquandò sufficeret *Canutus*, *Emmam* conjugem *Ethelredi* Regis è Normannia revocatam sibi matrimonio copulavit, ex qua cùm genuisset *Hardicanutum*, & *Gunildam* filiam, mortuus est anno millesimo trigesimo quin-

t

. Fuit *Canutus* optimus Princeps, qui ſanctiſſimas
ges tulit, & de viris Eccleſiaſticis, atque Mona-
is optimè meritus eſt. Pupillorum, & viduarum
:fenſor, orphanorum, & advenarum patronus
unificentiſſimus, leges iniquas ſuſtulit; juſtitiam
æquitatem extulit, & impensè coluit. Eccleſias
truxit & honoravit. Sacerdotes, & Clerum digni-
tibus ampliavit, pacem & unanimitatem omni-
ıs indixit, multaque alia id genus pietatis opera
lidit, quæ legi poſſunt apud Anonymum Enco-
iaſtem *Emmæ* Anglorum Reginæ, qui eſt auctor
ævus, & extat inter Scriptores antiquos Hiſto-
æ Normannorum. Mortuo *Canuto* Anglorum Re-
anno MXXXV. *Heraldus*, quem, ut mox diximus;
concubina ſuſceperat *Canutus*, ſucceſſit in Regno
ngliæ, obiitque anno milleſimo quadrageſimo.
demortuo, *Hardicanutus*, Canuti filius, qui tùm
mporis Brugis in Belgio agebat, communi ci-
um ſuffragio, & procerum ferè omnium conſenſu
ex Angliæ fuit acclamatus, qui Regno potitus, &
emor injuriarum, quas vel ſibi vel *Emmæ* matri
rogaverat *Heraldus* Rex, corpus illius effodi, &
flumen *Tameſis* projici juſſit. Ipſo Regni ſui ini-
Hardicanutus graviſſimum tributum civibus im-
ſuit, quo illorum odium in ſe concitavit. *Gunil-*
m ſororem ſuam *Henrico* ſecundo Imperatori
nradi filio conjugem dedit, obiitque anno MXLII.
odem anno *S. Eduardus* cognomento *Confeſſor* Rex
ngliæ fuit coronatus. *GodWini* Comitis filiam
uxit uxorem, cum qua caſtè vixit. Præclaris vir-
tibus fulſit, & à Deo multis miraculis, ejus vir-
tum teſtibus, illuſtratus, in Cœlum receptus eſt
nno milleſimo ſexageſimo ſexto, & ab *Alexan-*

dro III. Romano Pontifice anno MCLXI. Sanctorum Fastis adscriptus est, sicut ad eumdem annum testatur Card. *Baronius*. Anglorum Reges privilegium curandi strumas, vel scrophulas à S. Eduardo repetunt, eidemque hoc beneficium acceptum referunt. Solis tamen Anglorum Regibus, ut obiter dicam, istud privilegium sanandi scrophulas à Deo non est concessum; Reges quippè Francorum, & septimi masculi, nullo interjecto partu fœmineo nati, idem habent privilegium sanandi solo tactu scrophulas, sicut multis experientiis, & testimoniis probatissimę fidei hominum, qui hanc sanitatis gratiam sæpiùs propriis oculis inspexerunt, suaderi potest. Quorum testimonia satis superque sufficere debent ad refellendos quosdam incredulos, tàm Medicos, qui hæc, ceu commentitia, sugillant, quàm Theologos nonnullos, qui hæc superstitiosa esse dicunt. Sunt hæ gratiæ gratis datæ, quæ à Deo tàm bonis, quàm malis impertiuntur, non ad propriam eorum, sed ad communem aliorum utilitatem. Sed redeamus ad seriem Regum Angliæ. Post S. Eduardi obitum *Haraldo, GodWini* filio, Regnum ab Anglis delatum est, quem *Vuillelmus* Normanniæ Dux justo bello aggressus commisso prælio profligavit, & in eo *Haraldus* Rex fortitèr pugnans occubuit. *Vuillelmus* in Festo Natalis Domini anni MLXVI. Angliæ Rex fuit inauguratus, dictusque *Vuillelmus* hujus nominis I. Leges optimas condidit, sed eas præsertim observari jussit, quæ à S. Eduardo fuerant promulgatæ. Eo regnante *Vuillelmo*, multa Monasteria in Anglia & Normannia constructa sunt. *Malcolmum III.* Scotiæ Regem, ducto in Scotiam exercitu, ad hominium sibi præstandum com-

puli

ulit *Vvillelmus*. Summo amore litteratos prosecutus est. Quatuor filios ex *Mathilda* Balduini Conitis filia conjuge sua suscepit, *Robertum* nempè, *ichardum*, *Vvillelmum*, & *Henricum*. Sed *Richarus* puer obiit, & *Robertus* Regno jure primogeniuræ sibi debito fuit à patre privatus, eò quòd *hilippum I.* Galliarum Regem adversùs illum exitasset, & ob id solo Normanniæ Ducatu à patre onatus est. Regnavit in Anglia *Vvillelmus* hujus ominis I. annos viginti, & obiit anno MLXXXVII lortuo *Vvillelmo I.* in Regnum Angliæ successit *villelmus* ejus filius hujus nominis *II.* qui, ob flaam Cæsariem *Rufi* cognomen accepit. Exordio egni sui conatus quorumdam rebellium, qui ei egnum eripere moliebantur, fregit. *Margaretam* xorem habuit Scotiæ Reginam piissimam. Gravi orbo correptus Sanctum *Anselmum* Cantuariensi ræfecit Ecclesiæ, & aureos, ut ajunt, montes in onum Ecclesiæ & Regni, si sanitatem recuperaret, ollicitus est, sed sanitati posteà restitutus, nihil eoum, quæ promiserat, executioni mandavit. Poulum oppressit, pecuniam ab Episcopis, & Abbabus exactionibus injustis extorsit. Sanctum *Anlmum* Cantuariensem Archiepiscopum Ecclesiæ ıra strenuè vindicantem, & consilia Aulicorum, ui, ut fieri assolet, voluntati Regis magis obtemerare, quàm Ecclesiæ bonum promovere studeant, sequi detrectantem haud parum vexavit, cut opportuniùs ostendemus in Colloquio quintò isserendo *de Viris Illustribus*, qui undecimo Eclesiæ sæculo floruerunt. Obiit *Vvillelmus II.* Anliæ Rex anno centesimo supra millesimum, sagitâ inter venandum, ut dicitur, fortuitò confixus à

Vualtero Tyrel, quem ex Francia deductum in familiaritatem receperat.

D. Audivi ſæpiùs à viris eruditis, ſacrum bellum ſub finem undecimi ſæculi à Principibus Chriſtianis confęderatis contrà Saracenos, ſeu Turcas, fuiſſe feliciter ſuſceptum, eôque Chriſtianæ Religioni magnam gloriam, & ampliſſimum acceſſiſſe incrementum, hujus itaque ſacri belli initium, progreſſum ac fauſtum exitum paucis, ſi placet, deſcribe, & hac deſcriptione noſtrum concludamus Colloquium.

M. Ad iſtud Sacrum contra Saracenos ſub finem undecimi ſæculi bellum ſuſcipiendum Principes Chriſtianos primùm accendit *Petrus* Eremita, natione Gallus, patriâ Ambianenſis, qui ex Palæſtina nuper regreſſus, multas ad illos detulerat Chriſtianorum dirâ ſervitute in Oriente oppreſſorum litteras, quibus etiam vehementer permotus *Urbanus II.* Pontifex Maximus, Concilium Claromontanum in Galliis anno milleſimo nonageſimo quinto celebravit, in quo Chriſtianos ad ſacram Palęſtinæ expeditionem plurimum adhortatus eſt. Hoc veluti Claſſico exciti Europæ Principes Chriſtiani Galliæ, Italiæ, & Germaniæ (nam Hiſpani ſuis Mauris in ordinem redigendis implicabantur) certatìm hanc in ſacram militiam adſcripti ſunt deſiderio præſertim extimulati propagandæ Catholicæ Religionis, & aſſerendæ Chriſtianorum libertatis ſub jugo duræ ſervitutis toto in Oriente gementium. Collecto itaque Equitum, Peditumqu[e] numeroſo exercitu, in Aſiam trajecto Boſphoro [i]ſe conferunt, ubi innumeris ſuperatis difficultat[i]bus, quas *Alexius Comnenus* Græcorum Imperato[r]

Chr

hristianus licèt, contrà pactam fidem Latinis per
ræciam transeuntibus objecit, eisque tum com-
ıeatus & annonæ suppressione, tùm nocturnis &
ıopinatis aggressionibus, aliisque id genus structis
inerum insidiis molestiam facessere pro viribus
ntavit, his, inquam, omnibus perruptis ac supe-
ıtis difficultatibus, Latini Cruce signati magnos
e Saracenis, seu Turcis reportarunt triumphos.
xpugnatio siquidem *Niceæ* & *Antiochiæ*, deditio
ycaoniæ, *Liciæ*, *Ciliciæ*, *& Pamphiliæ*, *Solymani*,
urcarum Principis, *Soldanorum* Babyloniæ, &
Egypti debellatio; ad extremum, Hierosolymo-
um in Christianorum potestatem reductio, fue-
unt præclari fructus, quos ex sacra ista expeditio-
e Christiani perceperunt. Subactâ Hierosolymâ
nno millesimo nongentesimo nono, Regnum Hie-
osolymitanum *Godefrido Bullionæo* Duci Lotharin-
iæ, & Christiani exercitus Generali præfecto om-
ium unanimi consensu delatum est, ipse tamen *hu-
nilitatis causà, coronà, Regum more, in sancta Civi-
ate noluit insigniri: eà contentus, & illi reverentiam
xhibens, quam humani generis reparator in eodem lo-
o usque ad Crucis patibulum pro nostra salute spineam
leportavit*. Verba sunt *Vvillelmi* Tyriorum Ar-
chiepiscopi lib.x. apud quem Scriptorem legere,
poteris integram huiusce sacri Belli Historiam fuso
calamo & sincera fide ab ipso descriptam, & de
qua in nostris sequentibus Colloquiis iterum redi-
bit sermo.

D. Tot victoriæ, quas sub finem XI. sæculi de Turcis in Oriente Christiani, Duce *Godefrido Bullionæo*, reportaverunt, me eam in spem erigunt, fore ut tandem infensissimi illi Christianæ Fidei hostes

quàm primùm exterminentur. hanc mihi certam fiduciam ingerit faustissimus atque exoptatissimus hic nuncius, quo hodiè, antequam nostrum iniremus Colloquium, festivâ omnium gratulatione accepimus, ingentem Turcarum exercitum à Principe *Eugenio* è Serenissima Ducum Sabaudiæ Prosapiâ oriundo, & exercitus Imperatoris *Caroli VI.* Generali præfecto die XVI. mensis Augusti hujusce labentis anni MDCCXVII. fusum, victum & dissipatum esse, atque *Albam Græcam*, vulgò dictam *Bellegrada*, Urbem in colle sitam, naturâ, & arte munitissimam, die XVIII. ejusdem mensis & anni actutùm expugnatam captamque fuisse ab eodem Principe *Eugenio*, cui contrà Turcas pugnare, ac vincere idem omninò est, & quem omnes dignum judicant, qui pro suis in Ecclesiam meritis Hierosolymitano Regno, velut alter *Godefridus Bullionæus*, aliquandò potiatur.

M. Cùm tam grato nuncio tota exhilaretur Roma, ac passim in vicis ferveant gratulationes, ingeminentur plausus, celebrentur rumores, ignesque festivi, præ gestiente lætitia, certatim ab omnibus parentur, necesse est ut Colloquio nostro finem imponamus, & per aliquot dies communi gaudio perfruentes, laudibus celebremus victorem, fortissimum Heroem, & dignum, cui triumphales Arcus erigantur, Trophæa, Columnæ, Obelisci, & Pyramides instruantur.

COLLOQUIUM II.

In quo texitur ſeries Epiſcoporum, qui præcipuas Eccleſiæ ſedes Romanam videlicet & Conſtantinopolitanam ſeculis Decimo & Undecimo tenuerunt.

LEgi nuperrimè in Annalibus Cardinalis Baronii, Sedem Romanam, quæ in prædentibus Sæculis fuerat univerſæ Eccleſiæ decus ornamentum, fonſque purioris ſanctitatis; ab dignis, callidis & improbis invaſoribus decimo cleſiæ ſæculo fædiſſimè eſſe conſpurcatam. Inolui ſanè, nec à lacrymis temperare potui, dum tas illorum Romanorum Pontificum perlegi in nnalibus Baronii, quem aliunde probè ſcio de ede Apoſtolica, & de Romanis Pontificibus opmè meritum eſſe. Optarem igitur, pro illo, uod penitiùs animo meo inſidet erga Romanos ontifices, devotiſſimo obſequio, ut in gratiam orumce Romanorum Pontificum, quorum mores erſtringit *Baronius*, vindicias nunc adornares, brevi Apologiâ oſtenderes, eos à virtute & â pieate deceſſorum ſuorum non defeciſſe. Sic enim aciliùs, meâ quidem ſententiâ, retundi poſſet rotervia hæreticorum, qui, ut ſedem Apoſtoloicam infamare ac denigrare poſſint, his pravis uorumdam Pontificum Romanorum exemplis tuntur, indeque occaſionem & materiam captant, cclesiæ Romanæ inſultandi.

M.

M. Quòd *Baronius* vitia & pravos mores, quorumdam Romanorum Pontificum, qui decimo Ecclesiæ sæculo Sedem Romanam occuparunt, aut invaserunt, non dissimulaverit, non venali, sed sincero calamo descripserit, culpari mininè debet, cùm in hoc partes impleverit optimi historici, quem à palpandi assentandique studio penitùs alienùm, solique veritati litare, non suis affectibus indulgere oportet, ut hoc pacto præjudiciis omninò vacuus, in describenda Historia, *ne quid falsi dicere audeat, ne quid veri dicere non audeat, ne qua suspicio gratiæ sit in scribendo, ne qua simultatis*, ut ait *Cicero lib. 2. de Oratore*. Ultrò itaque cum Card. Baronio fateri debemus, non nullos, proh dolor! extitisse decimo Ecclesiæ sęculo Romanos Pontifices (neque enim id ullo pacto dissimulare licet) à quibus magnam labem passa est Sedes Romana, eorumque pravis moribus ita infuscata fuit, ut actum penitùs fuisset de illa sanctissima Sede, si monstris violari, atterive potuisset. Tot malorum, quibus Sedes Romana decimo Ecclesiæ sæculo fuit afflicta, duplex potest afferri causa. Prima originem habuit ex impotenti ambitione *Adelberti* Tusciæ Marchionis, & pessimæ ejus concubinæ *Theodoræ* nobilis Romanę fæminæ, senatoriâque ortæ propagine, quæ cùm esset excellenti pulchritudine prædita, ingenioque versutissima, *Romanæ Civitatis Monarchiam*, teste Baronio, *obtinebat*, duasque filias habuit *Maroziam*, & *Theodoram*, quæ matrem ambitione & libidine superarunt, quarumve meretricium Imperium, ut ait idem Baronius, tantùm invaluit, ut pro arbitrio legitimè creatos Pontifices dimo-

:moverent, & violentos ac nefarios homines in uderent. Alia horumce malorum causa pro-cta est ex scissione Imperii Romani, ad quod odò hi, modò illi ferro & sanguine, aliisque alis artibus viam sibi sternebant, atque, ut Pon-ficem sibi faventem haberent, mancipium suum romovere & intrudere certatim connitebantur. os inter præcipuè fuit *Albericus*, *Maroziæ* ex *'delberto* Tusciæ Marchione filius, qui Romæ ty-nnicè dominabatur, & nunc istos Pontifices car-re & inediâ, atque etiam ferro è medio impu-è tollebat, nunc illos contra omnes armis in-repidè tuebatur. Hinc non mirum, si in his cerbissimis temporibus, non nulli ambitiosi ho-nines per vim passim, per cædes & crimina ad nctam Sedem sibi gradum fecerint, & improbi ontifices fuerint. Perperàm tamen nostrorum mporum heterodoxi his pravis quorumdam omanorum Pontificum abutuntur exemplis, ut nsultent Ecclesiæ Romanæ, ejusque incorruptam eritatem & unitatem oppugnent. At enim ut erbis utar S. Augustini capite XVI. libri *de unico aptismo* contra Donatistas: Qualescumque fue-int Pontifices illi, *quibus obiiciunt pro sua dissen-ione quod volunt, non præjudicat Ecclesiæ Catholi-æ toto terrarum orbe diffusæ; nullo modo eorum nnocentia coronamur, nullo modo eorum iniquitate lamnàmur*. Et sanè, non ex personis fidem, sed x fide personas judicare debemus. Unde, sicut damnarentur meritò illi, qui Apostolicam digni-tatem contemnerent, atque contemnendam do-cerent, quòd *Judas*, qui fuit nequissimus prodi-tor, ad illam fuerit provectus, ità nostrorum tem-

porum

porum hæretici diris devoveri debent, dum Pontificiam dignitatem, Romanam Ecclesiam, & Primatum jure Divino Pontifici Romano assertum aspernantur, ac totis suis viribus impugnant, etsi Romanos quosdam Pontifices à virtute & pietate majorum suorum degenerasse, negari haud possit. Addo denique cum Baronio, magno Dei miraculo, & peculiari erga Sedem Petri providentiæ curâ factum esse, ut cum tot ac tanta urgerent sæculo decimo mala, nemo tamen inventus sit, qui ea de causa se ab ipsa Romana Ecclesia, facto schismate, absciderit, nemo, qui sanam ejus doctrinam aliqua hæresi contaminaverit, sed omnes ubique gentium Christiani ejusdem fidei vinculo, & obedientiæ nexu juncti Sedi Apostolicæ indiuulsè perstiterint.

D. Vanus profectò est, ut video, planèque futilis triumphus, quem agunt Lutherani, & Calvinistæ, dum ejusmodi Pontificum recensent historiam, indequé ansam & occasionem insulsè & ineptè arripiunt in Ecclesiam Romanam insultandi. Spretis itaque eorum frigidis in Ecclesiam Romanam dicteriis, te hìc brevitèr attexere non pigeat seriem Pontificum, qui sæculo Ecclesiæ decimo Sedem Romanam tenuerunt, eorumque mores, ut historicum veritatis cultorem decet, accuratè ac sincerè describere.

M. Mortuo *Joanne IX.* Romano Pontifice anno nongentesimo, ut jam observavimus in Colloquio secundo in historiam sæculi noni Ecclesiæ, delectus est eodem anno Pontifex Maximus *Benedictus IV.* quem die tricesimâ mensis Augusti anni nongentesimi Ecclesiam Romanam jam regere cæpisse

evin-

vincitur ex duabus ejus Epiſtolis , quarum prior, lirecta eſt ad Galliarum Epiſcopos ac Principes. Altera data eſt ad Clerum, & populum Lingonenem. Duę ſiquidem illæ *Benedicti IV.* Epiſtolæ incriptæ ſunt *Secundo Kalend. Septembris, anno Domini Benedicti Papæ primo*, & extant Tomo XI. Concil. In priori Epiſtola *Benedictus IV.* reſtituit *Argrinum* Lingonenſem Epiſcopum in omnia Eccleſiæ ſuæ jura, & quod à *Joanne IX.* ſuo deceſſore in gratiam *Argrini* jam ſtatutum fuerat, Apoſtolica auctoritate confirmat. *Ludovicum III.* coronavit Imperatorem *Benedictus IV.* & inter alios orumce temporum Romanos Pontifices tanquàm ſidus quoddam emicuit, ut videre eſt apud *Flodoardum* in Fragmento *de Pontificibus Romanis*, ubi de Benedicto IV. Pontifice Maximo hæc habet.

Prætulit hic generale bonum lucro ſpeciali.
Deſpectas viduas, inopes vacuoſque patronis,
Aſſidua ut natos proprios bonitate fovebat.

Eccleſiam Romanam *Benedictus IV.* rexit annos tres, & menſes duos, ſicut legitur in catalogis Romanorum Pontificum ſeptimo & octavo, quos unà cum aliis Catalogis præfixit Pagius fronti Tomi primi ſuæ Criticæ in Baronium. Migravit ad Deum ſummus iſte Pontifex initio circitèr menſis Octobris anni nongenteſimi tertii, ùt invictè demonſtrat idem *Pagius* ad hunc annum contra Baronium, qui *Benedicti IV.* Papæ obitum in annum nongenteſimum ſeptimum differt. Poſt unum aut alterum diem ab obitu *Benedicti IV.* Pontificatum adeptus eſt *Leo* hujus nominis V. patriâ Adreatinus, qui cùm ſediſſet menſem unum, & dies XXVI. vel XXVII. uti legitur in nonnullis Catalo-

talogis, conjectus est in vincula à *Christophoro* Presbytero ejus familiari, qui, ut refert *Platina*, in lib. *de vitis Pontificum*, sedem Romanam invasit. Ast *Christophorus* sedis Apostolicæ invasor, cujus Diploma in confirmationem Privilegiorum Abbatiæ Corbejensis in Diœcesi Ambianensi sitæ legitur Tomo VI. Spicilegii Dacheriani, postquam sedisset septem circiter menses, à sede per vim deturbatus, & habitum Monasticum induere coactus est à *Sergio* hujus nominis III. qui factione & armis *Adelberti* Tusciæ Marchionis in Sedem Romanam intrusus est. Qualis autem fuerit iste *Sergius III.* disce non meis, sed ipsissimis verbis Cardinalis Baronii, qui de illo ad annum nongentesimum octauum Num. V. sic loquitur; *Cujus*, idest Sergii tertii *præter vim tyranicam, in Pontificatum invadendo, ab Autoribus ejus sæculi proditam, turpitudo quoque vitæ ab eisdem tradita posteris, magna infamiæ nota est reddita manifesta. Luitprandus enim* (lib. 2. *cap.* 13. *obscæna ista nota reliquit his verbis: Theodora, scortum impudens, hujus Alberici, qui nuper hominem exuit, Avia* (*quod dictu etiam nefandissimum est*) *Romanæ Civitatis Monarchiam non inviriliter obtinebat, quæ duas habuit natas, Maroziam, atque Theodoram sibi non solùm æquales, sed etiam Veneris exortivo promptiores. Harum una Marozia ex Papa Sergio, cujus supra fecimus mentionem, Joannem, qui post Joannis Ravennatis obitum, Romanæ Ecclesiæ obtinuit dignitatem* (dictus Joannes undecimus) *nefario genuit adulterio*. idem de *Sergio III.* Papa habet *Spondanus* in Epitome Baronii ad annum nongentesimum octauum. Quin, & *Auxilius* scri-

pto:

tor coæuus in duobus libris, quos edidit *de Or- 'nationibus Formosi Papæ,* dolentèr deplorat, quòd *ergius III.* in corpus *Formosi* Papæ crudelitèr esævierit, omnesque Ordinationes ab illo factas, : in Concilio Romæ sub *Joanne IX.* celebrato ap- robatas, nullas & irritas declaraverit & alia uàm plurima, quæ in hac Synodo constituta uerant, resciderit. Verùm, vita hujusce Ponti- cis *Sergii III.* quem *Spondanus* post Baronium ppellat loco mox à me laudato *facinorosissimum,* on impedivit, quominùs Sedem Apostolicam re- eriti sint omnes id ætatis fideles. Ab hoc si qui- em *Sergio* Romano Pontifice Coloniensis Archi- piscopus, & *Rogerus* Hamaburgensis Pallium, eâ, uâ par erat, veneratione petierunt & obtinue- unt, ut refert *Crantzius* lib. 2. Hist. Eccl. Saxo- um cap. 24. & lib. 3. cap. 1. *Bremensem* eti- m Ecclesiam idem *Sergius III.* à potestate & ju- isdictione Archiepiscopi Coloniensis exemit, cui n Concilio Triburiensi auctoritate *Formosi* Papę ddicta fuerat, sicut testatur *Adam* Canonicus Bremensis lib. 1. cap. 24. Obiit *Sergius III.* anno nongentesimo undecimo, juxtà accuratiorem calculum *Pagii*, non verò anno nongentesimo de- cimo, ut visum est *Baronio,* seditque annos septem & menses tres, uti in Chronicis *Hermanni Con- tracti*, *Martini Poloni*, & in plerisque Romano- rum Pontificum Catalogis legitur, qui tamen quoad dies inter se minimè consentiunt. *Her- mannus Contractus* habet dies XXIII. sicut & non- nulli Catalogi. In quibusdam verò Catalogis, & in Chronico *Martini Poloni* habentur tantum dies XVI. *Anastasius* hujus nominis III. patriâ Roma- nus

nus, *Luciani* filius, eodem anno nongentesimo undecimo subrogatus est *Sergio III.* post unum aut alterum vacationis Sedis diem; seditque annos dumtaxat duos, & totidem menses, ut testantur *Marianus Scotus*, *Hermannus Contractus*, ex editione Canisiana, & omnes fermè Romanorum Pontificum Catalogi, ac subindè excessit è vivis anno nongentesimo decimo tertio. *Anastasius III.* Papa fato functus locum dedit *Landoni* patriâ Sabino, *Trani* filio, qui statim ac fuit ad Pontificatum evectus, in gratiam *Theodoræ*, quæ tùm Romæ imperitabat, *Joannem*, quem ceu Amasium suum, illa deperibat, ex Presbytero factum Episcopum Bononiensem transtulit ad Infulas Ravennæ. Sed *Landonis* brevissimus fuit Pontificatus. Asserit quippè *Flodoardus* in carmine *De Pontificibus Romanis*, *Landonem* Romanum Pontificem sedisse tantùm menses sex & dies decem. Quapropter, cùm circà diem decimum sextum Octobris anni nongentesimi decimi tertii Pontifex Romanus fuerit renunciatus, obiit circa diem vicesimum sextum mensis Aprilis anni nongentesimi decimi quarti. Mortuo *Landone* Romano Pontifice, *Joannes*, quem, ut mox dixi, *Theodora*, nobile scortum, ad Ravennæ Episcopatum promoveri curaverat, ejusdem meretricis artibus & potentiâ in Sedem Pontificiam intrusus est, ut scribit *Luitprandus* Auctor coætanæus lib. 2. cap. 13. dictusque in Pontificatu *Joannes X.* Hic tamen Pontifex, teste *Sigonio* lib. VI. Hist. *De Regno Italiæ*, non iisdem artibus, quibus irrepsit in Pontificatum, etiam gessit, sed potius à clero probatus illum benè administravit, & Ecclesiæ

atque

tque Italiæ utilis fuit. Saracenos siquidem, qui ;arilianum montem in Latio vicinum Romæ inco- :re cæperant anno octingentesimo septuagesimo :xto, & indè per annos quadraginta Romam ariis modis afflixerant, *Joannes X.* Græcorum nperatoris copiis adiutus ex illa munitione an- o nongentesimo decimo sexto deturbavit, ac tan- i clade debellavit, ut ne vel unus superfuerit cer- mini, & capti omnes aut trucidati fuerint, sicut arrat *Luitprandus* lib. 2. cap. 14. Eodem anno annesX. *Berengarium* Italiæ Regem inunxit, coro- avitque Imperatorem. Legatos *Theophylactum*, & arolum *Episcopos* misit Constantinopolim ad redin- :grandam illius Ecclesiæ cum Romana pacem, quę ırbata fuerat occasione quartarum *Leonis* Impera- oris nuptiarum, quas Græci quidem, *Nicolao My- ico* Patriarcha Constautinopolitano Duce, velùt ornicationem damnaverant, Legati verò Sedis postolicæ licitas secundùm se propugnaverant, ısque æconomiæ causâ permittendas. Ortam eti- m; inter *Hilduinũ*, & *Richarium* de Episcopatu Tun- rensi controversiam diremit idem Pontifex, & E- iscopatum Tungrensem adjudicavit *Richario*, quem .omæ Episcopum ordinavit. Sed meritò culpatur, uòd *Hugonem*, puerum quinquennem, Archiepisco- um Remensem confirmaverit, quamvis fuisset ele- tus malis artibus patris sui *Heriberti* Aquitani Co- ıitis, qui *Seulphonem* Archipræsulem Remensem eneno per suos ministros propinato sustulerat, & nclinatis ad suam voluntatem Clericorum, plebis- ue animis ac suffragiis, hunc filium suum *Hugonem* dhuc puerulum contra Canones eligi curaverat, si- ut refert *Flodoardus* lib. IV. Ecclesiæ Remensis cap.

20. Hinc, permittente Deo, *Joannes X.* Romanus Pontifex anno nongentesimo vicesimo octavo dignitate Pontificiâ depositus est à *Vvidone* Tusciæ Marchione, impulsu conjugis *Maroziæ* impudentis fæminæ, & anno sequenti nongentesimo vicesimo nono, *vel vi, vel actus angore defunctus est*, ut ait idem *Flodoardus* ad hunc annum. Multi scriptores tradunt, *Joannem X.* ceruicali super os ejus injecto, crudelitèr fuisse suffocatum, Pontificem aliundè teste *Rubeo* lib. 5. Historiæ Ravenn. *sive sacro sancti summæ dignitatis majestatem, vel ejus preclarè Acta omni Italiæ hoc tempore admodùm salutifera spectemus, hoc nequaquam exitu dignum.* justo tamen Dei vindicis judicio, quem impudentis fæminæ Theodoræ studium extulerat, odium alterius non minus impudentis fæminæ, *Maroziæ* scilicet filiæ *Theodoræ*, sustulit. Sedit *Joannes X.* non annos sexdecim, sicut ei assignat *Baronius*, sed annos quatuordecim, paucos menses & dies aliquot, sicut legitur in *Flodoardo*, in *Hermanno Contracto*, *Mariano Scoto*, & in omnibus ferè Catalogis. *Marianus Scotus*, & *Honorius* Augustodunensis supra annos quatuordecim addunt menses duos, & dies tres, quod etiam in plerisque Catalogis legitur. Cùm igitur *Joannes X.* anno nongentesimo decimo quarto, circà diem vicesimum septimum Aprilis ordinatus fuerit Pontifex Romanus, sequitur, eum à Sede Pontificia fuisse dejectum circa diem vicesimum nonum mensis Junii anni nongentesimi vicesimi octavi. In locum depositi *Joannis X.* suffectus est *Leo* hujùs nominis *VI.* quem *Onuphrius*, *Baronius*, & *Papebrochius* ajunt fuisse *Christophori* Primicerii filium, quod tamen in du-

biu

ium revocat *Antonius Pagius* in ſua Critica ad nnum nongenteſimum vigeſimum octauum. Hic ontifex æmulorum factione oppreſſus & in carerem truſus diem ſupremum obiit anno nongeneſimo viceſimo nono, poſtquam menſes ſeptem : dies quinque, non verò menſes ſex & dies quinecim, ut habet Baronius, Eccleſiam Romanam enuiſſet; *Flodoardus* enim in libello *De Pontificibus omanis*, poſtquam de *Joanne X.* locutus eſt, hæc e *Leone VI.* ſubdit.

Pro quo celsa Petri ſextus Leo regimina ſumens,
Menſibus hæc ſeptem ſervans quiniſque diebus:
Prædeceſſorumque petit conſortia Vatum.

ùm itaque *Leo VI.* ex hac vita migraſſet circà iem tertium menſis Februarii anni nongenteſiıi vigeſimi noni, *Stephanus VIII.* quem alii diunt *VII.* ei in Sede Pontificia ſucceſſit, qui, poſtuàm ſediſſet annos duos, menſem unum & dies uodecim, ſicut legitur in *Flodoardo*, *Honorio* Auuſtodunenſi, *Martino Polono*, & in variis Catalogis, finem vivendi fecit anno nongenteſimo trieſimo primo, & in ejus locum ſubrogatus eſt *oannes XI.* qui potentiâ *Vvidonis* Tuſciæ Marchiois, & *Maroziæ* matris, quæ illum (teſte *Luitprano* lib. 3. cap. 12.) ex *Sergio III.* meretricio oncubitu genuerat, Pontifex Romanus conſtiutus eſt circà diem quintum menſis Martii anni ıongenteſimi trigeſimi primi, cùm ætatis ſuæ ınnum triceſimum quintum vix attigiſſet. Hic ontifex nunquàm fuit ſui juris, ſed partim fuit n poteſtate matris ſuæ *Maroziæ*, partim in cuſtolia *Alberici* fratris ſui, qui Patricius erat, & Romæ tum temporis dominabatur; partim in

arbitrio *Hugonis* Italiæ Regis vitrici ſui. Mortuo ſiquidem *Vvidone* Tuſciæ Marchione Senioris Alberici filio, cui *Marozia* juniorem *Albericum* genuerat, ad alias ſtatim nuptias conuolavit ſalaciſſima illa mulier, quas inivit cum *Hugone* Italiæ Rege, & *Vvidonis* demortui mariti ſui uterino fratre, cui dotem inceſtus dominium Romanæ urbis attulit. At cùm novo vitrico, *Hugoni* videlicet Italiæ Regi, aquam minùs commodè infudiſſet *Albericus* junior filius *Maroziæ*, impactę ſibi ab eo alapæ contumeliâ provocatus, *Hugonem* Vitricum ſuum Româ expulit, *Joannem* XI. fratrem ſuum *ſub cuſtodia detinuit, matrem quoque ſuam Maroziam clauſam ſervans, & Romam contra Hugonem Regem tenens*, inquit *Flodoardus* ad annum nongenteſimum triceſimum tertium. Sic *Joannes XI.* in carcere à fratre detentus obiit initio menſis Januarii anni nongenteſimi triceſimi ſexti poſtquam Romanam rexiſſetEccleſiam annos quatuor & menſes decem, ut habent omnes ferè Catalogi. Mortuo *Joanni XI.* ſucceſſit *Leo* hujus nominis VII. Pontifex bonus ac pius, atque ſedatioribus temporibus dignior. Quanto enim in rem Monaſticam ferueret ſtudio Romanus iſte Pontifex, quantùmue doloris ex miſerabili Eccleſiæ ſtatu conceperit, atque pro collata ſibi à Deo poteſtate graſſantibus undique malis ſtrenuè mederi connixus fuerit, ſatis ſuperque probant ejus litteræ, quas doctiſſimus *Mabillonius* recitat ſæculo V. Benedictino pag. 907. Mortuus eſt *Leo VII.* circà diem decimum octauum menſis Iulii anni nongenteſimi triceſimi noni, cùm ſediſſet annos tres, menſes ſex, dies decem, ſicut teſtan-

estantur *Honorius* Augustodunensis, *Martinus Polonus*, & *Platina* in vitis Pontificum, quibus suffragantur multi Catalogi. *Flodoardus*, qui libellum suum de Romanis Pontificibus in *Leone VII.* absoluit, hæc de illo habet.

Septimus exurgit Leo, nec tamen ista volutans,
Nec curans apices mundi, nec celsa requirens:
Sola Dei quæ sunt, alacri sub pectore volvens,
Culminaque evitans, oblata subire renutans.
Raptus at erigitur, dignusque nitore probatur
Regiminis eximii, Petrique in Sede locatur.
Sed minimè adsuetam linquit decoramine curam,
Deditus assiduis precibus, speculamine celsus.
Affatu lætus, sapiens, atque ore serenus.

n *Leonis VII.* demortui locum substitutus est die VIII. mensis Iulii anni nongentesimi tricesimi oni *Stephanus IX.* quem alii appellant *VIII.* naone Germanus, à quo *Petrus* Archiepiscopus avennas jurium suorum confirmationem obtiuit, uti refert *Rubbeus* lib. 5. Hist. Ravenn. Hic ontifex à factione *Alberici* Romæ tyranni, cui nvisus erat, captus, & totâ facie à sacrilegis ilus factionis hominibus sic compunctus, laceraus ac deformatus est, ut deinceps, ob sibi inhoesta inflicta uulnera, prodire in publicum non osset. Non destitit tamen Ecclesiastica tractare egotia, & componere dissidia, quæ inter Christianos Principes identidem exoriebantur. Hinc, uditâ rebellione *Hugonis Magni*, *Heriberti* Comiis, & aliorum Galliæ procerum adversus *Ludoicum IV.* dictum *Transmarinum*, Regem Christianissimum, illicò *Damasum* Episcopum in Gallias egatum misit, fecitque ut hi, qui contra prædi-

ctum *Ludovicum* Galliarum Regem rebellarant, aut eum necdùm susceperant, ad saniorem mentem, suumque officium redirent. Sedit *Stephanus IX.* annos tres, menses quatuor, & dies quindecim, ut legitur in *Martino Polono*, & in multis Catalogis, obiitque ineunte circitèr mense Decembri anni nongentesimi quadragesimi secundi, ut *Sigebertus* in Chronico, & *Hermannus Contractus* tam ex editione Pistoriana, quàm Canisiana rectè annotarunt. *Stephano IX.* successit *Marinus* hujus nominis *II.* patriâ Romanus, qui curandæ disciplinę Ecclesiasticæ, Templis restaurandis, & pauperum miseriæ sublevandæ totum se dedidit. Eum etiam Prophetiæ dono insignem fuisse affirmat *Baronius*, eò quòd in vita S. *Vldarici* legatur, *Marinum* prædixisse S. *Vldarico* futuram ejus ad Episcopatum Augustanum electionem. Sed doctissimus *Pagius* in sua Critica ad annum nongentesimum decimum, & ad annum nongentesimum quadragesimum tertium invictis momentis ostendit, nomen *Marini*, loco *Sergii III.* in acta *S. Vldarici* ab eorum Scriptore fuisse intrusum. *Vldaricus* quippè, non *Marino*, sed *Sergio III.* Ecclesiæ Romanæ Præsidente, Romam venit, eique *Sergius III.* futuram ejus ad Infulas Augustanas electionem prædixit. Sedit *Marinus* annos tres, menses sex, & dies tredecim, supremumque diem obiit paulò ante medium mensem Junium anni nongentesimi quadragesimi sexti. *Marino* demortuo subrogatus est *Agapetus* hujus nominis II. qui statim ac rerum administrationem suscepit, conatus est *Albericum* qui Romanæ Urbis dominium sibi arrogabat, cum *Hugone* Italiæ Rege in concordiam adducere. Se-

quen

iem exitum illa pacis tractatio habuerit, incer-
m omninò est. Misit idem Summus Pontifex
allium ad *Brunonem* Archiepiscopum Colonien-
m, potestatem ei permittens illo utendi *quo-*
es vellet; ut testatur *Rotgerus* Monachus in
usdem *S. Brunonis* vita, quæ extat apud *Surium* ad
iem XI. mensis Octobris. Sedente *Agapeto*, quæ-
am celebrata sunt Concilia, de quibus in Collo-
uio quarto còmmodiùs differemus, obiit optimus
le Pontifex anno nongentesimo quinquagesimo
xto, cùm sedisset annos decem, & aliquot men-
es. Mortuo *Agapeto* Romanam Sedem invasit
ctavianus vix natus annos duodeviginti, *Alberici*
omæ tyranni filius; accedente tamen Ecclesiæ
onsensu, ne schisma fieret, tanquam verus & legi-
imus Pontifex admissus est, dictusque *Joannes XII.*
rimus ille ex Romanis Pontificibus fuit, qui no-
nen mutaverit, teste Baronio, qui etiam pravos
nores, quibus hic Pontifex imbutus erat, descri-
it ad annum nongentesimum sexagesimum terti-
m. *Ottonem* hujus nominis I. Germaniæ Regem
Joannes XII. Imperatorem inauguravit Romæ an-
o nongentesimo sexagesimo secundo, sed anno
equenti ab eodem *Ottone* cum alienatus fuisset,
& *Alberico* Romæ tyranno nimiùm faveret, Ro-
nam venit Otto cum exercitu, & fuga elapso *Jo-*
anne XII. susceptus est Imperator à Populo Ro-
mano, qui ei imprudentissimè juramento promi-
it, se electurum Pontificem nullum nisi ex consen-
su Imperatoris. Triduò post ingressum Impera-
toris congregata est in Basilica S. Petri Synodus
ex plerisque Romanæ Diœcesæos & Itâliæ Episco-
pis, cum quibus sedit ipsemet *Otto* Imperator.
In eo Conciliabulo *Joannes XII.* Papa atrocium

Criminum insimulatus, sacrilegii videlicet, homicidii, perjurii & aliorum id genus, depositus est, ejusque loco in Sede Petri collocatus *Leo* hujus nominis VIII. qui fuit Antipapa, eò quòd exauctoratio *Joannis XII.* ab *Ottone* Imperatore, & à pseudo Synodo Romana tentata, nulla, irrita & prorsus illegitima fuit, sicut *Baronius* ad annum nongentesimum sexagesimum tertium Num. XXXI. & seq. nec non Illustrissimus *Petrus De Marca* Archipræsul Parisiensis lib. I. *de concordia Sacerdotii, & Imperii* cap. XI. pluribus momentis demonstrant. Interim, *Leo VIII.* Antipapa Româ, tanquam Sedis Apostolicæ invasor post duos menses pulsus est, & sedi suæ restitutus *Joannes XII.* qui statim *Joannem Diaconum, & Azonem scrinarium crudelitèr detruncavit*, ut scribit continuator *Reginonis*, habuitque Synodum anno nongentesimo sexagesimo quarto, in qua damnati sunt *Leo* Antipapa & Episcopi, qui illum ordinaverant, omnique honore privati hi, qui ab isto Antipapa fuerant ad sacros ordines promoti. Post celebratam hanc Synodum *Joannes XII.* (Si fides adhibenda est *Luitprando*) dum extra urbem eodem anno nongentesimo sexagesimo quarto cum uxore cujusdam civis Romani volutaretur, in temporibus à malo genio gravitèr perculsus est, & ex ea plaga intra octiduum obiit die XXV. mensis Maii. Postquam sedisset annos septem & aliquot menses. Verùm, cùm certissimè constet, *Luitprandum*, qui fuit Episcopus Cremonensis, *Ottoni* Imperatori, & *Leoni VIII.* Antipapæ fuisse addictissimum, non immeritò in dubium revocari debent plurima, quæ de *Joanne XII.* &

e infausto illius obitu memorat. Sublato è vivis
'oanne *XII.* Romani non modicè metuentes *Otto*-
is Imperatoris aduentum, *Benedictum* Romanæ
cclesiæ Diaconum elegerunt Pontificem Roma-
um, qui dictus est *Benedictus V.* cujus electio-
em cùm audisset *Otto* Imperator, Romam
bsque mora se contulit, ut de Romanis, qui
acramentum ei præstitum de non creando, absque
ᴐsius consensu, Pontifice, violaverant, ultionem
ımeret. Restitêre aliquandiu Romani, sed tan-
:em fame & obsidione constricti cesserunt pote-
ati Imperatoris, qui urbe potitus *Leonem VIII.*
ıntipapam in Sedem S. Petri denuò intrusit, &
enedictum V. legitimum Pontificem cepit, de-
osuit, perpetuoque exilio in Germaniam aman-
avit, ubi Sanctus ille Pontifex in pace quievit
lamburgi anno nongentesimo sexagesimo quin-
ᴐ, ejusque ossa posteà jussu Imperatoris Ham-
urgo Romam religiosè translata sunt. *Leo* ita-
ue *VIII.* Antipapa, & Sedi Apostolicæ tan-
uàm lupus incubans, Pseudo-Synodum
ɔnvocavit, in qua, præter nonnulla quæ statuit ad
abiliendam auctoritatem suam, fertur insuper ab
ᴐso editam fuisse Constitutionem, quâ *Ottoni* Im-
eratori, ejusque successoribus concessit in perpe-
ıum facultatem eligendi Romanum Pontificem,
: *Investituras*, ut ajunt, Episcopis tribuendi. Hanc
eonis VIII. Antipapæ Constitutionem *Golstadus*
ɔm. 1. *Constitut. Imperial.* pag. 29. & seqq. ex *Gratiano*
istinct. 63. cap. 23. refert, pluribusque defendit.
ımmò, Illustrissimus *Petrus de Marca* lib. 8. *De Con-*
ordia Sacerdotis & Imperii eamdem Constitutio-
em à *Leone VIII.* Antipapa revera datam fuisse
per-

pertendit. Verùm, conjecturis utriusque laudati Scriptoris longè præferenda est sententia doctissimi Cardinalis *Baronii*, qui in suis Annalibus evincit multis ac solidis argumentis (quibus non respondet *Petrus de Marca*) falsam ac planè supposititiam esse hanc, quæ *Leoni VIII.* Pseudo-Pontifici attribuitur, Constitutionem. Mortuus est *Leo VIII.* Antipapa eodem anno, quo *Benedictus V.* legitimus Pontifex, hoc est, anno nongentesimo sexagesimo quinto, & quamvis non fuerit verus & legitimus Papa, dicendus est tamen *Leo* ordine *VIII.* ut antiqui & sequentes ejusdem nominis Pontifices nos dubitare non sinunt. Mortuo *Leone VIII.* Antipapa, & *Benedicto V.* verò Pontifice pariter defuncto *Joannes XIII.* patriâ Romanus, & Episcopus Narniensis consecratus est Pontifex Romanus die 1 mensis Octobris anni nongentesimi sexagesim quinti. *Ottonem* juniorem Magni Ottonis filium Germaniæ Regem Romæ coronavit Imperatoren *Joannes XIII.* eoque sedente, Poloni ad fidem Christi conversi sunt. Sedit annos sex, menses undecim & dies quinque, ut passim in Catalogis habetur obiitque VIII. Idus Septembris anni nongentesim septuagesimi secundi. Optimè doctissimus *Pagiu* in sua Critica ad ann. 972. & 974. observat, Cardinalem *Baronium*, & ante eum *Onuphrium* in Chronico Ecclesiastico ordinem Romanorum Pontificum immutasse, dùm post *Joannem XIII.* collocan *Donum, Benedictum VI.* & posteà Antipapam *Bonifacium VII.* cùm tamen *Sigebertus* in Chronico, & antiquiores Romanorum Pontificum Catalogi po *Joannem XIII.* exhibeant *Benedictum VI.* Quapropter, ad restituendam Chronotaxim Pontifician

po

ſt Joannem decimum tertium locandus eſt *Bene-ctus VI.* qui poſt Interpontificium trium circiter enſium ab obitu *Joannis XIII.* electus eſt Ponti-x Romanus ſub finem menſis Decembris anni ongenteſimi ſeptuageſimi ſecundi. Sed, cùm ſe-ſſet annum unum, & menſes tres, uti teſtantur *uphrius*, & *Baronius*, à *Francone*, Cardinali ne-iſſimo, in carcerem detruſus, & crudeliter ſtran-latus eſt anno nongenteſimo ſeptuageſimo quar-. Poſt ejus necem idem *Franco* parricida Sedem omanam invaſit, eamque teſte *Hermanno Contra-*, per menſem unum tenuit, dictus *Bonifacius VII.* erùm, eo Antipapa à Factione Comitum Tuſcu-norum, qui illum æquo animo ferre haud pote-nt, Româ expulſo, Sedem Romanam obtinuit *onus* hujus nominis II. patriâ Romanus, uti nar-nt *Marianus Scotus*, *Sigebertus*, & Authores ve-rum Catalogorum. Sed quo menſe, quove die rdinatus, vel Pontifex Romanus renunciatus fue-t, ſciri non poteſt, quia antiqua monumenta de-ciunt, & valdè per hæc tempora confuſæ ac per-ırbatæ ſunt Hiſtoria & Chronotaxis Romanorum ontificum. Hoc unum apud omnes conſtat, bre-iſſimum fuiſſe *Doni* Pontificatum; Obiit quippè nno nongenteſimo ſeptuageſimo quinto. Interje-to poſt illius mortē Interpontificio duorum circi-èr menſium, *Benedictus* hujus nominis VII. ad So-ium Pontificium ſublimatus eſt ante diem viceſi-num quintum menſis Martii ejuſdem anni, ſicut x Diplomatibus ab iſto Summo Pontifice datis vincit Cl. *Pagius* ad annum 973. Synodum Romæ celebravit *Benedictus VII.* in qua *Bonifacium VII.* Antipapam excommunicationis ſententiâ perculit, ut compertum habemus ex epiſtola *Adalberonis*

An-

Archiepiscopi Remensis, & *Stephani* Romani Diaconi ad *Theobaldum* Ambianensem Episcopum, quæ à *Sirmondo* edita est tom.3.Concil. Galliæ. Ejusdem etiam Synodi meminit *Gerbertus*, Remensis Archiepiscopatus invasor, in Actis Remensis Synodi ubi hæc habet: *Succedit Romæ in Pontificatum horrendum monstrum* (nempè Benedicto VII.) *maleficiu.* (sic *Bonifacium VII.* Antipapam appellat) *cunctos mortales nequitia superans, & jam prioris Pontificis sanguine cruentus. Sed etiam hic fugatus, & in magna Synodo damnatus est.* Ecclesiam Romanam rexit *Benedictus VII.* annos novem & aliquot menses, obiitque die x. mensis Julii anni nongentesimi octogesimi quarti, ut constat ex ejus Epitaphio, quod etiamnum Romæ legitur in lapide corroso inscriptum in Basilica Sanctæ Crucis in Hierusalem. *Benedicto VII.* successit *Petrus* Episcopus Ostiensis, *Ottonis II.* Imperatoris Archicancellarius, qui in Pontificatu appellatus est *Joannes XIV.* Hunc Pontificem *Bonifacius VII.* Antipapa, qui, ut mox diximus, Româ expulsus, expilatâ Vaticanâ Basilicâ Constantinopolim fugerat, Romam posteà reversus in Castrum S.Angeli inclusit, ubi eum per summam immanitatem fame aut veneno necavit anno nongentesimo octogesimo quinto. Denuò itaque *Bonifacius VII.* nefarius Antipapa Sedem Apostolicam invasit, sed repentinâ morte, Deo vindice, sublatus est eodem anno. *Baronius*, & alii eum secuti affirmant, in *Joannis XIV.* locum immediatè subrogatum esse *Joannem XV.* patriâ Romanum. At Cl. *Pagius* probat ex *Mariano Scoto*, *Gotfrido Viterbiensi*, & ex variis Romanorum Pontificum Catalogis, post obitum *Joannis XIV.* alium quemdam

Joan-

annem filium *Roberti* distinctum à *Joanne XV.* r quatuor menses Sedem Apostolicam occupasse, mortuum esse anno nongentesimo octogesimo inito. Verùm, *Joannes* iste *Roberti* filius, etsi post bitum *Joannis XIV.* per quatuor menses Pontifitum gesserit, appellari tamen non debet *Joans XV.* tum quia, ut ait *Papebrochius* in *Conatu ronico-Historico*, electus tantum fuit Pontifex Roanus, sed non ordinatus; tum quia etiam, ut probilius censet *Pagius*, iste *Joannes* filius *Roberti* n fuit verus & legitimus Pontifex, ac subindè in rie Romanorum Pontificum, ne turbetur Chrologia Pontificia, omninò prætermittendus. Jux igitur Chronologiam Pontificiam, post *Joanm XIV.* sequitur *Joannes XV.* patriâ Romanus, ii mense Decembri anni nongentesimi octogesimi inti ordinatus est Pontifex Maximus. Ut pacem *helredum* Angliæ Regem inter & *Richardum* Norannorum Ducem conciliaret *Joannes XV.* misit l illos Legatum *Leonem* Chorepiscopum Trevinsem, qui eos in concordiam revocavit, teste *villelmo* Malmesburiensi lib. 2. *De Gestis Regum nngliæ* cap. 10. Legatum etiam misit in Gallias pro usa *Arnulphi* Remensis Archiepiscopi, & Episcos, qui prædictum *Arnulphum* sede deposuerant, cris interdixit; authoritate Apostolicæ Sedis eum pristinum gradum restituit, atque *Gerbertum*, qui Sedem Remensem intrusus fuerat, dejecit. Obiit *oannes XV.* anno nongentesimo nonagesimo sex,cùm undecimum Pontificatus annum inchoasset, cut *Marianus Scotus*, *Martinus Polonus*, & Author atalogorum Pontificum Romanorum unanimi nsensu docent. Post obitum Joannis XV. *Bruno*, quem

quem alii ab *Ottone Magno* Imperatore, alii à *Liudgarda* Magni Ottonis filia *Conrado* Lotharingiæ & Vvormatiæ Duci nupta originem ducere dicunt, consecratus est Pontifex Romanus, dictusque *Gregorius V.* Contra hunc legitimum Pontificem *Crescentius*, qui Romæ tyrannidem exercebat, creavit Antipapam *Joannem* Placentinum Episcopum, quem *Otto* Imperator cum exercitu Romam veniens, Pontificis *Gregorii V.* ulturus injuriam, erutis oculis, auribus, naribusque mutilatum asello ad ludibrium imposuit, facie ad caudam animalis versâ & per Urbem circumduci jussit. Prætereà, *Crescentium* tyrannum ultimo affecit supplicio. hoc pacto Antipapa sublato, *Gregorius V.* pacificè sedit, & *Ottonem III.* Imperatorem, *Mariamque* Augustam ejus conjugem solemni ritu coronavit. Fuit æquissimus Pontifex & disciplinæ Ecclesiasticæ studiosissimus. Placentinam Ecclesiam, quam *Joannes XV.* Ravennatis Archiepiscopi jurisdictione exemerat & in gratiam *Joannis* Placentini Episcopi in Metropolim erexerat, eidem Ravennati Archiepiscopo de injustitiâ sibi illatâ conquerenti restituit, ejusque juridictioni subjecit. Duas Romæ *Gregorius V.* Synodos celebravit. In una nuptias, quas *Robertus* Galliarum Rex cum *Berta* consanguinea sua inierat, incestas declaravit ac rescidit, nec Regem ad communionem priùs admisit, quàm *Bertam* repudiasset. Ad alteram Synodum à Gregorio V. celebratam *Baronius*, Conciliorum Collectores, & multi alii viri doctissimi referunt institutionem ab eodem Summo Pontifice factam *Electoralis Collegii* seu *septem virùm*, penès quos solos Imperatorem eligendi esset potestas. Sed cùm de ea septem El-

ct-

orum institutione à *Gregorio V.* factâ non consen-
int Scriptores præsertim Germaniæ, quid de ea
ntiendum sit commodiùs ostendemus in Collo-
io IV. ubi agemus de Conciliis, quæ sæculis X.
XI. fuerunt convocata. Obiit *Gregorius V.* anno
ngentesimo nono XII.Kal.Martii, ut videre est in
is Epitaphio ad ejus Sepulcrum in Basilica S.Pe-
i exarato. Mortuo *Gregorio V.* successit *Gerbertus*
tione Gallus, patriâ Aquitanus, humili genere
tus; Monachus primùm Aureliacensis, tum po-
à Monasterii Bobiensis Abbas, *Ottonis III.* Ger-
aniæ Regis, & *Roberti* Francorum Regis præcep-
r, Archiepiscopus Remensis, deindè Ravenna-
nsis, ac tandem Pontifex Romanus consecratus,
ctusque *Silvester II.* Eo sedente Pontifice, *Stepha-
s* Ungarorum Rex sanctissimus Pannoniam ad
lem Christi perduxit, & eam ob rem nomine Re-
s, Diademate Regio, & Crucem, ceu Apostola-
s sui Insigne, ante se gestandi singulari privilegio
honestatus est à *Silvestro II.* Pontifice Maximo.
ibulam, quam de hujus Pontificis Romani magia
necromantia tradiderunt varii Scriptores, *Sige-
rtus*, *Martinus Polonus*, *S.Antoninus*, *Vincentius
ellovacensis*, *Vvillelmus Malmesburiensis*, & *Platina*
Vitis Rom. Pontificum, primus in Orbem inve-
t ac venditavit aliis *Benno* Pseudo-Cardinalis, &
chismaticus Scriptor. Ad quam ineptissimam fa-
ellam confutandam abundè sufficiunt tum anti-
iorum Scriptorum altum eâ de re silentium; tum
iam Epitaphium, quod, ad celebrandas præclaras
ilvestri II. dotes, *Sergius IV.* Pontifex Maximus
jus Sepulcrho apposuit, quodque in Vaticana Basi-
ca etiamnum legitur. Certè convenit modò inter
om-

omnes viros eruditos, hanc malè consarcinatam fabulam de magia *Silvestri II.* Romani Pontifici indè natam esse, quòd ille mathematicas discipli nas cum liberalibus artibus tam perfectè calluerit ut eas penè mortuas in Galliis resuscitarit, quò nova horologia, aliasque id genus machinas rotu lis & elateriis tam eleganter, tamque affabrè con textas elaboraret, ut rudi sæculo ac ineruditis ho minibus absque familiari genio, & dæmonis ope fieri haudquaquam posse viderentur. Ecclesian Romanam rexit *Silvester II.* annos quatuor, men sem unum, & dies novem, ut legitur in Catalogi Romanorum Pontificum, quos antehac ineditos i fronte suæ Criticæ in Baronium edidit *Cl. Pagius* obiitque die XII. mensis Maji anni millesimi terti Nonnulla ingenii & eruditionis suæ monumenta reliquit *Silvester II.* quæ suo loco referemus, videl cèt in Colloquio V. ubi differemus *De Viris Illustr bus,* qui sæculis X. & XI. floruerunt. Plura non ac dam de Summis Pontificibus, qui sæculo X. Sede Romanam tenuerunt, & quorum nonnullæ pro v rijs Ecclesiæ negotiis scriptæ extant adhuc epistol *Baronius* ad annum nongentesimum quintum int gram recitat epistolam *Joannis IX.* ad *Heriveu* Remorum Archiepiscopum, à quo de Normann nuper ad fidem conversis consultus fuerat, quoru plurimi baptizati fuerant, & post Baptismum gentiliter vixerant, atque paganorum more Ch stianos interfecerant, Sacerdotes trucidarant, a que simulacris immolantes Idolothyta comed rant. Ad hæc consulta respondet *Joannes IX.* qu si prædicti Normanni tyrones non essent in sch la Christianæ fidei, canonica deberent exper

juc

icia, ſed quia rudes erant, mitiùs cum eis agen-
n quàm ſacri ſtatuant Canones: *ne fortè inſueta*
ra portantes, importabilia illis fore, quod abſit, vi-
ntur, & ad prioris vitæ veterem quem expoliave-
t hominem, antiquo inſidiante adverſario, relaban-
. Verùm, hanc *Joannis IX.* epiſtolam, cujus etiam
minit *Flodoardus*, tardiùs ad annum nongenteſi-
m quintum retulit Baronius, cùm juxtà accu-
iorem doctiſſimi *Pagii* calculum, *Joannes IX.*
jerit, non anno nongenteſimo quinto, vt viſum
Baronio, ſed anno nongenteſimo, ut jam obſer-
vimus.

D. O tempora, ô mores: certè tot mala, qui-
s decimo ſæculo, heu nimium! conflictata eſt
cleſia, animum meum fodicant, ſtimulant ac pun-
nt. At me, ut ſpero, mox alacriorem reddet,
nemque planè mœrorem excutiet jucundior illa
multò ſerenior, quæ undecimo ſæculo ſeſe expli-
: rerum facies ſub Romanis Pontificibus, quo-
m curâ ac vigilantiâ, ut obiter jam inſinuaſti, re-
tutus eſt Eccleſiæ ſplendor. Horum itaque Ro-
anorum Pontificum, per quos ſtetit Religio, &
floruit Eccleſiæ diſciplina, ſeriem, geſtaque lu-
ntiſſimè in præſentia auſcultabo.

M. Mortuo *Silveſtro II.* Romano Pontifice
ie duodecimâ menſis Maji anni milleſimi tertii,
eſſauit Pontificatus dies triginta, & *Ioannes XVII.*
ui dicebatur *Sicco*, natione Romanus, die XIII.
enſis Maji ejuſdem anni ordinatus eſt Pontifex
omanus, de hoc Pontifice nihil memoratu di-
num habetur, quia menſes dumtaxat quinque &
ies viginti quinque ſedit, ſicut legitur in ſex Ca-
alogis Romanorum Pontificum. Quapropter obiit

die VII. mensis Decembris ejusdem anni. Hìc au-
tem obiter observare debes, hunc Summum Pont
ficem *Silvestri II.* successorem, meritò *Ioannem XVI*
esse appellandum, quamvis in serie Romanorum
Pontificum, qui *Ioannis* nomine insigniuntur, s
tantùm ordine decimus sextus. Extant enim al
qua istius Summi Pontificis Rescripta, in quibus
se appellat *Ioannem XVII.* non verò *XVI.* Pontifice
autem Romani eodem modo ab Historicis sunt ap
pellandi, quo ipsimet in suis Rescriptis sese voca
runt. Sic, exempli gratiâ, *Martinum Papam V.* ap
pellare solemus, quia ipsemet in suis Rescriptis se
Martinum V. nuncupavit, etsi in serie Romanoru
Pontificũ, qui *Martini* nomen habuerunt, sit tantù
ordine *Martinus III.* non verò *Martinus V.* Cur a
tem iste *Ioannes* Summus Pontifex *Silvestri II.* su
cessor permiserit ut appellaretur Joannes XV
cum tamen ordine esset tantum XVI. hanc plau
bilem rationem affert *Papebrochius* in *conatu Hist*
rico Chronologico: Licèt enim, inquit, *Ioannes* Pl
centinus (qui, ut superius diximus, à *Crescen*
Romæ tyranno contrà Gregorium V. legitimu
Pontificem creatus est Antipapa) nunquam fue
legitimus Pontifex, attamen cùm iste *Joannes* P
centinus Antipapa, qui per decem menses Sed
Romanam occupavit, dictus fuerit Joannes XVI.
multæ sub eo nominis numero sparsæ essent to
Orbe pro occasionum diversitate Epistolæ & Bul
necesse habuit *Silvestri II.* in Sede Romana succ
sor permittere, ut vocaretur *Ioannes XVII.* ne
delicèt, si nomen *Ioannis XVI.* assumpsisset, Bullæ
Epistolæ suæ fuissent progressu temporis conf
cum Actis illius *Ioannis* à *Crescentio* Romæ tyran

An-

ntipapæ creati, qui se *Ioannem XVI.* appellitabat. b hanc rationem successor *Silvestri II.* noluit ap-llari *Ioannes XVI.* sed *Ioannes XVII.* quamvis in-r veros & legitimos Pontifices Romanos, qui hoc *annis* nomine donati sunt, revera tantùm ordine : *Joannes XVI.* Hunc igitur Summum Pontificem ccessorem *Silvestri II.* nos etiam appellabimus *annem XVII.* ne, si cum *Platina*, *Baronio*, & aliis ssim recentioribus hunc ordinem perturbare ve-nus, sequentium Romanorum Pontificum publi-s ac privatis Actis adversemur.

Mortuo *Joanne XVII.* Silvestri II. successore, it Interpontificium novemdecim dierum, & *Joan-s XVIII.* qui dicebatur *Fasanus*, natione Roma-ıs, die vicesima sexta mensis Decembris anni illesimi tertii ordinatus est Pontifex Maximus. Bambergensem Episcopatum in Synodo Franco-rdiensi, agente *Henrico* Germaniæ Rege sanctissi-o, erectum auctoritate Apostolica confirmavit. egatum Apostolicum misit in Germaniam ut agdeburgensem Episcopum consecraret. Alterum egatum misit idem Summus Pontifex in Gallias, : consecraret Ecclesiam Monasterii Bellilocensis, ıod *Fulco Nerra* Comes Andegavensis reversus ierosolymis ultrà Augerem fluvium Belliloco ropè Castrum Lochiarum Sanctissimæ Trinitati icatum construxit anno millesimo decimo, ut do-ent Chronicon Turonense MS. ac Diploma Ponti-cis eodem anno datum. Cùm verò prædictæ Ec-lesiæ consecrationis ritum *Hugo* Turonensis Ar-hiepiscopus, in cujus Diœcesi Monasterium illud onditum erat, celebrare detrectasset, eò quòd vo-ım *Fulconis* Deo haud gratum esse posse contesta-

retur, nisi prædia, & mancipia Ecclesiæ Turonicæ quæ surripuerat, prius restituisset; *Joannes XVIII* Summus Pontifex hoc Bellilocense Monasterium *sub tuitione, & defensione Apostolorum, & Sancti Sedis Pontificum posuit, interdixitque omnibus Episcopis ne quam ibi jurisdictionem exercerent*, ut videre est in ejus Diplomate. Tam insoliti privilegii Rescriptum haud parum commovit animum *Hugonis* Turonensis Archipræsulis, qui statim Romam veniens à *Sergio IV.* qui *Joanni XVIII.* nuper successerat, obnixè postulavit, ut ipsi, juxta Canones, & *Justiniani* legem hujusce Ecclesiæ consecrationem permitteret. Sed *Hugo* repulsam passus est, & *Sergius IV.* Pontifex Maximus direxit in Gallias *Petrum* Viterbiensem Episcopum, ut illius vice hanc Ecclesiam consecraret. De ista Ecclesiæ Monasterii Bellilocensis consecratione legendi sunt *Petrus de Marca* Archiepiscopus Parisiensis lib.4. *De Concordia Sacerdotii & Imperii* cap.8. ubi illam ex veteribus Tabulis præfati Monasterii depromptam refert, & Clarissimi *Sammarthani* fratres, qui tom. *Galliæ Christianæ* inseruerunt Diplomata *Ioannis XVIII.* & *Sergii IV.* ex Chartophylacio ejusdem Monasterii descripta. Hìc duo dumtaxat, ne ultra Historici metas divagari videar, obiter velim observes, primum est: à vero deflexisse *Baronium* dum Ecclesiæ Monasterii Bellilocensis consecrationem asserit factam esse jussu *Ioannis* Placentini *Crescentio* Romæ tyranno creati Antipapæ, quique, ut jam observavimus, dictus est *Ioannes XVI.* cum tamen ex Pontificiis Diplomatibus relatis à *Sammarthanis* fratribus, loco mox à me memorato, certissimè constet, id contigisse temporibus *Ioan*

apæ hujus nominis XVIII. & tàm ipſum, quàm
ergium IV. ejus ſucceſſorem hujus Monaſterij Bel-
locenſis exemptionem conſtituiſſe. Alterum eſt:
ullam prorſus habendam eſſe fidem *Glabro* Mona-
no, qui lib. 2. *Hiſtoriæ* cap. 4. perperàm & inſcite
ſerit, hanc Monaſterii Bellilocenſis Eccleſiam,
ſo conſecrationis die, miraculo corruiſſe eo ſolo
omine, quòd Romanus Pontifex hujus Eccleſiæ
onſecrationem contra tenorem Canonum ſuſce-
iſſet, ſuam videlicèt in aliena Diœceſi auctorita-
em exercendo. Quis, amabo, tàm inſulſum *Glabri*
ommentum non rideat, non exſibilet? maximè
ùm à nullo Catholico negari, aut in dubium vo-
ari poſſit, Romanum Pontificem, ratione ſui pri-
atus in univerſa Eccleſia, omnia Epiſcopalia mu-
ia ubique Chriſtianarum gentium in aliorum Epi-
oporum Diœceſibus obire poſſe, ſicut diſertè aſ-
rit *S. Bernardus* lib. 2. *De Conſideratione* his verbis,
uibus *Eugenium* Papam alloquitur: *Tu poteſtate
etrus, unctione Chriſtus . . . . ſunt & alii gregum
aſtores . . . . Habent illi ſibi aſſignatos greges, ſin-
uli ſingulos: Tibi univerſi crediti, uni unus. Non mo-
o ovium ſed & Paſtorum, tu unus omnium Paſtor.
aſce oves meas, inquit. Quas? illius, vel illius po-
ulos Civitatis, aut Regionis, aut certi Regni? cui non
lanum eſt non deſignaſſe aliquos, ſed aſſignaſſe omnes?
ihil excipitur, ubi diſtinguitur nihil.* Ex quibus
Bernardi verbis, & ex Pontificiis Diplomatibus à
ammarthanis fratribus relatis manifeſtum eſt, hanc
e caſu & ruina Eccleſiæ Monaſterii Bellilocenſis,
dem die quâ conſecrata eſt, narratiunculam à
labro excogitatam, haud diſſimilem eſſe his gerris,
uas vetulæ rotantes fuſum ſimplicibus puellis nar-

rare ſolent, ne dormiant ad lumen lucernæ. Hoc itaque *Glabri* commentum in unum faſciculum addas velim cum aliis, quas jam confutavimus, fabulis *de Papiſſa Ioanna*, & de magia, ſeu necromantia *Silveſtri II.*

Sed redeamus ad ſeriem Romanorum Pontificum. *Ioannes XVIII.* mortuus eſt anno MIX. die & menſe incertis, cùm ſediſſet annos quinque integros & aliquot menſes, ut in variis Catalogis legitur. Ei in Sede Pontificia ſucceſſit *Sergius IV.* qui ante Pontificatum vocabatur *Os porci*, vel *Bucca porci*, ſicut *Ditmarus*, qui hoc tempore vivebat, aſſerit libro VI. Sedente *Sergio IV.* oleum Romæ in quadam Eccleſia miraculo ſcaturiſſe, & ex eo vas impletum ad *Henricum* Germaniæ Regem miſſum fuiſſe teſtatur idem *Ditmarus* lib.7. Gravem ſub *Sergii IV.* Pontificatu in Chriſtianos perſecutionem excitarunt Judæi Occidentales & Saraceni Hiſpaniæ. Miſerunt quippè epiſtolas in Orientem, accuſantes Chriſtianos, & mandantes *Caliphæ Ægypti*, qui eo tempore erat *Hakemus*, ejus Regnum cum tota gente propediem à Chriſtianis excindendum, niſi quàm primũ ſubverteret Templum Hieroſolymitanum. His iniquiſſimis ſuggeſtionibus inſtigatus *Hakemus* Ægypti Caliphas, Templum Hieroſolymitanum everti, ſeu Baſilicam Sepulchri Chriſti Domini ad ſolum uſque dirui juſſit, multaſque in Chriſtianos exercuit crudelitates, quas deſcripſit *Ademarus* in Chronico. Hæc ubi in Occidentem perlata ſunt, communi conſenſu decretum eſt, ut Judæi expellerentur, & nullus eos ſocietate, nullo commercio dignaretur. Nec diù etiam Judæi fructu malitiæ ſuæ potiti ſunt, nec Chriſtiani diù Tem-

ſui ruinam luxêre. Saraceni ſiquidem conter-
i prodigiis, quæ, dùm Eccleſiam Bethleemiti-
n, & Monaſterium Montis Sinai deſtruere vole-
nt, facta propriis oculis inſpexerant, permiſe-
nt Chriſtianis, ut reædificarent Eccleſiam Sepul-
ri glorioſi, quæ confeſtim à Chriſtianis reſtaura-
quidem eſt, ſed tamen *non fuit ampliùs ſimilis*
ori, pulchritudine, vel magnitudine, quam Helena
ter Conſtantini Regali ſumptu perfecerat, ait *Ade-*
rus, qui etiam refert, Saracenos, ob eam in-
riſtianos motam perſecutionem, à Deo ità fuiſſe
nitos, ut innumerabilis eorum multitudo fame
gladiis interierit. Hæc contigerunt ſub Pontifi-
u *Sergii IV.* qui Sedem tenuit uſque ad annum
II. quo naturæ debitum ſolvit, eique ſucceſſit
nedictus VIII. patriâ Tuſculanus, antea dictus
nnes Epiſcopus Portuenſis, adversùs quem *Gre-*
ius quidam cùm in Sedem Apoſtolicam fuiſſet
ruſus, ad Sanctum *Henricum* Germaniæ Regem
nfugit *Benedictus VIII.* legitimus Pontifex, & ab
dem Imperatore, pulſo Antipapa, in ſuam Se-
m fuit reſtitutus. Hunc Sanctum *Henricum* Ger-
aniæ Regem inauguravit Imperatorem, & *Cune-*
ndem ſanctiſſimam ejus conjugem itidem coro-
vit *Benedictus VIII.* Saracenos ſtatus Eccleſiæ lit-
ra infeſtantes indicto bello fugavit. Græcos, qui
Apulia graſſabantur, debellavit adjutus à Nor-
annis, quorum ad Eccleſiæ Imperiique defenſio-
m præclara in Italia facinora referunt *Glaber Ro-*
lphus Ord. S. Benedicti in Cœnobio S. *Germani*
ntiſiodorenſis Monachus lib. 3. Hiſtoriæ cap. 1. &
o Oſtienſis Epiſcopus & Cardinalis lib. 2. Hiſto-
æ Monaſterii Caſinenſis. Judæos qui Chriſti ſer-

vatoris nostri imaginem die Parasceves impiè de- luserant, capite plecti jussit *Benedictus VIII.* Sanctis- simos viros *Odilonem*, & *Romualdum* in primis co- luit, & *Henrico* Imperatore suadente, Symbolum in sacris Missarum solemniis in Romana Ecclesia cani jussit, quod anteà factum non fuerat, eò quod (ut refert *Berno* Augiensis Abbas in lib. *De Rebus ad Missam spectantibus* cap. 2.) Romana Ecclesia nullâ unquàm Hæresi fœdata est, sicut aliæ, quibus propterea necesse fuerat Fidei Symbolum sæpiùs cantando frequentare. Duo Concilia, *Romanum* videlicèt & *Ticinense* celebravit *Benedictus VIII.* de quibus suo loco, seu in Colloquio quarto opportu- niùs disseremus. Obiit Summus iste Pontifex an- no MXXIV. cùm sedisset annos XI. menses XI. & dies XXI. ut legitur in fusiori Chronico *Hermanni Con- tracti*, in *Mariano Scoto*, *Sigeberto*, & in plerisque Romanorum Pontificum Catalogis. Eodem an- no MXXIV. in locum *Benedicti VIII.* suffectùs est *Ioan- nes XIX.* germanus *Benedicti VIII.* frater, quem *Her- mannus Contractus* in auctiori Chronico, *Glaber* lib. 4. Historiæ cap. 1. *Platina* in Vitis Pontificum, aliique ajunt, ex laico factum fuisse Romanum Pon- tificem. Patriarcha Constantinopolitanus petiit à *Ioanne XIX.* ut ei titulum *Universalis* concederet: cui ambitiosæ petitioni non consensit Summus Pontifex admonitus, &, ne id faceret, rogatus lit- teris Gallicanorum Præsulum & Abbatum, præser- tim *Willelmi* Abbatis Sancti *Benigni* Divionensis & *Richardi* Abbatis Sancti *Wintoni* Virdunensis, quorum eâ de re litteras referunt *Hugo* Flavinia- censis Abbas in Chronico Virdunensi, & *Glaber Rodulphus* lib. 4. Historiæ cap. 1. *Conradum* post mor-
te

:m S.*Henrici* electum Imperatorem Romæ coro-avit *Ioannes XIX.* Apostolatum S. *Martialis* asse-ait, Ecclesiæque Lemovicensis in Galliis traditio-em de S.*Martialis* à S.Petro missione approbavit, atâ ad *Iordanem* Lemovicensem Antistitem, & ad æteros Galliarum Episcopos eâ de re epistolâ. ›biit *Ioannes XIX.* anno MXXXIII. sicut *Hermannus ontractus* in utraque editione sui Chronici, & *Si-ebertus* tradiderunt, cùm sedisset annos novem & ies novem, ut legitur in plerisque Romanorum ontificum Catalogis, nisi quòd in quibusdam, er-ore Librariorum, loco dierum IX. habetur men-um IX. Mortuo *Ioanni XIX.* substitutus est *Benedi-tus IX.* decem annorum adolescens, *Alberici* Tu-culani Comitis filius, quem in electione sua simo-iacum,& pravis moribus imbutum Ecclesiam nalè administrasse asserit *Victor III.* Papa, qui eo empore vivebat. Ecclesia tamen gemens & oppres-a, ne schisma fieret, eum, ut verum Pontificem gnovit & coluit. Eo sedente, Poloni bellis extra-eis à finitimis lacessiti, simulque civilibus discor-iis ob procerum ambitionem, mutuamque æmu-ationem conflictati Romam Legatos miserunt, qui *Benedicto IX.* impetrarunt, ut *Casimirus*, qui ab llis paterno Regno injustè expulsus, apud Clunia-enses Monasticam vitam professus fuerat, & sa-rum Diaconatus ordinem, hortatu Abbatis, susce-erat, ad Regnum Majorum suorum rediret, & uxo-em duceret, ut fusè *Baronius* ex *Ioanne Longino* ac-uratissimo Polonorum Historiæ Scriptore narrat. Annos decem & amplius sederat *Benedictus IX.* cùm Romani anno MXLIV. illius vitiorum pertæsi, eum operâ *Ptolomæi* Consulis expulerunt, & in Sedem

Apo-

Apoſtolicam, canonica parvi pendentes Decreta, intruſerunt *Joannem* Epiſcopum Sabinenſem, qui multis artibus, & profusà pecuniâ, ſibi ad ſupremam Eccleſiæ dignitatem aditum aperuit,& appellatus eſt *Silveſter III.* Hunc Antipapam poſt tres menſes *Benedictus IX.* Tuſculanorum Comitum auxilio à Pontificatus Cathedra exturbavit, Urbe expulit, & ſummum, quod amiſerat, Sacerdotium recepit, priſtinos tamen mores minimè mutavit. Hoc interim temporis ſpatio presbyter quidam *Gratianus* perſuaſit tàm *Benedicto IX.* quàm *Silveſtro III.* ut, numeratâ pecuniâ, Pontificatu cederent, & *Benedicto IX.* qui majoris videbatur auctoritatis, redditus Angliæ reliquit. Hoc pacto *Gratianus* electus eſt Pontifex Romanus,dictuſque *Gregorius VI.* Nonnulli Scriptores Eccleſiaſtici, quos inter cenſentur *Baronius, Natalis Alexander,* aliique ſecuti *Ottonem Friſingenſem,* affirmant, quatuor tum temporis Pontifices Sedem Romanam tenuiſſe, videlicèt *Benedictum IX.Silveſtrum III.*& alium quemdam dictum *Joannem*, quos ſimoniacos fuiſſe ultrò fatentur, ſed illis addunt *Gregorium VI.*eumque diſtinguunt à tribus iſtis ſimoniacis Pontificibus, qui per hæc tempora Romanam afflixerunt Eccleſiam, nec ſolùm à ſimoniæ labe *Gregorium VI.* vindicant, verùm etiam illum exhibent tanquam Eccleſiæ liberatorem, utpotè qui pecuniam ad redimendam dumtaxat Eccleſiæ quietem tribus hiſce Pontificibus ſimoniacis dederit, ut dignitate cederent. At doctiſſimus *Pagius* in ſua Critica ad annum MXLIV. probat ex Scriptoribus antiquioribus *Ottone Friſingenſi* (qui centum circiter annis poſt *Gregorii VI* depoſitionem Chronicon ſuum lucubravit) tres

tan-

ntùm id temporis fuisse Pontifices, videlicèt *Be-
dictum IX. Silvestrum III. & Gregorium VI.* cujus
ostremi electionem pariter simoniacam fuisse,
vincit idem *Pagius* ex *Hermanno Contracto*, ex *Vi-
ore III.* Romano Pontifice, & ex *Clemente II.* Papa,
ui in *Gregorii VI.* in Synodo Sutriensi depositi lo-
um suffectus est. At enim, *Hermannus Contractus* in
o Chronico scribit, in Synodo Sutriensi, *causa er-
neorum Pontificum diligentiùs ventilata, Grego-
um VI. convictum, pastorali baculo fuisse privatum,
omnium tàm Romanorum, quàm aliorum assensu
ementem II. Pontificem Romanum* esse electum.
ictor III. Papa libro 3. Dialogorum refert, *Be-
dictum IX.* non parva pecunia à *Gregorio VI.*
ceptâ, Summum Sacerdotium ei reliquisse;
Henricum Germaniæ Regem *tres illos, qui in-
stè Apostolicam Sedem invaserant, cum consilio &
ctoritate Concilii justè depulisse*, & ipsummet *Gre-
rium VI.* post rem à Synodo Sutriensi discus-
m, agnovisse, *se non posse juste honorem tanti Sa-
rdotii administrare, ac semet ipsum Pontificalibus
dumentis exuisse*. Denique, *Clemens II.* qui, de-
osito *Gregorio VI.* electus est in Synodo Sutriensi
omanus Pontifex, in *Brevi* Pontificio, quod
d Ecclesiam Bambergensem (cujus anteà erat Epi-
opus) statim à sua coronatione misit, extat-
ue in libro, quem *De Divis* Bambergensibus *Gret-
erus* edidit Ingolstadii anno MDXI. *Clemens*, in-
uam, secundus, Pontifex Maximus, ac testis
culatus, loquens de istis tribus Pontificibus *Bene-
icto IX. Silvestro III.* & *Gregorio VI.* hæc habet: *ex-
losis tribus illis, quibus idem nomen Papatus rapina
ederat, inter tot agmina Sanctorum, qui aderant, Pa-
trum,*

trum, dignatio Cœlestis gratiæ nostram indignissimam mediocritatem, cunctis nisibus refragantē, voluit eligi, & Altissimi Apostolorum Principis vice fungi. Verùm, pretermissâ ista controversiâ, an scilicet electio *Gregorii VI.* Simoniaca fuerit, nec ne? hoc unum apud omnes certissimum esse debet, quod, sicut *Benedictus IX.* inter legitimos Pontifices enumeratur, & ut talis habetur, etiamsi inter omnes Historicos conveniat, illum Simoniacum fuisse, ita, pari utrobique ratione, *Gregorius VI.* (licèt ejus electio Simoniaca fuisset) inter legitimos Romanos Pontifices censeri, & ut talis haberi debet, quià eâ ætate, secutisque temporibus *Gregorium VI.* ceù legitimum Pontificem Romana agnovit Ecclesia, donec tamen fuerit depositus in Synodo Sutriensi anno MXLVI. habitâ, cui depositioni consensit *Gregorius VI.* eique subrogatus est *Suidgerus* natione Saxo, Episcopus Bambergensis, dictus in Pontificatu *Clemens II.* qui regimen universæ Ecclesiæ invitus multùmque reluctatus suscepit, & eo preclarè functus est. Concilia ad extirpandam Simoniæ pestem, quæ tum temporis latissimè in Italia serpebat, celebravit *Henricum III.* Germaniæ Regem, & ejus uxorem *Agnetem* Imperiali coronâ insignivit, & cum eodem Imperatore in Germaniam profectus, dum in Italiam posteà anno MXLVII. rediret, animam Deo reddidit in *Romanis partibus nono mense promotionis suæ*, inquit *Hermannus Contractus.* Eodem anno post *Clementis II.* obitum, *Benedictus IX.* Pontificatum iterùm invasit, illumque per octo menses & dies decem tenuit, sicut legitur in antiquissimo MS. Codice, cujus hæc verba

Pa-

apebrochius, recitat: *Benedictus tertiò reversus in ontificatum, tenuit eum menses* VIII. *dies* X. *idest, festivitate Sanctorum quatuor Coronatorum* (die ilicet VIII. Novembris usque ad Festum S. *Ale-i*, idest, ad diem XVII. mensis Iulii anni MXLVIII. *Alexio* sacrum, quo *Poppo* Brixinensis Episco-us (non vero *Brixiensis*, ut Librariorum erro-: legitur in *Hermano Contracto*, quem Baronius, iique exscripserunt) electus est Pontifex Roma-us nutu & studio *Henrici* Imperatoris, dictus-ue *Damasus II.* qui, teste *Leone Ostiensi* lib. 2. ap. 81. post viginti tres dies apud *Præneste* vitâ ecessit. *Damaso II.* in Sede Pontificia successit *eo IX.* ante Pontificatum *Bruno* appellatus, E-iscopus Tullensis, ex nobilissima Dapsburgensi amilia in Alsatia oriundus. In conventu Wor-natiensi anno MXLVIII. ab *Henrico* Imperatore, d juris pessimis illis temporibus sibi arrogante, Romanus Pontifex designatus est; Pontificatum amen suscipere noluit, *donec audiret totius Cleri c populi Romani communem esse sine dissidio consen-um*, inquit *Vvibertus* ejus Archidiaconus in ipsius ita. Eam ob rem sanctissimus ille Pontifex *Leo X.* Romam cum *Hildebrando* Cluniacensi Mona-ho (qui posteà fuit summus Pontifex dictus *Gre-orius VII.*) peregrini habitu profectus, nudisque edibus eam in urbem ingressus, maximo Cleri, opulique Romani consensu electus est Pontifex Romanus die II. mensis Februarii anni MXLIX. & lie XII. ejusdem mensis, quæ erat prima Quadra-gesimæ Dominica, ritu solemni consecratus est. Non minus doctrinâ, quàm sanctitate illustris fuit *Leo IX.* Pontifex Maximus. Sacra studia jugitèr cole-

colebat. Psalterium singulis diebus recitabat, Missæque Sacrificium offerebat. Humi cubabat, cilicio aspero ad carnem indutus corpus macerabat. Caritate erat in pauperes incredibili, ita ut ipsummet Christum Dominum sub forma leprosi, quem in angulo Palatii inventum propriis sublatum humeris in lecto suo collocavit, suscipere meruerit. Quamdiù Romæ versatus est, tribus per Hebdomadam diebus à Lateranensi Ecclesia ad templum S. Petri privato habitu, nudisque pedibus cum duobus aut tribus Clericis psallendo & orando pergebat. Pacem inter Principes conciliare summoperè studuit. Multa ad collapsam Ecclesiæ restaurandam Disciplinam Concilia celebravit, quæ in Colloquio quarto referemus. Plura alia ejus preclara gesta legi possunt in illius vita à *Vviberto* ejus apud Tullenses Archidiacono duobus libris scripta, quæ extat inter Acta Sanctorum mensis Aprilis ab *Henscheni* & *Papebrochio* collecta, ac variis observationibus à viris illis eruditis illustrata. Obiit sanctissimus ille Pontifex anno MLIV. cùm sedisset anni sex, mensibus duobus, & diebus novem, vel ut alii dicunt, diebus septem. Epistola, quæ sub nomine *Leonis IX.* Romani Pontificis circumfertur, & in qua *S. Dionysii* Reliquias non in Galliis, sed in Germania apud Monachos Ratisponenses asservari dicitur, est planè commentitia & illius Pontificis spuria proles. Quis enim, amabo, ut obiter dicam, sibi persuadeat, *Leonem IX* Pontificem integerrimum causam tanti momenti, Gallis inauditis, judicasse, & ex solis Ratisponensium Monachorum responsionibus decreto

riu

um judicium in favorem illorum ferre voluiſſe? ...ræterea, Auctor illius Epiſtolæ, quæ *Leoni IX.* ...apæ adſcribitur, aſſerit, ſummum illum Ponti...cem ad preces Legatorum *Henrici*, Francorum ...egis, hanc controverſiam de Reliquiis Sancti ...ionyſii in Germania diremiſſe, cùm tamen ...rtum ſit, Legatos *Henrici* Galliarum Regis ...nixè poſtulaſſe, ne iſtud negotium Ratiſponę ...nficeretur, quod in Dionyſiano Monaſterio in ...alliis peractum eſſe oporteret. Tertio, ejusdem ...piſtolæ Auctor ſcribit, cauſam illam diutiſſimè ...iſſe ventilatam, cùm tamen altum ſit apud om...s illorum temporum Scriptores de illa fabula ...entium. Quartò, fingit illius Epiſtolæ ſcriptor, ...iſſa Sancti *Dionyſii* per *Arnulphum* Imperatorem ... Sancti *Emmerammi* Monaſterium fuiſſe transla..., cùm tamen antiqui ſcriptores Germaniæ di...nt, manum dumtaxat Sancti *Dionyſii* Henrico ...*ucupi* Imperatori datam fuiſſe, adeòque poſt ...rnulphi tempora. Quinto, ait ejusdem Epiſto... conſarcinator, *Leonem IX.* tam Imperialibus, ...àm Papalibus litteris inſtructum, Sancti Dio...ſii Reliquias Monachis Ratisponenſibus adiu...icaſſe, cùm tamen ejuſmodi litteræ nunquam ...ſæ fuerint. Alia hujus Epiſtolæ, quæ *Leoni IX.* ...rperàm tribuitur, ſuppoſitionis indicia legi poſ...nt apud *Carolum Du Bois* lib. X. *Hiſt. Eccleſiæ* ...*ariſienſis* cap. V. *Natalem Alexandrum*, ſæculo ...*I.* in Vita *Leonis IX.* sed præſertim apud *Duble*...*um* in Hiſtoria Monaſterii San. Dionyſiani. Mor...uo *Leone IX.* anno MLIV. ut jam diximus, *Hidel*...*randus* tũc S.R.E. Subdiaconus à Romanis ad *Hen*...*icum* Imperatorem miſſus eſt, *ut de illis partibus* (ver-

(verba sunt Leonis Ostiensis lib. 2. cap. 90.) *quem tamen ipse vice Cleri populique Romani in Pontificem elegisset, duceret. Quod cùm Imperator fuisset assensus, & Gebehardum Aistetensem Episcopum Hidelbrandus ex industria & consilio Romanorum expetivisset, tristis super hoc Imperator effectus est* (talem scilicèt Antistitem suis rebus utilissimum sibi eripi ægre ferens) *hunc ergo*, Gebehardum videlicet, *Hidelbrandus, invito licèt Imperatore, invito etiam Episcopo, Romam secum adduxit, eique Victoris nomen imponens, Romanum Papam cunctorum assensu constituit, cùm jam ferme à transitu Leonis Papæ annus elaberetur*. Ex quibus *Leonis Ostiensis* verbis colligitur, *Gebehardum* dictum *Victorem II.* post annum ab obitu *Leonis IX.* hoc est, anno MLV. fuisse Romanum Pontificem ordinatum, & quidem, ut ait continuator *Hermanni Contracti*, Quadragesimâ in Cœna Domini quæ hoc anno incidit in diem decimam tertiam mensis Aprilis. Disciplinę Ecclesiasticæ observationi cùm sedulò invigilaret *Victor II.* venenum in Calice ei propinavit Subdiaconus quidam, quo tamen vitæ discrimine duplici miraculo ereptus est Sanctus ille Pontifex, nempè non valens ipse manibus suis attollere calicem, gravem ac ponderosum statim redditum; & Dæmone Subdiaconum invadente, à quo fraus patefacta fu[it]. Ad grassantem *Berengarii* profligandam Hęresi[m] *Victor II.* aliqua celebravit concilia, de quib[us] suo loco, seu in quarto Colloquio agemus. Ob[iit] anno MLVII. non Romæ, ut per errorem obrep[sit] continuatori *Hermanni Contracti*; non Floren[tiæ] etiam, ut putavit *Baronius*; Sed Tusciæ, ut sc[ribit]

it *Leo Ostiensis* lib. 2. cap. 98. Hic prætermitte-e haud possum eruditam *Onuphrii* de Historia Ecclesiastica optimè meriti Notam in *Platinam*, bi de *Clemente II.* verba faciens, hęc habet: *Quauor sequentes Pontifices*, inquit Onuphrius, *nempè lementem II. Damasum II. Leonem IX. & Victorem I. Viros quidem sanctissimos, optimos, & de Dei Ecclesia benè meritos, ex Imperatoris Henrici III. uctoritate creatos ex horum temporum scriptoribus Iermanno Contracto in Chronico, Lamberto Schafnaurgensi in Historia Germanica, & Ottone Frisingen- lib.* VI. *cap.* XXXIII. *& aliis probatis Auctoribus onstat. Undè miror, Platinam optimi Pontificis Daasi II. famam ità fædasse. Sed venià dignus est: ım alios Auctores minùs, quàm par esset, diligenes hac in re fortè est secutus, Martinum dico & alfridum.*

Victore II. è vivis erepto, electus est die II. ensis Augusti, Pontifex Romanus, & die seuenti ordinatus *Stephanus X.* quem alii appelnt *IX.* eò quòd *Stephanum II.* qui, ut jam obrvavimus in Colloquio II. in Historiam sæculoım septimi & octavi, tridùo tantùm post suam ectionem vixit, censent è Catalogo Romanorum ontificum esse expungendum. At nos, qui post *nuphrium*, & *Baronium* in serie Romanorum Ponficum hunc *Stephanum II.* reponendum esse duımus, ideò *Victoris II.* successorem *Stephanum X.* ppellamus, qui ante Pontificatum vocabatur *Juianus Fridericus*, eratque natione Lotharingus : *Gozelonis* Lotharingiæ Ducis filius. A *Leone IX.* ontifice Maximo creatus fuerat S. R. Ecclesiæ ancellarius, & Legatus Constantinopolim mis-

ſus ad Imperatorem *Conſtantinum Monomachum*, ubi *Michaelem Cerularium* Photiani Schiſmatis reſtauratorem, ejusque ſequaces excommunicavit. Dein, Vitam Monaſticam Caſſini profeſſus eſt & Abbas illius Monaſterii electus, noviſſimè à *Victore II.* factus Cardinalis ac tandem ejusdem *Victoris II.* in Sede Pontificia ſucceſſor fuit, ejusque diſciplinam Eccleſiæ reſtituendi deſiderii ac ſtudii fervidus æmulator. Synodos Romæ habuit; quibus inceſtas Conſanguineorum nuptias, & Clericorum ac Presbyterorum conjugia diſtrictè prohibuit. Vitium proprietatis, quod apud aliquos Monachos ſenſim ſine ſenſu irrepſerat, radicitus evelli juſſit. *Petrum Damiani* Monachum ſanctiſſimum creavit, invitum licet, Cardinalem Epiſcopum Oſtienſem. Ad procurandam Eccleſiæ Grecæ cum Latina unionem Conſtantinopolim Legationem decrevit. *Hildebrandum* Romanæ Eccleſiæ ſubdiaconum ad *Agnetem* Imperatricem pro negotiis Eccleſiæ Legatum miſit. Vetuit tamen ante diſceſſum Hildebrandi Epiſcopis in Eccleſia congregatis, & Clero, populoque Romano, ne, ſi contingeret ipſum mori, antequam *Hildebrandus* ſuâ Legatione functus eſſet, ullum omninò Papam eligerent, *ſed uſque ad illius reditum Sedes Apoſtolica intacta vacaret, ejus demum ordinandi conſilio*, ut refert *Leo Oſtienſis* lib. 2. cap. 101. ubi etiam ait, eumdem ſummum Pontificem *Stephanum X.* in Tuſciam indè properantem, non multò poſt morbo depreſſum Florentiæ obiiſſe IV. Kalend. Aprilis anni MLVIII. ibique digno honore ſepultum multis poſt obitum miraculis claruiſſe. *Stephano X.* ad meliorem vitam traslato ſucceſſit

Nico

Nicolaus II. Senis die XXVIII. mensis Decembris anni MLVIII. electus Pontifex Romanus. Eodem tamen anno quidam nomine *Gerardus* Galesensis sedem Pontificiam invasit, fuitque Antipapa dictus *Benedictus X.* Sed eo pseudo-Pontifice in Synodo Sutriensi anno sequenti, seu MLIX. in ordinem redacto, pax Ecclesiæ reddita est & *Nicolaus II.* pacificè sedit. Fuit optimus Pontifex, cujus eximias dotes *S. Petrus Damiani* laudibus celebrat. De Magnis viris in Collegium Cardinalium cooptandis adeò sollicitus erat summus iste Pontifex, ut nō solùm admittere noluerit demissionem *Petri Damiani* Cardinalis Episcopi Ostiensis, qui libellum supplicem ei porrexerat, de Cardinalitio munere à se abdicando, sed etiā *Desiderium* Abbatem Cassinensem ob præclara illius in Ecclesiam promerita, Cardinalem creaverit, ut videre est apud Baronium. Nullus præteribat dies, quo duodecim pauperum pedes non ablueret *Nicolaus II.* teste *S. Petro Damiani* in Opusculo IX. quod inscribitur *de Eleemosyna* cap. VIII. Multa Concilia celebravit tùm ad proscribendam serpentem *Berengarii* Hæresim, tum ad sanciendam & restituendam Ecclesiæ disciplinam, quæ in quarto Colloquio referemus. Obiit sanctissimus ille Pontifex Florentiæ anno MLXI. cùm sedisset annos duos, menses sex, & dies viginti quinque, ut legitur in omnibus fere Catalogis. Post *Nicolai II.* obitum cessavit Sedes Pontificia *menses ferme tres*, sicut testatur *Leo* Ostiensis lib. 3. cap. 10. ubi hæc habet: *Defuncto* (Nicolao II.) *Florentiæ, cùm ingens inter Romanos seditio de ordinando Pontifice cæpisset exoriri, Hidelbrandus Archidia-*

conus habito consilio cum Cardinalibus, nobilibusque Romanis, ne dissensio incresceret, Anselmum Lucensem Episcopum post menses ferme tres in Romanum Pontificem eligunt, Alexandrumque (II.) *vocari decernunt; nostro Desiderio* (Abbate Cassinensi, & Presbytero Cardinali) *Romam cum Principe* (nempe Normannorum) *proficiscente. Quod cum Imperatrix* (Agnes) *audisset unà cum filio* (Henrico) *tulere gravitèr hæc sine sua auctoritate gesta fuisse, Cadolumque Parmensem Episcopum à Placentio dumtaxat, & Vercellensi Episcopis ipsa die Festivitatis Apostolorum Simonis & Judæ* (die scilicet XXVIII. mensis Octobris anni MLXI.) *in Papam eligi faciunt.* Hic *Cadalus*, seu *Cadalous* in pseudo Synodo Basileensi Antipapa creatus nomen *Honorii II.* sumpsit. Romanos pecuniâ & armis sibi subiicere conatus est, Urbemque non semel aggressus, magnam Romanorum edidit stragem, teste *Leone Ostiensi* loco mox à me laudato. Sed ad nihilum reciderunt illius Pseudo-Pontificis conatus. Adveniente quippè *Gottefredo* Tuscorum Duce, & *Alexandro II.* legitimo Pontifici suppetias ferente, repulsus fuit Antipapa, & in Concilis *Papiensi, Florentino, Osboriensi, & Mantuano* damnatus, atque per duos annos in Castello S. Angeli tanquàm in carcere circumclusus est, ex quo tamen postea aufugiens inglorius & omnium rerum egenus pessimam mortem incurrit. Quidam tamen post *Nicolaum* Cardinalem Aragonensem dicunt, *Cadalum* Antipapam veniam ab *Alexandro II.* vero Pontifice *condignà satisfactione præstità* impetrasse. Quo tamen mortis genere, quo anno, quove loco ist *Cadalus* Antipapa vitam suam terminaverit? incer

tun

m omninò eſt, quia omnes Scriptores de ejus
orte ſilent. Ad tollendum iſtud ſchiſma diù
ultùmque laboravit *S. Petrus Damiani*, qui duas
l *Cadalum* Antipapam graviſſimas ſcripſit Epi-
olas, ut ei ſceleris magnitudinem ob oculos po-
ret, ſed hunc virum flectere haùd potuit, qui
hil Deum, multò minùs homines verebatur.
xtincto hoc ſchiſmate, *Alexander II.* pacificè
dit, & ſanctiſſimè gubernavit Eccleſiam. Ab eo
Petrus Damiani poſt multas adhibitas preces
tinuit, ut Epiſcopatum Oſtienſem deponeret,
ad Eremum Fontis Avellani ſecederet, quem
men interdùm deſerere coactus eſt, ut nomine
mmi Pontificis Legationes ad Principes obiret.
trum Florentinum Epiſcopum ſimoniacum de-
ſuit *Alexander II.* Primatum inter Cantuarien-
m, & Eboracenſem in Anglia Epiſcopos con-
overſum, Cantuarienſi Archiepiſcopo adiudica-
t. Monachos ſingulari affectu complectebatur,
ideò inhibuit, ne in Eccleſiis Cathedralibus
ngliæ turbarentur, atque immunitatis privile-
a multis Monaſteriis conceſſit, præſertim *Siſeber-*
nſi in Germania, *Corbeienſi*, *San-Dionyſiano*, &
uniacenſi in Galliis. Ad extinguendum ſchiſma
otianum à *Michaele Cerulario* renovatum Con-
antinopolim Legatum miſit, ſed fruſtrà. Viros
teratos impensè coluit. Plura Concilia tam pro
de, quàm pro diſciplina Eccleſiaſtica tuenda
lebravit, de quibus ſuo loco, ideſt, in quarto
olloquio agemus. Poſtremò, Sanctiſſimus ille
ontifex, cùm ſediſſet annos XI. menſes VI. & dies
I. ad Deum migravit die XXI. menſis Aprilis an-
MLXXIII. quem magnis laudibus extollunt *Vi-*

ctor III. Papa lib. 3. Dialog. *S. Petrus Damiani*, & *Bertoldus Constantiensis* in Chronico ad annum MLXI. Mortuo itaque *Alexandro II.* Romano Pontifice, *Hidelbrandus* Monachus Cluniacensis, qui sub summis Pontificibus *Leone IX. Victore II. Stephano X. Nicolao II.* & *Alexandro II.* præcipuis Ecclesiæ muneribus, & Legationibus perfunctus fuerat, electus est, invitus licèt ac mærens, summus Pontifex die XXI. mensis Aprilis anni MLXXIII. dictusque *Gregorius VII.* de quo Abbas *Trithemius* lib. IV. *de Viris Illustribus Ordinis S. Benedicti* cap. XI. sic loquitur: *Vir fuit multæ doctrinæ, magnæ pietatis, prudentiæ, justitiæ, constantiæ, & religionis. Multa pro Ecclesiæ defensione peregit & sustinuit. Gregorium VII.* magnum fuisse Pontificem, in vindicandis Ecclesiæ juribus intrepidum in restauranda Ecclesiæ Disciplina studiosissimum apertè ostendunt ea, quæ in suo Pontificatu præclarè gessit, sive ad tollendos Ecclesiasticarum Investiturarum abusus tanto temporum decursu tantâ sæcularium Principum authoritate obfirmatos: sive ad Simoniam, quæ in Italia, Gallia & Germania tum temporis latissimè grassabatur penitùs eradicandam; sive denique ad cœlibatum Clericorum penè ab interitu revocandum. Quæ omnia forti ac constanti animo aggressus felici exitu perfecit, renitentibus licèt sæculi Principibus, obstrepentibus undique & insultantibus adversariis, Clericis videlicèt, Sacerdotibus, & Episcopis conjugatis, vel concubinariis, qui, teste *Lamberto Schafnaburgensi* in Chronico, clamabant: *malle se Sacerdotium, quàm conjugem deserere*, quique vindictæ cupidi Principum animos i

fa

nctum illum Pontificem vehementèr accende-
ant, præſertim *Henrici* Germaniæ Regis, qui
regorium VII. diuturnâ ac penè perpetuâ per-
cutione exagitavit, Romæ in cuſtodiam detru-
:, *Guibertum* Ravennenſem quondàm Epiſcopum
ntipapam apud Brixiam creavit, dictum *Clemen-
m III.* & occaſione Eccleſiaſticarum Inveſtitu-
.rum, quas ſimoniacè conferebat, funeſtam in
:cleſia excitavit Controverſiam, cujus originem
progreſſum in proximo Colloquio exponemus.
ìc brevitèr obſervaſſe ſufficiat, *Gregorio VII.* ab
:nrico Germaniæ Rege injuſtè vexato opem au-
liumque tuliſſe fœminas Principes & cumpri-
is religioſas, *Agnetem* videlicet Auguſtam, *Hen-
:i* Regis Germaniæ matrem, *Beatricem* Gode-
di Lotharingiæ & Tuſciæ Ducis uxorem, & præ-
rtim *Mathildem* Comitiſſam, *Beatricis* filiam,
ıæ præ cæteris *Gregorium VII.* quem Chriſtia-
e perfectionis Magiſtrum ſibi delegerat, conſi-
is, opibus, copiis contra ſchiſmaticos juuit, &
iguriam, Tuſciamque Provincias Romanæ Ec-
eſiæ donavit. Inde orta eſt ſacra illa neceſſitu-
o, quæ *Gregorio VII.* cum Comitiſſa *Mathilde*
: Sede Apoſtolica optimè merita interceſſit. Ex
ıa tamen Clerici, quibus uxorum uſum, vel
ɔncubinarium conſortium prohibebat *Gregorius
II.* anſam & occaſionem arripuerunt hujus ſan-
iſſimi Pontificis famam proſcindendi, quaſi fur-
vis *Mathildis* amoribus frueretur. Sed nota
mnibus utriuſque caſtitas putidas illas obtre-
ationes mendaciorumque portenta, quæ noſtri
:mporis hæretici ad infamandam Sedem Apoſto-
cam refricare non erubeſcunt, apertè falſi co-

nuincit; *signa etiam & prodigia quæ per orationes Papæ* (Gregorii VII.) *frequentiùs fiebant , & zelus ejus ferventissimus pro Deo & Ecclesiasticis legibus satis eum contra venenatas detractorum linguas communiebant*, inquit *Lambertus Scafnaburgensis* ad annum MLXXVII. Undecim Concilia celebravit *Gregorius VII.* in quibus multa tam pro fide contra Hæreticum *Berengarium* vindicandâ, quàm pro restituendo Ecclesiasticæ Disciplinæ vigore statuit, quæ in Colloquio quarto agendo de Conciliis referemus. Denique, sanctissimus ille Pontifex spiritum Deo reddidit die XXV. mensis Maii anni MLXXXV. Salerni, quò virtute & industriâ *Roberti Guiscardi* Siciliæ, Apuliæ, & Calabriæ Ducis à furore *Henrici* Germaniæ Regis ereptus confugerat. Propedièm moriturus in hæc verba erupit: *Dilexi justitiam & odi iniquitatem, propterea morior in exilio*. Miraculis post mortem claruit, fuitque laudatus non solum à *S. Anselmo* Lucensi Episcopo, à *Vvillelmo* Abbate Monasterii Metensis in Epistola à *Mabillonio* Tomo I. *Analectorum* publicata, sed etiam à Scriptoribus illius temporis omnibus, paucis exceptis Henricianæ factioni adhærentibus, quos inter numerari debet *Sigebertus*, quem sanctissimi hujus Pontificis famam calumniis arrodere non puduit. Vitam Gregorii VII. *Paulus Bernriedensis* Canonicus Regularis circà annum MCXXXI. edidit, quę nunc in Actis Bollandianis ad diem XXV. mensis Maij legitur. Nomen *Gregorii VII.* in Martyrologio Romano, cujus correctionem anno MDLXXXIV. fieri curavit *Gregorius XIII.* ad diem XXV. mensis Maij insertum est quod retentum est in editione ejusdem Martyrologi

à *Baronio* Annotationibus auctì, *Sixto V.* ſedente
tâ, in qua hæc verba leguntur *Salerni depoſitio*
iti Gregorii Septimi Eccleſiaſticæ Libertatis propu-
atoris acerrimi. Paulus Bernriedenſis in vita
egorii VII. cap. 12. refert, Sanctiſſimum illum
ntificem rogatum, antequàm moreretur, ut in
ita fidelium perturbatione ſibi ſucceſſorem deſi-
aret, tùm pietate & doctrinâ inſignium virorum
diſſe optionem, videlicèt *Deſiderii* Cardinalis &
batis Cœnobii Caſſinenſis, *Ottonis* Epiſcopi
tienſis, & *Hugonis* Archiepiſcopi Lugdunenſis.
apropter, defuncto *Gregorio VII.* omnium votis
ctus eſt anno MLXXXVI. *Deſiderius* Cardinalis &
bas Caſſinenſis, atque per vim Pontificiis inſi-
ibus ornatus, quibus tamen ipse paulò poſt præ
gulari modeſtiâ depoſitis, ad Monaſterium Caſ-
enſe perrexit, ubi anno penè integro hanc ſupre-
am Eccleſiæ dignitatem conſtantèr recuſavit, ſed
ndem in Concilio Capuano, Cardinalium, Epi-
oporum, Principumque precibus victus, & Ec-
eſiæ charitate compulſus eam ſuſcepit, Romam-
ie profectus anno MLXXXVII. ſolemni ritu Ponti-
x Romanus conſecratus eſt, dictuſque *Victor III.*
grè admodum tulit *Hugo* Archiepiſcopus Lugdu-
nſis (unus è tribus, quos *Gregorius VII.* paulò an-
mortem ſuam ad Pontificatum deſignaverat)
iòd *Deſiderius*, ſeu *Victor III.* Pontificatus inſignia
ſumpſiſſet, videnſque nullam ſibi ampliùs afful-
ere ſpem aſſequendi Pontificatum, cui tamen ar-
enter inhiabat, in *Victorem III.* blaterare cæpit,
uſque famam calumniis proſcidit in Epiſtola,
uam ad Comitiſſam *Mathildem* ſcripſit, & quæ ab
ugone Flaviniacenſi in Chronico Virdunenſi, & to-

mo

mo 10. Conciliorum refertur. His calumniis injustè appetitus *Victor III.* Synodum Beneventanam celebravit, in qua *Hugonem* Archiepiscopum Lugdunensem, & *Richardum* Abbatem Massiliensem, qui eodem spiritu ferebatur, à Communione suspendit, ut refert *Leo Ostiensis* lib.3.cap.71. Multa etiam à *Guiberto* Antipapa ab *Henrico* Germaniæ Rege creato passus est *Victor III.* sed nihilosecius animum ad res Ecclesiæ, & Reipublicæ promovendas adjecit. Expeditionem in Saracenos suscepit, missoque in Africam sub vexillo S. Petri ingenti Christianorum exercitu, centum millia Saracenorum cæcidit, cujus insignis victoriæ, eâdem die, quâ reportata fuit, nuntius in Italia miraculosè acceptus est, ut scribit citatus *Leo Ostiensis* lib.3. cap.70. Beneventi infirmitate correptus *Victor III.* in Cœnobium Cassinense se reportari jussit, ubi, cùm morbus ingravesceret, parato sibi sepulchro, obiit XVI. Kalend. Octobris anni MLXXXVII. admonitis priùs Cardinalibus, ut, se mortuo, nullum, præter *Ottonem* Episcopum Ostiensem, deligerent Pontificem. Nomen *Victoris III.* in Martyrologio Benedictino ad diem XVI. mensis Septembris inscriptum est. Quatuor *Dialogorum* libros de Sancti *Benedicti* & Sanctorum Monachorum Cassinensium miraculis composuit doctissimus iste Pontifex, quorum tres priores editi sunt tomo 18. Biblioth. Patrum Editionis Lugdunensis, sed deest quartus, qui temporum injuriâ perijsse videtur. Defuncto *Victore III.* Cardinales anno MLXXXVIII. apud *Terracinam* Campaniæ Oppidum convenientes, *Ottonem* Episcopum Ostiensem, ob vitæ sanctimoniam, & doctrinam singularem, Romanum Pontificem elegerunt, dictum

&m Urbanum II. natione Gallum, professione Mo-
n hum Cluniacensem, qui, ut scribit *Ordericus*
li 8. *misit Legatos & epistolas Francis, & Græcis,*
a sque gentibus per Orbem constitutis, ut in Fide Ca-
t lica irrefragabilitèr persisterent, & omnem sciffu-
r n à lege Dei & Corpore Christi, quod est Ecclesia,
c lidè præcaverent. Solus Henricus Teutonum Prin-
c s, & pedissequi ejusdem Guiberto (Antipapę) *cohæ-*
r ant. Multa Concilia tam in Italia, quàm in Gal-
l ;, quò se tanquàm ad azylum receperat, celebra-
v *Urbanus II.* quæ in quarto Colloquio referemus.
F :tur, *Urbanum II.* privilegium *Rogerio* Siciliæ,
C labriæ, & Apuliæ Duci concessisse, quo
i ī indulsit, ut nullum in suis Ditionibus Sedis
A postolicę Legatum recipere teneretur, qui præter
v luntatem ejus missus esset; immò, ut ipsemet
a ctoritate Apostolicâ, quæ per Legatum Sedis
A postolicæ cohibenda forent, cohiberet. Verùm,
h c *Urbani II.* privilegium (in quo quidam Scri-
pores Siculi suam fundant Monarchiam, & cujus
autographum hactenus lucem non vidit) aut nun-
quàm datum, aut saltem interpolatum esse, multis
momentis evincunt *Baronius* Tomo XI. Annalium ad
annum MXCVIII. & *Spondanus* ad eumdem annum,
quorum argumentis alia addere velle, aliquid de-
erpsisse est. Hìc brevitèr tantum annotabo, paucis
abhinc annis gravem de hoc *Urbani II.* privilegio
exarsisse contentionem, & hinc indè hoc de argu-
mento libros fuisse conscriptos, quos inter, potissi-
mum à viris eruditis commendatur liber italico
idiomate editus, cui titulus est: *Istoria della pretesa*
Monarchia di Sicilia, Romæ anno MDCCXV. Verùm
hanc controversiam *Clemens XI.* auctoritate Ponti-
ficiâ

ficiâ diremit, ſolemni publicato Decreto, quo Monarchiam Siculam abolevit, ac in refragantes Siculos Excommunicationis, & *Interdicti* Cenſuris animadvertit. Non plura addam de Romanis Pontificibus, qui ſæculo undecimo Sedem Romanam tenuerunt; quia *Urbanus II.* Pontifex Maximus, cujus mentionem mox feci, eorum ſeriem claudit, utpotè vitâ functus anno MXCIX. cùm ſediſſet annos undecim, menſes quatuor, & dies octodecim.

D. In Colloquio ſecundo in Hiſtoriam noni ſæculi ſeriem Patriarcharum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ terminaſti, ſi benè memini, in *Nicolao* dicto *Myſtico*, qui ad Patriarchatum Conſtantinopolitanum anno octingenteſimo nonageſimo quinto ſublimatus eſt. Nunc itaque brevitèr texenda eſt, juxtà accuratiorem calculum, ſeries Patriarcharum, qui *Nicolao Myſtico* ſucceſſerunt, & ſæculis X. & XI. Conſtantinopolitanam ſedem tenuerunt.

M. Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ ab anno octingenteſimo nonageſimo quinto uſque ad annum nongenteſimum ſextum, hoc eſt, per undecim annos, ut inquit *Zonaras*, cùm præfuiſſet *Nicolaus* dictus *Myſticus*, à *Leone* Imperatore, dicto *Sapiente*, fuit relegatus in *Hieriam*, ubi Monaſterium erat ab hoc Patriarcha conditum, huic exilio occaſionem dedit zelus ſancti illius Patriarchę, qui quartas nuptias, quas *Leo* Imperator cum *Zoe* inierat, tanquàm Orientalis Eccleſiæ legibus omninò contrarias liberè ac conſtanter reprehendebat. In locum *Nicolai Myſtici* in exilium pulſi ſubrogatus fuit *Euthymius*. Verùm, mortuo *Leone* Imperatore anno nongenteſimo undecimo, & imperante *Alexandro* fratre *Leonis*, è Sede dejectus eſt *Euthymius*, & in

Patriarchatum Constantinopolitanum restitutus
·colaus *Mysticus*, quem post restitutionem suam
annos quatuordecim optimè gessit, & obiit
io nongentesimo vicesimo quinto, ejusque no-
n in Menæis Græcorum inscriptum est, ut vide-
est apud *Bollandum* ad diem xv.mensis Maij.Mor-
Nicolao Mystico anno nongentesimo vicesimo
nto successit in Sede Constantinopolitana *Ste-
nus* Amaseæ Metropolita, qui, ut scribunt Hi-
rici Byzantini, Patriarchatu Constantinopoli-
o potitus est annos duos, menses undecim, & è
is excessit anno nongentesimo vicesimo octavo.
phanum in Sede Constantinopolitana excepit
phon Monachus religiosis moribus ac sanctitate
batus, qui tamen ad certum dumtaxat tempus
triarcha Constantinopolitanus ordinatus est, do-
videlicèt *Theophylactus*, filius *Romani Lacapeni*
peratoris, maturæ ætatis annos attingeret, &
Patriarchatum Constantinopolitanum promo-
i posset. Sedit *Triphon* annos tres, juxtà Cata-
gum Patriarcharum Constantinopolitanorum,
i legitur libro 4. Juris Græco-Romani, donec
lelicèt *Theophylactus* ætatem legitimam attigisset,
c est, usque ad annum nongentesimum tricesi-
um primum, quo *Triphon* per dolum, seu per resi-
ationem, quam ab ipso *Theophanes* Cæsareæ Epi-
pus astu, malisque artibus extorsit, solio Patriar-
ali à *Romano Lacapeno* Imperatore exturbatus
, ut *Curopalates*, aliique Historici Byzantini nar-
it. Sanctum *Tryphonem* Patriarcham Constanti-
politanum colunt Græci die xix. Aprilis, ut vi-
re est in eorum Menæis, quæ ad eamdem diem
x. Aprilis in Actis Sanctorum Bollandianis ci-
ta-

tata reperiuntur. Amoto S. *Tryphone* è Sede Co
ſtantinopolitanâ anno nongenteſimo triceſimo pr
mo, juſſu *Romani Lacapeni* Imperatoris, *Theophyl*
ctus ejus filius annos licèt natus dumtaxat ſexd
cim ordinatus eſt Patriarcha Conſtantinopolit
nus anno nongenteſimo triceſimo tertio, & ob j
venilem adhuc ætatem, ut ait Cedrenus, *ſub pæd*
gogis (*pro indignam rem!*) *aliquandiù egit*. Undè n
mirum quòd ille Aulicus Patriarcha curanc
equis, mollitiei & luxuriæ ſtudium omne opera
que poſuerit, ut teſtatur incertus Continuat
Theophanis. Mortuus eſt indignus ille Patriarc
anno nongenteſimo quinquageſimo quinto, po
quam Patrarchatu Conſtantinopolitano fun
fuiſſet annos tres ſupra viginti & dies viginti qu
que, ut tradunt Hiſtorici Byzantini. Ejus loco ſ
fectus eſt *Polyeuctus* Monachus, qui à teneris
guiculis ſanctioris vitæ inſtitutum ſectatus on
virtute, ſanâque doctrinâ excellebat. *Nicephor*
Phocam Imperatorem coronavit, & *Theodorum* ſ
ctiſſimum Eremitam Antiochenum Patriarch
conſecravit. Obiit *Polyeuctus* anno nongenteſi
ſeptuageſimo, ejuſque nomen in Græcorum Men
adſcriptum eſt ad diem v. menſis Februarii. P
obitum S. *Polyeucti* Thronum Conſtantinopoli
num conſcendit *Baſilius*, vir omnis generis excell
tiis clarus, qui tamen anno nongenteſimo ſept
geſimo quarto invidiâ Epiſcoporum apud *Joann*
Tzemiſcem Imperatorem calumniam paſſus, ab
in exilium miſſus eſt, teſte *Leone* Diacono, & i
ejus locum ſubſtitutus fuit *Antonius Studita*, qui
ſcribit idem *Leo* Diaconus, in *Studii* Monaſteri
juventute aſceticam profeſſus diſciplinam, vita

cebat Apostolicam. Sed vir ille præclaris virtu-us cumulatissimè instructus Patriarchatui Con-ntinopolitano ineunte anno nongentesimo se-agesimo nono nuncium ultrò remisit, & Ecclesia nstantinopolitana post illius abdicationē per an-; quatuor & dimidiū mansit viduata pastore, si-: testantur *Cedrenus*, & *Zonaras*. Quapropter, *Nico-s II.* dictus *Chrysoberges* fuit tantùm Patriarcha stantinopolitanus constitutus paulò post mediū ni nongentesimi octogesimi tertii. Patriarchatum nstantinopolitanum tenuit *Nicolaus Chrysoberges* annos duodecim & menses octo, ut scribit *Ce-nus*, ac subindè vitâ functus est anno nongentesi-nonagesimo sexto, quo anno ei in Sede Con-ntinopolitana successit *Sisinnius*, vir insignis, & dicæ artis peritissimus, ut ait idem *Cedrenus*. t tamen Patriarcha *Sisinnius* valdè infensus Ec-siæ Latinæ, quippèqui, ut jam observavimus in lloquio tertio in historiam noni Ecclesiæ sæculi, il non egit, ut schisma Photianum renovaret, l nec consilium, quod meditabatur, executioni ndare, nec pacem, quæ vigebat Ecclesiam Orien-em inter & Occidentalem, perturbare potuit. æfuit *Sisinnius* Ecclesiæ Constantinopolitanæ an-; tribus, teste *Cedreno*, & vitam cum morte com-ntavit anno nongentesimo nonagesimo nono, quo ccessorem habuit *Sergium*, qui à *Photio* Patriar-a quondam Constantinopolitano cùm suum ge-s duceret, ad illum defendendum Byzantii Sy-dum coëgit, ejusque calumnias in Ecclesiam La-am refricuit; Schismate tamen, ut maximè in tis habebat, Orientalem Ecclesiam à Latina se-rare minimè potuit. Abiit è vivis *Sergius* an-

no

no MXIX. cùm per viginti annos Ecclesiam Constan-
tinopolitanam rexisset, sicut fidem faciunt *Curopa-
lates*, *Cedrenus*, *Zonaras*, & Auctor Catalogi Episco-
porum Byzantinorum libro 4. Juris Græco-Roma-
ni. Eodem anno MXIX. *Eustathius* consecratus e
Patriarcha Constantinopolitanus. Hic ille est Pa-
triarcha, qui à *Joanne XIX.* Pontifice Romano ob-
tinere conatus est, ut Ecclesia Constantinopolitan
diceretur *Universalis*, sicut Ecclesia Romana. Qu
in petitione repulsam jure meritò passus est. Pa-
triarchatu Constantinopolitano potitus est *Eusta-
thius* usque ad annum MXXV. quo mortuus est,
post ipsius obitum *Basilius* Imperator *Alexium* St
diani Collegii Magistrum in solio Patriarchali co
locavit. Hic Patriarcha *Alexius* coronavit Impe-
ratorem *Constantinum Monomachum*, & præfuit E
clesiæ Constantinopolitanæ usque ad annum MXLII
quo rebus humanis excessit, eique suffectus est *Mi-
chael Cerularius*, qui renovavit, ac firmavit schism
Photianum, & pacis vinculum Ecclesiam Orient
lem inter & Occidentalem penitùs abrupit. Test
tur siquidem *Michael Calecas* libro 4. adversùs Gr
cos, unitatem Ecclesiæ Orientalis cum Occident
durasse post Photium per decem & septem Patria
chas usque ad *Michaelem Cerularium*, qui Roma
Pontificis nomen propter Azyma è Diptychis E
clesiasticis expunxit. Sed de hoc *Michaelis Ceru-
rii* schismate, quod etiamnum durat, opportuni
in proximo Colloquio differemus. Satis sit hìc o
servasse, *Michaelem Cerularium* Patriarchatu Co
stantinopolitano ab *Alexio Comneno* Imperato
dejectum in exilium fuisse relegatum anno mille
mo quinquagesimo nono, ubi diem clausit ul

mu

m, poſtquàm, juxtà accuratiorem calculum, .os ſexdecim & menſes circitèr tres Eccleſiam nſtantinopolitanam adminiſtraſſet. Mortuo *Mi-:ele Cerulario*, Patriarchatum Conſtantinopoli .um adeptus eſt *Conſtantinus Lichudes*, eumque .uit uſque ad annum MLXIV. quo ex hac vita gravit, cùm Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ pre-ſſet annos quatuor & menſes ſex, ut legitur in *.ara*, & in ſerie Epiſcoporum Conſtantinopo-:norum editâ in Codice Juris Græco-Romani. ſt Patriarchæ *Lichudis* obitum in Pontificiam nſtantinopoleos ſedem evectus eſt *Joannes Xi-linus*, Vir, teſte *Zonara*, omni doctrinæ gene-eruditus, qui tamen cum alio *Xiphilino* qui *Dio-n* in compendium redegit, confundi haud de-:, ut oſtendam in Colloquio quinto agendo de is illuſtribus, qui X. & XI. Eccleſiæ ſæculis flo-:runt. *Gretzerus* Tomo 2. *De Cruce* aliquas *Xi-lini* Patriarchæ Conſtantinopolitani Homilias ıibet. Clariſſimus etiam *Pagius* ad annum xxv. aſſerit, alias Homilias in Evangelia Domi-:alia totius anni ab eodem *Xiphilino* Patriarcha onſtantinopolitano ſciptas fuiſſe, quæ MSS. huc extant in Bibliotheca Vaticana. Mortuus *Joannes Xiphilinus* Patriarcha Conſtantinopo-anus die ſecundâ menſis Auguſti anni milleſimi ɔtuageſimi quinti, eique ſucceſſit *Coſmas* Mo-chus pietate inſignis, qui, ut ſcribit *Anna Co-:ena* lib. 3. *Alexiados*, Imperatorem *Alexium mnenum* coronavit, & Patriarchalem dignita-n ultrò abdicavit anno milleſimo octogeſimo imo, *poſtquam eam tenuiſſet annos quinque & :nſes novem, ſeceſſitque in Monaſterium Calliæ.*

Anno itaque millesimo octogesimo primo *Cosm* Patriarchalem Ecclesiæ Constantinopolitanæ di gnitatem abdicanti successit *Eustratius Garida* seu potiùs, ut scribit *Zonaras*, hanc Patriarchicam dignitatem invasit, quam per annos tres cùm usurpasset, eâ deiectus est anno millesimo octoge simo quarto, *atque in ejus locum suffectus fuit Ni colaus Monachus, cognomento Grammaticus, qui i studio virtutis ætate actà literarum non rudis era* inquit idem *Zonaras* in Alexio Comneno. Porro hic Nicolaus hujus nominis *III.* Patriarcha Con stantinopolitanus è vivis sublatus est anno mil lesimo centesimo undecimo, postquàm per vigin ti & septem annos præfuisset Ecclesiæ Constanti nopolitanæ, ut testatur idem *Zonaras* loco mox me laudato his verbis: *Patriarcha Nicolaus, Ec clesia per annos viginti septem gubernata, senex modum decessit, cujus funus Imperator* (idest, *Alex us Comnenus*) *magnificis honoribus prosecutus est.* I sunt in summa omnes Patriarchæ, qui sæculis Eccl siæ X. & XI. Sedem Cõstantinopolitanam tenuerun

D. Hæc, quæ hactenus dixisti de serie piscoporum, qui præcipuas Sedes, Romanam scilicèt & Constantinopolitanam, sæculis Eccl siæ X. & XI. tenuerunt, attentè hodiè cogitab Soleo siquidem, Pythagoræorum more, exerce dæ memoriæ gratiâ, quid quo quo die dixerim, a diverim, egerim, comemorare vesperi. Sic firmi redditur memoria, quam *Cicero* meritò appell *Thesaurum omnium rerum*, quæ nisi custos inven excogitatisque rebus & verbis adhibeatur, exp rientiâ intelligimus, omnia, etiamsi præclara fu rint, diù conservari non posse.

CO

COLLOQUIUM III.

De Schismatibus & Hæresibus, quæ sæculis decimo & undecimo Ecclesiam funestarunt.

QUamvis decimo sæculo, ut jam præmonuimus, fœdissimas Ecclesiæ maculas asperserit quorumdam Romanorum Pontificum, & diversis in locis Episcoporum vita; nulla tamen (quod singulare divinæ providentiæ beneficium fuit) errorum, schismatum, Hæresum monstra eo sæculo prodierunt. At sæculo undecimo, quo, depulsis ignorantiæ tenebris, litteræ reviviscere, & doctrina postliminiò revocari cæperunt, Infernus evomuit Hæreses, & Ecclesiæ sinum Schismata dilacerarunt, præsertim illud, cujus auctor fuit *Michael Cerularius* Patriarcha Constantinopolitanus, qui Orientalem Ecclesiam ab Occidentali penitus divulsit, & faciem Orientalis Ecclesiæ olim sanctitate & doctrinâ celeberrimæ funestâ illa separatione, quæ ad nostra usque tempora perseverat, sic lugubrem reddidit, ut nullus sit tam durus ac ferreus, qui tot Christianorum Schismaticorum, qui in Oriente pereunt, vel duro Turcarum jugo oppressi ingemiscunt, miseriis non commoveatur, ac multam lacrymarum vim profundat?

D. Cùm ex ignorantia, dissensionibus, morumque corruptela Hæreses & Schismata suam ut plurimùm originem habere soleant, jurassem

profectò multas Hæreses, diraque schismata eru pisse decimo Ecclesiæ sæculo, cujus crassam igno rantiam, neglectum litterarum, morum deprava tionem, bellorum exitia, raros, & hoc nomin parùm dignos Pontifices, immanem demùm ubique grassantem quidvis audendi & agendi l centiam in superiori nostro Colloquio descrips sti. Cùm itaque, volente, & in rem Ecclesiæ su ita mirabilitèr disponente Deo, nullæ decimo s culo enatę sint Hæreses, nullave suborta schisma ta, in eas Hæreses & schismata in præsenti nostr Colloquio inquirere debemus, quæ undecimu Ecclesiæ sæculum infestarunt.

M. Descripturus Historiam Hæresum, qu bus Ecclesia undecimo sæculo fuit exagitata, i cipiam, ac brevitèr me expediam ab illis Hæres bus, quæ minùs celebres fuerunt, & in referen da *Berengarii* Sacramentariorum parentis hæres quæ graviores in Ecclesia tumultus excitavit, co sultò diutiùs immorabor. In primis, ineunte u decimo Ecclesiæ sæculo, hoc est, circà annum MXXII. Regnante in Galliis *Roberto* filio *Hugon Capeti*, detecta est in urbe Aurelianensi *cruda n miùm atque insolens hæresis, quæ licèt diutiùs o cultè germinata, in perditionis segetem malè pull lans, plures in suæ cæcitatis præcipitavit laqueum* ut ait *Gaber Rodulphus* Monachus lib. 3. Histori cap. 8. Hæc autem Hæresis, quæ erat Manicha propago, *Stephano* Aurelianensis Ecclesiæ S. P tri Puellaris scholastico, & *Lisoio* Ecclesiæ sanc Crucis ejusdem urbis Canonico, viris religios & sapientiæ opinione magno in honore habiti ac per illos compluribus aliis tam ex Clero, quà

populo Aurelianensi pestiferum virus afflavit. hac peste in suo Regno adhuc latitante & occultè serpente *Robertus* Gallorum Rex admonitus *Arefasto*, viro nobilitate, morum integritate, prudentiâ spectatissimo, confestim operam it, ut ad exterminandam gliscentem illam hęm convocaretur Synodus Aurelianensis, de . in proximo nostro Colloquio agemus. Ad c Aurelianensem Synodum, cui Rex *Robertus*, sque conjux *Constantia* interfuerunt, adducti etici à satellitibus Regiis comprehensi fidei suæ rationem coràm reddere jussi, errores s sibi malè conscii de industria dissimularunt. *Arefastus*, qui ad expiscandos horumce hæicorum errores Aurelianum venerat, & ex con Ebrardi religiosissimi Ecclesiæ Aurelianesis rici, simulato hujus sectæ habitu, ad illorum nissus Colloquium, omnia eorum arcana audie, penitiùs introspexerat, & memoriæ commenverat, Regis *Roberti*, & præsentium Episcopon jussis obtemperans, illa in Concilio palam exit ac revelavit; quæ hæretici negare non dentes, sed illa detestari nolentes, *communi sensu & voluntate omnium convicti, omnes perpessi t ignis incendium*, uno Clerico, & sanctimonia exceptis, quibus deus pænitentiam dedit, sit legitur in *Chronico S. Petri Vivi* Senonensis d. S. Benedicti, quod extat Tomo II. Spicilegii cheriani. Testatur etiam *Ademarus*, qui eodem npore floruit, in suo Chronico apud *Labbeum* mo 2. Biblioth. pag. 180. apud Tolosam inven s esse Manichæos, qui itidem destructi sunt, & dem ignis supplicio puniti.

D. Quos errores spargebant novelli isti Manichæi in Galliarum Regno undecimo sæcul detecti?

M. Impiæ illius sectæ errores, quos mulier quædam ex Italia in Gallias aduexerat, u testantur *Baronius*, & *Spondanus* ad annum MXVI *Arefastus*, ut mox dixi, prodidit in Concilio Aurelianensi, quos hìc referam, sicut leguntur in Actis ejusdem Concilii, quæ extant apud *Lucam Dacherium* Tomo II. Spicilegii. Docebant itaqu novelli isti Manichæi, Christum de Virgine Maria non esse natum, neque pro hominibus passum nec verè in sepulchro positum, nec à mortuis r surrexisse. Asserebant insuper, in Baptismo nu lam esse scelerum ablutionem, neque Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi in consecrati ne Sacerdotis. Sanctos Martyres, atque Confe sores implorare pro nihilo ducebant. Bona op ra inania, ac superflui laboris esse effutiebant hìnc libidini & luxuriæ se se totos turpiter dede tes, certis noctibus congregabantur, & singu lucernas in manibus tenentes, Dæmonum nom na instar Litaniæ recitabant, donec Dæmon s forma alicujus Bestiolæ inter eos appareret, q se illis conspicuum exhibente, statìm lumina extinguebant, & quam primùm quisque poter mulierem, quæ ad manum veniebat, promisc libidine arripiebat, nullâ peccati habitâ rat ne, immò occurrentem matrem, sororem, aut M nacham indiscriminatim constuprabant, idqu etiam pro sanctitate & Religione hujus concu tus honoris loco ducebant. Ex eo autem spurc simo concubitu procreatus infans, octavâ di

nedio eorum copioſo igne accenſo probaba- per ignem juxta morem Ethnicorum, & in- e cremabatur, ipſiusque cineres tantâ vene- ione colligebantur, atque cuſtodiebantur, ıntâ Corpus Chriſti Domini dandum ægris pro- lièm morituris ad Viaticum in Eccleſia aſſer- ur. Ea porrò illis cineribus combuſti pueruli rat vis diabolicæ fraudis, ut quicumque ne- dæ illius Sectæ Myſteriis ſemel initiati illos vel ıtillùm prælibaſſent, vix unquàm poſteà ab ea :reſi reſilire, & ad gremium Eccleſiæ Catho- æ redire poſſent. Sic Diabolus, infenſiſſimus ıeris humani hoſtis, ſacrilegis iſtiusmodi ſu- :ſtitionibus miſeros illos deludebat hæreticos, os inter tamen, quod maximè dolendum eſt, ılti erant *ex melioribus ipſius Civitatis Aurelia- ſis Clericis*, ſicut legitur in Chronico jam cita- *S. Petri Vivi*.

D. Jure optimo vivicomburio damnati ıt illi Hæretici, qui in cœno libidinum immer- paruulos ex nefando coitu progenitos accenſo go ſcythicâ crudelitate concremabant. Sed di- s, amabo, fuit ne hæc nova Manichæorum Hæ- ſis hoc pacto prorsùs extincta?

M. Hæc nova Manichæorum hæreſis fuit ıidem in Galliis omninò extincta, ſed ſub finem ıdecimi Eccleſiȩ ſæculi in Oriente repullulare- :pit, ac multorum animos infecit. At enim- ıperante in Oriente *Alexio Comneno*, Hæreſim ctam *Bogomilorum* ex Meſſalianorum, & Mani- ıæorum deliriis conflatam deſſeminavit quidam *ſilius* Medicus, qui Monachi habitu incedens, :llem leoninam, qui verè aſinus erat, quacùm-

que ex parte trahebat, *facie macilentus*, *ment* *glaber*, *ſtaturà procerus*, *ad impietatem pertractan* *dam calidiſſimus*, ſicut eum graphicè depingit *An* *na Comneña*, Imperatoris *Alexii Comneni* filia om ni ſcientiarum laude clariſſima libro xv. Alexaido Is itaque *Baſilius* Byzantium ingreſſus in manif to Hæreſis crimine fuit deprehenſus. Imperat ſiquidem *Alexius Comnenus* conſultò ſimulavit ſe iſtius *Baſilii* Hæreſis *Bogomilorum* Principis d ſcipulum fieri velle, eique fidem habere, & om nia, quæ ab illo dicebantur, tanquàm Oracula æſtimare. Eum menſâ excepit, & Magiſtrum a que ſervatorem errantium animarum appellav Hamum facilè voravit ambitioſus *Baſilius*, & l laudibus inflatus doctrinam ſuam vulgavit, vir improbitatis ſuæ evomuit, & omnia execran ſuæ hæreſeos Dogmata coràm Imperatore eruct vit, quam ob rem à Dæmonibus, ægrè ferentib quòd illa arcana Imperatori ſectę proſelytum mulanti manifeſtaſſet, & perſecutionem cont errorem induxiſſet, ſaxis, ex ſe ſe inſtar gran nis irruentibus, in cella, in qua cuſtodiebatu noctu impetitus eſt, ut refert *Anna Comnena*. N hil non egit Imperator, ut *Baſilium* à pravis do matibus ad catholicam fidem revocaret. Sed cu nefarius ille hæreticus obſtinato animo mor cùs illis inhæreret, nec uſtionem, nec aliorum t mentorum genera pertimeſceret, in Hyppodr mo Conſtantinopolitano viuus exuſtus eſt, ut fert *Zonaras* in *Alexio Comneno* Imperatore. S damnatio prædicti *Baſilii*, ejuſque ſociorum p ſertim legenda eſt apud *Annam Comnenam*, qu loco mox à me laudato, omnia etiam minuti

a elegantissimo stylo in sua Historia *Alexaidos*, ıæ post obitum Baronii edita est, prosequitur. *lexius Comnenus* Imperator, & pater *Annæ Comnæ*, in reducendis ad veram fidem Hæreticis *ıgomilis* plurimam operam posuit, multique his reverà resipuerunt; qui verò animum in rrore obfirmarunt, & in eo pervicaciter perseerarunt, Crucem in morte quoque aversasunt. Nam cùm *Alexius Comnenus* Imperator yras duas parari consultò jussisset, quarum uni rux supereminebat, altera Cruce carebat; Hæctici *Bogomili* ad ignem damnati, pyram Cruce arentem nihil cunctantes elegerunt, eò quòd rædicti hæretici, præter alios errores, quibus eınt infecti, impiè assererent, Crucem esse despiiendam, quòd in ea salvator occiderit, sicut teatur *Anna Comnena* lib. XV. *Alexaidos*, ubi etim refert, *Alexium Comnenum* Imperatorem jusse *Euthymio*, ut ridicula istius hæresis arcana atefacta atque convicta litterarum monumentis raderet, idque ab eodem Euthymio præstitum uisse in libro, quem *Dogmaticam Panopliam Imerator appellavit, & ad hæc usque tempora liri illi ità appellantur*, inquit *Anna Comnena*.

D. Quinam erant præcipui horumce *Bogonilorum* hæreticorum errores, quos confutandi curam Euthymio *Alexius Comnenus* Imperator commisit?

M. Multos *Bogomilorum* errores refert, eademque operâ refellit *Euthymius* Monachus in sua Panoplia Titulo XXIII. quorum præcipuos hìc indicare abundè sufficiet, ut intelligas, nefariam illam *Bogomilorum* Sectam ex colluvie & monstris alia-

aliarum hæreſum fuiſſe conflatam. In primis, docebant cum Manichæis, vetus Teſtamentum non eſſe conditum à bono principio, ſeu à bono Deo, nec proindè ad ipſum pertinere viros juſtos, qui in eo celebrantur. Moyſem non à Deo, ſed à Sathanaêle legem accepiſſe, & per illam hominum infinitam multitudinem perdidiſſe obganniebant. Secundò, affirmabant cum ſabellianis, unam eſſe dumtaxat perſonam Sanctiſſimæ Trinitatis ac multa de Filio, & Spiritu Sancto, nec non de Angelis ridicula Commenta venditabant. Tertiò fingebant, Patrem æternum eructaſſe ex corde ſuo *Verbum*, ſeu filium, quem eſſe *Michaelem* Archangelum ſtultè opinabantur, eumque deſcendiſſe de cœlis, & per aurem Virginis dexteram influxiſſe, carnem induiſſe, quæ ſpecietenus e materia conſtaret, & humani corporis eſſet ſimilis, cùm tamen reverà eſſet materiæ expers: Paſſionem, Mortem, & reſurrectionem ſimulaſſe, expletoque ſuo miniſterio, ac in tartara detruſo Dæmone, in Cœlos eſſe reverſum, & ad Patris dexteram aſſidere in ſolio ex quo *Sathanael* fuerat ejectus. Quartò, dicebant, Angelos, qui ceciderant, filias hominum impudicè conſpexiſſe, easque in uxores accepiſſe. Quintò, Crucem deſpiciebant, quòd in ea Salvator fuiſſet occiſus: Cultum Imaginum Idololatriam appellabant, & ſanctorum ſepulchris Dæmones aſſidêre, ibique ad decipiendos homines portenta edere garriebant. Sextò, Catholicos, qui ad impiam eorum deficiebant ſectam, novo Baptiſmo tingebant, aſſerentes, Baptiſma, quod in Eccleſia Catholica conferebatur, eſſe dumtaxat Baptiſma *Joannis*, quod

ſi

per aquam; suum verò esse Baptisma Christi, od datur per Spiritum Sanctum. Octavo, adondum Ecclesiæ Sacrificium contemnebant, & nctam Corporis & Sanguinis Domini Communionem, Dæmonum in templis habitantium crificium appellare non verebantur sacrilegi illi æretici. Nono, Dæmones invocabant & colent, eosque Christo & Spiritu Sancto fortiores e blasphemabant. Decimò, jurabant, se nonùm in somnis, sed reverà cernere Patrem æterm ut senem densâ & promissâ barbâ ornatum; lium tanquam juvenem pubescentem, & Spirim Sanctum ut imberbem Adolescentem. Hìc to, nec plura addam. refugit quippè animus, alias ineptissimas fabulas, horrendasque istom Hæreticorum blasphemias dicere reformidat. egesis *Euthymium* loco mox à me citato, ubi ogomilorum errores in apertam lucem producndi, atque refellendi provinciâ sibi ab Imperaore *Alexio Comneno* demandatâ egregiè defunus est.

D. Immanissima ac fœdissima illa errorum onstra, quæ me suâ turpitudine deterrent, inicasse satis est. Missis itaque illis hæresibus, quæ ndecimo sæculo minùs celebres fuerunt, veniaus ad Hæresim *Berengarii*, qui, ut jam insinuati, sacramentariorum parens fuit, ac plurimas n Ecclesia turbas excitavit.

M. Antequàm exponam in quo potissimùm rore sita esset *Berengarii* Hæresis, necesse est ut revitèr referam errorem in quem *Roscelinus* natione Britto, seu Armoricus, Canonicus compendiensis, & præceptor *Abælardi* circa Myste-
rium

rium Sanctissimę Trinitatis undecimo sæculo lapsus est. Asserebat quippè *Roscelinus*, *in Deo tres Personas esse tres res ab invicem separatas, sicut sunt tres Angeli, aut tres animæ; tresque Deos verè posse dici, si usus admitteret*, sicut testatur *Dodechinus* in Appendice *Mariani Scoti* ad annum MXCIV· ad hunc proscribendum *Roscelini* errorem *Raynaldus* Remensis Archiepiscopus Synodum habuit suessione, & ad eumdem *Roscelinum* epistolam scripsit *S. Anselmus*, tunc Abbas Beccensis, rogans eum ut se apud Synodum purgaret, mentemque suam de sancta Triade omnibus Prælatis aperiret. Verebatur siquidem *S. Anselmus*, ne *Roscelinus* publicè assereret, quod in scriptis, & in privatis conventibus falsò dictitare solebat, *Lanfrancum*, & *Anselmum* idem secum sentire. Hæc Sancti *Anselmi* ad *Roscelinum* Epistola legitur in operibus ejusdem S. Anselmi lib. 2. epist. 41 Citatus in hoc suessionensi Concilio *Roscelinus* ut fidei suæ rationem redderet, errorem suum fassus abjuravit. Sed, post solutum concilium, ad vomitum rediit, asserens, se non ob aliam rationem decantasse palinodiam, atque sententiam suam damnasse, quàm quia pertimescebat, ne ab ignaro populo lapidibus obrueretur; seque in eadem, quam ejurare coactus fuerat, sententia semper permanere velle. Obstinato animo errori suo adhærentem *Roscelinum* egregiè confutavit Sanctus *Anselmus* in Tractatu *De Incarnatione* quem contra ipsum edidit, & *Urbano II.* Pontifici Maximo nuncupavit. Extat etiam quædam Epistola *M. Petri* Theologiæ Professoris ad G. seu ad *Gaufridum* Episcopum Parisiensem contra eum

dem

em *Roſcelinum* ſcripta, quam *Ducheſnius*, *Nata-s Alexander*, & alii tribuunt *Petro Abælardo*, ed *Bulæus* in *Hiſtoria*, quam eleganter deſcripſit, eleberrimæ *Univerſitatis Pariſienſis*, Tomo I. ad nnum MXCIV. exiſtimat, Auctorem hujuſce Epi-olæ eſſe quemdam *Petrum* iis temporibus Theo-giæ profeſſorem, à Petro Abælardo diverſum, uique contra Hæreſim *Roſcelini* in Synodo Sueſ-onenſi damnatam ſcripſerat. Eumdem *Roſceli-um*, contendentem Presbyterorum filios ad ſa-ros ordines non eſſe promovendos, gravitèr per-rinxit *Theobaldus Stampenſis*, qui tum temporis xoniæ ſcholam regebat, eamque in rem ſcripſit d *Roſcelinum* Epiſtolam, in qua contrariam ſen-ntiam acritèr propugnat. Legitur hæc Epiſtola *heobaldi* ad *Roſcelinum* Tomo III. ſpicilegii Da-eriani. Denique, *Roſcelinum* ſcholæ *Nominali-m* Auctorem & Inſtitutorem fuiſſe affirmat *Bulæ-* in *Hiſtoria Univerſitatis Pariſienſis* Tomo I. ad nnum MLVII. additque, hanc Ariſtotelicorum ctam, à veteribus penè exploſam, à *Guillelmo kamo* Ordinis Sancti Franciſci rursùs excitatam, tque de integro fuiſſe inſtauratam. Sed de hæ-etico *Roſcelino* ſatis. Nunc paſſis velis ad *Beren-arii* cauſam accedamus.

D. Circà Berengarii cauſam, ſcire inpri-is velim ejus patriam, ingenium, ſtudia, mores, quandònam ſuam cæperit ſpargere Hæreſim?

M. Patriam *Turones* in Galliis habuit *Be-engarius* Sacramentariorum parens, ut teſtantur *Deodvinus*, ſive *Theotvinus* Leodicenſis Epiſcopus, . *Anſelmus*, *Bertoldus* Conſtantienſis, & alii. Æta-em adultam cum attigiſſet *Berengarius*, traditus

ſte

est in disciplinam *Fulberti*, qui tunc scholam Carnotensem moderabatur, & postea ejusdem Carnotensis Urbis creatus est Episcopus. Hin obitèr corrigendus est memoriæ lapsus, quem pa sus est *Gersonius* sacræ Facultatis Parisiensis Car cellarius celeberrimus, dùm ait, Berengarium Sa cramentariorum parentem *Petri Abaelardi* fuis discipulum. Quâ in re manifestum esse anachro nismum ex eo præsertim liquet, quòd *Petrus Aba lardus* posterior fuerit *Berengario*, & pluribus ann post ipsum obierit. Non potuit ergò *Berengariu* qui Sacramentariorum præformavit hæresim, e discipulus *Petri Abaelardi*, qui tamen alterum *B rengarium* discipulum habuit Episcopum Pictavie sem, qui in gratiam Præceptoris sui *Abaelardi* Ap logiam acrimoniæ plenam adversùs Sanctum *Be nardum* scripsit. Petulanti, & versatili ingenio, a que ad novitates maximè propenso præditus fu *Berengarius*, & eam ob rem sanctissimus ejus præce tor *Fulbertus* sæpissimè illum adhortabatur, ut à r gia viâ, hoc est, ab Apostolica fide, & ab illibat sanctorum Patrum doctrina non deflecteret. Berengarius *elatus ingenii levitate, ipsius Magis sensum non adeò curabat, condiscipulorum pro nih reputabat, libros etiam Artium contemnebat, novis verborum interpretationibus cujusdam excell tiæ laudem venari, qualitercumque poterat, affect bat*, ait *Guitmundus* lib. 1. *de Corporis & Sang nis Christi veritate in Eucharistia*. Hinc S. *Fulbert* qui ingenium ac mores *Berengarii* sui discipuli ja penitùs introspexerat, prædixit morti proxim qualis futurus esset, dùm illum, cui Dæmonem bla ditiis multos corrumpere tentantem assistere c neb

ebat, omni, quo potuit, nisu à se repulit, sicut gitur in veteri fragmento, quod extat in Biiotheca Floriacensi ex *Willelmo Malmesburiensi*). III. *de Gestis Regum Anglorum*, & ex *Henrico Knigton* lib. 1. *De eventibus Angliæ* cap. 13. ost obitum S. *Fulberti*, Berengarius *Turones* Paium solum reversus est, ubi Turonensi scholæ æfectus magnum sibi peperit nomen. Quamvis im *Berengarius*, teste *Guitmundo* loco mox lauto, levis litteraturæ esset, attamen, cùm id mporis liberales Artes in Galliis penè obsolessent, in tanto bonarum litterarum squallore ritus pro tempore visus est *Berengarius*, dignuse judicatus, qui in Ecclesia S. *Martini* Turonsis Camerarii ac Thesaurarii dignitates obtiret. Verùm, relictis posteà Turonibus, in rbem Andegavensem se se contulit *Berengarius*, i ab *Eusebio*, cognomine *Brunone* illius urbis iscopo, perhumaniter exceptus, Archidiacois, & Thesaurarius Ecclesiæ Andegavensis creais est. *Baronius* asserit, *Berengarium* in hac citate Andegavensi, consentiente & annitente *usebio* cognomine *Brunone* ejusdem urbis Episopo, suam cæpisse spargere hæresim anno millemo trigesimo quinto. Ast, circà exordium Bengarianæ Hæreseos, & consortium *Eusebii Brunis* Andegavensis Episcopi cum Berengariana æresi hallucinatum fuisse emenentissimum Anlium Parentem asserunt periti Critici. Et priò quidem, *Berengarium* suam non cæpisse disminare hæresim anno millesimo tricesimo quin), patet ex Epistola *Deoduini*, seu *Theotuini* Epiopi Leodicensis ad *Henricum III.* Imperatorem,

rem, quicum consanguinitatis gradu erat conjun ctus. In ea quippè Epistola, quæ tempore *Baro nii* mutila erat, & nunc integra legitur Tomo I Analect. pag- *396*, & seqq. à *Mabillonio* ex Codi ce MS. eruta, asserit *Deoduinus*, *Eusebium* co gnomento *Brunonem* Episcopum Andegavense in suspicionem Berengarianæ hæreseos venisse. Porrò, *Eusebium Brunonem* anno tantùm millesi mo quadragesimo septimo in Episcopatum Ande gavensem *Huberto* successisse certis argumentis d monstrant *SanMarthani* in Episcopis Andeg vensibus. Longè itaquè vero similius est, Hær sim Berengarii prodiisse anno millesimo quadr gesimo septimo, sedente *Clemente II.* summo Po tifice, ut testatur vetus Exemplar Floriacens Historiæ Francorum à *Roberto* usque ad obitu *Philippi I.* quod editum est à *Duchesnio* Tomo I script. Francorum. Secundò, quantùm attinet Eusebium cognomento *Brunonem* Andegavense Episcopum, quem Berengarianæ hæreseos pr pugnatorem acerrimum fuisse asseverat Baroni fatentur quidem periti Critici, hunc Antistite infamiam Hæreseos apud nonnullos subiisse, qu *Berengarium* Archidiaconum suum errores pub cantem non coercuerit, non excommunicari ejusque Hæresim, & excommunicationem cœte Episcopis Encyclicâ Epistolâ notas non fecer hunc tamen Antistitem à Berengariana hæresi verà immunem fuisse probant multis moment Primò quia Istud *Eusebii* Cognomento *Bruno* Andegavensis Episcopi cum Berengarianâ hær consortium nitebatur dumtaxat famâ hac in mendaci, falsisque sparsis rumoribus, quil

L·

dvinus Episcopus Leodicensis, & *Durandus* Tro-ensis Abbas faciliùs, quàm par fuisset, fidem ibuerunt. Secundò, quia nulli scriptores, qui *ebio Brunoni* Episcopo Andegavensi suppares runt, Berengarianæ Hæreseos notam inusse-t, non *Hugo* Lingoniensis Episcopus, non *francus*, non *Guitmundus*, non *Algerus*, qui om-in Berengarianam hæresim calamum acuerunt. tiò, in nullo Concilio, nec apud ullum Sum-m Pontificem *Eusebius Bruno* Episcopus Ande-vensis delatus est ceù hæreticus; immò, adfuit n aliis Episcopis Synodo Remensi à *Leone IX.* ntifice Maximo celebratæ, ut constat ex Actis us Synodi. Quartò, si *Eusebius Bruno* Andega-sis Episcopus vel levissima hæreseos suspicione sset aspersus, certè non minùs ei, quàm ipsius chidiacono *Berengario* professionem fidei im-assent Episcopi, quam tamen ei imperasse libi legitur. Denique, *Eusebius Bruno* Andega-sis Episcopus fidei suæ integritatem luculenter obatam reliquit in epistola ad *Berengarium* datâ st ultimum Concilium Romanum in causa *Be-garii* habitum, cùm ipsum *Berengarius* per litte-obtestatus fuisset, ut *se & Gaufridum Martini* ericum Andegavensem *sub Judice audiri faceret libro B. Ambrosii de Sacramentis*; in hac siquidem istola, postquam *Eusebius Bruno* Episcopus An-gavensis protulit verba, quibus Christus Domi-s Sacro-Sanctum instituit Sacramentum, disertè fitetur, se firmiter credere, Verbi Divini, per od omnia facta sunt, virtute & effectu, panem vinum post consecrationem verum Christi Cor-s & Sanguinem fieri, & ejus rei modum, ordi-

nemque non esse inquirendum. His momentis Berengariana hæresi purgatur *Eusebius Bruno* Ep scopus Andegavensis, qui tamen à negligent culpa, cujus causa fuit, nimius in Berengarium Archidiaconum suum amor, excusari minin potest.

D. Quænam fuerunt præcipua Berengariar hæreseos Capita?

M. Berengariana hæresis instar Hydræ mu tis erat instructa capitibus. At enim *Berengari* Primò baptisma parvulorum evertebat, Secund legitima conjugia destruebat, licitam esse cum f minis omnibus scortationem perfrictâ fronte ef tiens. Tertiò, Christum Dominum clausis janu ad Discipulos ingressum negabat. Verùm, hæc tr ista suæ hæreseos capita, quæ, ut testatur *Guitmu dus* lib.1. *nec aures pessimorum sustinere poterant*, a jecit posteà *Berengarius*, totusque incubuit in d fensionem & propagationem hujusce quarti s hæreseos capitis, quo inficiabatur realem præse tiam Corporis & Sanguinis Christi in Eucharisti Sacramento, & conversionis substantialis panis vini in idem sacratissimum Corpus & Sanguine veritatem. Scio, doctissimum *Mabillonium* parag partis 2. sæculi 6. Benedictini, quod est Eccle undecimum, multis momentis probare, *Beren rium* non negasse præsentiam realem Corporis Sanguinis Christi in Eucharistiæ Sacramento, solùm renuisse admittere transubstantiationem, conversionem substantiæ panis & vini in Corpus Sanguinem Christi, ita ut dumtaxat vellet *Ber garius*, realiter existere in Eucharistia Corpus, Sanguinem Christi simul cum substantia panis

V

, ficut modò afferunt hæretici Lutherani , qui *nationis* errorem mordicùs defendunt. fed , ne oc doctiffimo *Mabillonio* affentiar, duo præfer- obftant . Primum eft , quòd *Lanfrancus* , *Guitdus*, *Algerus*, & alii Scriptores coævi, qui totis nii fui viribus *Berengarii* hærefim oppugna- ; diferte afferunt , illum negaffe præfentiam em Corporis & Sanguinis Chrifti in Euchari- Sacramento. Alterum eft, quòd nullus horum- criptorum, quos mox laudavi,hunc *Impanatio-* rrorem Berengario tribuat , fed folùm à qui- am ejus Sectatoribus propugnatum fuiffe in- it . Ad illa itaque teftimonia , quæ profert *illonius* , & quibus *Berengarius* præfentiam rea- Corporis & Sanguinis Chrifti primâ fronte ri videtur, & tantùm negare tranfubftantiatio- , feu converfionem fubftantiæ panis, & vini in pus & Sanguinem Chrifti , dicendum eft, fieri dem potuiffe , ut *Berengarius* hæreticorum mo- qui fibi parùm conftantes calidum, & frigidum il ex eodem ore perflant , oppreffus ac victus holicorum argumentis fimulaverit fub quibuf- verborum involucris , fe tandem ad fidem holicam de præfentia reali Corporis , & San- nis Chrifti in Euchariftia acceffiffe , at con- onem illius fucatam , fubdolam , & mini- fınceram fuiffe , nec illum ex animo præfen- realem Corporis & Sanguinis Chrifti in Eu- riftia , quam verbis fe agnofcere mentieba- , admififfe ; quod etiam idem *Mabillonius* fub m citati paragraphi ingenuè fatetur . Verùm n verò,hic fuit,eritque femper verfipellium hæ- corum genius , ut principiò , ne Catholicorum

animos offendant, & à se prorsus abalienent, avitam Ecclesiæ fidem verbis quàm proximè ac dant, at mente revera recedant. Hinc ex Histori Ecclesiastica compertum habemus, tantam, ta que diuturnam Arianorum cum Catholicis qua Ecclesiæ sæculo de verbis, verborumque sensu fu se vitiligationem, quam etiamnum in recentil Arianis in *Socinianis* nostri temporis redivi conspicere licet. Verba siquidem mutant hæret nunquàm tamen, aut raró mentem. Quapropt *Berengarius*, etsi, mutatis pro loco & tempor verbis, quandòque in suis scriptis innuere videat verum Corpus & Sanguinem Christi Domini in Eucharistiæ Sacramento (sicut ex multis te moniis ex ipsius operibus deprompitis osten Mabillonius) rem ipsam tamen privatim inter tando, errorem mente retinuit.

D. Fuitne hæc Berengariana hæresis ab clesia, statim ac erupit, damnata, & à Scriptori Ecclesiasticis confutata?

M. Berengariana hæresis, cùm primùm dire cæpit, ab Ecclesia fuit profligata in mu Conciliis, videlicèt in Concilio *Romano* sub *ne IX.* anno ML. in Conventu *Brionensi*, in Conc *Vercellensi*, & *Parisiensi* eodem anno celebratis *Florentino* sub *Victore II.* anno MLV. & in *Turo* indicto eodem anno: in *Romano* sub *Nicolao II.* no MLIX. in *Rothomagensi* anno MLXIII. in *Pictav* anno MLXXV. in *Romanis* duobus sub *Gregorio* convocatis anno MLXXVIII. & MLXXIX. de qu Conciliis suo loco, seu in proximo Colloquio feremus. Viri etiam doctissimi hanc Berenga nam hæresim, præclaris editis lucubrationibus,

narunt, quos inter censentur *Adelmannus*, *Hugo* goneusis Episcopus, *Lanfrancus*, *Durandus* Tro-nsis Abbas, *Guitmundus*, & *Algerus*. Quorum ra in Colloquio quinto recensebimus.

D. Tot in Conciliis damnatus *Berengarius*, ue illustrium virorum scriptis confutatus re-itne tandem aliquandò à sua hæresi?

M. Post varios casus ac lapsus, ancipitem-fortunam, tandem *Berengarius* circa annum xxIII. ad meliorem frugem conversus ab hæresi verè resipuit, & Catholicam fidem, quam ante-impugnaverat, constanter usque ad mortem essus est. Hæc sanè mutatio fuit *dexteræ excelsi*, sincera hæresiarchæ conuersio est rara avis, que simillima corvo. Hujus sinceræ *Berengarii* versionis fidem faciunt veteres membranæ reacenses, *Clarius* Floriacensis Monachus in onico Senonensi, quod tomo 2. Spicilegii Da-riani insertum est, *Willelmus Malmesburiensis* ;. *De Gestis Regum Anglorum*, *Hildebertus* Ceno-iensis Episcopus, qui demortui *Berengarii* Epi-nium versibus condidit, in quo tamen musam n paulò liberius excurrere sivit, & ut, ait Wil-ius Malmesburiensis, *metas veræ laudis amore in-tus transilivit*. Circà ejusdem Berengarii pœni-iam, & verum ad Ecclesiam Catholicam redi-consentiunt *Baldricus* Burgulensis primùm oas, & Dolensis posteà Episcopus, S. *Antoninus* :e 2. Chronici tit. 16. parag. 20. *Vincentius Bel-censis* in Speculo Historiali lib. 25. cap. 30. *Mar-s Polonus*, *Joannes Mabillonius*, *Natalis Alexan-Antonius Pagius*, & complures alii Scriptores derni. Mirum autem videri non debet, quòd

Baronius de veritate pœnitentiæ Berengarii con\
ctus non fuerit, cùm antequàm *Franciscus de Ro*
Antecessor Andegavensis singularem librum *De v*
ta, hæresi, & pœnitentia Berengarii edidisset, h
Historia magnis tenebris obsita fuerit. A *Berenga*
obitu Turonensis Ecclesiæ S. *Martini* Canonici jul
Berengario in communione Ecclesiæ defuncto pe
solvere soliti, quot annis ad ejus tumulum, qui
Claustro S. *Cosmæ* nigro lapide strato, detrito Ep
taphio, visitur, feriâ Paschæ tertiâ conveniunt, u
psalmum *De profundis* pro anima *Berengarii* re
tant, nullâ tamen *Collecta*, ut vocant, adhibitâ. H
autem S. *Cosmæ* Claustrum extat in Insula San
Cosmæ Turonicæ Civitati suburbanâ, in quam In
lam *Berengarius* sinceram acturus pœnitentiam
cessit, & sæculi pompis renuncians, Domino m
tavit usque ad mortem, quæ, ut testatur *willelm*
Malmesburiensis lib. 3. *De Gestis Regum Anglorum*
contigit die Epiphaniorum, seu die sexta men
Januarii anni millesimi octogesimi octavi. Utina
Hæretici nostri temporis, qui *Beregariū* sequun
errantem, sequantur & pœnitentem, atque illor
felici, diuque optato ad Ecclesiæ Catholicæ g
mium reditu, gaudium de illorum pœnitentia si
Cœlo, & unum in Terra fiat Ovile Christi.

D. Optarem ipse vehementissimè non sol
ut hæretici nostri temporis, suis abjectis errorib
in sinum Ecclesiæ Catholicæ reverterentur,
etiam, ut Ecclesia Orientalis amico fædere pa
cum Ecclesia Occidentali sociaretur, quam tan
ægrè admodum videmus esse etiamnum divisam
nesto schismate, quod, ut me jam præmonuisti
Michaele Cerulario Patriarcha Constantinopolit

re

r ovatum ac firmatum fuit undecimo Eccleſiæ
ſ ulo. Scire autem velim veram & præcipuam
c ſam, cur *Michael Cerularius* Patriarcha Con-
ſ ıtinopolitanus ſchiſma Photianum undecimo
ſ ulo renovaverit, & vinculum Communionis
E :leſiæ Græcæ, ſeu Orientalis, cum Latina, ſeu
(cidentali abruperit?

M. Anno milleſimo quinquageſimo tertio
chael Cerularius, qui jam decem abhinc annis Ec-
c ſiam Conſtantinopolitanam regebat (fuerat
e m Patriarcha Conſtantinopolitanus anno mille-
ſ ıo quadrageſimo tertio inauguratus) in Eccle-
ſ n Latinam, ſeu Occidentalem, totis ſuis viri-
; debacchari cæpit, & epiſtolam ſuo & *Leonis*
ridani Archiepiſcopi nomine ad *Joannem* Tra-
nſem in Apulia Epiſcopum eodem anno ſcripſit,
aliam anno ſequenti, ſeu milleſimo quinquage-
ıo quarto, ad *Petrum* Antiochenum Patriarcham
dit epiſtolam, quæ ambæ fœdis in Latinam Ec-
ſiam ſcatent calumnijs. Ut autem *Michael Ceru-*
ius ſuæ ab Eccleſia Latina ſeparationis cauſam
quam prætexeret, quoſdam illius mores temerè
mnavit, eaque contra ipſam protulit accuſatio-
; Capita. Primò, culpavit Latinos, quòd Azyma
nſecrantes, cum Judæis communicarent, nec
tam aſſumerent Euchariſtiæ conficiendæ mate-
ım. 2. Quòd ſuffocata comederent. 3. Quòd
rbas raderent. 4. Quòd Sabbatis jejunarent.
Quòd immundorum animalium carnibus ve-
:rentur. 6. Quòd Monachi Latini carnes ede-
ıt. 7. Quòd Latini primam Quadrageſimæ heb-
madam, necnon quinquageſimæ, carnium eſu
ɔlarent. 8. Quòd ſacro Symbolo particulam,

Filioque, addidiſſent, & malè de Spiritu Sanct
ſentirent. 9. Quòd apud Latinos, duo fratre
duas ſorores in uxores ducerent; 10. Quòd inte
Miſſarum ſolemnia tempore communionis Mini
ſtrorum alteralterum oſcularetur. 11. Quòd Latin
Epiſcopi annulis ornarentur, ſeu Eccleſiarum Spon
ſi. 12.QuòdLatiniEpiſcopi ad bellum proficiſceren
tur & manus ſuas humano ſanguine contamina
rent. 13. Quòd unicam merſionem in Baptiſm
uſurparent. 14. Quòd ſalem in os Baptizatorur
immitterent. 15. Quòd nec Sanctorum Reliquia
nec ſacras Imagines venerarentur. 16. Quòd *All*
luja Quadrageſimali tempore non cantarent. Hæ
ſunt accuſationis Capita,quæ in Eccleſiam Latinar
congeſſit *Michael Cerularius* Patriarcha Conſtant
nopolitanus, ut hoc pacto renovatum à ſe ſchiſm
aliquo rationis fuco obducere poſſet. Sed facil
oſtenditur, Græcos, non propter illas Latinorur
conſuetudines, quas *Michael Cerularius* carpebat,
Sede Apoſtolica fuiſſe avulſos, ſed magis propte
quædam momenta ſæcularia, quæ *Michaelem Ceri*
larium ad hoc facinus perpetrandum adduxerun
Verùm enim verò, qui apud Græcos cordatiore
nec ſubleſtæ fidei extiterunt, ſincerè faſſi ſunt, Lat
norum de Spiritus Sancti proceſſione ſententiam
Azymorum uſum, aliaſque conſuetudines, quæ di
ſenſionis prætextus erant, hæreſeos inſimulari no
poſſe; atque id etiam probat concordia, quam
ſæpè Latini inierunt cum Græcis, ex quo *Photiu*
Patriacha Conſtantinopolitanus à *Baſilio Macedon*
Imperatore in ordinem redactus primùm fuit
Nihil quippè in his concordiis, ſeu unionibus Ec
cleſiæ Græcæ cum Latina, de Dogmatibus & cor
ſu

tudinibus Latinorum actum est, cùm tamen à
nporibus sextæ saltem Synodi generalis Græci
obè compertum haberent, inter Romanæ fidei
oita unum esse, quod Spiritus Sanctus à patre,
oque procedat. Id profectò noverat apprimè
otius, vir immensæ eruditionis, qui nihilominùs
hoc articulo litem adversus Ecclesiam Latinam
teà non movit, quàm se à *Nicolao I.* Pontifice
ximo damnatum accepisset. Hinc est, quòd sub
one dicto *Sapiente* Imperatore, detruso è Sede
onstantinopolitana *Photio*, pax Orientalem inter
Occidentalem Ecclesiam fuerit redintegrata,
sque ulla vel minima circa res Theologicas & La-
iorum consuetudines disceptatione. Quin, *Pe-
is* Patriarcha Antiochenus in epistola ad *Michae-
n Cerularium* improbat quidem particulæ *Filioque*
ditamentum Symbolo factum, at non ut hæreti-
m, nec propter quod continuò scindenda esset
clesia. Extat etiam inter sanctiones Juris Græ-
-Romani epistola *Basilii* Acridani Archiepiscopi
Hadrianum II. Papam, in qua fatetur, *parvi mo-
enti offendicula* esse, propter quæ scissio Ecclesia-
m acciderit. Hæc, aliaque id genus legi possunt
Jure Orientali, seu Græco-Romano, quod ex
riis Imperatorum, Patriarcharum, & Præsulum
ecretis conditum est, typisque semel ac iterùm
cusum fuit ab *Edmundo Bonefidio* primùm, posteà
Marquardo Frehero ex recensione *Joannis Leuncla-
ii*. Non igitur propter quasdam sententias aut
onsuetudines Latinorum à *Michaele Cerulario*
amnatas Græci sese à Latinis facto schismate sepa-
arunt, sed potiùs propter quædam sæcularia mo-
ienta, quæ *Michaelem Cerularium* Patriarcham

Con-

Constantinopolitanum ad renovandum Photianum schisma compulerunt.

D. Quænam sunt sæcularia ista momenta, quæ *Michaelem Cerularium* ad renovandum undecimo Ecclesiæ sæculo schisma Photianum adduxerunt?

M. Horumce momentorum sæcularium unum instar omnium fuit præceps & ambitiosum desiderium *Michaelis Cerularii*, qui Episcopi *universali* titulum ambiebat, seque Romano Pontifici æqualem fieri modis omnibus adnitebatur. Hinc, superbus ille Patriarcha, statim ac Ecclesiam Orientalem nefando schismate ab Ecclesia Occidentali divulsisset, calceos rubros induere cæpit, ut se Romano Pontifici æqualem significaret, sicut testatur *Joannes Scylites Curopalata* Scriptor Græcus in *Breviario Historico*, ubi hæc habet: *aggressus est etiam* (Michael Cerularius) *Cocco tincta induere calceamenta, antiqui Sacerdotis morem hunc asserens, oportere his uti novum Pontificem* ex hac immoderata *Michaelis Cerularii* ambitione ortum habuit dirum illud schisma, quo Orientalis Ecclesia ab Occidentali etiamnum separata manet.

D. Numquid Romani Pontifices, quibus ex officio regimen universæ Ecclesiæ incumbit, hanc immanem *Michaelis Cerularii* Patriarchæ Constantinopolitani fregerunt audaciam, suâque authoritate impedierunt, ne, inducto schismate, discinderet Ecclesiam?

M. Sedebat tum temporis in Cathedra Petri Leo IX. Pontifex Maximus, qui, ut *Michaelis Cerularii* schismatis Auctoris effrænem compesceret audaciam, scripsit eruditam ac vehementem

Epi-

pistolam, quæ inter ejus Epistolas ordine prima est in collectionibus Conciliorum. In ea autem Epistola Sanctissimus Pontifex procacissimos schismaticorum *Michaelis Cerularii*, & *Leonis* Acridani Archiepiscopi in EcclesiamRomanam insultus redarguit, eosque adhortatur ad pacem atque concordiam: cujus conservandæ cùm studiosissimus esset summus ille Pontifex, Legatos *Humbertum* Cardinalem sylvæ candidæ Episcopum, *Fredericum* Cardinalem & S. R. Eccl. Cancellarium, *Petrum* Amalphitanum Archiepiscopum Constantinopolim misit cum litteris ad *Constantinum Monomachum* Imperatorem, & ad *Michaelem Cerularium* Patriarcham pro Ecclesiastica pace conciliandа. Legatos Romani Pontificis benevolè & honorificè excepit Imperator, eos ab schismaticorum insidiis defendit, & librum, quem *Nicetas* Monachus Studita contra Ecclesiam Latinam scripturierat, de Azymo, de Sabbato, & de aliis Latinorum ritibus, igni addixit. At sincero animo id non præstitit Imperator *Constantinus Monomachus*, sed solùm Romani Pontificis Legatis gratum, favorabilemque se præstitit, tum quia timuit, ne, si alitèr se se gereret, in crimen violati juris Gentium incurreret; tùm quia adhuc sperabat, se istud accepturum auxilium, quod à Romano Pontifice postularat contra Francos, sive Normannos, qui, Duce *Roberto Guiscardo*, Apuliam Græcis ereptam ad suam potestatem jam adjunxerant, & Calabriam armis devastabant. Ubi autem auxilio, quod se à Pontifice obtenturum sperabat Imperator, frustratum se intellexit, firmando schismati haud parùm favit, & *Cerularii*

Patri-

Patriarchæ defectionem approbavit. Id disertè tradit *Georgius Metochita* Oratione primâ *De Dissidio*, cujus fragmentum recitat *Leo Allatius* lib. adversus *Hottingerum* pag. 457. Constat etiam, hunc Imperatorem *Constantinum Monomachum* habuisse præ cœteris familiarem, & intimum omnium consiliorum suorum participem *Michaelem Psellum*, qui promovendo schismati omnem operam posuit, & non solum in suis capitibus Theologicis, quæ *Joannes Gerardus Vossius* citat, Latinorum dogma de processione Spiritus Sancti à Patre & Filio reprobat, sed etiam in Oratione, quam in laudem demortui *Cerularii* Patriarchæ Constantinopolitani pronunciavit, infestum hunc Patriarcham eo potissimùm nomine laudat, quòd propter hoc Theologiæ caput à Romana desciverit Ecclesia. Extat hæc *Michaelis Pselli* scriptoris Græci Oratio in Regis Christianissimi Bibliotheca cum aliis ejusdem Auctoris Opusculis adhùc ineditis, quæ doctissimus noster *Combefisius* prælo parata habuit, sed morte præventus publicâ luce donare non potuit. Cùm igitur Imperator *Constantinus Monomachus* omnium consiliorum participem sibi adsciverit *Michaelem Psellum*, qui schisma propagare totis viribus studuit, argumento est, hunc Imperatorem, auxilio, quod à Pontifice Romano expectabat, non impetrato, schismati, quod *Michael Cerularius* ambitione abreptus molitus fuerat, tandem adfavisse. Hinc est, quod post discessum Romani Pontificis Legatorum (qui contumaces *Michaelem Cerularium*, & *Leonem* Acridanum Archiepiscopum excommunicaverant) *Michael Cerularius* authoritate Imperato-

atoris *Constantini Monomachi* fretus concilium Constantinopoli convocaverit, cujus Decretum um nominibus viginti Episcoporum, qui ei interfuerunt, *Leo Allatius* edidit in Dissertatione secundâ *De libris Ecclesiasticis Græcorum*. In hoc autem Conciliabulo ausus est *Michael Cerularius* i Legatos Apostolicos excomunicationis ferre sententiam, & nomen Romani Pontificis è Dyptichis delere, ut testatur jam citatus *Georgius Mechita* in fragmento, quod *Leo Allatius* loco mox laudato recitat, ubi hæc leguntur: *Cùm & Imperatoris* (Constantini Monomachi) *adversùs Papam indignatio indè exorta esset* (idest, propter non impetratum contra Normannos auxilium, quod Imperator à Pontifice postulabat) *tumens impetu*, scilicet Cerularius, *ferebatur in unione utriusque Ecclesiæ dissoluenda ..... jure Patriarchatus præsidens & occasionem arripiens, innovavit & confudit, non examine, non Tribunalibus, non sermonibus, non congregationibus, sed solo mandato Principis, cum reliquis, qui sub se erant, Præsulibus numero quidem pusillo restrictis, nomen Papæ ipso facto erasit, inde dissensionem molitus*. Quibus verbis manifestum est, Anathema in Legatos Sedis Apostolicæ latum, & nomen Romani Pontificis è Dyptichis in hac *Cerularii* Pseudo Synodo fuisse expunctum annuente Imperatore *Constantino Monomacho*. His quæ in hoc conciliabulo Constantinopolitano contra Ecclesiam Romanã temerè gesta fuerant, non contentus *Michael Cerularius*, edidit litteras mendaciorum ac calumniarum plenas ad alios Orientis Patriarchas, ut eos à Romanæ Ecclesiæ communione divellere posset. *Petrus*

trus Antiochenus Patriarcha ad *Michaelem Cerularium* reſcripſit, & multas ab eo propoſitas objectiones tanquam leves, frigidas, futileſque redarguit, in aliquibus tamen latinorum mores carpit. Quid alii duo Patriarchæ, ſeu *Alexandrinus*, & *Hieroſolymitanus*, egerint? omninò incompertum eſt. Hoc unum certum eſt, præcipuam Græcos inter & latinos diſcordiæ cauſam, fuiſſe Azymorum ritum in Divinorum Myſteriorum celebratione. Græci quippè latinos arguebant, quòd in conficienda Euchariſtiâ Azymis contra divinam Inſtitutionem uterentur, & in hoc judaizarent. Ex adverſo Latini Azymorum uſum exemplo Chriſti Domini, qui pridiè quàm pateretur, Euchariſtiam in pane Azymo conſecravit, tuebantur.

D. Quo potiſſimo fundamento nitebantur Græci, qui Eccleſiæ Romanæ vitio vertebant, quòd Azymis in confectione Euchariſtiæ uteretur, & in hoc judaizaret?

M. Præcipuum Græcorum fundamentum in hoc maximè ſitum erat, quòd negarent, Chriſtum Dominum inſtituiſſe Sacro-Sanctam Euchariſtiam, & poſtremum Paſcha cum ſuis Diſcipulis peregiſſe in ſecundis Veſperis diei decimi quarti lunæ primi menſis *Niſan*, ſicut in lege Moſaica præſcriptum eſt, quo die tenentur Judæi à pane fermentato omninò abſtinere, & veſci dumtaxat azymis; aſſererent verò, Chriſtum inſtituiſſe Euchariſtiæ Sacramentum, & ultimum Paſcha cum ſuis diſcipulis celebraſſe antecedenti die, ſeu in ſecundis veſperis diei decimi tertii lunæ primi menſis *Niſan*, quo die Judæi pane fermen-

entato vescebantur. Undè colligebant Græci, hristum non in Azymo, sed in fermentato Eucaristiam confecisse, ac subindè nullum in Ecsia latina esse Eucharistiæ Sacramentum, quòd gitimâ materiâ, seu pane fermentato, ad illud nficiendum non utatur. Verùm, illud Græcom fundamentum caducum planè ac ruinosum , atque scripturæ sacræ è regione oppositum. enim, prima dies Azymorum, quâ ex præscrio legis erant obstricti Judæi abstinere à pane mentato, & vesci tantùm Azymis, incipiebat secundis vesperis diei decimi quarti lunæ primi ensis *Nisan*, ut disertè asserit scriptura sacra, nnesque ad unum fatentur Interpretes. Porrò, hristum Dominum primâ die Azymorum instiisse Eucharistiæ Sacramentum post Cœnam lelem, in qua cum Discipulis suis Agnum Paschan comedit, conceptis verbis tradunt sacri Evanlistæ *Matthæus*, *Marcus*, & *Lucas*, non igitur hristus Dominus, ut dictitant etiamnum Græci, charistiam instituit, & ultimum Pascha peret in secundis vesperis diei decimi tertii lunæ imi mensis *Nisan*. Testimonia trium, quos udavi, Evangelistarum asserentium, Christum imâ die Azymorum instituisse Eucharistiæ Saamentum, & Agnum Paschalem comedisse cum iscipulis suis, clariora sunt, quàm ut tergivertione eludi, aut detortâ aliquâ interpretatio obscurari possint. Sic enim *Matthæus* cap. 27. 17. scribit: *Primâ autem die Azymorum accesrunt Discipuli ad Jesum dicentes: ubi vis paremus bi comedere Pascha?* S. *Marcus* cap. 14. v. 12. ait *primò die Azymorum, quandò Pascha immolabant,*

bant, Judæi, *dicunt ei Discipuli*: *quò vis eamus & paremus tibi ut manduces Pascha*? Postremò S Lucas cap. 22. v. 7. hæc habet: *Venit autem die. Azymorum, in qua necesse erat occidi Pascha. E misit Petrum & Joannem dicens; Euntes parate no bis Pascha ut manducemus*. Quibus verbis sole cla. riùs patet, Christum Dominum instituisse Eucha ristiæ Sacramentum primâ die Azymorum, qua incipiebat à secundis vesperis diei decimi quart lunæ primi mensis *Nisan*, quâ die districtè veti tum erat Judæis ne manducarent, & retinerent i ædibus suis panem fermentatum. Non igitur i pane fermentato Christus Dominus instituit Eu charistiæ Sacramentum, ut perperàm asserun Græci, sed in Azymo, uti erat præscriptum i lege.Ettereà, si Christus Dominus, ut ajun Græci, instituisset Eucharistiam in secundis ve peris diei decimi tertii lunæ primi Mensis *Nisan* quo adhuc Judæis fas erat comedere panē fermen tatum, indè sequeretur, Christum Dominum violasse legem, & antevertisse legitimam diem quâ Agnus Paschalis â Judæis comedi debebat Ex legis siquidem præscripto Agnus Paschali immolari & manducari debebat non in secundi vesperis diei decimi tertii lunæ primi mensis *Ni san*, sed in secundis vesperis diei decimi quart lunæ primi mensis *Nisan*, quâ die, ut sæpe di ximus, Azymo vesci tenebantur Judæi. Christu itaque antevertendo legitimam diem comedend Agnum Paschalem à lege statutam, violasset le gem, patriosque mores fuisset transgressus. Qui autem dicere audeat, Christum Dominum, qui ut ipsemet testatur, non venit *solvere legem, se*

adim

mplere, voluisse in ultima vitæ suæ periodo vio-
: legem, quam toto vitæ suæ tempore, ad
ımos juris apices observavit, & ab ea ne la-
ı quidem unguem descivit? Quis etiam sibi
suadeat, Judæorum Sacerdotes, Scribas, &
arisæos, qui furore perciti causas criminatio-
n adversùs Christum sollicitè quærebant, ip-
ı quasi violatæ hac ipsâ die legis reum non
usasse, totque inter testes iniquos, qui in Chri-
n insurrexerunt, nullum extitisse, qui *Pilato*
aret dicens; *Nos legem habemus, & secundùm*
m debet mori, quià legitimam diem comedendi A-
m Paschalem à lege nostra præfixam antevertit,
contra ejusdem legis præscriptum comedit in Pa-
ı panem fermentatum? Cùm igitur nec Judæo-
ı Sacerdotes, Scribæ, & Pharisæi, nec sacri-
testes, qui contra Christum Dominum falsa
imonia protulerunt, hanc legis transgressio-
ı Christo Domino exprobraverint, illorum
in re silentium omni tubâ vocalius clamat,
ristum Dominum, anno quo mortuus est, non
evertisse diem legitimam Paschatis sancitam
ege, nec in pane fermentato, ut pertendunt
æci, Sacro-Sanctam Eucharistiam instituisse,
unà cum Judæis Pascha celebrasse, seu Agnum
chalem comedisse die statutâ à lege, seu in
undis vesperis diei decimi quarti lunæ primi
nsis *Nisan*, quâ die cùm ex legis præscripto
itum esset Judæis fermento vesci, illudque in
ædibus retinere, manifestò sequitur, Chri-
m Dominum post cœnam legalem non in fer-
ntato, sed in Azymo instituisse Eucharistiæ
ramentum.

Non clàm me est, quosdam in Ecclesia La tina esse peritos Theologos, qui ad conciliandur Sanctum *Joannem* Euangelistam circa supremur Christi Domini Pascha cum tribus aliis Evang listis, à quibus in speciem dissentire videtur (et reapse cum illis planè consentiat) existimant Christum, anno quo mortuus est, suum non c lebrasse Pascha, seu Agnum Paschalem non cc medisse eadem die, quâ illum manducarunt Ju dæi. At sententia illorum Theologorum long latèque discrepat ab opinione Græcorum. Fater tur siquidem hi Theologi, Christum, anno qu mortem subiit, instituisse Eucharistiæ Sacramer tum, & Pascha celebrasse die præstitutâ à lege seu in secundis vesperis diei decimi quarti lun primi mensis, quo die fermenti usus Judæis er lege omninò prohibitus, & asserunt dumtaxat Judæos, anno quo Christus mortuus est, in a um diem suum procrastinasse Pascha, nec eade die cum Christo Agnum Paschalem comedisse tum quia, sicut inquit S. *Chrisostomus* Homil LXXXI. in Matthæum, Judæi ardentes cæde an mos suos statim explere volentes interficienc Christum, quem hactenus capere sępè conati t nere non potuerant, coacti sunt suum differre Pascha; tum quia etiam, ut inquiunt illi Theo logi, apud Judæos erat Decretum Synedrii, M jorumque traditio, secundùm quam si prima d es Azymorum, quæ erat apud illos festivitas s lemnis, quæque ex lege celebrari debebat d decimo quinto lunæ primi mensis *Nisan*, incid ret in feriam sextam, transferretur Pascha in a um diem, ne duo dies festi continentèr sequere

t

, ſeu prima dies Azymorum, & Sabbatum, ·d populo grave erat, cùm diebus feſtis nec ·lire mortuos in his calidis regionibus, nec ejuſmodi pia opera nec multùm laborioſa Ju- obire poſſent. Cùm igitur, anno quo Chriſtus ·tuus eſt, prima Azymorum dies inciderit in am ſextam, ſeu in diem Veneris, quà cruci- s eſt Chriſtus Dominus, Judæi juxta ſynedrii ·retum, Majorumque ſuorum traditionem ·ſtulerunt primam diem Azymorum in Sabba- , ne duos dies feſtos conſequentes haberent, ·roinde Paſcha, quod feriâ quintâ, ſeu die s, in quam dies decimus quartus lunæ pri- menſis incidit anno quo Chriſtus mortuus eſt, brare debebant (qua die Chriſtus juxta le- Paſcha cum ſuis Diſcipulis peregit) Judæi ſtulerunt in feriam ſextam. Quò fit, juxta um Theologorum ſententiam, ut Judæi, anno Chriſtus mortem oppetiit, non comederint um Paſchalem eâdem die, quâ Chriſtus illum Diſcipulis ſuis manducavit. Hanc ſenten- docent graviſſimi moderni Theologi, quos ·cenſentur *Paulus* Burgenſis Epiſcopus, *Joan-* *·ucidus*, *Paulus* Foroſempronienſis Epiſcopus, *·hrius Panvinus*, *Janſenius* Epiſcopus Ganda- ·nſis, *Maldonatus* Soc. Jeſu, & P. *Mauduit* cong. t. Presbyter, qui tamen omnes contra Græ- conſtanter profitentur, Chriſtum, anno quo rucem actus eſt, Paſcha in ſecundis veſperis decimi quarti lunæ primi menſis *Niſan* cum ·ipulis ſuis juxta legem peregiſſe, & Euchari- Sacramentum poſt Cœnam legalem non in- ·entato, ſed in Azymo inſtituiſſe. Idem pro-

 fectò

fectò asserere haud possum de patre *Bernardo La my* Cong. Oratorii Presbytero alioqui doctissimo Ille quippè nouum procudit Systema, in qu asserit, Christum, anno quo Cruci affixus est nullum peregisse Pascha, sed tantùm sub finer diei decimi tertii lunæ (quem hoc anno ait, jux ta suum Calculum, sed falsum, incidisse in feriar quintam, seu in diem Jovis) Sacramentum Eu charistiæ instituisse, eumque feriâ sextâ, seu di veneris, quæ erat, juxta ipsius calculum, dies de cima quarta lunæ primi mensis, in Cruce pe pendisse, adeòque Pascha paragere, seu Agnur Paschalem comedere non potuisse. Hujus Auctor systema, præter quam quòd scripturæ sacræ, constanti Patrum traditioni palàm adversatur plus æquo etiam favet Græcis, qui ritum suu de conficienda in fermentato, & non in Azym Eucharistiâ, ex eo maximè probant, quòd velin Christum instituisse Eucharistiæ Saeramentum i secundis vesperis, seu sub finem diei decimi tert lunæ primi mensis; quo die Judæis vesci pane fermentato juxtà legem licitum erat. Sed de hc Patris *Bernardi Lamy* novo Systemate plura leges in *Tractatu*, quem edidi *De Mysteriis & Ann Christi*, ubi specialem institui Dissertationem a probandum, Christum, anno quo Cruci affixu est, eadem die peregisse Pascha, quâ illud Jud celebrarunt, ideft, in secundis vesperis diei d cimi quarti lunæ primi mensis *Nisan*, sicut in l ge præscriptum est, & in apparenti Antilogi quæ circà supremum Christi Domini Pascha, *Joannem* Evangelistam inter & tres alios sacr Amanuenses, *Matthæum*, *Marcum*, & *Lucam* c

curr

:ere videtur, conciliandâ, atque juxta SS. Pa- n doctrinam dilucidandâ studium operamque ui.

D. Licetne modò Latinis Eucharistiam in : fermentato, & Græcis in pane Azymo con- are?

M. Non licet. Concilium siquidem Gene- Florentiæ anno MCCCCXXXVIII. convocatum nivit in Decreto unionis Græcorum cum La- s, *Sacerdotes in Altari ipsum Domini Corpus icere debere, unumquemque juxtà Ecclesiæ, sive dentalis, sive Orientalis consuetudinem*. Porrò, esia Occidentalis, seu Latina, legem tulit, cautum est, ne Presbyteri latini Eucharistiam ane fermentato conficiant. Similitèr, Eccle-)rientalis, seu Græca, legem condidit, quæ t Presbyteris Græcis, ne Azymum consecrent. bytero itaque tàm Græco, quàm Latino le- Ecclesiæ, cui adscriptus est, non licet infrin- :. Valida tamen est consecratio, sive in pane no, sive in fermentato peragatur, quia, nec nus, nec fermentatus mutant Eucharistiæ ma- ım à Christo præscriptam, sive enim panis zymus, sivè fermentatus, est semper, quan- ad substantiam, panis, ut multis contra *Mi- lem Cerularium* Patriarcham Constantinopo- um evincit Cardinalis *Humbertus* in Dialo- quem ad calcem Tomi XI. Annalium Eccle- corum attexuit *Baronius*. Idem etiam defi- ınt Patres Concilii Florentini his verbis: *De- us in azymo, sive in fermentato pane triticeo, 'i Corpus veraciter confici*. Græcos in confi- la Eucharistiâ panem fermentatum semper

 adhi-

adhibuisse, ex eo maximè liquet, quòd non po
sit assignari tempus, quo, relicto azymo, fe
mentatum usurpare cæperint. Vtrùm verò in E
clesia Latina semper in consecratione Eucharist
adhibitus fuerit panis azymus? difficultas est,
qua in nostris Colloquiis in Historiam noni E
clesiæ sæculi multa diximus, & de qua necdù
convenit inter scriptores Latinos. Alii namqu
volunt, ritum consecrandi Eucharistiam in pa
Azymo fuisse perpetuum in Ecclesia latina. A
pertendunt, Ecclesiam latinam post schisma du
taxat Photianum, hoc est, post nonum sæculu
adhibere cæpisse panem azymum. Alii denic
asserunt, latinos à temporibus Apostolorum
nonum usque sæculum indifferenter panem siv
azymum, sive fermentatum consecrasse, in qu
postremam sententiam, utpotè probabiliore
lubentiùs ipse descendo. Sed hoc de argume
legesis Cardinalem *Bona* lib. 1. *Rerum Liturgicar*
cap. 23. *Mabillonium* Dissertatione *De pane Euc*
ristico Azymo & Fermentato, *Sirmondum* disqu
tione *de Azymo*, *Natalem Alexandrum* in Pano
adversus Hæreses XI. & XII. sæcul. Dissertati
XI. Art. III. *Gasparem Jueninum* in Commer
rio Historico De Sacramentis.

D. Audivi à viris eruditis, præter i
schisma *Michaelis Cerularii* Patriarchæ Consta
nopolitani, quo Ecclesia Orientalis, seu Gr
XI. sæculo ab Ecclesia Occidentali, seu Latina,
omninò diuulsa, aliud eodem sæculo enatum
in Ecclesia schisma occasione *Investiturarum*, q
vocant, quibus Principes Laici Episcopos, &
bates pro sua authoritate constituebant. Sed
tequ

uàm de hoc ſchiſmate verba facere incipias, one, quæſo, in quo ſitum eſſet iſtud *Inveſtitu-* Jus, quod ergà Epiſcopos, & Abbates ſibi vin- ıbant Principes Laici, & unde ſuam traheret ginem?

M. *Inveſtitura* nihil aliud erat, quàm con- us ab Imperatore, vel à Rege datus Electioni æ alicujus ad Epiſcopatum, vel Abbatiam, & ùl conceſſio bonorum Eccleſiaſticorum ſolemni , ſignoque externo, putà per annulum, & ulum Paſtoralem, aut per ſceptrum, aut ali- quodvis Inſtrumentum expreſſa. *Inveſtiturarum* go profecta eſt à munificentia, & liberalitate ıcipum Laicorum erga Eccleſias, quibus non m prædia & latifundia conceſſerunt, ſed eti- Regalia, ſeu Feuda ſuis Dominiis ſubjecta, quo- ı proindè poſſeſſiones nolebant Principes lai- ıt Epiſcopi & Abbates electi adirent, niſi pri- eorum Electionem gratam habuiſſent, & ho- ıium atque fidelitatis juramentum ab Epiſco- & Abbatibus electis præſtitum ſuſcepiſſent. rumce prædiorum & Regalium Feudorum eſſione locupletata quidem eſt Eccleſia, ſed is Principum laicorum conſenſus, qui electo- ı Antiſtitum, & Abbatum conſecrationem cedere debebat, neceſſitas haud parùm ejus rtatem elevavit, quippè quæ Epiſcopis, & ɔatibus electis nouum Vaſſallitii, ſeu quoddam us ſervitutis impoſuit, quam hominio, & fi- tatis juramento Epiſcopi, & Abbates electi conſecrationem profiteri, & Principibus Lai- exhibere tenebantur.

D. Certè hoc novum ſervitutis genus Ca-

 tholi-

tholica Ecclesia, cui Christus Dominus Sanguin
suo libertatem peperit, pati minimè debuit, ne
dubito, quin eâ authoritate, quâ à Christo donat
est, tum temporis usa sit ad compescendos illo
conatus Principum, qui ejus libertatem oppri
mere, & in ejus jura temerè involare præsi
mebant.

M. Dubium non est, quin Ecclesiæ jus asse
tum sit suam contra quosvis Christiani nomin
homines, etiam contra Principes, libertatem sua
tuendi, possitque adversus cujuscumque dignitat
Principes condere leges, si fines potestatis temp
ralis excurrant, eos excommunicationis fulmine
percellere, nisi à cæptis desistant, & mores, qu
in ipsis ad tempus toleravit, emendare, immutar
prohibere & damnare, si in manifestos degenere
abusus, erroresque aut scandali ansam præbear
multò magis si aliquod nefas contra Jus Divinu
aut Canonicum adjunctum habeant. Verùm, qua
vis Ecclesia id juris immediatè à Christo Domi
acceperit, eo tamen in causa *Investiturarum* stat
usa non est, maximè cùm Principes laici, præs
tim Imperatores, usque ad Pontificatum *Gre
rii VII.* Investituras nullo accepto pretio conf
rent, immò, de Ecclesia benè meriti novos in d
episcopatus fundarent, dotarentque; nec Cano
carum electionum libertatem opprimerent, sed
lùm Episcoporum electiones consensu Cleri po
lique factas assensu suo probarent, illisque *Inve
turam* gratis conferrent, post quam sequebatur c
secratio, quæ à Metropolitano fiebat. Verùm, l
fines, quibus se continuerant Imperatores us
ad Pontificatum *Gregorii VII.* transilivit *Henri*
in

:er Germaniæ Reges hujus nomini IV. ſed inter
nperatores III. ille quippè eſt, qui, ſpretâ au-
oritate Eccleſiæ, *Inveſtituris* ad opprimendam
:rarum electionum libertatem, & ad ſacrilegam
piſcopatuum, Abbatiarumque nundinationem
nuſus eſt promovendo ad ſacras hujuſmodi præ-
cturas homines plerumque indigniſſimos, & Epi-
opatus per annulum, & baculum paſtoralem, quæ
iritualis ſunt inſignia poteſtatis, propriâ autho-
tate conferendo. Id ægrè admodum tulit *Grego-
rius VII.* qui anno milleſimo ſeptuageſimo tertio ele-
us eſt Pontifex Maximus, fuitque libertatis Ec-
:ſiaſticæ & Jurium Sedis Apoſtolicæ acerrimus
ndex. Quare, zelo Apoſtolico accēſus Summus il-
Pontifex, videns hunc Inveſtiturarū uſum in ma-
feſtam degeneraſſe tyrannidem, Canonum ſub-
rſionem, Eccleſiaſticæque libertatis oppreſſio-
:m, eum radicitùs extirpare decrevit. Priùs ta-
en, ut *Henricum* Germaniæ Regem ad officium
:vocaret, omnia benevolentiæ & manſuetudinis
edia tentavit. Hunc igitur Regem bonis Eccleſia-
icis inhiantem per litteras & Legatos amantiſſi-
è cōvenit, & viciſſim ab eo litteras accepit, quibus
enricus Rex ſuam erga Pontificem obſervantiam
:ſtabatur, eique in cauſa *Inveſtiturarum* aureos, ut
iunt, montes pollicebatur. Sed haud ſinceram
iſſe illam *Henrici* Regis reverentiæ, obedien-
æ, & promiſſionum ſignificationem demonſtra-
it eventus. Nec mirum ſanè videri debet, quòd
erfidus ille Rex, in quo luxuria, tyrannis, crudeli-
as, avaritia ſordida, ſacrorum venundatio, Eccle-
aſticorum Jurium nefanda uſurpatio, aliaque id
enus teterrima vitia dominabantur, promiſſis non
ſtete-

steterit, datam fidem violaverit, & fucatam dum-taxat Summo Pontifici obedientiam exhibuerit Nec semel tantùm, sed sæpiùs datam Pontifici Romano fidem fefellit ac fregit *Henricus* Germania Rex. At enim, postquàm *Gregorius VII.* in Synodo Romana anno MLXXIV. celebratâ in quosdam *Henrici* Regis Consiliarios excommunicationis sententiam tulisset, ipsique Regi jussisset, ut à consortio & familiaritate excommunicatorum abstineret, atque simoniacas Investituras dimitteret; *Henricu* Rex, egregius dissimulandi artifex, sese *Gregorio VI* obsequentem verbis præstitit, quamdiù ipsum in gens, validusque pressit Saxonum exercitus, qui e maximum timorem incutiebat. At, reportatâ de Saxonibus victoriâ, quæ ei magnos animos fecit ad vomitum reversus est *Henricus* Rex, saluberrima *Gregorii VII.* monita insuper habuit, & *cuncta quæ per matrem* suam *Agnetem* Augustam, juxtà a religiosissimam fœminam, *per Clericos, per commune Nuncios, & privatos, anteà promiserat, postmodù quia securus, in irritum duxit. Siquidem Ecclesia quas in manibus Domini Papæ corrigendas sub juramento posuerat, non solùm non dimisit, verùm etiam contrà Decretales patrum Institutiones, quibusda adulteris, & simoniacis sub Investitura contradidit* inquit *Paulus Bernriedensis* in *Vita Gregorii VI* cap.6. Animadvertens itaque *Gregorius VII.* quò *Henricus* Germaniæ Rex post Saxonicam victoriam ad ingenium rediisset, simoniacas Investituras, u antehàc promiserat, non dimisisset, & ab excommunicatorum consortio minimè abstinuisset, scripsit ad eum epistolam, quæ est decima libri tertii, i qua ei authoritate Apostolicâ jubet, ut iis, qui eran

ex

xcommunicati, à se rejectis, ab aliquo Episcopo
œnitentiam & absolutionem petat, illum ad since-
am Sedis Apostolicæ obedientiam vehementer
dhortatur, significatque, Decretum contra *Inve-*
ituras latum in Synodo secunda Romana ab om-
ibus Principibus esse observandum. His litteris
ummi Pontificis exasperatus *Henricus* Germaniæ
.ex, eò temeritatis prorupit, ut *Gregorium VII.* le-
itimum Pontificem in prædatoria Synodo Wor-
natiensi à se coactâ deponendum curaverit, ut fu-
ùs ostendemus in proximo Colloquio, ubi de
Conciliis XI. sæculo celebratis disseremus. Hanc
acrilegam *Henrici* Germaniæ Regis temeritatem
ec siccis oculis videre, nec surdâ aure præterire
otuit *Gregorius VII.* sed in tuẽda, ut par erat, Pon-
ificia authoritate animum erigens, *Henricum* Re-
em, qui hactenùs omnes ejus paternas admoni-
es, preces, increpationes, minas, & Sedis Aposto-
icæ Decreta palam contempserat, quique indignis
ontumeliis Vicarium Christi in terris insectatus,
chisma in sancta Ecclesia facere molitus fuerat,
nathemate confodit, ac Regno privavit in Syno-
lo Romæ habitâ anno MLXXVI. Hoc excommunica-
ionis anathemate, velùt repentino fulminis ictu
erculsus *Henricus* Rex, statim desertum se vidit à
Regni Principibus, qui amplissimo numero unà
cum Sedis Apostolicæ Legatis *Triburiam* conuene-
unt, ut *Henricum* à Regni administratione summo-
verent. Sed, cum hinc indè parati essent duo in-
gentes exercitus ad prælium, & res in summo di-
scrimine utrinque versarentur, consultiùs Germa-
niæ proceribus congregatis visum est, ad *Henricum*
Regem mittere Legatos, qui ab eo obtinerent, ut
se

ſe *Gregorio VII.* Pontifici Maximo ſubmitteret, & criminum, quorum inſimulabatur, cognitionem arbitrio & illius judicio permitteret: *Quod ſi ante diem Aniverſarium excommunicationis ſuæ, ſuo præſertim vitio, excommunicatione non abſolvatur, abſque retractatione in perpetuum causà ceciderit, nec legibus deinceps Regnum repetere poſſit,* inquit *Lambertus Scafnaburgenſis* ad annum MLXXVI. Has à confœderatis Germaniæ Principibus præſcriptas conditiones, volens nolens, excepit *Henricus* Rex, & ut eas abſque cunctatione executioni mandaret, ad iter, mediâ licèt hyeme, eâque aſperrimâ, ſeſe accinxit, Alpes multo cum labore ſuperavit, in Italiam venit, & *Gregorio VII.* Pontifici Maximo apud Oppidum dictum *Canuſium* occurrit, *ibique ante portam Caſtri,* quod triplici muro ſeptum erat, *per triduum depoſito omni Regio cultu miſerabilitèr, utpotè diſcalceatus, & laneis veſtibus indutus, perſiſtens, non priùs cum multo fletu Apoſtolicæ miſerationis auxilium & conſolationem implorare deſtitit, quàm omnes, qui aderant, & ad quos rumor ille pervenit, ad tantam pietatem & compaſſionis miſericordiam movit, ut pro eo multis precibus & lachrymis intercedentes, omnes quidem inſolitam Domini Papæ duritiam mirarentur . . . . Denique, tanta inſtantia compunctionis, & tanta omnium, qui ibi aderant, ſupplicatione Papa devictus, tandem eum, relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, & ſinum Sanctæ Matris Eccleſiæ recepit: acceptis ab eo ſecuritatibus, quarum etiam confirmationem per manus Abbatis Cluniacenſis* (videlicèt *Hugonis*) *& nobilium Comitiſſarum* (Mathildis, & Adalajæ) *& aliorum Principum, Epiſcoporum, & Laicorum, qui ſibi adhæc utiles viſi ſunt,*

it, in hunc modum suscepit, ait *Paulus Bernrieden-* in Vita *Gregorii VII.* cap. 9. qui etiam testatur, soluto *Henrico* Germaniæ Rege, Pontificem inter issarum solemnia, parte sacrorum Mysteriorum ceptâ, rogasse Deum ut, si reus esset, subitâ perit morte, aliam partem *Henrico* obtulisse sic eum atum: *Fac ergo fili, si placeat, quod me fieri vidisti, e innocentem nosti?* &c. At *Henricus* Principum, à ibus accusabatur, causatus absentiam, hanc resiam Dominici Corporis partem recipere non est sus. Româ profectus *Henricus* initum cum Roano Pontifice fædus citò abrupit, fidem ei dam, ac solemni juramento confirmatam violavit, que ut sibi devinciret Longobardiæ Proceres, qui exprobrabant, quòd Regiam Majestatem fædissiì Romæ subjectione dejecisset, pravos ac dudùm communicatos Consiliarios revocavit, favore osecutus est, ac novas in Romanum Pontificem chinationes cum illis struere cæpit. Quam ob n, cum nulla ampliùs in *Henrico* Rege affulgeret iendationis spes, sed ipse in dies deterior, petuitiorque evaderet, Principes Germaniæ ejus periam exosi, eum in Conventu *Forccheimensi* Reo exautorarunt, & in illius locum, inscio tan & inconsulto *Gregorio VII.* Pontifice Maximo, gem Germaniæ constituerunt *Rodulphum* Sueciæ icem, eumque *Sigefridus* Archiepiscopus Mogũtis coram Legatis Sedis Apostolicæ Moguntiæ inguravit. Non destitit tamen *Henricus* Regno li: à Germaniæ Principibus abdicatus furorem ac rannidem exercere. Sacra prophanavit, Sacertes, & Episcopos aut trucidavit, aut in vincula njecit. De quibus omnibus cùm à Legatis à *Ro-*

dul-

dulpho Germaniæ Rege missis certior factu
fuisset *Gregorius VII.* Synodum Romæ convocavi
in qua *Henricum,* qui in sua perversitate callum ob
duxerat, communione Ecclesiæ simul & Regno pr
vavit, & ad *Rodulphum* Germaniæ Regem in eju
locum suffectum coronam misit cum hac inscr
ptione: *Roma dedit Petro, Petrus Diadema Rodu
pho.* Prospere primò *Rodulphus* pugnavit cum *Hen
rico,* illiusque fuso exercitu, eum compulit in fu
gam, at in secundo conflictu *Rodulphus* forti, con
stantique animo pugnans occubuit. Eo felici mar
tis exitu elatus *Henricus,* ut vicem redderet *Grego
rio VII.* qui eum & Regno, & Ecclesiæ communio
ne privaverat, vindictæ cupidus *Guibertum* Ra
vennatem Archiepiscopum, qui ante triennium
Gregorio VII. Anathemate perculsus fuerat, Ant
papam constituit in Conciliabulo Brixiensi an
no MLXXX. habito. Cum hoc *Guiberto* Pseudo-Pon
tifice, dicto *Clemente III.* Romam cum exercitu an
no MLXXXIV. venit *Henricus,* & ab eo Imperii Insi
gnia recepit, *Gregorium VII.* legitimum Pontificem
in mole Hadriani, seu in Castello S. Angeli reclusi
eumque in potestatem suam quamprimùm red
gisset, nisi *Robertus Guiscardus* Siciliæ, Apuliæ, Ca
labriæ Dux, miseram hujus Sanctissimi Pontific
fortunam dolens, Romam cum valido exercit
protinùs accurrisset, ubi *Henricum* schismaticum
vicit, Urbem diripuit, & *Gregorium VII.* è furo
hostium ereptum, atque in libertatem assertum
perduxit *Cassinum,* inde *Salernum,* ubi, sicut jam ob
servavimus in præcedenti Colloquio, ad Cœleste
Patriam migravit sanctissimus ille Pontifex, cuju
sanctimoniam, & causæ, quam pro tuenda libert

Ecclesiastica contrà *Henricum* Regem susceperat, uitatem multis post ejus obitum prodigiis com-)bavit Deus. Mortuo *Gregorio VII.* finita non t *Investiturarum* controversia, sed *Victori III. Vr-no II. Paschali II.* & *Gelasio II.* successoribus *Gre-ii VII.* diù, multùmque cum Imperatoribus lu-ndum fuit, ut Ecclesiæ, & Imperio sua jura sar-:ecta servarentur, uti exponemus in nostris Col-uiis in Historiam sæculi XII. Ecclesiæ. Tandem *Callixto II.* Pontifice Maximo in Concilio Late-ensi primo (quod est ordine Oecumenicum no-n) celebrato anno millesimo centesimo vigesi- tertio hæc Investiturarum controversia ità nposita fuit, ut Imperatores, loco Annuli,& Ba-i Pastoralis, quos antehàc in *Investituris* novis ctis Episcopis dare soliti erant, eos deinceps, otro tantùm tradito, investirent, quo significa-ur, Episcopos recens electos temporalia tantùm ı ab Imperatore accipere, quod ille per Investi-as sibi vindicare cõtendebat, sed spiritualia nõ ipere, quod Pontifices Romani jure optimo Im-atoribus denegabant. Quæ hujus litis compo-dæ ratio, si ab ipso principio inita fuisset, mul-certè & maximis scandalis, bellis, cædibus, & smatibus obviam itum esset.

D. Resciditne *Gregorius VII.* Pontifex Maxi-s, antequàm ex hac vita migraret, excommuni-onis sententiam, quam in *Henricum* Germaniæ gem tulerat?

M. De obitu *Gregorii VII.* scribens *Sigeber-* ad annum MLXXXV. ait, *Gregorium VII.* paulò equam moreretur, rescidisse sententiam excom-nicationis, quam tulerat in *Henricum* Germa-

niæ

niæ Regem. Sed hac in re *Sigeberto* fides adhibe non debet, tum quia in schismaticorum Castris m litavit, ac extra Ecclesiæ Romanæ communionen cujus legitimum Pontificem non venerabatur obiit; tum quia omnes Authores graves & coæ Scriptores *Sigebertum*, mendacii arguunt. *Paul.* siquidem *Bernriedensis* in Vita Gregorii VII. qua in lucem edidit *Gretserus*, de obitu Summi illi Pontificis agens, hæc habet: *Intereà Pontifex Be tus Gregorius, super his, quos excommunicaverat, r quisitus, si quam dispensationem facere vellet, respo dit: præter hæreticum Regem dictum, & Guibertu Apostolicæ Sedis invasorem, & omnes illas principa personas, quæ aut consilio, auxilio favent nequitiæ, impietati illorum, omnes absolvo &c.* Testatur etia *Hugo* Flaviniacēsis Abbas in Chronico Virdunen *Gregorium VII.* eâ die, quâ è vivis excessit, Car nales, & Episcopos, qui præsentes aderant, auct ritate Apostolicâ compulisse, ut sibi dexteras rent, promittentes, quòd *Hæreticum illum* (Guib tum scilicèt Pseudo-Pontificem) *invasorem San & Apostolicæ Ecclesiæ nunquàm reciperent, nisi fo canonicè resipiscens, puram confessionem Cardinali Episcopis offerret, nudatus omni Ecclesiastici ordi dignitate: contestans & affirmans, omnes simul in p petuum condemnandos, quicumque communicare p sumpsissent Henrico Archipiratæ, usurpatori Impe nisi depositâ dignitate Regni, secundum præceptum rum pœnitentiam ageret . . . . Et sic spiritum Cr tori suo tradens anno ab Incarnatione Domini* MLXX *obiit Martyr. & Confessor.* Quibus verbis manif patet, Gregorium VII. non rescidisse, antequ moreretur, eam, quam in *Henricum* Germaniæ

g

n, & in *Guibertum* Antipapam dictum *Clemen-III.* tulerat excommunicationis sententiam.

D. Quibus potissimum rationibus ad damdas Investituras permotus est *Gregorius VII.* ntifex sanctissimus?

M. Ad damnandum istum præposterum Initurarum usum benè multæ, hæque gravissimæ ones *Gregorium VII.* compulerunt. Primò, quia, nquit S. *Anselmus* Lucensis Episcopus lib. 1. Apoetico pro *Gregorio VII.* contra *Guibertum* Antiam, hæc est consuetudo ab Apostolis derivata, decedente cujuslibet Ecclesiæ Pontifice, Clerus, opulus ejusdem communi deliberatione, de , vel alterius Ecclesiæ Clero sibi Pastorem prærent. Hanc autem consuetudinem (ut prosequiidem S. *Anselmus*) nullatenùs violare præsumpnt Christianissimi Imperatores *Constantinus*, *stans*, *Valentinianus*, *Theodosius*, *Arcadius*, *Hono-*, *Carolus*, *Ludovicus*, & his Imperio, & Religioconsimiles, qui vel à se, vel ab aliis ædificatas lesias amplissimis donis ditaverunt, & in Clero, ebus Ecclesiarum nullum sibi dominium, vel juium vindicare voluerunt; immò, ne quis sibi vinaret, quidam eorum legibus vetuerunt, videli- *Carolus Magnus*; & *Ludovicus Pius*, qui legem diderunt, quæ extat in Capitularibus Regum ncorum à *Baluzio* editis, in qua sic statuunt: *rorum Canonum non ignari, ut in Dei nomine sancta lesia suo liberiùs potiatur honore, assensum ordini lesiastico præbemus, ut scilicèt Episcopi per electio- Cleri & populi secundum Statuta Canonum, de pria Diœcesi, remota personarum & munerum action, ob vitæ meritum & sapientiæ donum eligan-*

gantur, ut verbo & exemplo sibi subjectis prodesse v *leant*. Sic electionum Episcoporum libertatem ju: ta sacros Canones conservarunt religiosi Imper tores. At contra *Zenon*, & *Anastasius* Imperator Eutychiana hæresi infecti sanctam Dei Ecclesia sibi subdere tentarunt, ità ut Episcopos pro s nutu in exilium ablegarent, & Apostolicâ traditi ne postpositâ, Episcopos eadem Eutychianâ hær afflatos in Catholicorum antistitum locum subr garent. Præterea, Investiturarum usum damnav *Gregorius VII.* propter gravissimos abusus, qui eum irrepserant, & maximè propter simoniæ l bem, quâ sese turpiter fœdabat *Henricus IV.* R Germaniæ, qui non solùm Episcopatus per Ann lum & Baculum Pastoralem, quæ spiritualis sign sunt potestatis, propriâ auctoritate conferebat, rum etiam sacras Episcopatuum & Abbatiar Præfecturas, accepto pretio, venales reddebat, ad illas homines indignissimos ut plurimùm pr vehebat, ut testatur jam laudatus Sanctus *Anselm* Lucensis Episcopus lib.1. contra *Guibertum* An pam, ubi sic eum alloquitur: *Rex tuus* (idest, *Hen cus IV.* Germaniæ Rex, à quo *Guibertus* in Sed Apostolicam fuerat intrusus) *sine intermissione v dit Episcopatus . . . . In parte tua quis præficit nisi quem aut gratia exhausto fœnore, vel munus à m nu, vel munus à lingua, vel munus ab obsequio att xerit? quis moribus, quis honestate, quis vitæ integ tate eligitur? persequendi itaque sunt lupi*. Tert *Investiturarum* usum, qualem sibi arrogabat *Hen cus IV.* Germaniæ Rex, proscripsit & abolevit *G gorius VII.* quia per hujusmodi usum, seu potiùs i veteratum abusum, excludebantur sacræ ad E

sc

atus & Abbatias electiones, quæ tamen juxtà reta Summorum Pontificum, & Conciliorum ones liberè & canonicè fieri debebant. Conci- quippè Nicænum I. cui interfuere trecenti, & decim Episcopi, Canone sexto sic statuit: *Per a autem manifestum est, quia si quis præter volun- m & conscientiam Metropolitani Episcopi fuerit natus, hunc, Concilium magnum & sanctum cen- non debere esse Episcopum*. Idem Decretum est oncilio Antiocheno Canonibus XIX. & XXIII. *stinus* Papa hujus nominis I. sanxit, *ut nullus tis detur Episcopus, sed Cleri, plebis, & Ordinis nsus & desiderium requiratur*. *Leo I.* in epistola hessalonicensem Episcopum, & *Symmachus* in odo Romana sacris Canonibus libertatem ele- num Episcopatuum & Abbatiarum statuentibus oritate Apostolicâ robur addiderunt. Postre- Investiturarum usus à *Gregorio VII.* ideò dam- s est, quia Imperatores, & Principes Laici sub speciosò obtentu electiones Episcoporum & atum sibi temerario ausu vindicabant, ac pro- in hoc suæ potestatis limites excedebant, nam cribit *Gregorius* Papa hujus nominis II. in epi- 2. ad *Leonem Isaurum* Imperatorem: *Quemad- um Pontifex introspiciendi in palatium potestatem habet, ac dignitates Regias deferendi, sic neque rator in Ecclesias introspiciendi, & electiones in peragendi*. Hinc Canone 3. Concilii septimi umenici, & Canone 12. Concilii generalis octa- ecretum est juxtà antiquos Canones, quòd *om- electio à Principibus facta Episcopi, aut Presbyte- ut Diaconi irrita maneat*. Propter hæc momenta *stiturarum* usum, qualem Germaniæ, aliique

Principes laici his temporibus usurpaverant, opti mo jure prohibuit, damnavit, antiquavit *Greg rius VII.* Hanc abolitionem ægrè quidem tuleru Principes laici, qui sese Regnorum consuetudin tuebantur. Sed hæc, quam obtendebant, consu tudo non erat antiqua, immò recens usurpati quâ, sacrarum electionum oppressâ libertate, Ep scopatus, & Abbatias pro arbitrio donabant. Pr terquamquòd hic Investiturarum usus, quoqu modo introductus, perperàm *Consuetudo* dicebatu cùm potius gravissimus esset abusus, qui palam r pugnabat priscis Ecclesiæ moribus, sanctiori co suetudini multorum sæculorum usu firmatæ, Co ciliorum Oecumenicorum Canonibus, Summoru Pontificum Decretis totius mundi reverentiâ co secratis, & simoniæ, ambitionis, atque omnimo Ecclesiasticæ disciplinæ eversionis esset occasio.

D. Si summam laudem mereatur *Greg rius VII.* & hoc potissimùm nomine in Ecclesia p rimùm commendetur, quòd in vindicanda, jux antiquorum Canonum normam, libera Episcop rum, & Abbatum electione, impavido animo res terit *Henrico IV.* Germaniæ Regi, qui, sacris spi tis Canonibus, hanc in sacris ad Prælaturas el ctionibus libertatem opprimebat, non videò sa quid sentiendum sit de *Leone X.* Pontifice Maxim qui, ut nuperrimè legebam in *Specimine Juris E clesiastici* edito à *Doujatio*, abolevit in Galliis *Pra maticam Sanctionem*, quæ nihil aliud erat, quàm c lebris illa Constitutio in Concilio Bituricensi f Carolo VII. Christianissimo Galliarum Rege a no MCCCCXXXVIII. promulgata, per quam omnib Regni beneficiorum Collatoribus ordinariis su rel

nquebantur beneficia conferendi Jura, & Clero, Capitulo electiones Episcoporum juxtà sacros nones restituebantur. Hanc autem Pragmatin Sanctionem antiquę disciplinæ & Ecclesiasticæ ertati consentaneam abrogavit *Leo X.* & ejus o substituit *Concordatum Gallicum*, quo nomine elligitur percelebris illa conventio Bononiæ *nem decimum* Pontificem Maximum inter & *nciscum primum* Galliarum Regem inita an- MDXVI. & in quinto Lateranensi Concilio conmata, per quam statuitur, ne deinceps, Cathe- li vacante sede, per Clerum, seù Capitulum, eliur Episcopus, & Galliarum Regi adjudicatur nominandi ad Episcopatus & Abbatias Regni . Nunc itaque, si placet, *Leonem X.* qui per *Conlatum* abolevit in Galliis Episcoporum, & Abum electiones, quæ juxta antiquissimam conudinem, & vigorem priscorum Canonum fieri ebant, concilia, si possis, cum *Gregorio VII.* qui vindicandas Episcoporum electiones consensu ri ac plebis à primis Ecclesiæ sæculis factas nem suam curam, totamque authoritatem suam iter contulit, & *Henricum IV.* Germaniæ Regem arum illarum electionum libertatem opprimeconantem ab Ecclesiæ communione præscindere, gnoque privare non dubitavit.

M. Impensè profectò gaudeo, quòd studio is Canonici Clericis summè necessariò diligen- incumbas. Sed quia de *Concordato Gallico*, muluo loco, idest, in Colloquiis in Historiam decisexti Ecclesiæ sæculi dicturi sumus, sufficiet hìc diluendam eam, quam proposuisti, difficultatem viter ostendere, *Leonem X.* Pontificem Maxi-

mum per iſtud *Concordatum Gallicum* ne minim
quidem intuliſſe præjudicium antiquis Concil
rum Canonibus, & Romanorum Pontificum I
cretis, quæ pro libertate ad ſacras Prælaturas e
ctionum mox adduximus, ſed potiùs utrum
Pontificem, ſeu tam *Gregorium VII.* in vindican
contra *Henricum IV.* Germaniæ Regem Epiſco
rum electionibus, quàm *Leonem X.* in iiſdem E
ſcoporum in Galliis abrogandis electionibus, p
dentèr, ac ſapienter, habitâ ratione temporum,
corum, circumſtantiarum & perſonarum, ea ge
ſe, quæ in rem, ſeu in bonum, & utilitatem Ec
ſiæ ceſſerunt. In primis, Canones Conciliorum
Romanorum Pontificum Decreta, quæ pro aſſe
da ſacrarum electionum libertate laudavimus,
prohibent Principibus laicis, ne Epiſcopos, ſe
vacante, præſentent, ſeu deſignent aut nominen
id ipſis Eccleſia ultrò conceſſerit, aut permiſe
ſed tantùm prohibet Principibus laicis, ne pro
authoritate, invitâ & reclamante, nec conſenti
te Eccleſia, audeant ſacras impedire electio
juſque ſibi adſciſcere Epiſcopatus & Abbatias c
ferendi. Porrò, Galliarum Reges jus, quo poti
tur, nominandi ad Epiſcopatus & Abbatias Re
ſui non propriâ authoritate ſibi arrogant tanq
Regiæ ſuæ dignitati, aut coronæ eſſet annexum,
illud, quo utuntur, Jus ſoli indulgentiæ & con
ſioni Eccleſiæ ipſis factæ, vi *Concordati Gallici* L
nem X. inter & *Franciſcum I.* initi, acceptum r
runt, quò fit, ut Galliarum Reges, qui ab Eccl
hoc jure nominandi ad Epiſcopatus & Abba
donati ſunt, non violent antiquos Canones, qui
cautum eſt, ne Principes, non conſentiente Ec

suam in negotiis Ecclesiasticis, & sacris Episco-
um & Abbatum electionibus interponant au-
ritatem. Præterea, Summus Pontifex, qui cla-
n universæ Ecclesiæ regit, potest, nemine refra-
te, antiquos Canones moderari, & temperare,
ximè, quandò Ecclesiarum particularium ne-
itas vel utilitas postulare videntur. Ecclesiæ au-
ı Gallicanæ utilitas, immò necessitas tempore
nis X. omninò exigebat, ut abolerentur Episco-
um electiones quæ licèt per se & ex institutio-
oonæ, progressu tamen temporis hominum
o noxiæ magis, quàm utiles evaserant, vtpotè
latæ illicitis & simoniacis pactionibus, particu-
amore, sanguinis affectione, & non sine perju-
reatu, ut justè conqueritur *Leo X.* in *Concorda-*
:it-4. Quarè, cùm tot mala, & corruptelæ, quæ,
ente in Galliis Pragmatica Sanctione, altas ra-
es egerant, nullis adhibitis remediis sanari, tol-
: possent, securim ad radicem tempestivè admo-
Leo X. & electiones Episcoporum, & Abbatum
inquinatas vitiis abrogavit ob Ecclesiæ Galli-
ıæ bonum, & universalis Ecclesiæ ædificationem,
nimirùm hoc pacto ambitui, & simoniæ aditus
ecluderetur. Si ratio itaque habeatur tempo-
n, locorum, circumstantiarum ac personarum,
bo isti Pontifices, videlicet *Gregorius VII.* & *Leo X.*
indè laudari debent. Gregorius Septimus insi-
em laudem meretur, quòd strenuè restiterit, se-
e tanquam murum æneum opposuerit *Henrico IV.*
rmaniæ Regi, qui sacras Episcoporum, & Abba-
n electiones opprimebat, Episcopatus, & Abba-
s propria sua authoritate, & absque ullo Eccle-
consensu, hominibus plerumque indignis con-
 fere-

ferebat ; *Leo* verò *Decimus* singulari commendati ne dignus est, quòd Episcoporum, & Abbatum el ctiones, quæ multis vitiis, & præsertim simon labe in Galliis laborabant, antiquaverit, & Re Christianissimo Jus concesserit nominandi ad Ep scopatus, & Abbatias Regni sui sub certis tam quibusdam conditionibus in *Concordato Gallico* e pressis, quas suo loco opportuniùs expendemu Sed hæc *de Pragmatica sanctione*, & *de Concorda Gallico* occasione *Investiturarum* obiter observar volui, ut tibi tantùm salivam moverem, & piam lorum, quæ in Colloquiis nostris in Historiam d cimi sexti sæculi pleniùs de his dicturi sumus, ex tarem orexim.

COLLOQUIUM IIII.

De Conciliis, quæ sæculis decimo & undecimo Ecclesiæ variis in locis fuerunt celebrata.

M. SÆculum Ecclesiæ decimum Conciliis sing lari aliquâ observatione dignis vaca tum quia in eo sæculo (quod, sicut jam observ vimus, ob ignorantiam ubique grassantem fuit c lamitosissimum) nullæ Hæreses singulari divir providentiæ beneficio obortæ sunt, nullave sch mata Ecclesiam infestarunt ; tum quia etiam mu ti Episcopi, & nonnulli Pontifices Romani à vi tute Majorum suorum degenerantes, parùm ætatis curarunt convocare Concilia ad restaura dam Disciplinam Ecclesiasticam morum dissolu tion

ne plurimùm labefactatam. Quo circà, cùm ... ica in sæculo decimo occurrant celebrata Con... a peculiari aliquà notâ digna, si velis, silen... ea in præsentia prætermittemus.

D. Quamvis in referendis Conciliis, quæ ...cimo Ecclesiæ seculo habita sunt, nullâque pe...iari notâ tibi digna videntur, diù operam ma...locare haud debeamus, non abs re tamen erit, ...plenam hujus sæculi Historiæ notitiam compa...dam, præcipua saltem Concilia ordine chro...ogico paucis indicare verbis, ut deinde con...enti ordine ad ea progrediamur Concilia, quæ ...decimo Ecclesiæ sæculo fuerunt convocata.

M. Conciliorum, quæ decimo Ecclesiæ sæ...o habita fuerunt, primum ordine Chronolo...o est Concilium Constantinopolitanum anno ...ngentesimo primo indictum à *Nicolao Mystico* ...us civitatis Patriarchâ, qui offensus fuit de il...itimis nuptiis, quas *Leo*, dictus *Sapiens*, Impe...tor contra canones in Ecclesia Orientali re...ptos, mortuâ *Eudocià* uxore tertiâ, inierat ...n quarta uxore, nomine *Zoe*. Quartas hasce nu...as collectâ synodo reprobavit Patriarcha, *Tho...m* Presbyterum, qui hoc matrimonium ritu Ec...siastico consecraverat, deposuit, ipsumque Impe...orem sacris interesse vetuit, donec resipisceret, ...contractum matrimonium dissolueret. Quod æ...è ferens Imperator, sanctum illum Patriarcham ...le depositum in exilium ablegavit. Ad eum...m annum nongentesimum primum Collectores ...nciliorum post Baronium referunt convoca...nem Concilii *Ovetensis secundi* in Hispania. Sed ...ud Concilium *Ovetense secundum* planè fictiti...um

um esse luculentèr ostendit Historia *Sampiri A*sturicensis Episcopi, quæ à *Sandovallio* Episcop Pompeiopolitano cum aliis quatuor scriptorib Hispanicis edita est. In hac quippè *Sampiri* H storia habetur tantùm mentio unici Concilii *Ov tensis*, quod, à *Joanne VIII.* Ecclesiam Romana regente, ad petitionem *Alphonsi III.* Hispaniaru Regis anno DCCCLXXXXII. congregatum est, & quo, ut ostendimus in Colloquio primo in Hist riam noni Ecclesiæ sæculi pag. 286. *Ermenigild* Ecclesiæ Ovetensis consecratus fuit Archiepisc pus, ejusque Ecclesia auctoritate Pontificiâ in M tropolim fuit erecta: Falluntur itaque illi scri tores, qui ex unico Concilio *Ovetensi* duo Lect ribus obtrudunt. Paulò major de Epocha Co cilii *Anglicani* occurrit difficultas. *Vuillelmus* qu pè *Malmesburiensis* lib. 2. *de Gestis Regum Ang rum* cap. 5. ait Concilium *Anglicanum*, regnan *Edwardo seniore* anno nongentesimo quarto, ju *Formosi* Papæ fuisse convocatum, & in eo, ad b nè ordinandam Ecclesiam Anglicanam consti tos esse Episcopos singulis Provinciis *Gevisorum* idest, *WestSaxonum*, quæ per septem annos fu rant Antistitibus destitutæ: Addit etiam *Malm buriensis*, peracto hocce Concilio Anglicano, *Pl mundum* Archiepiscopum Cantuariensem, qui hu Concilio præfuerat, Romam profectum esse, a que post suum reditum constituisse *septem Epis pos Provinciis*, ut videre est apud *Baronium*, q locum integrum *Vuilelmi Malmesburiensis* refer Sed, cum *Formosus* Papa anno nongentesimo qua to non sederit, ut potè vitâ functus anno octi gentesimo nonagesimo sexto, existimavit *Baroni*
lo

o anni nongentesimi quarti legendum esse in *illelmo Malmesburiensi* annum octingentesimum nagesimum quartum, quo anno asserit Baroni-, istud Concilium Anglicanum fuisse celebra-m. Verùm, ut cordatè fatear, hæc mihi non obatur *Baronii* Correctio, quia certum est, istud oncilium *Anglicanum* habitum fuisse, ut testatur *illelmus Malmesburiensis* regnante jam in An-a *Edwardo seniore*; constat autem, *Edwardum iorem* ante annum nongentesimum non cæpisse gnare in Anglia: non fuit itaque istud Concili-ı Anglicanum convocatum anno octingentesi-o nonagesimo quarto, ut pertendit *Baronius*. tiùs igitur dicendum est, *Vvillelmum Malmesbu-nsem* rectè quidem asserere, hoc Concilium An-canum fuisse congregatum anno nongentesimo arto, illum tamen memoriæ lapsum esse pas-n in designando Romano Pontifice, quem ap-llat *Formosum*, & cujus jussu ait, Concilium An-canum habitum fuisse. Quapropter, ut omnia i cohæreant, loco *Formosi* Papę, reponendus est *ristophorus*, vel *Sergius III.* qui anno nongen-imo quarto Ecclesiam Romanam successivè re-runt. *Vvartonus* parte I. *Angliæ sacræ*, ut istius ntroversiæ fundamentum tolleret, non solùm icit tanquam fictitiam Epistolam, quam *Mal-sburiensis* asserit à *Formoso* Papa ad *Edwardum* gem esse scriptam, verùm etiam integram de nsecratione septem Episcoporum à *Plegmundo* chiepiscopo Cantuariensi factâ, & de septen-ali vacatione Episcopatuum in Anglia Historiam, iam *Vvillelmus Malmesburiensis*, & *Florentius Vi-rniensis* narrant, exsufflat ut prorsùs commen-titiam.

titiam. Sed præposteram *Vvartoni* de hac Histo-
ria dubitationem falsi convincunt non solùm *Ma-
mesburiensis*, & *Vigorniensis*, sed etiam *Ingulphus*
Gervasius Dorobernensis, *Vvestmonasteriensis*, & c
lebriores Angliæ scriptores, qui hanc Historia
de septennali vacatione Episcopatuum in Angli
& de consecratione septem Episcoporum factâ
Plegmundo Archiepiscopo Cantuariensi litter
consignarunt.

Heriveus Archiepiscopus Remensis anno no
gentesimo nono Synodum celebravit apud *Tr
slejum* qui locus olim fuit in pago Suessionico nc
ignobilis, nunc autem vicus est nomen vetus r
tinens, situs ad *Axonam* fluvium, & *Trosly* vulg
appellatur. In hac synodo *Troslejana* quindeci
conditi sunt Canones, in quorum tertio insigne
extat testimonium Episcoporum, qui Regum Fra
corum Capitularia vocant *Canonum pedissequa*, hc
videlicet loquendi modo, quamvis non admc
dum latino, inquit *Baluzius* in Præfatione a
Tomum I *Capitularium Regum Francorum*, sign
ficare volentes, ejusmodi Capitularia Regulis Ec
clesiasticis, seu canonibus, quibus Ecclesia reg
tur, & Disciplina Ecclesiastica constat, esse appr
mè consentanea. Apud eumdem locum dictu
Troslejum, tria alia Concilia sæculo Ecclesiæ dec
mo congregata fuerunt. In Concilio *Troslejan*
quod est ordine secundum, fuitque indictum an
no nongentesimo vigesimo primo, *Erlebaldus* Co
mes Castricensis pagi, qui, ob terras quasdar
Ecclesiæ Remensi ereptas, fuerat excommunica
tus post mortem, ad petitionem *Caroli Simplici*
Francorum Regis, à vinculo excommunicationi
absc

olutus est ab *Heriveo* Remensium Archiepisco-
hujus Concilii Præside, sicut narrat *Flodoar-*
lib: 4. Historiæ Remensis cap. 16. & in *Chro-*
ad annum DCCCCXXI. In Concilio *Troslejano*
quod habitum fuit anno DCCCCXXIV. *Isaac* Co-
, qui Castellum quoddam *Stephani* Episcopi
neracensis incenderat, in gratiam cum illo
it, ei pro damno illato persoluens centum
enti libras, ut testatur *Flodoardus* lib. 4. Hi-
iæ Remensis. In Concilio *Troslejano* quarto,
d fuit indictum anno DCCCCXXVII. & cui sex
rfuerunt Episcopi, Comes *Herluinus*, qui, vi-
te uxore suâ, aliam duxerat; pænitentiam si-
mpositam demisso animo subiens, absolutio-
percepit, teste *Flodoardo* lib. 4. *Historiæ Re-*
sis, & in *Chronico* ad annum DCCCCXXVII.

Concilium *Confluentinum* in urbe Germaniæ
gò *Cobletnz* appellatâ, ubi Mosella in Rhenum
uit, sitâ in Diœcesi Trevirensi, sub *Carolo* Gal-
um, & *Henrico* Germaniæ Regibus anno non-
tesimo vicesimo secundo celebratum fuit, ei-
præfuit *Herimannus* Coloniensis Archiepisco-
. Extat istud Concilium *Confluentinum* Tomo
Concil. cum aliquot Canonibus in eo condi-
, quos *Cossartius* Soc. Jesu collegit ex variis ti-
s *Burchardi*. Concilium *Erpfordiense* in Ger-
nia in causa Disciplinæ Ecclesiasticæ habitum
sub *Henrico* Germaniæ Rege Kalendis men-
Junii anni nongentesimi trigesimi secundi, si-
in istius Concilii Præfatione legitur. Uni-
fæ penè Germaniæ Præsules huic Concilio in-
uerunt, & ideò dicitur *Universale*. Quinque
eo conditi sunt canones, quos integros re-
citat

citat *Baronius*. Concilium *Engilenheimense* in Oppido ad Rhenum in Palatinatu inferiori Bingium inter & Moguntiam sito, ex omnibus Germaniæ & nonnullis Galliarum Archiepiscopis, & Episcopis anno nongentesimo quadragesimo octavo coactum est, cui etiam *Otto* Rex Germaniæ & Imperator, ac *Ludovicus Transmarinus* Galliarum Rex interfuerunt, eique præfuit *Marinus* Sedis Apostolicæ legatus. In hoc Concilio *Artaldus* in Sedem Remensem, è qua pulsus fuerat, restitutus est, & *Hugo*, qui eam invaserat, anathemate perculsus. *Hugo* quoque Comes ob rebellionem in *Ludovicum Transmarinum* Galliarum Regem, & tyrannidem, quam exercebat in Ecclesiam, fuit excommunicatus. Decem in hoc Engilenheimensi Concilio conditi sunt Canones, quorum primo *statuitur, ut Paschalis Hebdomada festivè tota celebretur, & in Pentecoste secundà, tertià & quartà ferià, nō minùs quàm dies Dominicus, solēnitèr honoretur*. Septimo Canone præcipitur, ut in *Letania Majore* die Sancto Marco Evangelistæ sacro jejunium sicut in Rogationibus ante Ascensionem Christi Domini accuratè observetur. Octavo Canone prohibetur Laicis, ne oblationes Altaris sibi vindicent. Nono Canone sancitur, ut Decimarum causæ non apud sæculares Judices, sed in Synodo discutiantur. Decimo Canone incestæ nuptiæ districtè vetantur. Prolixiora hujus Synodi Acta Tomo IX. Conciliorum exhibentur ex *Flodoardo* lib. 4. Historiæ Remensis cap. 35. quæ teste eodem *Flodoardo* in Chronico, fuerunt confirmata ab *Agapeto II.* Summo Pontifice in Concilio Romæ habito anno nongentesimo quadragesi-

m

nono. Ad eumdem annum, quo in Germa-
celebrata est Synodus Engilenheimensis, seu
annum nongentesimum quadragesimum octau-
referri debent duo alia Concilia in Germa-
pro causa *Artaldi*, & *Hugonis* Comitis habi-
scilicet *Mosomense* ad Mosam fluvium, & *Tre-
ense*, in quibus *Artaldo* sedes Remensis fuit
um adjudicata, & *Hugo* Comes, *Ludovico Trans-
rino* Francorum Regi perduellis, iterùm excom-
nicationis pænâ multatus. His Conciliis in
rmania decimo Ecclesiæ sæculo celebratis ad-
lebet Concilium *Augustanum*, quod anno non-
ntesimo quinquagesimo secundo sub *Ottone I.*
peratore convocatum est, & cui Præsules ex
rmania, Galliâ, & Italiâ viginti quatuor ad-
re. In hoc Concilio, cui præfuit *Frithuricus* Mo-
ntinus Archiepiscopus, undecim conditi sunt
nones, qui vitam, mores, & cęlibatum Cleri-
um, nec non Monasticam Disciplinam spe-
nt, & extant Tomo IX. Conciliorum.

Antiqui Britanni, quos nunc *Anglos* appella-
s, Disciplinæ Ecclesiasticæ rigorem, Episcopo-
n authoritatem, & tẽplorum reverentiam colle-
; decimo Ecclesiæ sæculo Synodis conserva-
maximoperè adlaborarunt. Refert siquidem
lmannus Tomo I. Concil. Brittan. cap. 4. quòd,
re (id nomen ejus erat) Episcopo, Landaven-
1 Ecclesiam administrante, Rex Britanniæ, *Nou-*
dictus, Ecclesiam expilavit, ejusque liberta-
1 læsit; Sed de his in Synodo *Landavensi* circa
num nongentesimum quinquagesimum indictâ
rehensus Rex, statim facti pænitens, non so-
1 omnia, quę Ecclesiæ rapuerat, restituit, ve-
rum

rùm etiam cum lachrimarum effusione veniai humilitèr petiit, & villam quamdam cum tot suo territorio in eleemosynam dedit. Altera Sy nodus *Landavensis* anno nongentesimo quinqu gesimo quinto congregata est propter Diaconu à quodam rustico vulneratum, quem Diacon cùm jugulasset, & in templum fugisset, ibide à quibusdam viris de familia Regis *Nougui* an Altare occisus est. In hac porrò secunda Synod Landavensi, viri, qui crimen illud patraverar postquàm menses sex ferreis devincti catenis, ca ceribus detenti fuissent, jussu Concilii coacti su agrum suum, & septem libras argenti reddere E clesiæ, quam occisi Diaconi sanguine maculaverai Utraque Synodus Landavensis legitur apud *Spelm num* loco mox à me laudato, & inserta est Tomo I Concil. Refert idem *Spelmannus* quinque alia Co cilia à Sancto *Dunstano* Archiepiscopo Cantu riensi sæculo decimo in Anglia celebrata, quæ l continuato ordine subiiciam, ut ea simul colle habere possis. Primum Concilium, quod S. *Du stanus* anno nongentesimo sexagesimo nono co vocavit, dicitur *Anglicum*, & in eo decretum e ut antiqui Canones de continentia Clericoru qui temporum injuriâ contemnebantur, deinc accuratè servarentur, & *Edgaro* Angliæ Regi, Virginem claustralem oppresserat, septennalis p nitentia imposita est. Alterum Concilium à *Dunstano* coactum anno nongentesimo septuage mo primo est *Londinense*, in quo *Edgarus* Ang Rex confirmavit celeberrima Privilegia Monal rio Glastoniensi concessa, reservatâ tamen si & hæredibus potestate baculum conferendi A

ba

i, qui à Monachis esset eligendus, ut fusè
rat *Malmesburiensis*, ex quo Baronius recitat
istolam *Joannis XIII.* Papæ, qui ad petitionem
gari Regis Angliæ, & *Dunstani* Cantuariensis
chipræsulis, Acta illius Concilii Londinensis au-
ritate Pontificia approbavit. At mortuo *Ed-*
o Angliæ Rege, qui Monachos impensè cole-
, multasque, dùm regnaret, leges Ecclesiasti-
& Civiles frequenti senatu ad Dei gloriam, &
ipublicæ utilitatem tulit, Optimates Regni
gliæ erga Monachos malè affecti expulerunt
bates & Monachos è Monasteriis, in quibus
Edgarus Rex collocaverat, & eorum loco Cle-
os incontinentes, quos etiam nonnulli dicunt
se uxoratos, induxerunt. Hinc S. *Dunstanus* ad
mendam acerrimam istam contentionem Mo-
hos inter & Clericos incontinentes obortam,
celebravit Concilia, nimirùm *Wintoniense*
DCCCCLXXV. *Kirtlingtoniense* año DCCCCLXXVII.
alniense in agro *Wiltoniensi* anno DCCCCLXXVIII.
quibus Conciliis hæc lis in gratiam Monacho-
n dirempta est, ut passim scriptores Anglici ob-
vant, quos inter *Hovedenus* & *Afordus* asserunt,
mores aliquot Angliæ, congregato exercitu,
nasteria Anglorum Orientalium, quæ Clerici
ontinentes invadere volebant, strenuè defen-
e, & à Monachis fortitèr stetisse. Ex his
nciliis, quæ decimo Ecclesiæ sæculo fuerunt in
glia celebrata, facilè intelligere potes, quan-
zelo conservandi Disciplinæ Ecclesiasticæ vi-
em Angli eo sæculo flagrarent, à quorum pie-
: & avita Religione, dum sub *Henrico VIII.*
gliæ Rege, & Anglicani schismatis Auctore,

 anno

anno MDXXXII. desciverunt degeneres Angli, i
multas continuò Hæreses, intestinasque dissensio
nes miserum in modum fuere distracti. Sed reli
qua prosequamur Concilia, quæ sæculo Ecclesi
decimo coacta sunt. *Joannes XII.* Pontifex Ma
ximus Synodum Romæ anno DCCCCLXIV. habui
in qua *Leonem VIII.* Pseudo Pontificem damna
vit tanquàm schismaticum, & Acta Conciliabu
sub eo Antipapa habiti anno DCCCCLXIII. repro
bavit. Extant Acta illius Synodi à *Joanne XI.*
indictæ Tomo IX. Conciliorum. *Joannes XIII.* Ro
manus Pontifex tria peregit Concilia, *Ravennen*
se I. Ravennense II. & *Romanum.* In Concilio Ra
vennensi I. quod anno DCCCCLXVII. congregatu
est, *Heroldus* Salisburgensis Archiepiscopus d
positus & excommunicatus est, & *Fridericus* eju
loco suffectus fuit. In eodem Concilio Raven
nensi primo facta est Archiepiscopatus Magdebu
gensis Institutio, quæ deinde in secundo Conc
lio Ravennensi anno DCCCCLXVIII celebrato ra
habita est. Sedem Beneventanam in Metropoli
erexit *Joannes XIII.* in Concilio Romano, quo
præsentibus *Ottone I.* Imperatore, & *Ottone II.* h
jus filio, & multis Præsulibus, nec non religi
sis quàmplurimis viris peractum est, ut patet
Epistola, quam summus ille Pontifex scripsit
Landolphum Archiepiscopum Beneventanum, q
extat Tomo IX. Conciliorum. Sanctum *Udalric*
Episcopum Augustanum in Concilio Roman
quod anno nongentesimo nonagesimo tertio h
bitum est, *Joannes XV.* Pontifex Maximus solem
ritu in Sanctorum album retulit, seu, ut vulgò
junt, canonizavit, ut constat ex summi hujus Po
ti

icis Diplomate, quod à *Baronio* recitatur. *Hoc,* quit *Mabillonius* Præfatione in ſæculum V. Bedictinum, quod eſt Eccleſiæ decimum, *primum lubitatæ fidei monumentum de ſolemni per Ronum Pontificem canonizatione invenimus Diploma annis XV. qui in frequenti Epiſcoporum Conventu, preces Liutulphi Epiſcopi Auguſtani, Vdalricum sdem Eccleſiæ Epiſcopum in ſanctorum album retu-* Exiſtimat tamen *Baronius,* jam tempore *Leonis* Summi Pontificis ſolemnes Sanctorum Canonitiones in uſu fuiſſe. Sed de tempore, quo, ſolems Sanctorũ Canonizationes per Romanos Pontis in Eccleſia fieri cœperunt, iterùm redibit ſer in ſexto Colloquio, ubi de Diſciplina Eccleſiæ culorum X. & XI differemus. Præter hæc Conci-, quæ hactenùs retulimus ſæculo decimo congreta, quædam alia recenſentur, quæ hìc brevitèr onectam. Anno nongenteſimo nonageſimo ſexto *egorius V.* Pontifex Maximus Romæ Synodum habit, in qua cauſa *Herluini* Cameracenſis Epiſcopi nquerentis de bonis Eccleſiæ ſuæ invaſis judicata . In eadem Romana Synodo multi poſt Baroniũ erunt, ſtatutum fuiſſe, ut Imperator deinceps à tem Electoribus Germaniæ Principibus eligere-. Verùm, antiqui ſcriptores, qui de rebus Germaæ ſcripſerunt, aſſerunt hanc Inſtitutionem ſeptem rûm, ſeu Principum Germaniæ, penès quos os Imperatorem eligendi reſideret poteſtas, factam in hac Synodo Romana, nec *Gregorio* Pontifici Maximo acceptam referunt. Certum nen eſſe debet, Jus eligendi Imperatores maſſe à *Leone III.* Romano Pontifice, qui in *Carolo agno* Galliarum Rege Imperium in Occiden-

te omninò extinctum renovavit, eumque de Ec clesia optimè meritum coronâ & titulo Impera toris decoravit. Id etiam disertè scribit *Innocen tius III.* in Epistola ad *Bertholdum* Zaringiæ Du cem post *Ottonis IV.* Imperatoris electionem fa ctam initio sæculi XIII. In ea quippe Epistola ca pite *Venerabilem de electione* hæc habet Innocentiu Papa: *Illis Principibus jus & potestatem eligendi Re gem, in Imperatorem postmodùm promovendum reco gnoscimus, ut debemus, ad quos de jure & antiqu consuetudine noscitur pertinere; præsertim cum a eos jus & potestas hujusmodi ab Apostolica Sede per venerit, quæ Romanum Imperatorem in persona Ma gnifici Caroli à Græcis transtulit in Germanos. Sed Principes recognoscere debent (sicut iidem in nostr recognovère præsentia) quod jus & authoritas ex minandi personam electam in Regem, & promove dam ad Imperium ad nos spectat, qui eum inungim & coronamus. Est enim regulariter & generalit observatum, ut ad eum examinatio personæ pertinea ad quem impositio manus spectat. Numquid enim Principes non solùm in discordia, sed etiam in conco dia, sacrilegum quemcumque, vel excommunicatu tyrannum fatuum, vel hæreticum eligerent aut P ganum, nos inungere, consecrare ac coronare hom nem ejusmodi deberemus? absit.* Ex quibus doct simi illius Pontificis verbis manifestum est, eo qui electi sunt Reges Germaniæ, jus habere *Imperatores* appellentur, modò tamen nullus in e rum electione defectus occurrat, cujus examen ad summos Pontifices spectat, ut conceptis ve bis asserit jam citatus *Innocentius III.* Extat ap *Duchesnium* Tom. 3. *Hist. Francorum* Epistola I

ici II. Imp. ad *Basilium* Græcorum Imperato-
ı, in qua hæc habet: *Francorum Principes,*
no Reges, deinde verò Imperatores dicti sunt, ii
ıtaxat qui à Romano Pontifice ad hoc oleo sancto
ıusi sunt. Alia duo Concilia *Ticinense*, & *Roma-*
ı alterum congregavit *Gregorius V.* In Conci-
Ticinensi, quod anno nongentesimo septuage-
o septimo habitum est, in *Crescentium*, qui Romæ
annidem exercebat & *Joannem* Episcopum Pla-
tinum creaverat Antipapam, atque Gregorium
egitimum Pontificem Româ expulerat, excom-
ıicationis sententia lata est. In altero Concilio
nano, quod año nõgentesimo nonagesimo octa-
fuit convocatum, *Gregorius V.* incestas nuptias
erti Galliarum Regis reprobavit, eidem Regi
t, ut *Bertam* consanguineam suam, quam matri-
ıio sibi copulaverat, dimitteret, suspenditque
Ecclesiæ Cōmunione *Erchebaldum* Turonensem
scopum talis illiciti conjugii consecratorem,
ı omnibus Episcopis, qui incestis hisce nuptiis
gis *Roberti*, & *Bertæ* consanguineæ suæ consentiē-
interfuerant, donec Sedi Apostolicæ satisfecis-
:. Extat istud Concilium Tomo IX. Conciliorū,
octo canonibus Disciplinam Ecclesiasticam
stantibus constat. Postremò, *Baronius* in Ap-
dice ad Tomum XI. Annalium ait, Concilium
dionysianum propè Parisios habitum fuisse an-
millesimo tertio. Sed istud Concilium Sandio-
ianum seriùs anno nongentesimo nonagesimo
timo, ut advertunt periti Chronologi, habe-
ıon potuit, quia certissimè constat, S. *Abbo-*
ı Abbatem Floriacensem se se à quibusdam
ninibus falsò sibi impactis purgasse in hocce

Concilio Sandionysiano coram *Hugone Capeto*, & *Roberto* Galliarum Regibus. Porrò, *Hugo Capetus*, ut jam observavimus, è vivis excessit vel anno nongentesimo nonagesimo sexto, ut contendi *Mabillonius*, vel anno nongentesimo nonagesim septimo, ut asserit *Pagius*. De hoc Sandionysiano Concilio, in quo etiam de Decimis Ecclesi restituendis actum est, & cujus Capitula extai Tomo IX. Conciliorum, plura legesis apud *Amoinium* in vita S. *Abbonis* Abbatis Floriacens cap. 9. Nobis verò hęc de Conciliis, quæ d cimo Ecclesiæ sæculo fuerunt celebrata, brevit retulisse sat superque sufficiat.

D. Cùm non dubitem, benè multa und cimo Ecclesiæ sæculo fuisse coacta Concilia, pr sertim in causa Berengariana, occasione schism tis *Michaelis Cerularii* Patriarchæ Constantinop litani, in controversia *Investiturarum*, & pro r stauratione Disciplinæ Ecclesiasticæ, quæ sæcu decimo penè collapsa erat, ut aliquem in his u decimi sæculi referendis Conciliis ordinem tene mus, optarem ut ab his initium duceres, q in causa Berengariana fuerunt convocata.

M. Antequàm Concilia, quæ in causa B rengariana sæculo Ecclesiæ undecimo habita su ordine hìc subiiciam, observare debes, *Lanfrancu* qui è Lombardia in Galliam venerat, multas c *Berengario* concertationes habuisse; quæ tamen p aliquot annos intra Philosophicarum quæstion cancellos steterunt, exortam tandem esse int utrumque de quæstionibus Theologicis, & præs tim de Augustissimo Eucharistiæ sacramento co troversiam. At enim *Lanfrancus* intelligens,

r

garium in ſchola ſua opinionem *Joannis Scoti*
genæ, qui *Caroli Calvi* tempore vixit, propu-
ındam ſuſcepiſſe, *Paſchaſiumque Radbertum* in-
iæ & erroris arguere; contrà ipſe *Paſchaſium*
itatis Euchariſtiæ acerrimum defenſorem pro
; ac focis tueri aggreſſus eſt, palàm publicèque
ruit, *Joannem Scotum* fuiſſe Hæreticum, ejus-
: opinionem de Altaris Sacramento apertè do-
inæ orthodoxæ repugnare. Hinc, ut in ſimili-
, concertationibus fieri aſſolet, inter fautores
liſcipulos utriusque, *Lanfranci*, videlicet & *Be-*
garii, varii rumores ſparſi ſunt, & *Lanfrancus*
Berengario, quaſi ille malè ſentiret, fuit accu-
ıs. *Leo IX.* Summus Pontifex ad dirimendam
ıtam iſtam controverſiam medio menſe Aprili
ıi milleſimi quinquageſimi Romæ Synodum
ouit, in qua lecta eſt Epiſtola à *Berengario* ad
ıfrancum ſcripta, quam *Lucas Dacherius* pri-
ım publicavit in Editione operum *Lanfranci*,
am adornavit. Eâ *Berengarii* lectâ Epiſtolâ,
ıtinuò in eum prolata eſt damnationis & ex-
mmunicationis ſententia, eo potiſſimùm no-
ne, quòd *Joannem Scotum Erigenam*, qui peſ-
ıè de Euchariſtia ſcripſerat, laudibus in ea E-
ſtola extolleret, & *Paſchaſium Radbertum* catho-
æ de Euchariſtia doctrinæ vindicem damnaret.
nfrancus verò orthodoxam de Euchariſtia do-
inam palàm iu Concilio profeſſus, & à ſiniſtri
moris maculâ omninò expurgatus, Patrum ju-
cio fuit abſolutus. In eodem Concilio Romano
lıcta eſt frequentior Synodus ad proximum
ptembrem ejusdem anni milleſimi quinquage-
ıi *Vercellis* celebranda, ad quam vocatus eſt

Berengarius, qui Romæ non erat, quandò *Lanfra*
cus in Synodo Romana abſolutionis ſententia
retulit. In hac Synodo Vercellenſi, cui præfu
Leo IX. Summus Pontifex, liber *Joannis Scoti Er*
genæ lectus, damnatus, flammiſque traditus eſ
& *Berengarius*, qui huic Synodo adeſſe juſſus, v
nire renuerat, denuò proſcriptus fuit. Cauſa
ſuam à *Leone IX.* Papa ventilari, ſeque ab eo dan
natum eſſe cùm accepiſſet *Berengarius*, nihil nc
molitus eſt, ut viros doctiſſimos, & potentes ſuu
in errorem pertraheret. Et primò (ut teſtatu
Durandus Troarnenſis Abbas, ſcriptor coœuu
parte IX. libelli ſui *de Corpore & Sanguine* Chi
ſti) aggreſſus eſt *Berengarius* Catholicum & er
ditum Monaſterii Pratallenſis Diœceſis Lexovie
ſis in Normannia Abbatem, nomine *Arfredum*
Sed ſtatim ac prædicto Abbati erroris ſui ven
num propinare tentavit ille Hęreſiarcha, tanqua
blasphemus, & *perfidus* ab eo rejectus eſt, idq
ex ore iſtius Abbatis ſe reſciviſſe teſtatur idem
Durandus. Inde digreſſus *Berengarius*, nihil mor
tus repulsam, quam à ſancto illo Abbate juſ
paſſus fuerat, *Willelmum* Normannorum Princ
pem adiit, quem vixdum adoleſcentiæ ann
prætergreſſum, ut potè annos dumtaxat XXII
natum, ſuam in ſententiam facilè inclinaturu
exiſtimavit. Verùm, *Willelmus* Princeps pruder
tiſſimus & retinendæ avitæ fidei ſtudioſiſſimus
Conventum ad *Brionam* (quod oppidum eſt Dic
ceſis Rotomagenſis propè Beccum ad Riſelam
fluvium) convocari curavit, in quo Berengar
nouum dogma diſcuſſum & rejectum eſt, eiden
que *Berengario* ſilentium imperatum. Hunc Cor
ver

tum Brionensem habitum fuisse anno millesi. quinquagesimo convenit inter eruditos. um tamen difficultatem facessit, quòd *Durand*, cujus libellus *de Corpore & Sanguine Christi*, t Baronii mortem editus; & Tomo XVIII. Bibothecæ Patrum Editionis Lugdunensis insertus, hunc Conventum Brionensem referat ad ann MLIII. Nec dici potest cum *Cossartio*, irrepsisse ndum in numerum, & loco anni ML. sicut scriat *Durandus*, adjectum fuisse ex oscitantia ographi annum MLIII. Id, inquam, dici haud est, quià *Mabillonius* Tomo II Analect. in Obvationibus *de multiplici Berengarii damnatione* endit, in codice Bigotiano M S. ex quo libel *Durandi* erutus est, vocem *tertio* non cifris expressam, sed integris litteris exaratam, adque errorem in numerum vitio typographi irere haud potuisse. Dicendum itaque est, *Dudum* Troarnensem Abbatem reverà Conventn Brionensem ad annum millesimum quinquaimum tertium retulisse, sed in hoc memoriâ lapsum. Nec enim insolens est scriptoribus am coævis in narrandis, quæ suis contigêre nporibus, præsertim in notandis annis, hallucii, bonus siquidem in his aliquando dormitat merus. Sed redeamus ad *Berengarium*, qui sitium sibi in Conventu Brionensi imperatum abrupit. Profectus quippè *Carnotum*, Hæresuam rursùs in frequenti Clericorum cætu palare, asserere, & præfractè propugnare perit, quin, ab illis Clericis digressus litteras veni, & summæ in *Leonem* Papam irreverentiæ nas ad eos misit. Epistolam etiam scripsit *Beren-*

rengarius ad *Ascelinum* Cœnobii ſancti *Ebrulphi* i[n] Neuſtria Ordinis S. Benedicti eruditum Mona chum, in qua Epiſtola, quę primum fuit vulga ta à *Dacherio*, apertè profitetur *Berengarius*, ſ[e] adhærere doctrinæ *Joannis Scoti Erigenæ*, & alie num omninò eſſe à doctrina *Paſchaſii Radberti* Eâ Berengarii Epiſtolâ offenſus *Aſcelinus*, ſic a[d] eum reſpondit: *litteras tuas nuper lætus ſuſcepi quibus perlectis, lætitia mea verſa eſt in mærorem dùm priſtinum adhùc affirmare non deſtiteris erro rem .... Joannem verò Scotum nec incon ſideratè, nec impiè, nec indignè ſacerdotio meo h[a] beo, quem toto niſu, totaque intentione ad hoc ſo lùm tendere video, ut mihi perſuadeat, hoc videli cet, quod in Altari conſecratur, neque verè Co[r] pus, neque verè Chriſti Sanguinem eſſe. Hoc aute[m] aſtruere nititur ex Sanctorum Patrum Opuſculis, qu[æ] pravè exponit .... Pudeat te patrocinari l[i] brum, quem in plenaria Synodo, ſeu Vercellenſi damnatum, te quoque propter eum hæreſis maculâ n[o] tatum audivimus. Redi ergò precor, ad Catholica[m] & Apoſtolicam traditionem &c.* Sed ſurdo cec nit *Aſcelinus*, nec *Berengarius* reſipiſcere volui[t] cùmque illius error latentèr & apertè jam ſerpe ret, contigit[a], ut ad aures etiam *Henrici* hujus nominis primi Francorum Regis perveniret, q[ui] confeſtim XVII. Kalend. Novembris anni mill[e] ſimi quinquageſimi Concilium Pariſienſe convo cari curavit, in quo omnium Patrum calculo ite rùm damnatus eſt *Berengarius*, qui intereſſe hui Concilio juſſus, malæ conſcientiæ terrore percu ſus venire detrectavit. Sancitum itidem eſt in eodem Concilio Pariſienſi, ut, niſi *Berengariu[s]*

reſ[ipiſceret]

piſceret cum ſuis ſequacibus, adhibitâ mili- manu, præeuntibus Clericis cum Eccleſiaſti- apparatu, ubicumque conveniſſent, eò uſque eſſi tenerentur, donec aut fidei Catholicæ con- irent, aut pænas mortis luituri caperentur, t refert *Durandus* Troarnenſis Abbas parte IX. ti libelli *de Corpore & ſanguine Chriſti*. *Lucas herius* Tomo II. *Spicilegii* refert Epiſtolam, m *Berengarius* poſt Concilium Pariſienſe ſcri- ad *Richardum*, quâ eum etiam atque etiam ecrat & obteſtatur, ut pro ſe apud *Henricum* lliæ Regem intercedat, quò damnum poſt Sy- lum Pariſienſem ſibi illatum à ſe removeret, ue præſtò eſſe, ut illius Majeſtati, & quibus let, ex ſcripturis probaret, *iniuſtiſſimè* damna- n eſſe *Joannem Scotum*, iniuſtiſſimè etiam *Pa- ſii Radberti* doctrinam fuiſſe in Concilio Ver- enſi approbatam, ac denique Clericos Carno- ſes indigniſſima in aures Regis effutiiſſe, eique rversè expoſuiſſe ſententiam *Fulberti* glorioſæ moriæ Epiſcopi de Euchariſtia, quæ revera ncti Auguſtini ſit. Ex hac *Berengarii* ad *Richar- n* Epiſtolâ poſt Concilium Pariſienſe ſcriptâ uet, hunc Hæreſiarcham necdùm ſuum abje- e errorem, Quapropter, poſt *Leonis IX.* Pa- mortem, quæ contigit anno MLIV. congrega- n eſt Florentiæ anno inſequente, ſeu MLV. Con- um ſub *Victore II.* Romano Pontifice, qui de- loris ſui in *Berengarium* ſtatuta *ſua atque nium Conciliorum ſuorum auctoritate firmavit*, ut *Lanfrancus* Monachus Benedictinus. Eodem an- MLV. habitum eſt *Turonibus* Conciliũ, præſidenti- s Sedis Apoſtolicæ Legatis *Geraldo* Cardinali, & *Hil-*

& *Hildebrando* Subdiacono, non verò anno MLVI. u
perperàm scribit *Bertoldus* Presbyter, qui *Herma*
ni Contracti Chronicon continuavit. Chronica
siquidem tàm *Vindocinense*, quàm *Malleacense*
Labbeo in Bibliotheca publicata, omnesque Scri
ptores Galli, quibus magis credendum est in re
bus in Gallia gestis, quàm aliis, hoc Turonense
Concilium conjungunt cum anno MLV. In hoc Con
cilio Turonensi *Lanfrancus* contra *Berengarium* d
sputavit, eumque ad saniorem mentem, seu ad ej
randam coram Sedis Apostolicæ Legatis hæresi
suam adduxit. Mortuis *Victore II.* & *Stephano*
ejus successore, Romanam Ecclesiam rexit *Nic*
laus II. qui Romæ anno MLIX. coëgit Concilium
centum & tredecim Episcoporum, in quo *Bereng*
rius, qui aderat, non ausus suam defensare hær
sim, palinodiam decantavit, & formulam fidei
Humberto Cardinali compositam, sibique à *Nic*
lao Summo Pontifice traditam jure jurando conf
mavit, eique propriâ manu subscripsit. Tum *Nic*
laus Papa de illius conversione lætitia gestiens,
lius scripti exempla misit per Urbes Italiæ, Galli
Germaniæ, & ad quæcumque loca, ad quæ illi
hæreseos fama pervenire potuerat. Verùm, br
vis admodum fuit hæc Pontificis lætitia. Nam
mul ac à conspectu Concilii regressus est *Bereng*
rius, Sacramento firmatam fidem edito scripto ru
sus abnegavit, multisque injuriis lacessivit Card
nalem *Humbertum* istius formulæ fidei Auctorem
quem, per ludibrium, *Burgundum* ineptè voca
cùm tamen non Burgundus, sed Lotharingus esse
teste *Lanfranco*, qui hanc fidei formulam, cui *B*
rengarius subscripserat in Concilio Romano si
N

olao Papa habito, refert in hunc modum: *Ego engarius, indignus Diaconus Ecclesiæ S. Mauricii legavensis, cognoscens veram, Catholicam, & Apocam fidem, anathematizo omnem hæresim, præcieam, de qua hactenus infamatus sum, quæ adstruenatur, panem & vinum, quæ in Altari ponuntur, consecrationem solummodò Sacramentum, & non im Corpus, & Sanguinem Domini nostri Jesu Chrise, nec posse sensualiter, nisi in solo Sacramento ibus Sacerdotum tractari, vel frangi, aut fidelium ibus atteri. Consentio autem Sanctæ Romanæ & stolicæ Sedi, & ore & corde profiteor de Sacratis Dominicæ mensæ eam fidem tenere, quam Dos & Venerabilis Papa Nicolaus, & hæc sancta dus auctoritate Evangelica & Apostolica tenen- tradidit, mihique firmavit, scilicèt panem & vi-, quæ in Altari ponuntur, post consecrationem non n Sacramentum, sed etiam verum Corpus & Sanem Domini nostri Jesu Christi esse, & sensualiter solùm in Sacramento, sed in veritate manibus Saotum tractari, frangi, & fidelium dentibus atteri: ns per sanctam & homousion trinitatem, & per sacrosancta Christi Evangelia*. Hanc fidei profesem, quam *Berengarius* subscriptione & jurato firmavit, reversus post Synodum Romanam iallias temeravit, & non solum hæresim, quam iarum metu ejuraverat, rursus docere, & clan- per Discipulos suos usquequaque disseminare it, verum etiam Romanos Pontifices, & San-n Romanam Ecclesiam verbis, & scriptis inseus est, atque insuper habitâ paternâ monitione *xandri II.* Romani Pontificis, qui *Nicolao II.* sucerat, ab incæpto desistere noluit, suæque hæresi

mor-

mordicus adhæsit. Ad frænum itaque injiciendu
scelerato hæretico,qui post multas Synodicas da
nationes, & ejurationes, tanquàm sus lota ad vo
tabrum, & instar canis ad vomitum revertebat
Concilium Rotomagense anno MLXIII. convoca
Maurilius Archiepiscopus Rotomagensis, in q
condita fuit formula professionis fidei de Eucha
stia contra *Berengarium*, quæ vulgata est à docti
mo *Mabillonio* tomo 2. Analectorum pag.461. i
hac forma: *Corde credimus & ore profitemur, pan
in mensa Dominica propositum, panem tantummodò
ante consecrationem, sed in ipsa consecratione ineffal
potentia divinitatis converti naturam & substanti
panis in naturam & substantiam carnis: Carnis v
non ullius alterius, sed illius, quæ concepta est de S
ritu Sancto, nata ex Maria Virgine, quæ etiam p
pter nos, & propter nostram salutem flagellis cæ
jacuit in sepulcro, tertia die resurrexit à mortuis,
sedet ad dexteram Dei Patris. Similiter vinum, q
aquæ mixtum in Calice sanctificandum proponitur,
rè & essentialiter converti in eum Sanguinem, qui
lanceam militis de vulnere Dominici lateris in red
ptionem mundi feliciter emanavit. Anathematiza
autem contra hanc Sanctam & Apostolicam fidem
perbè atque hæreticè sentientes, & impia temeri
garrientes*. In eodem Concilio Rotomagensi
cretum est, ut deinceps hi, qui essent Episcopi
dinandi, hanc fidei formulam palàm profiterent
Nulla quidem hujus Concilii Rotomagensis in
strema Conciliorum editione fit mentio, sed il
ex Cod. MS. eruit *Mabillonius* tomo II. Analec
rum. Post Concilium Rotomagense cùm *Beren
rius* suam adhuc spargeret hæresim, Legatus Se

A

ſtolicæ in Gallia, quem *Franciſcus Rojus* in Vita
engarii, & *Mabillonius* tom.II. Analect. in Ob-
at. *de multiplici Berengarii damnatione* exiſti-
t fuiſſe *Giraudum* Epiſcopum Encolismenſem,
ius verò aſſerit fuiſſe *Giraldum* Oſtienſem Epi-
um, Legatus, inquam, Sedis Apoſtolicæ in
lia ad Berengarii hæreſim funditùs eradican-
. *Pictavis* Concilium celebravit, ut teſtatur
onographus Malleacenſis in ſuo Chronico ad
um MLXXV. Poſthæc, *Gregorius VII.* Pontifex
imus, & *Alexandri II.* in Sede Romana ſuc-
or *iterùm eidem Berengario*, ut fidem facit Ano-
us Chiffletianus, *audientiam in duabus Synodis*
æ conceſſit, in quarum prima, quæ in Feſto om-
n Sanctorum anno MLXXVIII. habita eſt, *Beren-*
us fidei profeſſionem compoſuit, in qua de in-
ia ſubdolis *veri Corporis*, ac *veri Sanguinis* ver-
Catholicam fidem profiteri videbatur. At cùm
eſim ſuam ſub ejuſmodi ſpecioſa larva occulta-
leret, minùs ſufficiens viſa eſt hæc Berengarii
eſſio, eique alia fidei formula in ſecunda Ro-
a Synodo celebrata anno MLXXIX. propoſita
quam ille publicè legit, juramento confirma-
ac ſubſcripſit. Tum *Gregorius VII.* ſicut teſta-
Hugo Flaviniacenſis, qui hoc tempore vixit in
onico Virdunenſi, *præcepit Berengario ex aucto-*
e Dei omnipotentis, & Sanctorum Apoſtolorum
i & Pauli, ut de Corpore & Sanguine Domini
quam ulteriùs cum aliquo diſputare, vel aliquem
re præſumeret, excepta cauſa reducendi ad fidem
eos, qui per ejus doctrinam ab ea receſſerant. Ex
locupletiſſimo Hugonis Flaviniacenſis teſti-
nio apertè falſi convincitur *Benno* Cardinalis
ſchiſ-

ſchiſmaticus, quem non puduit infamare *Greg rium VII.* tanquàm Berengarianæ hæreſeos partic pem, cùm tamen Summus ille Pontifex in duab Synodis Romanis *Berengarium* ad ejurandam hæ ſim compulerit, & Concilio Turonenſi, in quo da nationis ſententia in *Berengarium* lata eſt, præfu rit tanquam Sedis Apoſtolicæ Legatus. Huic Gregorium VII. atroci concinnandæ calumniæ casionem *Bennoni* ſchiſmatico, ejuſque infenſiſſi hoſti forſan dederunt litteræ commendatitiæ, qu *Gregorius VII.* poſt abſolutam ſecundam Synod Romanam Berengario in Gallias cum *Fulcone* verſuro, quem ſincero animo hæreſim ejuraſſe, demque Catholicam amplexum fuiſſe putabat, terna benignitate conceſſit, ac prohibuit omni fidelibus, ne Berengario injuriam facere præſu rent, aut eum *hæreticum* appellarent. Hæ, inqua commendatitiæ litteræ Berengario conceſſæ, q *Lucas Dacherius* tomo 11. *Spicilegii* recitat, *Benn* ſchiſmatico occaſionem dederunt Gregorium V Berengarianæ hæreſeos perperàm inſimulan Nam cùm Berengarius Româ in Gallias rever ad priſtinum ſuum errorem rurſus declinaverit tertiam confeſſionem fidei perfidè retractaverit, dè *Benno* ſibi, & nonnullis aliis ſchiſmaticis p ſuaſit, *Gregorium VII.* ideò litteras commendati *Berengario* dediſſe, quia ejus errori patrocinaba quod ſanè oppidò falſum eſt, & purum putum commentum, à *Bennone*, & alijs ſchiſmaticis ex gitatum, ut *Gregorio VII.* Pontifici Maximo, à jus obedientia temerè deſciverant, negotium ceſſere poſſent. Cæterùm, quamvis *Berengarius* p ſecundam Synodum Romanam in Gallias

MLXXX. reversus fidem datam Gregorio Septi- fefellerit, & ad pristinum suum errorem redie-, ut constat non solùm ex Concilio Burdigalensi anno celebrato, in quo, ut legitur in Chronico lleacensi, *Berengarius* coactus est reddere fidei rationem, sed etiam ex Codice MS. in quo Ma- onius tom. II. Analectorum ait, se legisse scri- m Berengarii, in quo tertiam fidei professio- n, quã in secunda Romana Synodo anno MLXXIX. serat, rescindit; nihilominus constat certissi-, *Berengarium* aliquot annos ante mortem suam rrore verè resiliisse, Fidei Catholicę de Eucha- ia doctrinæ firmiter adhæsisse, & post sinceram m pœnitentiam in sinu Ecclesiæ Catholicæ ob-, sicut jam in superiori Colloquio observa- us.

D. Multa, ut video, in causa Berengariana gregata sunt Concilia, sed, ut candidè fatear, dum potui genuinum assequi sensum illius for- læ fidei, quam Patres Concilii Romani sub *Ni- o II.* Pontifice Maximo anno MLIX. celebrati ibuerunt *Berengario*, quâ tenebatur jurare, se dere, *Corpus Christi sensualitèr non solùm in Sacra- to, sed in veritate manibus Sacerdotum tractari, gi, & fidelium dentibus atteri.* Quî enim, amabo, i potest, ut Corpus Christi in Eucharistiæ Sacra- nto tractetur manibus Sacerdotum, frangatur, idelium dentibus atteratur, cùm ibi sit modo isibili, & sensibus planè impervio?

M. Jure optimo *Nicolaus II.* Pontifex Maximus Concilio Romæ celebrato compulit *Berengarium* ricũ & tortuosum hæreticum, ut in fidei formula propositâ juraret, se credere, *Corpus Christi sen-*

sualiter non solùm in Sacramento, sed in veritate ma-bus Sacerdotum tractari, frangi, & fidelium dentib atteri, non quòd Corpus Christi in Eucharistiæ Sacramento per se manibus Sacerdotum tractetu vel juxta crassum Capharnaitarum sensum, fra gatur, dividatur, & fidelium dentibus atteratu (absit hoc dicere) sed quia id quod exteriori par Sacramenti Eucharistiæ convenit, idest, Symboli quibus obvelatur, de ipso quoque Corpore ipsi per metaphoram affirmatur, non secus ac de hom ne vestito, per metaphoram asseruntur, quæ de ej vestibus dicuntur. Undè Christus dixit: *Quis tetigit?* licèt mulier Hemorroissa vestimenta ej dumtaxat tetigisset. Ita similiter, quia Corp Christi in Eucharistia est sub specie panis, qui m nibus attrectatur, frangitur, & dentibus atteritu rectè dici potest, Corpus Christi sub hoc statu tr ctari manibus Sacerdotem, frangi, & fidelium de tibus atteri ratione Symboli quo tegitur. Hi S. Chrysostomus Homilia LXXXIII. in Matthæum a *Quot modò dicunt, vellem ejus*, seu Christi, *vider formam, & speciem, & vestimenta & calceamen Ecce ipsum vides, ipsum tangis, ipsum comedis . . . quales radios solares non deberet puritate exceder manus illa, quæ discindit hanc carnem, & os qu impletur igne spirituali, lingua purpurata tremen hoc Sanguine?* Viden, Sanctum Chrysostomum Carni & Sanguini Christi in Eucharistiæ Sacr mento contentis tribuere has *dissectionis, & purp ræ* voces, quæ speciebus Eucharisticis Corpus Sanguinem Christi obvelantibus conveniunt. Dic re itaque Corpus Christi in Eucharistiæ Sacrame to manibus Sacerdotum tractari, frangi, & fideliu

de

tibus atteri, nihil aliud eſt, quàm apertè, & ſe-
ta omni tergiverſatione profiteri, Corpus Chri-
verè, realiter, & ſubſtantialiter exiſtere in Eu-
riſtiæ Sacramento. Neque enim Corpus Chri-
ſub Euchariſtiæ Sacramento tractari manibus
erdotum, frangi, & dentibus atteri diceretur,
ſub eodem Sacramento verè & reapsè contine-
ur, ſicut, exempli gratia, ſi Hemorroiſſa mu-
veſtem tetigiſſet, qua Chriſtus tunc reipſa non
ſet indutus, non dixiſſet Salvator: *Quis me teti-*
? ut igitur claram de præſentia reali Corporis
iſti in Euchariſtiæ Sacramento fidei confeſſionē
ret *Berengarius*, jubente Synodo Romana, jura-
in formula fidei ſibi propoſita, ſe credere Cor-
Chriſti in Euchariſtiæ Sacramento tractari ma-
us Sacerdotum, frangi, & fidelium dentibus at-
; qua confeſſione apertè, quamvis oretenus, &
ſincero animo, profitebatur, ſe credere Cor-
Chriſti verè, realitèr, & ſubſtantialitèr, juxtà
petuam, ſibique ſemper à temporibus Apoſto-
um conſtantem Eccleſiæ Catholicæ traditio-
n, in Auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento
tineri.

D. Miror ſanè, quòd Eccleſia erga *Berenga-*
n hæreticum ſæpiùs lapſum ac relapſum tam
ulgentem ſe præbuerit, &, ut illum tandem
uandò ad ſaniorem mentem revocaret, tot
ncilia celebrarit. Sed valdè dubito, an Eccleſia
ina parem indulgentiam exhibuerit *Michaeli*
ulario Patriarchæ Conſtantinopolitano funeſti
æcorum ſchiſmatis Auctori, & ad redintegran-
n pacem, quam ille Patriarcha ſchiſmaticus
cleſiam Orientalem inter & Occidentalem Ec-

clesiam abrupit, multa undecimo sæculo fuerin convocata Concilia.

M. Summi Pontifices nihil intentatum rel querunt, ut *Michaelem Cerularium* Patriarcham schismaticum ad pacem & concordiam reduceren sed cùm illorum indulgentiam, monita & adhorta tiones sperneret ambitiosus ille Patriarcha, qui Ro manis Pontificibus subesse detrectabat, non plur quàm duo Concilia in causa schismatis Græcoru undecimo sæculo celebrarunt. Primum indictu est Romæ anno MLIII. à *Leone IX.* Pontifice Max mo, qui omnem curam, industriamque suam in extinguendo isto schismate posuit, Sic enim W *bertus* in Vita Sancti illius Pontificis lib. 2. cap. referens ea quæ anno MLIII. & sequenti, Latinos i ter & Græcos gesta sunt, scribit: *Ea tẽpestate orta hæresis Fermentaceorum* (seu Græcorum) *quæ calu niatur Sanctam Romanam Ecclesiam, immò omnem L tinam & Occidentalem Ecclesiam de Azymis vivi cum Deo offerre sacrificium. Quam calumniam etia scripto ediderunt Michael* (*Cerularius*) *Constantinop litanus & Leo Achridanus. . . . . Hæc quidem lumnia Græco sermone edita, & Joanni Tranensi E scopo* (*in Apulia*) *in sugillationem omnium Latinor directa, cùm fuisset Trani exhibita fratri Humbe Sanctæ Ecclesiæ Sylvæ Candidæ Episcopo, in Latinu est translata ejus studio, atque delata Domno Pa Leoni IX. Itaque gloriosus Apostolicus libellum co posuit luculentissimum adversus jam dictas præsumt nes & vanitates eorum, conatus eos ad viam verita adducere, sed postmodum incorrectos Ecclesiastico da navit anathemate, videlicèt in Concilio Romæ hab anno* MLIII. Misit etiam idem Summus Ponti

Co

ıſtantinopolim Apocriſarios ad tuendam Eccle-
Latinæ cauſam *Humbertum* Cardinalem, *Petrum*
alphitanum Epiſcopum, & *Fredericum* Diaco-
ı & Cancellarium, qui fuit poſteà Summus Pon-
ː, dictus *Stephanus X.* Sed hæc Legatio felicem
um non habuit, nec utriuſque Eccleſiæ concilia-
:oncordiam; immò, *Michael Cerularius* Patriar-
Conſtantinopolitanus, qui in ſchiſmate perti-
à Legatis Sedis Apoſtolicæ fuerat excommuni-
s, coacto poſt illorum diſceſſum ex Urbe Con-
tinopoli Conciliabulo, in eos ſententiam ex-
ımunicationis tulit, quodque gravius eſt, ipſiuſ-
Romani Pontificis nomen è Dyptichis Eccle-
icis eraſit, ut jam obſervavimus in præcedenti
loquio. Alterum Concilium in cauſa ſchiſmatis
ːcorum *Bari* in Apulia habuit *Urbanus II.* Pon-
x Maximus ſub finem undecimi ſæculi, ſeu an-
milleſimo nonageſimo octavo, ſicut *Gerberonius*
Cenſuta Operum S. *Anſelmi*, quorum nouam edi-
ıem adornavit, luculentèr oſtendit. Ad hoc Ba-
ſe Concilium, cui teſte *Lupo Protoſpata* in Chro-
ɔ, interfuerunt CLXXXV. Epiſcopi Latini, acceſſe-
t quoque Græci, qui Spiritum Sanctum à ſolo
re procedere pertinaciter contendebant. Pro-
ːiam cum Græcis diſputandi demandavit Sum-
s Pontifex Sancto Anſelmo Cantuarienſi Ar-
ːpiſcopo, qui egregiè eâ defunctus eſt, & divi-
teſtimoniis atque firmiſſimis rationibus Græ-
confutavit. Avertit etiam ſuis precibus idem
Inſelmus à cervicibus Regis Anglorum excom-
ıicationis fulmen, quod *Urbanus II.* in hoc Ba-
ſi Concilio in Regem Anglorum vibrare para-
erat, ut teſtantur *Eadmerus* lib. 2. *Hiſtoriæ Novo-*

rum, & *willelmus Malmesburiensis de Gestis Ponti*
cum Angl. lib.I. In his ergo duobus Conciliis, *R*
mano videlicèt & *Barensi*, proscriptus quidem e
Græcorum error asserentium Spiritum Sanctum
solo Patre procedere, sed non fuit extinctum schi
ma, quod potiùs in dies crevit, viresque acqui
vit eundo. Illud quippè maximè promoverunt P
triarchæ Byzantini, qui ambitioso conatu, propt
prætensum & informem quemdam Concilii Ch
cedonensis Canonem, appellari volebant *Oecume*
ci, seu Orbis Patriarchæ, nec proindè Sedi Apost
licæ ullo pacto subesse sustinebant. Illud etia
Michaelis Cerularii schisma haud parum robor
runt Imperatores Græcorum, qui molestè adm
dum, atque indignè ferebant, Imperium Occide
tis à *Leone III.* Pontifice Maximo delatum fuiss
Carolo Magno, aliisque Francorum Regibus, à se i
sis verò omninò ablatum. Postremò, Græcorum
schisma auxerunt partę simultates occasione be
sacri, quod Latini in Saracenos susceperunt, ac ta
dem expugnatio Urbis Constatinopolitanæ, qua
Galli anno millesimo ducentesimo quarto Græ
abstulerunt, tenueruntque usque ad annum mille
mum ducentesimum sexagesimum. Post obitum
Michaelis Cerularii Patriarchæ Constantinopolita
Græcorum illius schismatis Auctoris, sæpè act
est de reconciliatione ambarum Ecclesiarum, qua
do præsertim Græcorum Imperatores rebus su
quibus unicè inserviebant, eam conducere pos
persentiscebant, variaque idcircò hinc indè hab
sunt Concilia, de quibus suo loco disseremus.

D. Ad sanciendam disciplinam, & vindica
dam Ecclesiæ libertatem plurimùm undecimo

› Romanos Pontices allaboraſſe, memini, te in cedentibus noſtris Colloquiis obſervaſſe, teque Conciliis, quæ ab illis fuere celebrata in hocce loquio acturum ſpopondiſſe. Age ergò, præſti- fidem impræſentiarum libera, & indica, ſi pla- omnia Concilia, quæ tam pro reſtauranda di- linâ, quàm pro aſſerenda Eccleſiæ libertate un- imo ſæculo à Summis Pontificibus habita unt.

M. Romanorum Pontificum, qui undecimo leſiæ ſæculo Concilia celebrarunt, primus fuit *edictus VIII.* qui Romæ anno MXV. Concilium vocavit, ex cujus actis unum dumtaxat ſupe- privilegium Cœnobio Fructuarienſi collatum, d exhibet *Ferdinandus Ughellus* tomo II. *Italiæ æ* pag. *996*. Extat etiam tomo 9. Conciliorum. ıd Concilium anno incerto habuit *Ticini* idem mus *Pontifex*, in quo contra Clericos inconti- tes, eorumque concubinas & filios, atque bo- um Eccleſiaſticorum ſecutam ex Clericorum dine dilapidationem ſanctiſſimæ leges conditæ t. Extant iſtius Concilii Ticinenſis Canones VII. mperatoris de iiſdem *Conſtitutiones*, præmiſsâ vi ac luculentâ oratione, quam contra Clericos ontinentes in hoc Concilio habuit Summus ıtifex tomo 9. Conciliorum. *Clemens II.* Ponti- Maximus duo Romæ habuit Concilia, in quo- primo, quod anno MXLV. indixit Pontifex, ſta- um eſt, ut Ravennati Archiepiſcopo ſecundus ontifice Romano locus in Conciliis, abſente Im- atore, tribueretur. In altero Concilio, quòd o ſequenti, ſeu MXLVI. habuit *Clemens II.* ſanci- n eſt contra Simoniacos, *ut quicumque à Simo-*

niaco consecratus esset, in ipso ordinationis suæ temp
re non ignorans Simoniacum, cui se obtulerat prom
vendum, quadraginta dierum pœnitentiam ageret,
sic in accepti ordinis officio ministraret, sicut refe
S.*Petrus Damiani* in libro, qui inscribitur: *Grati*
mus cap.35. *Leo IX.* aliquot coëgit Concilia, q
hìc ordine recensebo. Primum anno MXLIX. Ro
celebravit contra Clericos Simoniacos, & in
Clementis II. Decretum de pœnitentia imponen
his, qui à Simoniacis fuerant ordinati, œconom
quadam confirmatum est, ne videlicet minist
omninò destituerentur Ecclesiæ, si Canones
summos juris apices observarentur. Pauci siquid
tum temporis erant Clerici simoniæ labis puri,
ste *B.Petro Damiani* in libro mox laudato, & q
simoniæ vitium in mores & consuetudinem ab
rat, à multis aut nullum, aut parvum esse pec
tum credebatur. *Peccata* enim, ut præclarè ait Sa
ctus *Augustinus* cap.88. Enchiridii, *quamvis ma*
& horrenda, cum in consuetudinem venerint, aut p
va, aut nulla esse creduntur, usque adeò ut non sol
non occultanda, verùm etiam prædicanda ac diffam
da videantur . . . . . sic nostris temporibus ita n
ta mala in apertam consuetudinem jam venerunt,
pro his non solum excommunicare aliquem laicum
audeamus, sed nec Clericum degradare. Prudenti i
que œconomia *Leo IX.* Decretũ quod à *Clemente*
in eos, qui à simoniacis fuerant ordinati, latu
erat, temperavit, ut hanc simoniæ pestem, quæ C
rum infecerat, sensim sine sensu, adhibita ind
gentia, profligaret. Alterum Concilium eode
anno MXLIX. *Remis* in Gallia celebravit *Leo IX.*
quo ad restaurandam collapsam Ecclesiæ discip
n

n actum est de extirpanda penitùs simoniaca hæ-re, quæ latè serpebat, & magna in Clero liber-ta dominabatur; De ministeriis Ecclesiasticis & aribus, quæ à Laicis tenebantur; De incestis jugiis, & de iis, qui legitimas relinquentes res, adulterinis iterum nuptiis implicabantur; Monachis & Clericis à sancto proposito & ha-u recedentibus; Item de Clericis arma gerenti-, de rapinis, seu usuris, pauperumque injustis tionibus; De sodomitico vitio, & de quibus-n hæresibus, quæ in eisdem pullulabant parti-. Hoc Remense Concilium tribus sessionibus absolutum & in eo duodecim promulgati sunt nones. Romam è Gallia anno millesimo quin-gesimo rediens *Leo IX.* Synodum apud *Sipontum* gni Neapolitani Urbem propè montem Garga-n habuit, in qua duos Archiepiscopos simonia-deposuit. Romam redux Summus Pontifex, rengarianam hæresim in Synodo Romæ eodem no millesimo quinquagesimo habita damnavit, mque iterum proscripsit in Synodo Vercellensi, am mense Septembri ejusdem anni convoca-, ut jam observavimus referendo Concilia, quæ causa Berengariana fuerunt congregata. Præte-i, conventum habuit *Leo IX.* Augustæ Vindelico-n quarto nonas Februarii anni millesimi quin-agesimi primi, in quo *Hunfridum* Archiepisco-m, quem teste *Hermanno Contracto*, à sacris su-enderat, absolvit; & eodem anno post Pascha nodum Romæ habuit idem Sanctus Pontifex, in a *Georgium* Vercellensem Episcopum, quem de-ulterio & periurio accusatum absentem excom-unicaverat, Romam non multò post venientem

& sa-

& satisfactionem promittentem officio restituit Ad eamdem Synodum Romanam referunt Conciliorum Collectores Decretum de meretricibus Presbyterorum expellendis & servituti addicendis. Qua de re Sanctus *Petrus Damiani* Opusculo 18. cap.7. hæc habet: *In plenaria Synodo sanctæ memoriæ Leo Papa constituit, ut quæcumque damnabiles fœminæ intra Romana mœnia reperirentur Presbyteris prostitutæ, ex tunc & deinceps Lateranensi Palatio adjudicarentur ancillæ.* Mentionem superiùs fecimus Concilii quod *Leo IX.* Romæ anno MLIII contra *Michaelem Cerularium* Græcorum schismatis Authorem indixit, quare, eo omisso Concilio cætera percurramus Concilia, quæ undecimo sæculo ab aliis Summis Pontificibus fuerunt celebrata *Victor II.* successor *Leonis IX.* paulò post inaugurationem suam habuit anno MLV. Synodum *Florentiæ* præsente *Henrico* Imperatore, in qua non solùm *Berengarii* confixit hæresim, ut jam diximus, sed etiam bonorum Ecclesiasticorum distractionem & alienationem sub pœna excommunicationis prohibuit, sicut refert B. *Petrus Damiani* epistolâ 12. libri 4. Ejusdem *Victoris II.* Papæ jussu, *Hildebrandus* S.R.Eccl.Cardinalis, & Legatus à Latere in Gallias missus indixit anno MLV. Lugdunense Concilium ad simoniam, aliaque id genus vitia, quæ tum in Galliarum Regno grassabantur, radicitùs extirpanda Narrant Scriptores probatissimæ fidei Sanctus *Petrus Damiani* Opusculo 19.cap.6. & *Vvillelmus Malmesburiensis* lib.3. *De Gestis Regum Anglorum*, quemdam Episcopum simoniacum ad criminis cõfessionem fuisse in hoc Concilio Lugdunensi miraculo compulsum. Jussus quippè ille Episcopus Hymnum

glo

ificationis, ſeu *Gloria Patri &c.* recitare, hæc
a, *Et Spiritui Sancto* proferre non potuit. Duæ
Synodi mandato ejuſdem Pontificis *Victoris II.*
alliis fuerunt celebratæ, *Turonenſis* videlicèt &
ſana. In Synodo Turonenſi, cui anno MLV. præ-
Hildebrandus Sedis Apoſtolicæ Legatus, dam-
eſt Berengariana hæreſis, ut jam obſervavi-
. In Synodo *Toloſana*, cui duodeviginti Epiſco-
nno MLVI. interfuerunt, ſancita eſt diſciplina
Eccleſiaſtica, quàm Monaſtica, ac tredecim
diti ſunt Canones, qui extant tomo 9. Conci-
um. Prætermittere non debemus aliam Syno-
, quam idem *Victor II.* Papa celebravit Romæ
MLVII. in qua Marſorum Epiſcopatum, in
s antehac diviſum, in priſtinum ſtatum, hoc eſt,
nam Diœceſim, ſublatâ illâ diviſione, redinte-
it, ut compertum habemus ex epiſtola ejus
eſſoris *Stephani X.* (quem alii appellant *IX.*)
Pandulphum Marſicanum Epiſcopum, in qua
hanus X. expreſsè teſtatur, Epiſcopatum Mar-
num, in duas olim partes diviſum, *in antiquam*
atus unionem in Concilio habito ſub *Victore II.*
eſſore ſuo fuiſſe reſtitutum, *& Diœceſim unam*
Epiſcopo decretam. Extat hæc *Stephani X.* epi-
a ad *Pandulphum* Marſicanum Epiſcopum to-
9. Conciliorum. At Epiſcopalis iſta Marſorum
s, quæ olim erat ſub Samnitibus, ubi nunc pars
itii ulterioris, juxta Lacum Fucinum, jam diù
la fuit. *Stephano X.* ſucceſſit *Nicolaus II.* qui Ro-
anno MLIX. Synodum celebravit, in qua Beren-
ium ad Fidem Catholicam de reali præſentia
poris & Sanguinis Chriſti in Euchariſtiæ Sa-
nento profitendam compulit, & ad ſimoniacam
aver-

averruncandam hæresim, quæ ob inveteratam con suetudinem altas radices egerat, statuit, simonia cos absque misericordia esse deponendos *juxtà Ca nonum Sanctiones & Decreta Sanctorum Patrum*. In super, pluralitatem Beneficiorum vetuit, Clerico à Judicibus Laicis judicari inhibuit, &, ut dein ceps nullus ad statum Clericalem, nisi vocatus Deo, accederet, cavit, ne Laicus ad quemlibet gra dum Ecclesiasticum repentè promoveretur, ni mutato habitu sæculari, diuturnâ conversatione fuisset inter Clericos comprobatus; Sacerdotibu verò, Diaconis, & Subdiaconis incontinentibus in terdixit sacris, ad hunc rigorem in ipsos exercen dum excitatus præsertim à S.*Petro Damiani*, qui i Opusculo 17. *De cælibatu Sacerdotum*, quod hu Summo Pontifici nuncupavit, in hanc pestem tot ingenii sui viribus jure optimo invehitur. Circ hæc disciplinæ Ecclesiasticæ Capita, & circa Rom ni Pontificis electionem, quæ frequentibus id æt tis schismatibus perturbari solebat, tredecim e tant Canones tomo 9. Conciliorum. Præter ist Concilium Romanum, *Nicolaus II.* eodem an MLIX. aliud *Amalphiæ* in Apulia celebravit, in q Tranensem Episcopum ob causas canonicas dep suit, sicut testatur S.*Petrus Damiani* Opusculo 3 cap.6. Misit etiam idem Summus Pontifex, resta randæ gratiâ disciplinæ *Stephanum* Cardinalem L gatum Apostolicum in Gallias, qui jussu & auct ritate Pontificis Kalendis mensis Martii anni MI *Turonibus* Conciliū convocavit, in quo simonia, p ralitas beneficiorum, rerum Ecclesiasticarum al natio, beneficiorum à Laicis acceptio, ince nuptiæ, quæ vitia tunc multas Galliæ partes pe

V

rant, damnata ac prohibita sunt. Adhæc, mu-
osis & incontinentibus Clericis, qui post *Nico-*
I. Decretum, aut mulieres, aut ministerium Ec-
æ statim non deseruissent, omnis spes restitu-
is adempta est. Canones decem istius Concilii
onensis disciplinam Ecclesiasticam, & Monasti-
spectantes edidit *Lucas Dacherius* in Notis *ad*
m Lanfranci, indeque transcripti sunt tomo 9.
ciliorum Labbeanæ editionis.

Sub *Alexandro II.* successore *Nicolai II.* plura
brata sunt Concilia. Nam præter *Papiense,Flo-*
inum, Osboriense, & Mantuanum Concilia, in
us *Alexandri II.* electio in Romanum Pontifi-
fuit confirmata, & damnatus *Cadalous Palavi-*
Parmensis Episcopus, qui Ministrorum *Hen-*
Germaniæ Regis authoritate fretus insignia
cificatus temerè usurpaverat, & *Honorii II.* no-
sibi sumpserat, præter, inquam, hæc quatuor
cilia contra illum Antipapam congregata, tres
Synodos pro reformatione morum, & Eccle-
icæ disciplinæ restauratione Romæ habuit *Ale-*
ler II. Primam anno MLXIII. cui centum & am-
s interfuerunt Episcopi, in hac Synodo duode-
conditi sunt Canones, quibus *Leonis IX.* & *Ni-*
II. Decreta lata contra simoniacos renovata,
enuò fuerunt approbata, vita communis Cleri-
um Basilicæ Lateranensis sancita, beneficiorum
alitas prohibita, consanguineorum nuptiæ ad
imam usque generationem vetitæ, repentina
icorum ordinatio interdicta, & damnata am-
o eorum, qui spe Abbatiæ consequendæ Mona-
fiebant. In eadem Synodo Romana *Petrus* Flo-
inus Episcopus, simoniæ convictus, depositus
est.

est. Extant duodecim istius Synodi Romanæ Ca
nones tomo 9. Conciliorum. In altera Synodo R
mæ habitâ anno MLXV. *Alexander II.* novam *Inc*
stuosorum hæresim præfocavit. Mota quippè est tu
temporis à quibusdam Juris Consultis, & acrit
defensa quæstio de gradibus consanguinitatis, s
pertendebant nonnulli Juris Consulti, quod germ
ni fratres vel sorores inter se essent in secundo gr
du consanguinitatis, filii verò eorum, vel filiæ i
quarto gradu, nepotes vel neptes in sexto, ac su
indè propinquitatis gradus eadem ratione, quâ
successionibus numerari debere pertinacitèr aff
mabant. Hunc Jurisconsultorum errorem consa
guinitatis gradus perperàm numerantium damn
vit *Alexander II.* ut videre est in Decreto Synod
hujusce secundæ Synodi Romanæ, quod *Gratian*
suæ Collectioni inseruit causa 35. quæst,4. cap
Ad Sedem Apostolicam, refertur etiam idem Dec
tum Synodale tomo 9. Conciliorum. In tertia
nodo Romana eodem anno convocata *Alex*
der II. omnes incestuosos, juxta sacrorum Ca
num rigorē, Ecclesiastica communione privavit,
ste Sancto *Petro Damiano* in Apologetico *De c*
temptu sæculi, quod est Opusculum 12. cap. 29. Ju
ejusdem Pontificis *Alexandri II.* ad finiendam c
troversiam, quæ orta erat de primatu inter Ca
tuariensem, & Eboracensem Ecclesias, habita
anno MLXXII. in Anglia Synodus, cui præfuit *A*
bertus Sedis Apostolicæ Legatus. Causa coram E
scopis, & Abbatibus, & Serenissimo Angliæ R
disceptata est, pro Archiepiscopo Cantuari
peroravit *Lanfrancus*, & postquàm Primatum C
tuariensi Ecclesiæ supra cæteras Angliæ Eccle

Iistoria Ecclesiastica gentis Anglorum à Vene-
li *Beda* concinnata, ex variis Angliæ Conciliis,
x Romanorum Pontificum rescriptis vindicass-
omnesque objectiones diluisset, omnium Pa-
ı consensu Cantuariensis Archiepiscopi Prima-
uit confirmatus, eique adjudicatus.

Ex tot Conciliis, quæ undecimo sæculo à Ro-
is Pontificibus celebrata hucusque retulimus,
ė intelligere potes, quanta cura, & sollicitudi-
reformationem Ecclesiæ ac morum incubue-
quantove zelo disciplinam Ecclesiasticam,
sæculo decimo erat penè collapsa, restituerint,
istinum ei conciliarint splendorem. At in re-
anda disciplina Ecclesiæ, & in ejus juribus at-
privilegiis vindicandis, plus his Romanis Pon-
bus, quos hactenùs laudavi, laborasse videtur
orius VII. Pontifex Maximus, qui sanctitate &
ina toto Orbe celebris pro reformando Ec-
e statu, simoniaca labe, & Clericorum inconti-
iâ valdè deturpato, & pro asserenda sacrarum
ionum libertate, quæ *Investiturarum* prætextu
ncipibus Laicis impunè opprimebatur, unde-
Romæ undecimo sæculo celebravit Concilia,
hic breviter referemus. In primo Concilio,
l Romæ primâ Dominica Quadragesimæ an-
LXXIV coegit *Gregorius VII.* & cui interfuere
quaginta Episcopi, & Abbatum atque Cleri-
ın multitudo, sicut testatur *Hugo Flaviniacensis*
as in Chronico Virdunensi, decrevit Summus
'ontifex, *ut qui per simoniacam hæresim, hoc est,*
ventu pretii ad aliquem sacrorum Ordinum gra-
& officium promoti sunt, nullum in sancta Eccle-
teriùs ministrandi locum habeant: Qui verò Ec-
clesias

clesias datione pecuniæ obtinent, omninò eas perda
Sacerdotibus verò uxoratis & incontinétibus M
sarum celebratione; Diaconis, & Subdiaconis Al
ris ministerio interdixit. Hujus primæ Synodi R
manæ præcipua Capita memorat *Gregorius VII.*
epistola ad *Ottonem* Constantiensem Episcopum
quæ extat in fronte Apologetici ab Auctore An
nymo coævo compositi, & à *Labbeo* tomo
Conciliorum inserti. Complectitur Apologetic
iste liber capitula 24. in quibus Auctor egre
ostendit, *Gregorium VII.* in iis, quæ in prima Sy
do Romana statuit, à sanctorum Patrum doct
na ne tantillum quidem deviasse, ideòque m
lè ac nefariè quosdam simoniacos, & Con
binarios Clericos adversus Sanctissimi illius P
tificis Decreta infremuisse. Altera Synodus
Gregorio VII. anno MLXXV. Romæ VI. Kalend. m
sis Martii celebrata est, in qua districtè ve
summus Pontifex, ne quis Christianorum M
sam conjugati Presbyteri audiret. Hoc Decret
sanctissimè licèt institutum, *Sigebertus* tame
suo Chronico ad annum MLXXIV. ausus est m
gnè arrodere, & in sensum hæreticum detorque
dictitans, *Gregorium VII.* Christianis eo Dec
to prohibuisse, ne Missam Sacerdotum Conju
torum audirent, quia Sacramenta ab illis co
cta nulla & invalida sunt. Sed hoc *Sigeberti*, p
tibus *Henrici* Germaniæ Regis addictissimi,
subindè schismatici, putidum commentum. I
enim statuit *Gregorius VII.* ut Sacramenta per
cerdotes conjugatos, vel concubinarios confe
essent nulla & invalida (doctior quippè, & fi
avitæ tenacior erat summus ille Pontifex, qu

n prædamnatum illum ab universa EcclesiaDo-
:starum errorem impingeret) sed solum vetuit,
Christiani Missas Sacerdotum, qui erant con-
ati, vel concubinarii, audirent, ut publico
temptu ad uxores dimittendas compelleren-
: sive, ut ait ipsemet *Gregorius VII.* in Epi-
a mox laudatâ ad *Ottonem* Constantiensem
scopum, *ut qui pro amore Dei, & Officii digni-
non corrigerentur, verecundiâ sæculi & objur-
one Populi resipiscerent*. In eadem secunda
odo Romana, prioris Synodi Decretis con-
Simoniacam hæresim nouum robur additum
& celebre contra *Investituras* editum Decre-
, sicut apertè colligitur ex Epistola Decima
III. *Gregorii VII.* ad *Henricum* Regem Ger-
niæ, quamvis *Hugo Flaviniacensis* Abbas in
onico Virdunensi, & Collectores Conciliorum
d contra Investituras Decretum ad primam
odum referant. Tertiam Romæ Synodum ha-
: *Gregorius VII.* anno MLXXVI. in qua *Henricus*
: Germaniæ, *Sigefridus* Moguntinus, *Willel-*
Trajectensis, & *Robertus*, Bambergensis Epi-
oi schismatis incentores, fuerunt excomunica-
ut constat non solum ex Actis illius Synodi à
iberto Scafnaburgensi ad hunc annum relatis,
etiam ex vita S. *Anselmi Lucensis*, ab Aucto-
cocœuo scriptâ, & ex *Domnizone* Presbytero
rita *Mathildis*. Quartam Synodum Romæ an-
MLXXVIII. indixit *Gregorius VII.* cui centum
itèr Episcopi, præter Abbates & Clericos, in-
uerunt. In ea *Guibertus* Ravennas, *Thebaldus*
diolanensis, *Gaufredus* Narbonensis Archiepi-
pi, aliique plures Henricianæ partis Episcopì

excommunicati sunt, & ab omni Sacerdotali o
ficio suspensi. *Hugo* etiam *Blancus* Cardinalis d
gnitate jam pridem ob schisma privatus, Eccl
siæ aditu usque ad satisfactionem prohibitus es
Extant Acta quartæ illius Synodi Romanæ Tom
X. Conciliorum. Quintam Romæ Synodum II
Kalendas Decembris ejusdem anni MLXXVIII. c
lebravit *Gregorius VII.* in qua *Nicephorus Bot
niates*, qui, *Michaele* detruso, Imperium per vi
sibi arripuerat, anathemate plexus est. *Henric
& Rodulphi* Regum Oratores jurarunt eorum no
mine, nullis se malis artibus Colloquium Sed
Apostolicæ Legatorum de causa Regni in Germ
nia habendum prohibituros. Multi insuper co
tra simoniacos, & concubinarios, & Bonoru
Ecclesiasticorum prædones canones conditi sur
ex quibus selectos duodecim Chronico suo V
dunensi inseruit *Hugo Flaviniacensis*. Extant e
am duodecim illi canones Tomo XII. Concil
rum. In sexta Synodo, quam Romæ mense I
bruario anni MLXXIX. habuit *Gregorius VII.* rela
sus *Berengarius* hæresim suam ejurare, & fide
Catholicam de præsentia reali Corporis & Sa
guinis Christi in Eucharistiæ Sacramento tertiâ
dei professione testari compulsus est. In ead
Synodo *Henrici*, & *Rodulphi* Regum Orator
Dominorum suorum nomine, liberum in Germ
nia Conventum promiserunt, ad quem dicti I
ges convenirent per se, vel per suos Legato
Pontificis, vel Legatorum ejus sententiam de c
sa Regni inter eos controversâ subituri. Se
mam Synodum anno MLXXX. Romæ habuit *Gre
rius VII.* in qua Imperium *Henrico* Germaniæ

abrogatum est, & *Rodulpho* collatum, eâ lege, deinceps Beneficiorum Investituræ à Laicis ferrentur, vel acciperentur. Promulgavit eti- in eadem Synodo *Gregorius VII.* Sanctissimas Disciplina Ecclesiastica Constitutiones, quæ ant Tomo X. Conciliorum. In octava Synodo, m *Gregorius VII.* Romæ anno MLXXXI. convo- it, *Henrici* Germaniæ Regis, & omnium ejus torum excommunicatio fuit confirmata, Are- nsis, & Narbonensis Archiepiscopi ei adhæ- tes depositi sunt, & *Ildimundus*, & *Landus* Cam- iæ Tyranni anathemate fuerunt confixi, sicut antur hujus Synodi Acta, quę extant Tomo X. nciliorum. Nonam Synodum Romæ XII. Ka- l. Decembris anni MLXXXIII. collegit *Gregorius* in qua de fidei forma, & Christianæ Religio- conversatione, nec non de animi constantia sustinendas persecutiones ab *Henrico* Germa- Rege Ecclesiæ illatas necessariâ egregiè pero- it summus Pontifex, ut videre est in illius Sy- li Actis, quæ inserta sunt Tomo X. Conci- um. Decimam, & undecimam Synodum Ro- anno MLXXXIV. celebravit *Gregorius VII.* in bus *Guibertus* Antipapa, & *Henricus* Germa- Rex denuò anathemate confixi sunt, ut testan- *Bertholdus* Constantiensis ad hunc annum, & *Ostiensis* lib. 3. cap. 53. Præter hæc undecim ncilia, quæ Romæ habuit *Gregorius VII.* alia dem Pōtificis jussu & authoritate añō MLXXXV. *ntilinoburgi* celebrata est Synodus cui præfuit is Apostolicæ Legatus. In ea damnata *Henriciana* Hæresis, eorum scilicet, qui ab *rico* Rege excommunicato & schismatico sta

bant. In *Guibertum* Antipapam, & schismatico ejus fautores repetita est anathematis sententia septemque in rem Disciplinæ Ecclesiasticæ condi ti sunt canones, qui Tomo X. Conciliorum re citantur desumpti ex *Bertholdo* Constantiensi a annum MLXXXV.

Consultò hìc prætermitto quædam schismat ca Conciliabula Ultrajectinum, duo Moguntin wormatiense, & Brixiense, in quibus, ad nutu *Henrici* Germaniæ Regis, *Guibertus*, Ravenn quondam Episcopus, in Sedem Apostolicam i trusus est, & *Gregorius VII.* legitimus Pontif per summam & à sæculis inauditam temeritate depositus est, ac multorum criminum falsò i simulatus. Sufficiet hìc dicere, hæc crimin quæ *Gregorio VII.* in his conventiculis objecer schismatici, & quæ *Benno* Pseudo-Cardinalis virulentum opus suum congessit, putidas esse c lumnias, sicut apertè probant ejusdem *Grego VII.* vindicata sanctitas, patrata ab ipso mira la & graviorum testimonia hujus temporis scr torum, qui sanctissimum illum Pontificem à c lumniis ei à schismaticis impactis egregiè v dicarunt. Certè hujus conjurationis, schismat & atrocis persecutionis adversus Gregorium V ab *Henrico* Rege, & ejus fautoribus excitatæ ras causas aperit *Hugo Flaviniacensis* in Chro co Virdunensi his verbis: *ob hanc igitur causa quia scilicet Sanctam Dei Ecclesiam castam esse lebat liberam, atque Catholicam; quia de Sanct rio Dei simoniacam, & Nephytorum Hæresim, fœdam libidinosæ contagionis pollutionem vol expellere, membra Diaboli cœperunt in eum in g*

, & usque ad sanguinem præsumpserunt in eum us iniicere, & ut eum morte vel exilio con- 'erent, multis eum modis conati sunt deiicere.

Sub finem undecimi sæculi *Urbanus II.* Pon- : Maximus plura celebravit Concilia, cùm Italia, tum in Gallia, quò sese velut in azylum ssimum receperat. Primum Concilium habuit *phiæ* in Apulia anno MLXXXIX. ut testantur *Lu-Protospata* in Chronico, *Joannes* Sanctæ Rom. lesiæ Cancellarius in Epistola ad Abbatem ismensem, *Bollandus* ad diem IX. Februarii in S. *Sabini* Canusini Episcopi, *Labbeus* Tomo Conciliorum, *Natalis Alexander*, *Pagius*, & Ea in Synodo XVI. conditi sunt canones, qui- damnantur simonia & incontinentia Clerico- , iisque prohibetur, ne in aula & apud pro- s commorentur, virisque ac fœminis poten- s, ad sui ordinis dedecus, obsequantur; ne ibus sæcularibus induantur aut cum luxu vi- t. Præcipitur Abbatibus, ut nullum pretium iis, qui Monasticam vitam profiteri volunt, gant. Sacerdotibus cura imponitur circa fal- Laicorum Pænitentias invigilandi. *Investitu-m* usus penitùs abrogatur, & alia id genus ciplinam Ecclesiasticam spectantia statuuntur, legi possunt in Epistola *Joannis* S. R. Ecclesiæ cellarii relata à *Labbeo* Tomo X. Conciliorum.

Alteram Synodum anno MXC. *Tolosæ* in Gal- per suos Legatos habuit *Urbanus II.* in qua nulla, quæ in causis Ecclesiasticis correctio- indigebant, emendata sunt, & decreta in Hi- nias Legatio, *Alphonso* Rege supplicante ad lesiasticam Disciplinam in Toletana civitate

restaurandam, sicut narrat *Bertholdus* in Chronico. Extant Acta istius Synodi Tolosanæ Tom X. Conciliorum, & apud Cardinalem *Aguirrium* Tom. III. *Con. Hisp.* eruditis Notis illustrata. Tertiam Synodum celebravit *Urbanus II.* ann millesimo nonagesimo primo apud *Beneventum* in qua sententiam Anathematis in *Guibertum* Antipapam, ejusque fautores confirmavit, teste *Bertholdo* in Chronico ad hunc annum MXCI. In hac Beneventana Synodo conditi sunt quatuo canones, qui extant Tomo X. Conciliorum. Quartam Synodum habuit *Urbanus II.* anno mi lesimo nonagesimo tertio *Trojæ* in Apulia, in qu de conjugiis consanguineorum dissoluendis editu est canon, quem *Iuo* Carnotensis part. 4. ca 13. *Gratianus* causâ 35. quest. 5. cap. 4. & Ma gister Sententiarum lib. 4. distinct. 41. referun *Baronius* unum Concilium Trojanum in Apulia habitum in duo distinxit, quorum unum ann MLXXXIX. Alterum anno MXCIII. celebratum fu rit. Sed hunc errorem refellit *Labbeus* Tomo Conciliorum, ostenditque, unicam anno MXCII ab *Urbano II.* collectam *Trojæ* Synodum, cui, t ste *Iuone* Carnotensi, adfuerunt Episcopi LXX Abbates XII. quod confirmat laudatus *Labbeus* codicibus MSS. in quibus hæc leguntur: *An Dominicæ Incarnationis* MXCIII. V. *Idus Martii conv nit Trojæ in Apulia Concilium Episcoporum fere* LXX *Abbatum* XII. subditur ibidem, actum fuisse in Trojana Synodo *de quibusdam intra consanguinita lineam copulatis*, & aliqua Capitula promulgat inter quæ hoc unum fuit: *Si quis Treviam I* (seu Treugam Dei) *fregerit usque tertiò, ad*

tis

ctionem ab Episcopo moneatur. Quòd si nec ter- atisfacere consenserit, Episcopus vel cum Metro- ani Concilio duobus aut uno vicinorum Episco- n in rebellem anathematis sententiam dictet; & scripturam Episcopis denunciet. Ut autem in- gas quid nomine *Treugæ Dei* significetur, ob- are debes, hanc undecimo sæculo pessimam luisse consuetudinem, ut bella inter priva- etsi legibus probata non essent, si tamen ocatio præcessisset, pro jure constituto ha- ntur, ita ut in adversarium cæde, prædis, ncendiis grassari liceret. Multis quidem com- ationibus Episcopi Gallicani his malis mede- onati sunt, sed cùm viderent, has commi- ones contra hæc bella privata & cædes non proficere, delatæ sunt passim Sanctorum quiæ, & cum malum adhùc non cessaret, millesimo trigesimo quarto varia celebrata Concilia, ut unicuique injurias sibi illatas cendi, prædasque agendi, facultas adimeretur. dèm, cùm eadem mala, iis non obstantibus, durarent, inventa est Pax *Treuga Dei* appella- quâ confœderatio cum Episcopis & Magna- s inita est, ut hisce privatis bellis indiceren- induciæ certis hebdomadæ diebus, scilicèt us Jovis, Veneris, Sabbati, & Dominicæ, ege, ut nemo illis diebus ab inimico ultio- exigeret, nemo prædaretur, armis, cœdi- , aliisque hostilibus factis sæviret, nec etiam dejussore pignus tolleret, pænâ capitis, aut o, & excommunicatione in rebelles irroga- Hanc *Treugam* primitus in Aquitaniæ parti- anno millesimo quadragesimo primo institu-

tam, & deindè per reliquas Galliarum partes fui
ſe receptam, docent nos *Glaber* lib. 4. cap. 5.
Hugo Flaviniacenſis in Chronico Virdunenſi à *La*
beo Tomo I. Bibiliothecæ publicato. *Petrus* etia
de*Marca* lib. 4.*de concordia Sacerdotii & Imperii* ca
14. oſtendit, hanc *Treugam* ab Epiſcopis & Pr
ceribus decretam, à variis Conciliis fuiſſe und
cimo Eccleſiæ ſæculo confirmatam. Sed ad exp
candum quid eſſet illa *Treuga Dei*, ſeu pax, qua
in Concilio *Trojano* in Apulia ab *Urbano II.* ce
brato confirmatam eſſe obſervavimus, hæc obit
dicta ſint. Quintam Synodum *Urbanus II.* p
Gebehardum Conſtantienſem Epiſcopum, ſuum
Germania Legatum, celebravit Conſtantiæ an
MXCIV. in qua Presbyterorum incontinentia
ſtigata, & ſimoniacorum violentia coercita e
Querimonia etiam *Praxedis Reginæ, quæ dudum*
Vvelphonem Ducem Italiæ, à marito ſuo Henrico
ſceſſit, ad Synodum Conſtantienſem pervenit, qua
tantas tamque inauditas fornicationum ſpurcitias,
à tantis paſſam fuiſſe conqueſta eſt, ut etiam ap
inimicos fugam ſuam facillimè excuſaret, omneſq
Catholicos ad compaſſionem tantarum injuriarum
conciliaret, ait *Bertholdus* Presbyter Conſtanti
ſis in Chronico. Sextam Synodum ex Epiſco
Italiæ, Germaniæ, & Galliæ *Urbanus II.* Plac
tiæ in Longobardia menſe Martio anni MXCV.
dixit, ad quam, ut ait mox citatus *Bertholdus*,
ſtis oculatus, tam innumerabilis multitudo c
fluxit, ut in nulla Eccleſia civitatis compreher
cùm poſſet, extra urbem in campo celebrand
fuerit. In ea Synodo *Praxedes*, ſive *Adelais* I
gina, adversùs maritum *Henricum* conqueſta d

ſi

rcitiis, quas ab eo passa esset, absoluta est, nec ipsi imposita pænitentia, eò quòd illas non commisisse, quàm invitam pertulisse certò constet. In eadem Synodo Legati *Philippi* Galliarum Regis excusantes, quòd iter ad Synodum ingressus, legitimis causis impeditus fuisset, inducias ei usque ad Pentecosten impetravere. Quâ de re plura habet *Ivo* Carnotensis Episcopus in Epistola 46. ad *Urbanum II.* Legati etiam Imperatoris Orientis auxilium contra Paganos implorantes auditi sunt. Damnata rursùm Hæresis Berengariana. *Guibertus* Antipapa, ejusque fautores in candelis ardentibus christiano ritu diris devoti sunt. Omnia Decreta adversùs Clericos simoniacos, & incontinentes renovata, aliaque statuta circâ Disciplinam Ecclesiasticam fuerunt condita, quæ *Bertholdus* recitat. Quindecim etiam Canones istius Synodi Placentinæ extant Tomo Conciliorum. Septimam Synodum celebravit *Urbanus II.* in Galliis apud *Clarum-Montem* anno millesimo nonagesimo quinto, cui tredecim Archiepiscopi cum suis suffraganeis interfuerunt, & ducentæ quindecim Pastorales Virgæ numeratæ sunt, teste *Bertholdo* in Chronico. In hac Synodo Claromontana, ut ait idem *Bertholdus* loco proxlaudato: *Dominus Papa eadem statuta, quæ in præterita Synodo Placentina, confirmavit, insuper & Philippum Regem Galliarum excommunicavit, eò quòd propriâ uxore*, seu *Berta*, *dimissa, militis sui uxorem*, seu *Bertradam* Fulconis Andegavorum comitis uxorem, *sibi in conjugem sociavit.* Idem scribit *Sigebertus* in Chronico. *Vvillelmus* verò *Malmesburiensis* lib. 4. cap. 2. asserit, eadem

excom-

excommunicatione multatam fuisse *Bertradam* Regiam pellicem. In eadem Synodo decreta est expeditio in Terram Sanctam, auctore vel incento-re *Petro Eremita* Gallo, Diœcesis Ambianensis qui Jerosolymâ reversus, significavit Papæ, & Regibus ac Principibus Occidentis, Turcas, qui jam Syriam, & utramque Ciliciam, Isauriam, Pamphyliam, Lyciam, Pisidiam, Lycaoniam, Cappadociam, Galatiam, & utrumque Pontum, Bythiniam, & Asiæ Minoris partem, infra mod-cum tempus suam in potestatem redegerant, Ecclesias deiicere, & Christianos magno furore persequi. Quibus Christianorum in Oriente degentium calamitatibus commotus *Vrbanus II.* indixit in Synodo Claromontana Expeditionem Hierosolymitanam, plenâ pænitentiarum relaxatio-ne, & indulgentiâ iis factâ, qui ad bellum sacrum proficiscerentur, pro tessera militari gestantes signum Sanctæ Crucis rubei coloris super scapulam dextram impressum vestibus. Plures canones e in Synodo Claromontana conditi sunt, ex quibus triginta duos *Baronius*, & Conciliorum Collectores referunt, quorum vigesimus quintus h verbis conceptus est: *Nec filios Presbyterorum, aut alitèr etiam ex concubinis susceptos liberos a Presbyteratus gradum provehi licere, nisi aliquo Monasterio religionem professi essent*. Cùm enim e tempore vix paterentur Presbyteri suas sibi auferri uxores, prudenter judicavit Ecclesia, eorum filios à sacris Officiis, & Ordinibus arcendos esse, ut hoc pacto Sacerdotes à concupiscentiis carnis refrænari possent. Cæterùm, si Presbyterorum filii Cœnobiis nomen darent, aut cum illi-
di-

li ensare vellet Sedes Apostolica, ad sacros Or-
li s promoveri poterant, ut constat ex Episto-
a Vrbani II. ad Archiepiscopum Turonensem,
& x Epistola Noviomensium Clericorum ad Ca-
n acenses datâ de filiis Clericorum ad sacros
O lines admittendis, quam exhibet *Mabillonius*
no I. *Musæi Italici* parte 2. Primatum Eccle-
Lugdunensis in quatuor Provincias, Lugdu-
sem scilicet, Rotomagensem, Senonensem, &
onensem confirmavit in hac Synodo Claro-
ntana *Vrbanus II.* & Archiepiscopos Senonen-
, & Rotomagensem Pallii privatione mulcta-
eorumque in suffraganeos auctoritatem su-
ndit, nisi *Hugonem* Lugdunensem Archiepisco-
Gebuini successorem tanquam Primatem
n revererentur. Sed de hoc Primatu Ecclesiæ
dunensis legendus est Illustrissimus *Petrus de*
ca in Dissertatione quam edidit, *De Primatu*
dunensi. Bellis privatis, quæ, ut supra diximus,
va consuetudo inuexerat, & quæ perversâ ho-
um opinione legitima habebantur, si provo-
o, seu (ut vulgò loquebantur) diffidatio præ-
sset, induciæ indictæ sunt diebus Jovis, Vene-
Sabbati, & Dominicæ, ita ut qui *Treugam Dei*,
pacem, his diebus frangeret, pœnis cùm Ec-
iasticis, tum civilibus subiaceret, sicque *Treu-*
Dei superiùs à nobis exposita ab *Vrbano II.*
Concilio Claromontano fuit confirmata. Aliis
idem Synodi Claromontanę canonibus asserta
Ecclesiæ libertas, & sancita Disciplina. Prin-
ibus Laicis vetitæ Episcopatuum& Abbatiarum
estituræ, Officii Beatæ Virginis Mariæ recita-
Clericis præscripta, & exhinc Sabbatum
B. Vir-

B. Virginis cultu & Officio fuit consecratum. Creditur etiam, novem antiquis Præfationibus quæ in Ecclesia legebantur, decimam in ea Synodo additam esse de Beata Virgine, cujus au ctorem *Cardinalis Bona* lib. 2. *Rerum Liturgicarum* cap. 10. num. 3. ait esse *Urbanum II.* sed sine teste Extant Cõcilii Claromontani Acta & canones xxxii TomoX. Conciliorum pag. DVI. ubi subiicitur Appendicis vice Decretum *Urbani II.* de Primatu Lugdunensi, & *Petri de Marca* eadem de re Dissertatio. Sequitur postea Appendix altera à *Gabriele Cossartio* concinnata, quæ canones aliquo hujus Synodi integros, reliquorum Breviaria varia, aliaque hùc spectantia complectitur. *Stephanus* quoque *Baluzius* in additionibus ad caput xxxi. libri vi. Petri de Marca *de Concordia Sacerdotii & Imperii* multa habet, quæ ad elucidationem canonum Concilii Claromontani haùd parum juvare possunt.

Claromontano Concilio celebrato, *Urbanus II.* Papa cum pluribus Archiepiscopis, & Episcopis *Levomicas* perrexit, ibique octavam Synodum habuit anno millesimo nonagesimo quinto exeunte, in qua de Hierosolymitana Expeditione cum præsulibus contulit, & *Humbaldum* Lemovicense Episcopum certis criminibus accusatum & convictum deposuit. Regalem etiam Sancti *Martial* Basilicam, ab *Ademaro* Abbate instauratam solemni ritu dedicavit secundo Kalendas Januari ac in perpetuum *diem illum solemnem & celebre dedicationis agi constituit*, ut narrant *Joannes B slyus* in Historia Comitum Pictavorum & Aquit norum Ducum ex Tabulario Lemovicensi, *Ga frid*

us Prior Vosiensis in Chronico ad annum MXCV. ıctor Chronici Malleacensis ad eumdem añum. ınt Acta istius Synodi Lemovicensis Tomo X. ciliorum. Nonam Synodum *Turonibus* celebra- *Urbanus II.* anno MXCVI. in qua rursùs de Ex- itione in Terram Sanctam, & de aliis negotiis esiasticis actum est. Hujus Concilii memine- Turonense Chronicon MS. à *Labbeo* Tomo X. ıciliorum pag. 602. laudatum, & Chronogra- s Malleacensis hujus temporis scriptor in suo onico ad annum MXCVI. De eadem Synodo Tu- ensi hæc scribit *Bertholdus* in Chronico: *in ter- hebdomada quadragesimæ Dominus Papa Synodum bravit cum diversarum Episcopis Provinciarum vitate Turonis, ubi iterum suorum præterito- statuta Conciliorum generalis Synodi assensione ravit*. Decimam Synodum *Urbanus II.* cele- vit *Nemausi* die duodecimâ mensis Julii anni VI. & in hac Synodo *Philippum* Regem Franco- , dimissâ *Bertrada* pellice, pænitentem abso- , ut testatur Chronographus Malleacensis. lecim canones in hac Nemausensi Synodo con- , & quædam illius Actorum fragmenta à *Ga- le Cossartio* eruta extant Tomo X. Conciliorum. lecimam Synodum *Urbanus II.* è Gallia Ro- n rediens celebravit *Bari* in Apulia añoMXCVIII. am ostendimus agendo de Conciliis, quæ un- mo Ecclesiæ sæculo in causa schismatis Græ- ım fuerunt congregata. Ad hoc Barense Con- ım *Urbanus II.* vocaverat etiam Græcos, ne decreta in Terram Sanctam contra Turcas editio aliquod ex schismate Ecclesiæ Orienta- pateretur impedimentum. Hujus Barensis Con-

Concilii Acta perierunt, sed ex vita S. *Anseli* Cantuariensis Archiepiscopi, qui istius Concilii & ingenium fuit, ab *Eadmero* ipsius peregrinati nis comite descriptâ discimus, S. *Anselmum* pe suasum à Papa, confutasse Græcos de Spirit Sancti processione disputantes, indeque mag apud omnes esse habitum, & veneratione dign simum comprobatum. Refert idem *Eadmarus* Anselmi iter, honorem ei in Concilio Barensi laudes, cùm ab aliis, tum ab ipso Urbano Pa delatas. De libro, quem S. Anselmus *de process ne Spiritus Sancti* contra Græcos ad petitionem *Hidelberti* Cenomonensis Episcopi post Concili Barense scripsit, commodiùs agemus in qui Colloquio in Historiam XII. Ecclesiæ sæculi, referemus Sancti Anselmi Opera. Duodeciman ultimam Synodum *Urbanus II.* Romæ celebra anno MXCIX. in qua, ut ait Chronographus M leacensis, *confirmavit viam Sancti Sepulchri Do ni nostri Jesu Christi, & decrevit, omni sextâ fe jejunare pro peccatis suis, omnibus Christianis, maximè pro illis, de quibus non confessi sunt im mores.* Rogerius Hovedenus de hac Synodo R mana scribit: *anno* MXCIX. *Urbanus Papa te hebdomada Paschæ magnum Concilium tenuit Rome quo excommunicavit omnes Laicos, Investituras clesiarum dantes, omnesque illas accipientes, & qui pro Ecclesiasticis honoribus Laicorum homin servi, & quasi ancillæ fiunt.* Bertholdus vero Chronico ait, *Urbanum II.* Romæ collegit Synodum *centum quinquaginta Episcoporum, batum, & Clericorum innumerabilium, tertiâ h domadâ post Pascha*, in qua, confirmatis *Dec*

ſuorum ſtatutis, ſententiam anathematis ſuper *bertum hæreſiarcham* (Antipapam) *&* *omnes* *complices iteravit. Statuit quoque ibi, ne com-* *icare præſumerent iis, qui concubinas haberent,* *priùs eas dimitterent*. De promovenda etiam editione Hieroſolymitana *Vrbanus II.* ea in odo fuit multùm ſollicitus. Extant Tomo X. ciliorum cum Notis *Binii*, & *Coſſartii* cano- ſeptemdecim iſtius Synodi Romanæ, quorum decim priores iidem ſunt cum iis, qui editi in Concilio Placentino, quos cùm *Vrbanus* n Concilio Claromontano promulgaſſet, in quoque Synodo Romana confirmavit. Habes omnia Concilia uno tenore deſcripta, quæ ecimo Eccleſiæ ſæculo à Romanis Pontifici- pro variis emergentibus Eccleſiæ negotiis unt celebrata.

D. Nulla igitur alia, præter ea, quæ ha- ùs recenſuiſti, undecimo Eccleſiæ ſæculo ce- ata ſunt Concilia?

M. Nonnulla alia Concilia Nationalia un- mo Eccleſiæ ſæculo in Gallia, Germania,& An- habita ſunt, quæ ut ordine recenſeam, à Con- s Gallicanis initium ſumam. In primis, occa- ſectæ novorum Manichæorum in Galliis unde- ſæculo exortæ, de qua in ſuperiori Colloquio ionem habuimus, celebratum eſt *Aurelianis* cilium anno milleſimo vigeſimo ſecundo, in *Liſojus*, & *Stephanus Heribertus*, qui Reginæ *antiæ* uxoris *Roberti* Galliarum Regis erat à eſſionibus, hujus ſectæ Principes, cum aliis decim Clericis, qui in obſtinatione perſtite- , ſolemni ritu de Eccleſiaſtico gradu dejecti,

juſſu

jussu Regis *Roberti* ad ignem damnati sunt. Mu
moderni Scriptores, quos inter censentur Conc
liorum Collectores tomo 9. Conciliorum asseru
hoc Concilium indictum fuisse anno millesimo d
cimo septimo. Sed certum est, istud Aurelianer
Concilium revocandum esse, ut diximus, ad annu
millesimum vigesimum secundum. In brevi
quidem Chronico Antisiodorensi à *Labbeo* tomo
Bibliothecæ edito legitur ad annum millesimum
gesimum secundum: *Aurelianis igne cremantur C
rici diabolica suggestione à Fide Catholica exorbitan
effecti, ac si denuò Manichæi*. In fragmento etiam
Historiæ Aquitanæ ad eumdem annum millesim
vigesimum secundum habetur: *apud Tolosam inv
ti Manichæi & destructi.* Superest adhuc privilegi
à *Roberto* Francorum Rege concessum *Alberto* l
ciacensi Abbati, in quo dicitur, sententiam in il
hæreticos prolatam fuisse anno millesimo vigesi
secundo. Quapropter, corrigendus est error il
rum Scriptorum, qui Concilium istud Aurelian
se perperàm illigant anno millesimo decimo sep
mo. *Lucas Dacherius* tomo 13. Spicilegii exhi
Synodum Attrebatensem à *Gerardo* Attrebatens
Cameracensi Episcopo celebratam anno MXXV. co
tra quosdam hæreticos, qui de Italiæ finibus in B
gium venerant, & quamdam novæ hæreseos sect
invehentes, Evangelicæ atque Apostolicæ Sanct
nis disciplinam pervertere moliebantur. In hac
tem Attrebatensi Synodo omnia fidei dogmat
quæ nunc credenda proponit Sancta Mater Ec
sia de reali præsentia Corporis & Sanguinis Ch
in Eucharistia, de pœnitentia, de jejuniis, de c
Sanctorum, de veneratione Imaginum, de pr

fusis pro mortuis &c. tam luculenter exposuit, que solidè stabilivit Sanctus ille Episcopus, indem convicti novi isti sectarii repudiatis illis ribus, quos quidam nomine *Gandulphus* Italus instillaverat, ad sinum Ecclesiæ Catholicæ conm redierint.

Magna undecimo Ecclesiæ sæculo *Lemovicis* Gallia Clericos inter Civitatis, & Monachos cti *Martialis* rixa enata est, ad quam dirimen- necessarium fuit quædam convocare Concilia. s rixæ hæc causa fuit. In Litaniis, & publicis licationibus nomen S. *Martialis*, unius è LXX. pulis, ex antiquo ritu inter Confessores haber, cùmque *Hugo* Abbas S. *Martialis* eum inter stolos annumerare, & Apostoli nomen illi dare sset, eo potissimum nomine, quòd S. *Martialis*, ulgò creditur, primus apud Lemovicenses ıgelii præco extitisset, *Jordanus* Episcopus Leicensis, & Clerici ejusdem Ecclesiæ antiquum em, juxta quem S. *Martialis* Confessoribus, non Apostolis annumerabatur, acriter defendere tuerunt. Ad hanc itaque definiendam litem *elmus* Aquitanorum Dux Synodum *Pictavi* anıxxiii. congregari curavit, in qua tamen nihil di potuit. Quapropter, anno sequenti, seu ıv. aliud Parisiis, præsente *Roberto* Galliarum e, celebratum est Concilium, ubi frequentior torum numerus adfuit, & in eo statutum est, *rtialem* vocandum esse Apostolum. Hæc Con- Parisiensis de Apostolatu S. *Martialis* sententia, uam lubentissimè inclinavit *Robertus* Gallia- Rex, missa est ad *Joannem XIX.* Pontificem Maum, qui eam auctoritate sua confirmavit, ut vi-

dere est in epistola, quam eâ de re scripsit ad *Jo*
danum Lemovicensem, cæterosque Galliarum Ep
scopos, quæ nunc extat tomo 9. Conciliorum. P
asserendo itidem Sancto *Martiali* per totam Ga
liam Apostolatus honore, tria alia Concilia, qu
bus præfuit *Aymo* Archiepiscopus Bituricensis, fu
runt in Galliis celebrata. Primum fuit *Lemovice*
se coactum anno MXXIX. Alterum est *Bituricense* c
lebratum anno MXXXI. in quo conditi sunt Can
nes viginti quinque, quorum primus est de Sanc
Martialis Apostolatu, statuiturque, ut non int
Confessores, sed inter Apostolos proponatur & c
lebretur. Tertium est Lemovicense secundum
quod eodem anno, diebus quindecim post Concil
Bituricense in Ecclesia S. *Stephani* Proto-Marty
habitum est, in quo variis documentis Apostolat
S. *Martialis* probatus est, ejusque memoriam, Ap
stolorum ritu, juxta *Joannis XIX.* Papæ litteras,
Bituricensis Synodi Decreta celebrandam, statutu
fuit. Extant integra Acta hujusce Synodi Lemo
censis secundæ binis sessionibus absolutæ tomo
Conciliorum. Velim obiter hic observes, ha
traditionem de adventu S. *Martialis*, unius è LX
Discipulis, in Gallias, & de Lemovicensi Sede
ipso primitùs fundatâ, in dubium à multis peri
Criticis revocari, eò quòd antiquiores Gallic
Scriptores videlicèt *Severus Sulpicius*, & S. *Gre*
rius Turonensis Episcopus palam ei adversari
deantur. *Severus* quippè *Sulpicius* lib. 2. Hist. Sa
loquens de Lugdunensi cōtra Christianos perse
tione, quæ sub *Marco Aurelio* Imperatore exa
anno CLXXVII. ait: *Tùm primùm inter Gallias m*
tyria visa, seriùs trans Alpes Dei Religione susce
G

egorius verò Turonenſis Epiſcopus lib. 1. *Hiſt.* *ncorum* cap.30. hæc habet: *Hujus* (ſcilicèt Imperoris Decii) *tempore, ſeptem viri Epiſcopi ordinati prædicandum in Gallias miſſi ſunt, ſicut Hiſtoria ſionis Sancti Martyris Saturnini enarrat*. Porrò, er illos ſeptem Epiſcopos in Gallias ad prædiidum miſſos ſub Conſulatu *Grati*, & *Decii*, qui idit in annum Chriſti ducenteſimum quinquaimum, numeratur S. *Martialis*, qui Lemovicis deſtinatus. Verùm, quamvis ultrò fatear, hanc ditionem de adventu in Gallias S. *Martialis*, *Tromi*, *Dionyſii Areopagitæ*, *Magdalenæ &c.* magnis orare difficultatibus, exiſtimo tamen conſultiùs, nihil palàm dicere aut ſcribere, quod piam llorum opinionem convellere, aut falſi convine poſſit.

His Gallicanis Conciliis addi debent Concia *Narbonenſe* anno MLIV. habitum, in quo viginovem conditi ſunt Canones, qui omnes ferè *ugam Dei*, ſuperiùs à nobis expoſitam, ſpectant; ncilium *Julobonenſe*, in Normannia celebra, ſeu in Territorio Caletenſi Diœceſis Rotomaiſis anno MLXXX. in quo itidem actum eſt de ſerda *Treuga Dei*, ſeu pace, & tredecim diſciplinæ cleſiaſticæ conditi ſunt Canones, qui extant to 10. Conciliorum, & apud *Ordericum* lib. 5. .552. & ſeq. Concilium *Pictavienſe ſecundum* ab *gone* Dienſi Epiſcopo, ac Summi Pontificis Leo anno MLXXVII. convocatum, in quo decem diſciplinam Eccleſiaſticam pertinentes editi t Canones, qui extant tomo 10. Conciliorum. ætermitto alias Synodos, quæ in Galliis ſub fin undecimi ſæculi habitæ ſunt, *Avenionenſem*,

Ansanam, *Divionensem*, *Augustodunensem*, sive *Æduensem*, quia obscuræ sunt, & nullius fere nominis, quorum tamen Acta inserta sunt tomo 10 Conciliorum.

In Germania anno MXXII. *Aribo* Moguntinu Episcopus cum quinque Coepiscopis Synodum *Salegunstadii* ad Mœnum celebravit, cui interfuit *Burchardus* Episcopus Wormatiensis doctrina & pietate conspicuus, qui istud *Salegunstadiense* Conciliun suis Decretorum libris intexuit. Viginti in ea Synodo conditi sunt Canones, in quorum quinto præcipitur, *ut unusquisque Presbyter in die non amplii quàm tres Missas celebrare præsumat*. Ex quo intel ligimus, Presbyteris, qui plures Parœchias in Dio cesi Moguntina regebant, plurium Missarum in di celebrationem fuisse aliàs permissam. In Angl nono supra millesimo anno habita est Synod *Ænhamensis*, regnante *Ethelredo*, in qua pro sai cienda disciplina Ecclesiastica duo supra trigin conditi sunt Canones, qui extant tomo 9. Conc liorum. Postremò, in Hispania undecimo sæcu tria potissimum Concilia, quæ hic recenseri mere tur, celebrata sunt, videlicèt *Barcinonense*, *Jaccet num* in Aragonia, & *Burgense* in Castella veteri, quibus Officium Gothicum in Hispania abrogatu est, & Romanum admissum. Quod quidem vt cl riùs intelligas, observare debes, Officium divinu quo Hispania, & vicinæ regiones ad undecimu usque sæculum utebantur, dictum fuisse *Gothicu* quia originem habuit eo tempore, quo Reges G thi in Hispania dominabantur. Dictum est etia *Mozarabicum*, quia cum Arabes sæculo octavo H spaniam penè omnem occupassent, Christiani *M*

ta

abes, & corrupto vocabulo *Mozarabes*, ideſt, xti Arabibus, appellati ſunt. Illud Officium Gocum viguit in Hiſpania,& in Gallia Narbonenſi, ſque Gothorum regionibus, donec *Alexan-* *II.* Papæ auctoritate paulatim cæperit abrogaejuſque loco Romanum ſubſtitui. Anno milleſiſexageſimo tertio, quo *Remirus*, ſeu *Ranimirus* Aragonia regnabat, congregatum eſt *Jacca* in lem Regno Concilium, in quo, agente *Remiro* ge, abrogatum eſt Officium Gothicum, & Ronum ſuſceptum, ut oſtendit *Antonius Pagius* in tica Baronii ad annum MLX. num. 2. qui & anno nenti probat, *Alexandrum II.* Papam miſiſſe in paniam Legatum *Hugonem Candidum* Presbyten Cardinalem anno milleſimo ſexageſimo octatum ad tollendum ſchiſma, tum ut divinorum iciorum ritus Romano ex more conſtitueret, od evincit non ſolùm ex *Diago* lib. I. Hiſt. Comit. cin. cap. 57. ſed etiam ex *Surita* lib. I. cap. 21. ex bus conſtat, Officium Romanum, uti jam decren fuerat in Concilio Jaccetano anno MLXIII. cto, fuiſſe receptum ab *Hugone* Legato, & à *ctio Ranimiro* Rege Aragoniæ *Remiri* filio & ſucore. Teſtatur etiam idem *Diagus*, Hugonem ndidum *Alexandri II.* Papæ Legatum indixiſſe cinone Concilium, cui interfuere Epiſcopi & bates Principatus Barcinonenſis anno MLXVII. uo communi conſenſu Officium Gothicum reliatum eſt, & juxta ſacros Canones decretum, inpoſterum Clerici in perpetua continentia vient, neque ut antehac, per gravem legum Eccleicarum abuſum factum fuerat, uxores ducerent. eodem Officio Gothico in Hiſpania penitus ab-

rogando, & Romano in ejus locum ſubſtituenc
Gregorius VII. eodem anno, quo ordinatus eſt Po
tifex, ſollicitè curavit. Hanc in rem *Hugonem Ca*
didum Cardinalem, illum ipſum, qui anno MLXVI
ab *Alexandro II.* Papa Legatus miſſus fuerat, in H
ſpaniam iterùm deſtinavit, qui ſtatim in Arag
niam cum quibuſdam Monachis Cluniacenſib
perrexit, & Epiſcopos apud Sanctum Joannem
Pennatenſem congregavit, ubi Epiſcopi Officiu
Romanum jam antea à *Sanctio Ranimiro* Aragon
Rege, & *Hugone* Cardinali Legato in quædam lo
introductum, anno milleſimo ſeptuageſimo terti
Monachorum Cluniacenſium operâ, receperu
Verùm, licèt Romanum Officium ab Aragonen
bus facilè admiſſum fuerit, rem promovente *Sa*
ctio Rege hujus nominis primo, majori tamen cu
difficultate ab aliis Hiſpaniarum Regibus ſuſ
ptum eſt. Tandem, ſedente *Urbano II.* Pontific
Maximo, *Alphonſus VI.* Legionis & Caſtellæ R
circa annum millesimum octuagesimum nonum
juſſit, tumultuante licèt populo, & à veteri p
candi ordine, avitiſque cœremoniis ægerrimè
ſcedente, ut Romanum Officium in omnibus R
gni ſui finibus ſuſciperetur, sicut ſcribit *Roderic*
Toletanus lib. 6. cap. 26. Obſervat tamen idem Sc
ptor, in aliquibus Cathedralibus, & Hiſpaniaru
Monaſteriis ritum *Mozarabicum*, ipſo vivente,
tentum fuiſſe. Immò, Toleti in antiquis Eccleſi
quæ *Mozarabum* fuerunt, ſtatis anni diebus etia
num res divina Gothico ritu peragitur, idemq
fit Salmanticæ in Sacello Doctoris Talabricenſ
Sed hęc de Gothico Officio ſatis dicta ſint occaſi
ne Conciliorum Hiſpaniæ, in quibus undecimo ſ

cu

abolitum fuit, & ejus loco Romanum ſubſti-
n. Alia Concilia, quæ in Hiſpania eodem ſæ-
habita ſunt, nimirùm *Legionenſe*, *Pampilonen-*
ompoſtellanum, *Coyacenſe &c.* cùm non ſint tanti
nenti, ſilentio prætermitto, quæ tamen, ſi per
m liceat, lectitare poteris in Collectione Con-
rum Hiſpaniæ, quam adornavit Cardinalis
guirre, qui omnia Concilia Hiſpaniæ cum va-
Decretis, quæ in illis condita ſunt, & quæ ex
. Codicibus eruit; accuratiſſimè exhibet, atque
itis Notis illuſtrat. Hæc igitur de Conciliis,
ſæculis Eccleſiæ decimo, & undecimo celebra-
nt, compendio attigiſſe nobis impræſentiarum
ciat.

COLLOQUIUM V.

e Viris Illuſtribus, qui cùm doctrina tùm pietate X. & XI. Eccleſię ſęculis floruerunt.

CUm ſæculum Eccleſiæ decimum, poſt Cardinalem Baronium appellaveris *fer-*
n, *plumbeum*, & *obſcurum*, facilè intelligo, pau-
admodum eo in ſæculo adeò ſterili extitiſſe vi-
qui doctrinæ laude claruerint, & Eccleſiam
lucubrationibus defenderint, aut illuſtrarint.
ſtat itaque, ut ab illius ſæculi Scriptoribus
viter nos expediamus.

M. Cùm ab extremis opinionibus perindè
ectere, & in medio, quantùm fieri poteſt, ſtare
eamus, nolim quidem aſſerere cum Auctore

libri *De perpetuitate fidei* 3.par.pag.367.sæculum inter feliciſſima Eccleſiæ ſæcula connumerari po ſe, illudque non minus viris doctiſſimis, quàm ſuperiora ſæcula, abundaſſe; nec illis itidem aſſe tiri velim, qui, versâ vice, ſæculum decimum ita obſcurum, totque denſis ignorantiæ & inſcitiæ t nebris offuſum fuiſſe dictitant, ut nulli in eo cel bres floruerint Scriptores: inter utramque igit ſententiam è diametro oppoſitam ipſe medium t nens, exiſtimo, ſæculum decimum appellari *obſ rum* ob paucitatem Scriptorum Eccleſiaſticoru ſi cum præcedentibus, aut ſubſequentibus comp ratio fiat, quamvis negari haud poſſit, aliquot in ſæculo, immò complures, quàm credidit *Bell minus*, doctrinâ inſignes claruiſſe Scriptores, ſi compertum habemus ex Catalogis Scriptorun Eccleſiaſticorum, qui noſtrâ ætate editi ſunt.

D. Gaudeò planè, quòd decimi ſæculi I cleſia non ita ſterilis fuerit, ſicut popularis hal opinio, & quòd eam eruditi Scriptores per ea te pora haud parùm illuſtrarint. Noſtrum igitur placet, incipiamus Colloquium ab his Eccleſia cis Scriptoribus, qui ſæculo decimo magis i Oriente doctrinâ inclyti fuerunt, dein, eorum riem texes, qui ejuſdem ſæculi Eccleſiam erudit ne ſuâ in Occidente nobilitarunt.

M. Unus è præcipuis Scriptoribus, qui i Oriente ſæculum Eccleſiæ decimum doctrina, pietate illuſtrarunt, fuit *Simeon* patriâ Conſtan nopolitanus, qui ob generis claritatem, opes, gnitatem, ac in primis doctrinam, facundiam, prudentiam ſingularem, magno in pretio fuit. *Leone*, dicto *Sapiente*, Imperatore, ſub quo floru

m

n :is honoribus, officiis, & dignitatibus auctus
ſ quippè qui factus eſt Proto-Secretarius Impe-
a ris, Patricius, & Logotheta, ſeu, uti apud nos
c itur, Cancellarius; quò fit, ut jure merito ſu-
gi ndi ſint nonnulli Heterodoxi, quos ſcribere
u puduit, hunc *Simeonem* fuiſſe *trivialem Ludima-*
i um. Porrò, hic *Simeon* appellatur vulgò *Magi-*
t, & *Metaphraſtes*, quòd vitas ſanctorum conti-
u phraſi, ſeu eodem ſtylo deſcripſerit, novâ for-
n, & methodo diſpoſitas in ordinem redegerit,
& d menſium dies digeſſerit, exornarit, atque cor-
e erit. Varia Opera à *Simeone Metaphraſte* fuiſſe
u ibrata diſertè inſinuat *Michael Pſellus* in ejus
i omio apud *Leonem Allatium* in Diatriba *De Si-*
num ſcriptis. Confundi tamen non debet hic
llus encomiaſtes *Simeonis Metaphraſtis* cum alio
llo, qui fuit *Leonis*, cognomento *Sapientis*, Impe-
oris præceptor. Hic ſiquidem *Pſellus*, qui *Leo-*
Imperatoris præceptor fuit, floruit nono Ec-
ſiæ ſæculo; alter verò *Pſellus*, qui junior dicitur,
Simonis Metaphraſtæ eſt encomiaſtes, claruit
ntaxat ſæculo Eccleſiæ undecimo, ſicut evincit
Allatius in Diatriba *De Pſellis*, & in Diatriba
Simeonibus. Vitas Sanctorum à *Simeone Meta-*
aſte fuiſſe concinnatas fatentur quidem omnes,
quia inter illas multæ reperiuntur ſpuriæ, quæ
ſò Simeoni Metaphraſtæ adſcribuntur, difficilè
nodùm eſſet genuinas à ſuppoſititiis ſecernere,
i hunc laborem in ſe recepiſſet doctiſſimus *Leo*
latius, qui in Diatriba *De Simeonum ſcriptis*
g. 130. & ſeqq. egregiè diſcurrit *De Simeonis Me-*
hraſtæ Operibus tam editis, quàm manuſcriptis,
primò oſtendit, centum & viginti duas Sancto-
rum

rum vitas esse genuinos fœtus *Simeonis Metaphrast*. Secundò, enumerat centum & quindecim alioru vitas, quæ Simeonis Metaphrastæ nomen in no nullis Codicibus MSS. falsò præseferunt, quaru verò Authores nullâ se diligentiâ investigare p tuisse testatur. Tertiò, alias Sanctorum Vitas Encomia Panegyrica CCCCXLIV. *Simeoni Metaphr stæ* in quibusdam Codicibus MSS. perperàm adscr pta recenset *Allatius*, & veros singulorum Auth res designat. Postremò, memorat idem Script alia germana Simeonis Metaphrastæ Opera, videl cèt Orationes in Festivitates Christi, Dei-paræ, aliorum Sanctorum, Orationes XXIV. *De morib* ex scriptis Sancti Basilii excerptas, Epistolas I pluresque preces, quarum nonnullæ inter Ritu lium Græcorum libros reponuntur, ac varia ca mina Jambica, & Politica. Simeonem Metaphr stem à sene quodam Anachoreta Insulæ *Pari* a scribendum fuisse incitatum, eumque primò Vi Sanctæ *Theoctistæ* Virginis Lesbiæ scribendæ m num admovisse docet nos *Psellus* junior in orati ne, quam in laudem Simeonis Metaphrastis Gr cè habuit, quamque *Leo Allatius* Latinè vertit, sic & Officium, quod de Simone Metaphriste Græ concinnavit idem *Psellus* junior. Colitur Sime Metaphrastes à Græcis die XXVIII. mensis Nove bris. De Vitis Sanctorum à Simeone Metaphra scriptis, præter *Leonem Allatium*, rectè etiam diss rit *Bollandus* in Præfatione ad tomum I. Sanctoru mensis Januarii cap. I. parag. 3.

Constantino Porphyrogennetæ, Imperatoris *Le nis* cognomine *Sapientis* filio, quique post morte patris Imperium Orientis sæculo Ecclesiæ decim

adm.

nistravit, plurimùm litteræ debent. Sic enim tione excelluit, & scientias omnes didicit, ut ımeticam, Musicam, Astronomiam, Geometrı & Philosophiam apprimè calluerit; Medicos ı & Historicos legerit, nihilque omiserit, quod ngularem, quam sibi indefesso studio comparet, eruditionem conferre posset. Præclara reliingenii sui monumenta, inter quæ primò cenr: *Narratio de Imagine Christi ab ipso servatore* *bgarum Edessæ Regem missa, & ab Edessa Coninopolim deportata* (quam *Narrationem* noster *esisius* in Originum, rerumque Constantinopoarum manipulo Græcè & Latinè exhibet) & *Basilii Macedonis* Imperatoris Avi sui, quam *Allatius* Græcè & Latinè edidit. Præterea, *antinus Porphyrogenneta* composuit librum *de nistrando Imperio*, librum *Tacticorum*, insuper libros *De Thematibus Imperii Orientalis*, & sedecim *Novellas Constitutiones*, quæ Opuscula tica *Joannes Meursius* suis, aliorumque Notis rata Lugduni Batavorum Græco Latina publit anno MDCVII. Aliud egregium opus adornat *Constantinus Porphyrogenneta*, in quo collegePandectas *Historicas & Politicas* ex universo Hicorum corpore excerptas, & in titulos quinginta tres digestas. Sed hujus eximii Operis solummodò supersunt Tituli, nempè vigesiseptimus, qui excerpta Legationum continet, cè editus à *Davide Hæschelio* Augustæ Vindeliımı anno MDCIII. Latinè verò Parisiis anno ıx. & Titulus quinquagesimus, qui complectìcollectanea *De Virtutibus & Vitiis* ex Historiıv. vetustioribus deprompta. Hunc Titulum

quin-

quinquagesimum Notis illustratum Greço-Latinu edidit *Henricus Valesius* Parisiis anno MDCXXXI jubente eodem *Constantino Porphyrogenneta*, qu tuor Chronographię libros contexuit quidam *Leo tius*, quibus totidem Imperatorum vitas ac res g stas exposuit, nempè *Leonis Armeni*, *Michaelis Ba bi*, *Theophili*, *Michaelis Balbi filii*, & *Michaelis*, *The phili filii*. Hos quatuor libros Græcè, & Latinè P risiis anno MDCLXXXV. edidit noster *Combefisius* i ter Scriptores post *Theophanem*, unà cum *Vita Ba lii Macedonis Imperatoris*, cujus Auctor credit *Constantinus Porphyrogenneta*, quamvis id non omninò certum, ut videre est apud *Labbeum* in li *De Script. Ecclef.*

Inter illustres Scriptores, qui decimo Ecc siæ sæculo in Oriente floruerunt, numerari itide debent *Joannes Cameniata*, *Hippolytus Theban* *Eutychius* Patriarcha Alexandrinus, *Nicon Arm nus*, *Nicephorus* Philosophus, & *Moses Barcepi* quorum Opera hìc breviter referam. Et prim *Joannes Cameniata* Clericus Thessalonicensis u versam patriæ suæ, seu Thessalonicæ, à barbaris a no nongentesimo quarto excisæ ac miseris mo funestatæ Historiam ita prosecutus est, *ut non scr bere, sed pingere, ponereque ante oculos videatur*, i quit *Leo Allatius* in Diatriba *De Simeonum scrip* pag. 149. Hunc *Joannis Cameniatæ* libellum *De ex dio Thessalonicensi* doctissimus noster *Combefisius* i ter Scriptores, qui post Theophanem Historiam Byzantinam continuarunt, publicavit. *Hippolyt Thebanus*, quem nonnulli malè cum *Hippoly Portuensi* cōfundunt, scripsit *Syntagma Chronicum* Christo nato ad sua usque tempora, cujus quæda

dur

:axat fragmenta extant apud *Canisium* tomo 3. q.Lectionum, & apud *Cotelerium* in Notis ad ›tores Apostolicos. Eidem *Hippolyto Theba-* ljudicant periti Critici *Indiculum de xii. Apo-* , quem noster *Combefisius* sub *Hippolyti senioris* ine Græco-Latinum tomo II. Auctuarii Bi- hecæ Patrum Græcorum Parisiis publici juris anno MDCXLVIII. *Euthychius*, qui Ecclesiam andrinam ab anno nongentesimo tertio usque nnum quadragesimum rexit, multa edidit ra Medica. Scripsit etiam librum *De Rebus Si-* , postquam à Saracenis capta est. Item *Dispu-* *nem inter Heterodoxos & Christianos*,& Alexan- orum Annales, quos non paucis erroribus ac lis refertos in linguam Latinam vertit *Edvar-* *Procockius*, & Oxonii anno MDCLVIII. publici fecit. *Seldenus* verò ejusdem *Euthychii* inte- n Tractatum de Marco Evangelista,de origini- , & vetustissimis moribus Ecclesiæ Alexandri- nec non de electionibus Patriarcharum Ale- drinorum edidit Londini Arabicè & Latinè an- IDCXLII. Sed eum *Abrahamus Ecchellensis* con- vit,& quæ indè in gratiā Heterodoxorum *Sel-* *s* expiscatus fuerat,vana & caduca esse demon- vit. *Nicon* Armenus ad Monasterium *Aureæ* *æ* in finibus Ponti, & Paphlagoniæ situm clàm entibus puer adhuc aufugit, ubi per plures an- Monasticum Institutum diligenter excoluit. n, circà annum nongentesimum sexagesimum num missus est à suo Archimandrita ad prædi- dam fidem in Armenia, & in variis Orientis ionibus, quibus peragratis, venit in Cretam ulam à Saracenorum jugo nuper liberatam,

quam

quam à superstitionis Saracenicę reliquiis purgav
& incolas ad meliorem frugem, atque ad Catholi
Ecclesiæ gremium reduxit. Librum edidit *Ni*
de *pessima religione*, seu de erroribus *Armenoru*
qui Latinè habetur in Bibliotheca Patrum. *Ni*
phorus Philosophus Constantinopolitanus scrip
Orationem Encomiasticam Vitæ *Sancti Antonii*, c
gnomento *Cauleæ*, Patriarchæ Constantinopolita
quam *Bollandus* recitat ad diem XII. mensis I
bruarii, quâ colitur Sanctus ille Patriarcha. De
que, *Moses Barcepha* Syrorum Episcopus edi
Orationes quinque *De opere sex dierum*. Item lib
tres *De Paradiso*, qui ab *Andræa Masio* è lingua A
bica, quâ conscripti sunt, in linguam Latinan
translati prodierunt Antuerpiæ anno MDLXIX.
extant tomo 17. Bibliothecæ Patrum. Inter S
ptores, qui decimo Ecclesiæ sæculo in Oriente
ruerunt, & quos hactenùs memoravi, locum m
tò habere debet *Suidas*, qui condidit *Lexicon* pr
xum, in quo non pauca habet ad Historiam Ec
siasticam spectantia, & varia veterum fragmen
sæpè Auctoris nomine non memorato.

D. Alios scriptores Ecclesiasticos, qui
cimo Ecclesiæ sæculo in Occidente, præsertim
Gallia, Italia, Germania, Hispania, & Angl
floruerunt, percurramus, ut eorum deductâ
palàm fiat, sæculum decimum non ità vacu
sterile & obscurum fuisse, sicut falsò nonnull
bi persuadere solent.

M. In Gallia decimo Ecclesiæ sæculo doct
excelluit *Flodoardus*, quem alii appellant *Frod*
dum. Vixit sub Archiepiscopis Remensibus, *Heri*
Seulfo, *Artoldo*, & *Odalrico*: sub Regibus

F

ncorum *Carolo Simplice, Ludovico Transmarino*, & *ario* ejusdem *Ludovici* filio. Presbyter fuit & onicus Ecclesiæ Remensis. At posteà relicto onicatu vitam Monasticam sub Regula Sancti edicti professus est, & Abbas Cœnobii Sancti *igii* Remensis creatus fuit, sicut *Sigebertus*, *Trithemius* testantur. *Flodoardum* fuisse virum ris excultum, variæ lectionis, magnæ diliiæ, & indefessi laboris ostendunt Opera ab lucubrata. Composuit quippè Historiam Ecæ Remensis quatuor libris conprehensam, n ex vetustis illius Ecclesiæ Archivis, Conciim Actis, Gestis Martyrum, aliorumque torum Epistolis Pontificum, & ex aliis pro: fidei monumentis eruit ac concinnavit. Hanc *odoardo* scriptam Ecclesiæ Remensis Historiam arunt *Sirmondus* Parisiis anno MDCXI. & *Colrius* Duaci anno MDCXVII. Scripsit etiam *Flodus* versibus libros XV. *De Triumphis Italicis tyrum & Confessorum*: item libros tres *De Triho Christi & rebus Sanctorum Palæstinæ*: libros s *De Triumphis Christi & Rebus Antiochiæ*, si ipsemet testatur lib. 3. Historiæ Ecclesiæ Reısis capite sexto, insuper *Miracula* suo tempoacta in Ecclesia B. Mariæ ab *Hincmaro* ædifi. Sed isti *Flodoardi* libri, quorum noster *Joan-Bunderus*, qui vivebat anno MDL. meminit in ice MSS. Codicum extantium in Belgio, nec publici juris facti sunt, exceptâ tamen ultiparte libri XII. *De Triumphis Italicis Marty & Confessorum* à tempore *Gregorii II.* usque *Leonem VIII.* quam *Mabillonius* sæculo III. Bedictino parte II. publicavit ex Codice MS. qui

exta-

extabat Parisiis in Bibliotheca Patrum Carmel
tarum Discalceatorum, & postea in Arvernia
translatus est, & repositus in Bibliotheca Cœno
bii ejusdem Ordinis. Præter hæc Opera, edid
Flodoardus Chronicon ætatis suæ accuratissimum
quod inchoavit ab anno DCCCLXXVII. Sed nunc no
extat integrum, cùm, deperditá priorum annoru
serie, solùm incipiat ab anno nongentesimo decim
nono, & terminetur ad annum nongentesimu
sexagesimum sextum, quo anno *Flodoardus* Chr
nico suo simul & vitæ finem imposuit. Hoc *Fl
doardi* Chronicon *Pithæus*, & *Duchesnius* int
scriptores Hist. Francorum ediderunt, quamv
Pithæus dubitet, absque ullo tamen fundament
ut asserunt omnes alii periti Critici, nùm ist
Chronicon sit illius *Flodoardi*, qui Historiam E
clesiæ Remensis descripsit. Floruerunt in Gal
eodem Ecclesiæ sæculo quinque eruditione & p
tate insignes viri, videlicet *Abbo*, *Aimoinus*, *F
cuinus*, *Herigerus*, & *Dudo*, quorum primus,
Abbo, fuit Abbas Monasterii Floriacensis & M
tyr, utpotè in Vasconiæ partibus Martyrii s
guine laureatus. Multa scripsit Opuscula, q
rum pauca ad nos usque pervenerunt. Scri
Epitomen de vitis Romanorum Pontificum: *Vita
Sancti Eadmundi* Anglorum Regis & Martyr
Epitomen Canonum à Mabillonio editam Tomo
Analectorum. Composuit quasdam Epistolas,
non *Apologeticum* contra obtrectatores cùm P
sules, tùm Monachos, ad *Hugonem Capetum*, &
filium *Robertum* Francorum Reges, ut dilueret
bi afficta crimina, à quibus etiam palàm se
purgavit in Concilio *San-Dionysiano*, quod ha

n fuit anno nō gentesimo nonagesimo septimo, jam observavimus in superiori Colloquio. *moinus* Cœnobii Floriacensis Monachus scripsit :am Sancti *Abbonis* Abbatis Floriacensis, & rtyris: duos libros *De Miraculis S. Benedicti*, *Historiam Francorum* in quatuor libros distribu-n, quam postea Auctor Anonymus interpola-, & uno libro auxit. *Aimoini* Francorum Hi-riam inseruit *Andreas Duchesnius* Tomo III. storic. Franc. *Fulcuinus* Ordinis Benedictini Mo-hus, & Monasterii Laubiensis Abbas scripsit sta Laubiensium Abbatum, quæ *Lucas Dache-r* edidit *Tomo VI. sui Spicilegii*. Librum etiam dit *De Miraculis S. Vrsmari*. Sigebertus in o De *Scriptoribus Ecclesiasticis* cap. 196. de : *Fulcuino* mentionem facit. Decimo cadente ulo, sanctitatis & doctrinæ famâ illustris fuit *igerus* Ordinis quoque Benedictini Monachus, Laubiensis Monasterij post *Fulcuinum* Abbas, *Notgero* Leodiensi Episcopo carissimus. Scripsit sta Pontificum Leodiensium, quæ *à Chapeavilleo* odiensi Canonico in lucem edita sunt, scripsit ım metro vitam S. *Vrsmari*, Epistolam ad *Hu-em* de quibusdam quæstionibus, Dialogum *Dissonantia Ecclesiæ*, *de Adventu Domini* & li-ım *De Corpore & Sanguine Domini*, qui à P. *lotio* Soc. Jesu vulgatus absque nomine Aucto-, sub titulo *Anonymi Cellotiani* laudari consue-rat. At *Joannes Mabillonius* in Præfatione sæ-i IV. Benedictini apertè evincit, hujus libelli rentem esse *Herigerum* Abbatem Cœnobii Lau-ensis. In hoc libro *De Corpore & Sanguine Do-ni* Herigerus impugnat quidem *Paschasium* cir-

ca modum, quo Corpus Domini existit in augustissimo Eucharistiæ Sacramento, sed ab illo non dissentit in dogmate de præsentia reali Corporis & Sanguinis Christi in Eucharistia, & de Transubstantiatione, sicut ostendimus in Colloquio III. in Historiam noni Ecclesiæ sæculi. Eidem *Herigero* tribuuntur duæ Antiphonæ in honorem S. *Thomæ* Apostoli, scilicet *O Thoma Didyme*, & *Thoma Apostole*; & Hymni de Beata Virgine, *Ave per quam &c.* Vixit *Herigerus* usque ad annum septimum undecimi sæculi, & obiit pridiè Kalendas Novembris. *Dudo* S. *Quintini* Decanus scripsit tres libros *de Moribus & Actis Normannorum*, quos ex Codicibus MSS. *Francisci Ambosii*, & *Jacobi Sirmondi* edidit *Andreas Duchesnius* inter Scriptores Veteres Normannicæ Historiæ. Consultò hìc prætermitto Sanctos *Odonem*, & *Odilonem* Abbates Cluniacenses, qui decimo Ecclesiæ sæculo sanctimoniâ & doctrinâ clarissimi fuerunt, quia in proximo Colloquio de Disciplina Monastica agendo de illis eorumque Operibus disserendi opportuni sese dabit occasio. At hìc prætermittere haud possum *Gerbertum*, natione Gallum, patriâ Aquitanum & postea summum Pontificem dictum *Silvestrum II.* qui summâ in Mathematicis præsertim Disciplinis peritiâ præditus fuit. Composuit librum *De Geometria*, quem in Bibliotheca Farnesiana se legisse testatur *Onuphrius Panvinus* in Annotationibus ad *Platinam*; librum *De Numeris* ad *Constantinum* Monachum Floriacensem, quem *Mabillonius* edidit Tomo II. Veterum Analectorum, Sermonem egregium *De informatione Episcoporum*, quem ibidem *Mabillonius* unà cum lib

sphæræ constructione ab eodem *Gerberto* com-
to publicavit, testaturque, ejusdem *Gerberti*
metriam, & *Rithmomachiam* in Bibliothecæ
ıaneæ MS. Codice extare. Plures etiam Epi-
æ breves, quas *Gerbertus* ante Pontificatum
ɔsit, extant partim in Bibliotheca Patrum edi-
ex Codice *Papyrii Massoni*, partim Tomo II.
oriæ Francorum *Andreæ Duchesnii*. Nonnulli
Baronium, & *Bzovium* tribuunt eidem *Gerber-*
itam Sancti *Adalberti* Pragensis Episcopi &
rtyris; sed *Henschenius*, ad diem XXIII. mensis
ilis, quo S. *Adalbertus* colitur, & *Mabillo-*
sæculo V. Benedictino multis momentis evin-
t, hanc vitam S. *Adalberti* esse fætum alicujus
ıachi Anonymi. Fabulam de Necromantia,
Magia *Gerberti* dicti in Pontificatu *Silvestri II.*
explosimus in secundo Colloquio ubi de Pon-
ibus, qui sæculis X. & XI. Sedem Romanam
ıerunt, sermonem habuimus.

Italiam decimo Ecclesiæ sæculo illustrarunt
herius, *Atto*, & *Luitprandus*. Primus, seu *Ra-*
ius, fuit Monachus Laubiensis, qui per totum
è vitæ suæ cursum adverso fortunæ flatu usus,
iis jactatus est procellis. In Italiam siquidem ad
gonem Regem Italiæ profectus, ab eo Episcopus
onensis constitutus est, sed quarto post anno
pulsus, ex Italia ejectus est. Dein, à *Bru-*
fratre *Ottonis* Imperatoris, & Archiepiscopo
oniensi, cujus præceptor fuerat, sedi Leo-
ısi per obitum *Faraberti* tunc vacanti præfe-
est. At paulò post Clero Leodiensi austeros
ıs mores, rigidamque in observatione cano-
ı disciplinam ægrè ferente, *Baldrico* Episco-

patum cedere coactus est. Mox, *Brunone* Archi episcopo Coloniensi satagente apud Imperatorem fratrem suum, pristinæ sedi Veronensi restitutu est, quam tamen diu non tenuit, quippè qui rur sùs *Hugonis* Italiæ Regis imperio ab ea deturba tus est, & tertiâ vice exul, secessit in Monasterium suum Laubiense, ubi diem ultimum clausit. Le gitur in ejus Epitaphio hic versus:

Veronæ Præsul, sed tèr Ratherius exul.

Complura Opuscula composuit *Ratherius*, quoru quædam necdùm edita sunt, quædam verò fuer vulgata à *Luca Dacherio* Tomo II. Spicilegii. *At* Aldegarii filius, & Episcopus Vercellensis, d scripsit Opuscula, quorum unum est *De pressur Ecclesiasticis* in tres partes divisum. In prima ag *de judiciis Episcoporum*. In secunda, *de Ordinati nibus eorumdem*, & in tertia, *de Facultatibus Ecc siarum*. Alterum Opusculum continet Collecti nem Canonum centum Capitulis constanter Hæc duo *Attonis* Opuscula è MS. Codice Va cano admodùm mendoso, & plurimis hiant lacunis, quæ suppleri nullâ industriâ potueru curâ Abbatis *Joannis Bona*, posteà Sanctæ Ron næ Ecclesiæ Cardinalis, descripta in lucem em *Lucas Dacherius* Tomo VIII. spicilegii. Scri etiam *Atto* Episcopus Vercellensis septemdec Sermones ad Populum, & *Polypticum* quod *P pendiculum* appellat, *quo inhonesta redarguere, honesta sancire decet*. Sed isti sermones sept decim, & *Polypticum*, seu *Perpendiculum*, ext adhuc in Codicibus MSS. Vaticano, & Vercelle *Luitprandus* Ecclesiæ Ticinensis primùm Dia nus, deindè Cremonensis Episcopus, scripsit

st

·iam rerum gestarum ab Europæ Imperatori- & Regibus in sex libros divisam, quæ desi- in capite quinto libri sexti. Quapropter, Ca- sextum, & alia sequentia ejusdem libri sexti ›ita ab alio scriptore adiecta & assuta fuisse ju- optimo probant *Baronius*, & *Bellarminus* ex ersitate styli, ex rerum, quæ in prædictis Ca- ibus narrantur, cum reliquæ Historiæ corpo- nalè cohærentium inconsequentiâ, & ex sæpiùs *tprandi* Cremonensis Episcopi in his repetitâ ntione. Scripsit etiam *Luitprandus* Legationem, ım ad *Nicephorum Phocam* Orientis Imperato- ı pro *Ottone* Occidentis Imperatore suscepit. librum de Pontificum Romanorum Gestis à ıcto *Petro* usque ad *Formosum*, non esse germa- n *Luitprandi* fætum colligunt viri eruditi ex imilitudine styli, & ex silentio *Sigeberti* & *themii*, qui hunc librum *Luitprando* non at- ɔuunt. *Chronicon* etiam & *Adversaria* anilibus ulis & mendaciis à capite ad calcem referta, e aliquot abhinc annis sub *Luitprandi* nomine ›dierunt, supposititia esse, & perperàm *Luit- ndo* adscripta convenit inter omnes peritos ticos, idque fusè demonstrat *Nicolaus Anto-* : in Bibliotheca Hispana Veteri cap. XVI. seqq.

In Germania decimo Ecclesiæ sæculo litte- claruerunt *Othlo*, *Burchardus*, *Notgerus*, seu *kerus*, *Witichindus*, & *Gerardus*. Vitam San- Bonifacii Archiepiscopi Moguntini, quam *ibaldus* paucis post ejus obitum scripserat, Epi- is, Actis Conciliorum, & aliis quibusdam numentis *Othlo* Monachus Fuldensis auxit.

Scripsit etiam vitam Sancti *Pyrmini* Episcopi Me
tensis ; vel ut alii volunt , Meldensis , quam *Bro*
werus publicavit Moguntiæ anno MDCXVI. *Bur*
chardus Episcopus Wormatiensis veteres Ecclesi
Canones in unum Volumen viginti libris distir
ctum, adjutore *Olberto* Monacho laubiensi, digessi
ipsum tamen *Antonius Augustinus* reprehendit
quòd *non ex fontibus ipsis hausit singula , sed e*
riuulis & stagnis aliorum. Nonnulli ab hoc *Bu*
chardo deducunt primordia Disciplinæ Juris C
nonici , quam sæculo XII. *Gratianus* in scholas i
vexit, redactis in Epitomen Canonibus, quos *Bu*
chardus Wormatiensis , & *Iuo* Carnotensis An
stites collegerant. *Notgerus* , seu *Notkerus* M
nachus Sancti *Galli* , vulgò *Balbus* ob linguæ i
pedimentum appellatus , multa edidit Opera,
præsertim *Martyrologium* , quod *Canisius* publ
juris fecit in libro sexto Antiquarum Lectionu
Confundi non debet hic *Notgerus* , seu N*otke*
cum alio *Notgero* Leodiensium Episcopo , qui
dem sæculo vixit , quique *Historiam* scripsit *Epi*
porum Traiectensium , & aliquas Sanctorum vit
Confundi itidem non debet cum aliis duol
Notgeris , qui decimo etiam sæculo Monast
Sancti Galli alumni fuerunt , sicut accuratissi
observat *Jodocus Metzlerus* Monachus S. *Gall*
Epistola ad *Goldastum* datâ anno MDXCIX. *Witic*
dus, cujus cum laude meminit *Sigebertus* in lib.
Scriptoribus Ecclesiasticis , composuit tres lib
De Rebus Saxonum : libros duos *De Gestis Otton*
Imperatoris : *Sermones ad fratres* librum un
Passionem S. Teclæ Virginis strictâ Oratione :
grammatum librum unum : *De studiis veterun*
bı

b m unum. Denique, *Gerardus* Presbyter Au-
g :anus vitam S. *Vldarici* Episcopi Augustæ Vin-
d corum litteris mandavit, & alium *de ejus-*
d S. Vldarici Miraculis librum condidit. Quæ
d Opuscula sub *Gerardi* nomine exhibet *Ma-*
b nius sæculo quinto Benedictino.

Hispania decimo Ecclesiæ sæculo sub Sarace-
n um tyrannide & infestationibus gemens, nul-
u ingenio & doctrinâ clarum protulit Scripto-
re . Certè *Nicolaus Antonius* in sua *Bibliotheca*
H ana Veteri ne ullum quidem laudat Auctorem,
decimo Ecclesiæ sæculo eruditionis laude in
H pania floruerit. At in Anglia decimo Eccle-
sæculo illustres fuerunt *Odo*, *Dunstanus*, & *Al-*
us Archiepiscopi Cantuarienses; *Ethewoldus*
E iscopus Wintoniensis, & *Oswaldus* Antistes
V igorniensis, quorum Sanctitati ac eruditioni Ec-
c sia Anglicana debet Disciplinæ tam Ecclesiasti-
, quàm Monasticæ restitutionem. Vitam S.
nis Archiepiscopi Cantuariensis publicavit *Ma-*
onius sæculo V. Benedictino. S. *Dunstanus* Epi-
pus itidem Cantuariensis Regulam composuit,
omnes Monachi & sanctimoniales Angliæ Re-
unanimes & unius moris in Monasteriis ha-
are, & Deo servire possent. Hæc Regula legi-
Tomo IX. Conciliorum. S. *Dunstani* vitam
ipsit *Osbernus* Monachus Cantuariensis, eam-
e sæculo V. Benedictino inseruit *Mabillonius*.
mplura Opuscula scripsit *Alfricus*, seu *Ælfri-*
Cantuariensis etiam Archiepiscopus, quorum
ædam adhuc inedita sunt, & in Bibliothecis
ervantur, quædam verò edita sunt Londini an-
1623. & *1638.* Sancto *Ethewoldo* Wintoniensi

Episcopo multa Opuscula attribuit *Pitseus*, qu forte temporis injuriâ perierunt. Quanto affect sanctus ille Antistes Monachos complecteretur testatur *Willelmus Malmesburiensis* lib. 2. *de Regibus Angliæ* cap. 8. ubi hæc habet: *Tot & tanta Monasteria fecit* (seu Ethewoldus) *quod vix modo credibile videatur, ut talia fecerit Episcopus Urbis unius, qualia vix posset Rex Angliæ totius. Fallo & præcipiti sententiâ pecco, si non palàm sit quod dico.* Vitam S. *Ethewoldi* Episcopi Wintonien à *Worstano* Monacho ejus discipulo descripta publicavit *Mabillonius* sæculo V. Benedictino. H sanctis Episcopis pietate & doctrinâ haud inferi fuit S. *Oswaldus* primùm Wingorniensis, post Eboracensis Antistes, cujus vita ab Auctore An nymo, qui incertâ ætate vixit, scripta est, & Bollando ad diem XXIX. Februarii, à *Mabillo* verò sæculo V. Benedictino publicata. Aliam *Oswaldi* vitam ab *Eadmaro* Monacho Cantuarie elucubratam vulgavit *Wartonus* in parte II. A gliæ sacræ. Hi sunt Antistites, qui sæculo de mo tanquam Sydera per Angliam micuere, qu multos habuerunt imitatores, præsertim Mo chos, quos inter, *Fridegodus*, Anglus Monachus Ca tuariensis, scripsit vitam Sancti *Wilfridi* Eborace sis, quam metricè compositam, sed in fine mu lam edidit *Mabillonius* parte I. sæculi III. Bene ctini, sed postea ex Codice Bibliothecæ Cott nianæ nactus, quod in ea desiderabatur, supp mentum satis amplum, exhibuit parte I. sæculi I Benedictini. Prætermitto alios Monachos, qui Anglia, Italiâ, Galliâ & Germaniâ sæculo Ecc siæ decimo vitas Sanctorum Episcoporum, A

batur

am, & Monachorum scripserunt, quæ legi pos- apud doctissimum *Mabillonium*, qui eas sæ- s Benedictinis inseruit, Notisque illustravit. plura addam de Scriptoribus sæculi decimi, quæ hactenùs diximus, abunde sufficiunt ad andam calumniam Hæreticorum, qui perfri- fronte asserunt, tantam fuisse decimi sæculi scoporum, Sacerdotum, Monachorum, om- ue Clericalis Ordinis depravationem morum, gnorantiam, adeò fuisse collapsam discipli- , & ubique terrarum regnasse fastum, am- onem, avaritiam, fraudes, periuria, luxum, dinem, totamque vitiorum Lernam, ut mi- non sit, si in tam corrupto rerum statu, & summa Scriptorum penuria, multis erroribus, ue Superstitionibus inquinata fuerit Ecclesia. :, inquam, hæreticorum commentum ex his, in hocce Colloquio de Scriptoribus decimi uli hactenùs diximus, & ex his etiam, quæ in no Colloquio observavimus de Sanctitate vitæ eratorum, & Regum Angliæ, Galliæ, & Hi- niæ, qui eodem sæculo decimo vixerunt, fal- nanifestò convincitur.

D. Probè intelligo, sæculum decimum ho- ibus ingenio & eruditione claris, ac bonis, que Principibus non ità fuisse exhaustum, si- falsò asserere solent hæretici, ut indè suos ilire errores, & Ecclesiam Romanam, à cujus nmunione sunt separati, faciliùs calumniari sint. Sed missâ hac hæreticorum calumniâ, : rimarum plena, instar dolii pertusi, hàc illàc fluit, nunc recto tramite pergamus ad viros stres, seu Scriptores undecimi Ecclesiæ sæculi,

& ab

& ab his initium ſumamus, qui peſtilentiſſima
Berengarii hæreſim eo ſæculo exortam doctiſſim
ſuis lucubrationibus impugnarunt.

M. Sæculum undecimum, licèt doctri
ubertate, Pontificum Romanæ Eccleſiæ ſanctit
te, & rerum geſtarum magnitudine longè pr
ſtiterit ſæculo decimo, in hoc uno tamen,
jam obſervavimus, fuit eo infelicius, quòd ſæc
lum decimum Sectas, aut Hæreſes in Eccleſia
tina protulerit nullas, ſæculum verò undecimu
nefariam *Berengarii* Andegavenſis Archidiaco
hæreſim, quæ ad noſtra uſque tempora per *He
ricianos*, *Petrobuſianos*, & *Waldenſes* in novi
mas *Lutheri*, & *Calvini* Sectas tranſmiſſa eſt, in
lici partu ediderit. Verùm, divino conſilio
ctum eſt, ut idem ſæculum undecimum, qu
hanc deteſtabilem *Berengarii* hæreſim protul
viros quoque pepererit fortiſſimos, eosque d
ctiſſimos, qui iſtud monſtrum in perniciem E
cleſiæ natum ſua virtute fugarunt, doctrinâ vi
runt, ſuisque eruditis Scriptionibus omninò de
verunt. Hos inter naſcenti *Berengarii* hæreſi ſe
ſtrenuè ſtatim oppoſuerunt, ac bellum indi
runt *Hugo* Lingonenſis, *Adelmannus* Brixienſi
Deoduinus Leodienſis Antiſtites, quibus ſe adiu
xerunt doctiſſimi Monachi Benedictini, *Lanfr
cus*, *Guitmundus*, *Durandus*, quorum Opera
breviter referemus. Contra *Berengarium* prim
ſcribere aggreſſus eſt *Hugo* Lingonenſis Epiſcopu
qui aliàs ſub *Fulberto* Epiſcopo Carnotenſi v
ſanctitate & doctrinâ illuſtri, cum eodem *Bere
gario* & *Adelmanno* Theologiæ operam dedera
& poſteà à *Roberto* Francorum Rege ad Sede

Li

onensem fuerat evectus. Hic, inquam, *Hugo* onensis Episcopus scripsit contra *Berengarium* em quidem Tractatum *De Corpore & Sanguibristi*, sed nervosum & luculentum, in quo hæreticum etiam atque etiam hortatur, ut ra divinam Omnipotentiam argumentari, ac te Mysterium impugnare tandèm aliquandò tat. Extat hic Tractatus *Hugonis* Lingonenpiscopi Tomo XVIII. Bibliothecæ Patrum ionis Lugdunensis, eumque edidit *Lucas Daus* in Appendice ad *Lanfranci* Opera Parisiis MDCXLVIII. *Aldemannus* ex Clerico & Schoco Leodiensi Episcopus Brixiensis in Italiatus, statim ac audivisset, *Berengarium*, qui, ipsemet, *Fulberti* Carnotensis Episcopi fuediscipulus, doctrinam *de Corpore & Sanguine ini in Eucharistia* Orthodoxæ fidei contrariam gere, ad eum scripsit Epistolam, in qua pluss illum adhortatur, ut famam suam tamâ labe non maculet, & à doctrina *Ambrosii*, *gustini*, *Hieronymi*, & aliorum Sanctorumrum deflectere non præsumat. Posteà, in ea epistola solis Christi Domini verbis innixus, toque ab omnipotentia divina argumento inè probat, verè, realitèr, substantialiterque tineri in Eucharistia Corpus & Sanguinemisti Domini. Hanc Epistolam ad *Berengarium* psit *Aldemannus* non anno MXXXV. sicut visum *Baronio*, sed circa annum MXLVIII. Testatur uidem *Ughellus* Tomo V. *Italiæ Sacræ*, Adelnnum Brixiensem rexisse Ecclesiam ab anno VIII. usque ad annum MLXI. quò fit, ut hanc stolam scribere haud potuerit ante annum

MX-

MXLVIII. Hæc *Adelmanni* Epiſtola, cujus cum lau
meminit *Sigebertus* in libro *De Scriptoribus Ecc*
ſiaſticis cap. CLIII. extat in Biblioth. Patru
Deoduinus, ſeu *Theotuinus*, Imperatoris *Hen*
III. conſanguineus, & Epiſcopus Leodienſis co
trà Berengarii hæreſim ſcripſit Epiſtolam ad *H*
ricum Galliarum Regem, in qua eum vehem
ter exorat, ut hanc impiam & ſacrilegam hæ
ſim, quæ adſtruit, Corpus Domini non tàm c
pus eſſe, quàm umbram & figuram Corporis I
mini, è toto ſuo Regno quàm primùm exter
nare ſatagat, ac penitùs de medio tollat. H
autem Epiſtola ſic erat inſcripta: *Epiſtola D I*
dicenſis, ſeu Leodienſis, *Epiſcopi*. Quæ littera
occaſionem errandi *Baronio* præbuit. Putavit
quidem *Baronius*, hanc litteram D nomen c
gnare *Durandi* Leodienſis Epiſcopi, à quo h
Epiſtolam aſſerit fuiſſe ſcriptam anno milleſ
trigeſimo quinto. Sed modò convenit inter om
peritos Criticos, hanc litteram D indicare no
Deoduini Epiſcopi Leodienſis, qui iſtam Epiſto
ſcripſit anno milleſimo quinquageſimo, eodem
delicèt anno, quo *Henricus* Galliarum Rex ad d
nandam *Berengarii* hæreſim Synodum Pariſiis c
gregari curavit. Hanc *Deoduini* Epiſcopi Leod
ſis Epiſtolam, quæ *Baronii* tempore mutila erat,
tegram exhibet *Mabillonius* tomo 4. Analector
Jam verò, quanto zelo *Lanfrancus*, Papiâ Italiæ
vitate oriundus, Ordinis Benedictini Monachus
Priore Cœnobii Beccenſis Abbas Codomenſis
ctus, & poſteà Cantuarienſis Archiepiſcopus,
tiuſque Angliæ primas, Catholicam Fidem co
Berengarium propugnaverit, ſat ſuperque in præ
c

ribus Colloquiis diximus, & dumtaxat hic re-
nus Opera ab ipſo edita, quæ *Lucas Dacherius*
ſſimus Monachus Benedictinus Cōgregationis
uri Pariſiis in lucem emiſit anno MDCXLVIII.
e ordine illa diſpoſuit. In primis, Vitam
anci ſcriptam à *Milone Cripino* MonachoCœno-
eccenſis præfixit ejus Operibus, eamque illu-
it eruditis Notis, quæ *Lanfranci* ſanctitatem,
rinam & ſapientiam ſpectabiliorem reddunt.
itur poſteà brevis Commentarius *Lanfranci*
iſtolas Pauli. Hunc Commentarium excipit
, quem *Lanfrancus* edidit contra *Berengarium*
orpore & Sanguine Domini. Dein, ſubnectun-
Decreta Lanfranci pro Ordine S.Benedicti, in qui-
tamen juremerito ſuſpicatur *Dacherius*, non
à quodam conſarcinatore fuiſſe adiecta, tum
gravitatem, & ſtyli *Lanfranci* majeſtatem non
unt ubique; tum quia etiam ipſemet *Lanfran-*
itatur Sectione 2. cap.2. illorum Decretorum,
æc leguntur: *Cantent Matutinas (decretas Lan-*
ci) Laudes. Poſt hæc *Lanfranci Decreta pro Ordi-*
. Benedicti, ſexaginta illius Epiſtolas ad diver-
criptas exhibet *Lucas Dacherius*, quamvis non
tet, complures alias à *Lanfranco* fuiſſe ſcriptas,
haud dubiè, magno rei litterariæ diſpendio,
erunt, dùm anno milleſimo ſexcenteſimo vige-
quarto ruit ditiſſima Monaſterii Beccenſis Bi-
theca, in qua benè multi Codices MSS. curâ &
io tàm *B.Lanfranci*, quàm *S.Anſelmi* lucubrati,
aſtigati ſtudioſè aſſeruabantur. Ultimo loco
erum *Lanfranci* reponit *Dacherius* librum *De ce-*
lis Confeſſionibus, cujus obſcuriora loca perdo-
Notis Illuſtrat, & ad calcem ſuæ Operum *Lan-*
franci

franci editionis attexit Appendicem, in qua ex d
versis MSS. Codicibus inserit *Chronicon Beccens*
Vitas B. Herluini Fundatoris ac primi Abbatis Cœn
bii Beccensis, & quatuor priorum Abbatum ejusde
Monasterii. Vitam S. Augustini Anglorum Aposto
Tractatus duos de Eucharistiæ Sacramento contra B
rengarium, Hugonis videlicet Lingonensis Episcopi,
Durandi Abbatis Troarnensis. Desideratur tamen
hac Operum *Lanfranci* Editione adornata à *Luc*
Dacherio Sermo à *Lanfranco* compositus, quem a
tehac ineditum idem *Lucas Dacherius* evulga
tomo 4. Spicilegii. Zelum *Lanfranci* in confutan
Berengarii hæresi æmulati sunt eodem sæculo u
decimo *Guitmundus*, & *Durandus*, quorum pri
seu *Guitmundus* Monachus Ordinis Benedictini, *C*
cis S. Leufredi Diœcesis Ebroicensis in Normann
& posteà Aversanus in Italia Archiepiscopus, sc
psit adversus *Berengarium* libros tres *de Corporis*
Sanguinis Christi veritate in Eucharistia, in quil
hæreticos umbraticos (ita Berengarianos appell
refellit locupletissimis Scripturæ Sacræ, & Sanc
rum Patrum testimoniis. Scripsit etiam *Guitm*
dus confessionem *de Sancta Trinitate, Humanit*
Christi, & veritate Corporis & Sanguinis Domini
Orationem ad Guillelmum I. Angliæ Regem, in
Episcopatum sibi ab eo oblatũ modestissimè re
sat. Hæc *Guitmundi* Opera habentur tomo XVIII.
bliothecæ Patrum. *Durandus* verò ex Monacho
scanensi Ordinis Benedictini primus Abbas Mo
sterii Troarnensis edidit contra Berengarii ha
sim eruditum librum *de Corpore & Sanguine Do*
ni, quem in novem partes distribuit, & in eo n
ta eruditione cùm ex sacris Scripturis, tùm ex p

pe

t i Sanctorum Patrum traditione haustâ Beren-
.ı .næ hæresis sectarios contrivit. Hunc *Durandi*
rnensis Abbatis librum *Lucas Dacherius*, ut
observavimus, primus publicâ luce donavit in
endice Operum Lanfranci, indeque in Biblio-
s Patrum insertus. His doctissimis Scriptori-
qui undecimo seculo in *Berengarium* calamum
'unt, accenseri meritò debet *Humbertus* è Lo-
ngia oriundus, Tullensis Cœnobii Ordinis
dictini Monachus, & propter singularem, quâ
bat, eruditionem, à *Leone IX.* sanctissimo Pon-
creatus Episcopus Sylvæ Candidæ, & inter
i.Cardinales cooptatus. Præscripsit siquidem
bertus, jubente *Nicolao II.* Pontifice Maximo,
ulam abjurationis, quam *Berengarius* Sacra-
riorum parens pronunciavit in Cōcilio Roma-
Quam ob rem, *Humbertum* lacessivit *Berenga-*
eum, ut jam observavimus, *Burgundum* per
emptum appellans. At *Lanfrancus* in libro *de*
re & Sanguine Domini cap. 2. ab insultu *Beren-*
præclarè vindicat *Humbertum*, quem ut *Virum*
iosum, *Fide Christiana & sanctissimis operibus*
verantissimè decoratum, *scientia divinarum*, *ac*
arium litterarum apprimè eruditum commendat.
ndimus in tertio Colloquio, hunc *Humber-*
m à Leone IX. Pontifice Maximo Legatum
stantinopolim missum, ut Orientale schisma
poneret, causam Ecclesiæ strenuè propugnas-
dversus *Michaelem Cerularium* Patriarcham
stantinopolitanum, *Leonem Acridanum*, & *Ni-*
n Pectoratum, quorum calumnias in Latinos
giè confutavit editis libris, qui extant in Ap-
lice tomi 11. Annalium Cardinalis *Baronii*,
apud

apud *Henricum Canisium* tomo 5. Lect. Antiq. &
Bibliothec. Patrum.

D. Ut in aliis recensendis viris illustrib
qui sæculo Ecclesiæ undecimo floruerunt, recto
dine progrediamur, meamque, in retinendis eor
nominibus, & libris ab ipsis editis, memoriam
vare possim, rogo te, ut exhibeas Scriptores,
in Occidente celebriores fuerunt, & primò il
in medium producas, qui Italiam; secundò,
Galliam; tertiò, qui Germaniam; quartò, qui
spaniam; quintò, qui Angliam doctrinâ & piet
illustrarunt, quorum omnium seriem claudent S
ptores Græci, qui in Oriente eodem sæculo ur
cimo aliquâ doctrinæ laude fulserunt.

M. Quatuor potissimum Scriptores pie
& doctrinâ conspicuos dedit Italia undecimo
clesiæ sæculo, duos videlicèt Romanos Ponti
Gregorium VII. & *Victorem III.* S. *Petrum Da
num* Cardinalem Ostiensem, & *Anselmum* Lu
sem Episcopum. *Gregorius VII.* de quo multa i
perioribus Colloquiis diximus, & quæ hìc repe
supervacaneum omninò esset, scripsit epistola
libros decem, qui extant tomo 10. Conciliorum
Obiter tamen advertere debes, Regesto Gr
rii VII. inter epistolam quinquagesimam quin
libri secundi, & epistolam quinquagesimam
tam insertas esse viginti septem propositiones
inter se nullatenus cohærent, nullâ temporis
consignantur, nec epistolæ, nec tractatus, nec
monis rationem habent. Harum propositio
seu articulorum Collectionem *Gregori VII. Dict*
inscriptam, putant nonnulli, post Baronium
genuinum fætum *Gregorii VII.* Alii verò perit

negant, *Gregorium VII.* esse Auctorem hujusce *atus*, hisque rationibus moventur. Primò, quia *rminus*, & *Labbeus* in libro *de Scriptoribus Ecasticis* Opera *Gregorii VII.* recensentes, ejus tan- epistolarum mentionem faciunt, & de illo *atu* ne minimum quidem verbulum habent. Se-dò, quia nullus Auctor coævus vel suppar me-it hujusce *Dictatus*, aut eum Gregorio VII. ad-sit. Tertiò, quia nusquam ipsemet *Gregorius VII.* is epistolis hunc *Dictatum* laudavit aut vindi-t. Quartò, quia credibile non est, *Grego- VII.* litteris mandasse hunc *Dictatum*, in quo nulla continentur, quæ ejus modestiam, pieta-, sapientiam non redolent, & ab ejus doctrina ntur aliena. Dubitant etiam periti Critici, an *ositio in septem Psalmos Pœnitentiales*, quæ sub ine S. *Gregorii Magni* circumfertur, adjudicari at *Gregorio VII.* Asservatur etiamnum in An- *Commentarius manuscriptus in Matthæum*, quem *egorio VII.* ante Pontificatum, seu, dum adhuc achus esset, lucubratum fuisse ferunt, sed hic mentarius manuscriptus necdùm in lucem diit.

De *Victore III.* in Sede Romana *Gregorii VII.* essore, quique ante Pontificatum *Desiderius* ap-abatur, & erat Cassinensis Monasterii Abbas, a etiam diximus in Colloquio secundo disse-lo de Pontificibus, qui Romanam Ecclesiam lo undecimo rexerunt. Addam hìc dumtaxat, â prorsus fide dignum esse *Hugonem* Abbatem iniacensem, dùm in suo Chronico mortem *oris III.* his verbis describit: *Hic igitur* (seu Vi- III.) *consecratus ab Ostiensi Episcopo, cum Missas*

 apud

apud S. Petrum diceret, infra actionem judicio Dei pe[r]cussus est. Et quamvis tardè cognoscens se errasse, . ipse deposuit, & accitis Fratribus de Monte Cassino, q[ui] secum aderant, præcepit, se illo deferri, & in Capitu[lo] non ut Papam, sed ut Abbatem sepeliri. Eâ in re, i[n]quam, nulla fides habenda est *Hugoni* Abbati Fla[vi]niacensi, quippe qui stetit à partibus *Hugonis* A[r]chiepiscopi Lugdunensis, qui immoderato Pon[ti]ficatus adipiscendi desiderio inflammatus, *Vict[o]ris III.* Summi Pontificis electionem ac consec[ra]tionem, per quam spes fallaces, & suæ de asseque[n]do Pontificatu Romano cogitationes in fumu[m] abierunt, ægrè ac iniquo animo tulit, ut videre [est] in prolixa illa epistola, quam conviciis in *Vict[o]rem III.* Sanctissimum Pontificem scatentem que[ri]bundus scripsit ad *Mathildem* Comitissam. Ex[tat] hæc epistola tomo 10. Conciliorum. Præter[ea] *Victorem III.* Papam ab hac calumnia, quam i[lli] impingit *Hugo* Flaviniacensis Abbas, vindicant n[on] solùm ea, quæ de illius vitæ sanctitate, & in rec[u]sando Pontificatu modestiâ in citato Colloquio [in] medium attulimus, sed etiam ejus Epitaphiu[m] *Baronio* recitatum, & Martyrologium Benedic[ti]num, cui nomen Sanctissimi illius Pontificis [ad] diem 16. Septembris inscriptum est his verbis: *Monasterio Cassinensi obitus B. Victoris Papæ III. san[cti]tate vitæ, & miraculorum gloria clarissimi.* Quatu[or] Dialogorum libros *de Miraculis Sancti Benedicti,* [&] *SS. Monachorum Cassinensium* scripserat *Victor III.* P[a]pa, ut testatur *Petrus Diaconus* in libro *de Viris* [il]*lustribus Cœnobii Cassinensis* cap. 18. Sed tres du[n]taxat istius Pontificis Dialogorum libros ex Co[di]ce Vaticano primus eruit, additisque Notis ed[idit]

]

næ *Joannes Baptista Marus* Romanus, Collegia-
cclesiæ Sancti Angeli in Foro Piscium Canoni-
Deindè prodierunt Parisiis cum ejusdem Ca-
ici Notis anno MDCLXVI. & extant apud *Mabil-*
m parte II. sæculi IV. apud *Henschenium* ad
n 21.mensis Martii, & in Bibliothec. Patrum.
psit etiam idem *Victor III.* Papa plures episto-
d *Philippum* Galliarum Regem, & ad *Hugonem*
iacensem Abbatem, habuitque *Orationem ad*
opos in Synodo Beneventana, quæ reperitur
Leonem Ostiensem cap.71.lib.3.Chronici Cassi-
is, & apud *Baronium* ad annum MLXXXVII.

S.*Petrus Damianus* Ravennâ oriundus, Mona-
fuit Congregationis *Sanctæ Crucis Fontis Avel-*
à Beato *Lodulpho* fundatæ. Docuit Fratres suæ
ni, ac dein Monachos Pomposianos. Præfuit
na cum laude Eremo Fontis Avellani, ac quin-
xtruxit Monasteria, siuè *Eremitarum habitacu-*
t testatur Sanctus *Joannes Laudensis* in Vita,
n de eo scripsit. Sub Romanis Pontificibus
gorio VI. Clemente II. Leone IX. Victore II. Stepha-
X. Nicolao II. & *Alexandro II.* egregiam Eccle-
anctus *Petrus Damianus* navavit operam. Ab
bano IX. Episcopus & Cardinalis Ostiensis, vo-
nolens, creatus, omnem suam industriam ad
sma Antipapæ *Benedicti* contra *Nicolaum II.* &
do-Pontificis *Cadaloi* adversus *Alexandrum II.*
tùs abolendum contulit. Legationem in Gal-
& Germania obiit nomine *Alexandri II.* qui
in tanto honore habebat, ut scribens ad Gal-
im Episcopos hoc illum celebret elogio: *Ta-*
vobis virum destinare curavimus, quo post nos
r in Romana Ecclesia non habetur, Petrum Da-

mianum Ostiensem Episcopum, qui nimirùm noster oculus, & Apostolicæ Sedis immobile firmamentu: Ab eodem Summo Pontifice *Alexandro II.* missi est *Petrus Damianus* Florentiam, ut natum eâ ir Ecclesia schisma Episcopum inter & Monach componeret. Ravennam quoque jussu ejusde Pontificis profectus est, ut Cives Ravennates r conciliaret Ecclesiæ Romanæ, eosque anathema vinculo, quo erant innodati, solveret. Disciplii Ecclesiasticæ studiosissimus fuit S. *Petrus Damian.* eamque acerrimè propugnavit contra Simoniac contra Clericos incontinentes, & contra Laic nubentes consanguineis. Omnium sui sæculi vi rum eruditorum extitit patronus, decus & præ dium, multaque ipsemet reliquit ingenii sui m numenta, quæ in tres tomos distributa Romæ e dit *Constantinus Cajetanus* Monachus Benedicti Cœnobii Catanensis S. *Nicolai de Arena*, simul c ejus Vita à Sancto Joanne Laudensi ejus Discip scripta, quam *Bollandus* ad diem 23. mensis Feb rii recudit, ac præviis Commentariis illustra Librum *de Correctione Papæ, & Episcopi*, qui gentorati anno MDLXII. sub nomine S. *Petri Dar ni* excusus est, non esse genuinum S. *Petri Dam* fætum, rectè monet *Possevinus* in *Apparatu sa* Confundi haud debet S. *Petrus Damianus* cum *tro de honestis*, qui Canonicos Regulares in Ec sia Sanctæ Mariæ in Portu in agro Ravennate i tuit, eisque peculiarem scripsit Regulam à *Pa li II.* Pontifice Maximo approbatam. Hunc e *Petrum de honestis* esse diversum à *Petro Dam* apertè contra nonnullos evincunt *Rubeus* li Hist. *Ravenn.* & *Pennotus* lib. 2. cap. 48.

Anſelmus Epiſcopus Lucenſis, patriâ non Man-
us, ſed Mediolanenſis, nepos *Alexandri II.* mul-
ſcripſit libros, ex quibus duo ſuperſunt contra
bertum Antipapam, & ſequaces ejus pro defen-
e *Gregorii VII.* qui nunc extant in Biblioth. Pa-
n. Eidem Lucenſi Epiſcopo attribuitur in plu-
is MSS. Codicibus inſignis *Collectio Canonum Ec-
aſticorum*, quam tamen viri eruditi ei abjudi-
, tum quia in hac Collectione Decreta *Urba-*
. & ſequentium Pontificum continentur, cùm
en certo certiùs conſtet, *Anſelmum* Epiſcopum
en:em ad illorum tempora non perveniſſe; tum
etiam vetus Auctor Presbyter Pænitentia-
domeſticus *Anſelmi* recenſens in illius vita
ra ab ipſo edita, iſtius *Canonum Eccleſiaſtico-
Collectionis* nullatenus meminit, ſicut nec *Si-
rtus*, nec *Trithemius*. De ea *Collectione* legen-
eſt *Baluzius* in Opere *De emendatione Gratiani*,
in Præfatione num. XIX. quàm etiam in No-
pag. 641. Vitam *Anſelmi* Epiſcopi Lucenſis à
bytero Pænitentiario ejus domeſtico ſcriptam
tat *Bollandus* in Actis Sanctorum ad diem
I. menſis Martii.

In Gallia undecimo Eccleſiæ ſæculo bonæ Ar-
& ſcientiæ, quæ ſæculo decimo haud parùm
ectæ fuerant, reflorere cæperunt, magnum-
ſuſceperunt incrementum. Teſtatur ſiquidem
ſius Bulæus Tomo I. *Hiſtoriæ Univerſitatis Pariſi-*
pag. 347. in multis Galliarum urbibus Scholas
ecimo Eccleſiæ ſæculo fuiſſe paſſim reſtitutas,
iàm inſtitutas nouum recepiſſe ſplendorem *Re-
Aureliæ, Carnuti, Andegavi, Lauduni*, ſed præ-
è in Academia Pariſienſi, ad quam ex omni

mundi parte homines veræ ſapientiæ acquirendæ deſiderio flagrantes, velut ad locupletiſſimum bonarum Artium & litterarum Emporium diſcendi gratiâ convolarunt, qui deindè ſcientias conſecuti, eas in aliis urbibus & oppidis maxima cum laude docuerunt, videlicet *Fulbertus* Carnuti, *Anſelmus* Lauduni, *Marbodus* Andegavi, *Lanfrancus*, & *Anſelmus* ex Italia profecti in Cœnobio Beccenſi, & alii innumeri viri illuſtres omnium diſciplinarum notitiâ Pariſiis imbuti non ſolùm in Gallias, Sed & in alias Orbis Nation universæ eruditionis theſauros copioſiſſimè effuderunt, quorum elogium texit idem *Bulæus* in *Catalogo illuſtrium Academicorum*, quem ad calce Tomi I. *Hiſtoriæ Univerſitatis Pariſienſis* adjeci Infinitus profectò eſſem, ſi de ſingulis clariſſim viris, qui undecimo ſæculo è Pariſienſi Academ toto Orbe celeberrimâ prodierunt, Provinciam differendi hìc ſuſcipere vellem. Nonnullos ja laudavi Scriptores Gallos, qui *Berengarii* Hæreſim undecimo ſæculo enatam confutarunt, videlicet *Hugonem* Lingonenſem, *Adelmannum*, *Durandum* Abbatem Troarnenſem, & *Humbertum* Cardinalem, quibus aliquot alios impræſentiarùm addam illuſtres viros, qui in Galliis eodem culo celebres fuerunt. Hos inter principem cum obtinet *Fulbertus*, qui licet *Romanus*, aut *lus* fuerit, ſicut ex Epiſtola ejus ſecunda ad *nardum* colligit *Mabillonius* Tomo II. Analecrum, floruit attamen in Galliis, quippè qui, teſtantur veteres Annales MSS. Collegii Navarci, Galliarum Regis *Roberti* Cancellarius fuit Carnotenſis Epiſcopus poſt *Rodulphum* ab eod

e deſignatus. Docendi Officium, quòd in la Carnotenſi ante Epiſcopatum ſuſceperat, reliquit *Fulbertus* factus Epiſcopus, ſcholam habuit diſcipulorum undequaque confluen- frequentiâ pernobilem. Inter complures ejus pulos inſignes, cùm Clericos, tùm Mona-, numerantur *Olbertus* in Laubienſi Cœnobio nùm educatus, deindè Trecis, Pariſiis, poſt- ò Carnuti litteris imbutus, poſteà *Burchardi*, ſcopi Wormatienſis Magiſter; *Angelrannus* Pi- lus CentulenſisCœnobii doctiſſimusMonachus: *lmannus* Clericus Leodienſis, *Hugo* Lingonen- Epiſcopus, *Berengarius* Turonenſis, multique doctrinâ viri illuſtres, adeò ut, quandiù vixit *ertus*, nulla ſchola celebrior in Gallia viſa it, quàm Carnotenſis, ſicut teſtatur *Bulæus* *Hiſtoria Univerſitatis Pariſienſis* ſæculo II. Scri- *Fulbertus* Tractatum *adverſus Judæos*, Cano- *De Pænitentia Mulierum*, complures Epiſto- Sermones, Proſas, & Hymnos, præſertim in lem B. Mariæ Virginis, quam ſingulari devo- nis affectu coluit, & in cujus honorem magni- m Carnotenſem Eccleſiam, *Canuto* Angliarum e ſumptus in id ſuppeditante, excitavit. Epi- am *Fulberti De rebus Eccleſiæ religiosè & cautè ibuendis* antehàc ineditam publici juris fecit *as Dacherius* in Appendice ad Tomum II. ilegii.

Poſt *Fulbertum* Carnotenſem Epiſcopum, Ca- go virorum illuſtrium, qui undecimo Eccle- ſæculo in Gallia floruerunt, accenſeri meritò ent quatuor Monachi Ordinis S. Benedicti, licet *Ademarus*, *Glaber Rodulphus*, *Helgaldus*

 & *An-*

& *Anselmus*. Scripsit *Ademarus* Cœnobii Sanct Eparchii Engolismensis Monachus Chronicon principio Monarchiæ Francorum, præcipuè ab an no 829. usque ad annum MXXVIII. quo è vivis ex cessit. Extat istud Chronicon, ad res Aquitanica illustrandas præsertim utile, Tomo II. Bibliothec *Philippi Labbei*. Tribuitur eidem Ademaro *Sup plementum ad Amalarii Opus de Divinis Officii* quod *Mabillonius* edidit Tomo II. Analectorum Testatur quoque *Dupinus* cap. XI. *Bibliothecæ Scri ptorum Ecclesiasticorum XI. sæculi*, doctissimum *Baluzium* penès se habuisse Epistolam manuscri ptam, & Sermones adhuc ineditos ejusdem *Ad mari*, in quibus, eâ tum temporis inter Lemov censes feruente lite, de qua superiùs sermonem habuimus, magna animi contentione proba Sanctum *Martialem* appellari debere Apostolum *Glaber Rodulphus* Monachus Sancti Germani A tisiodorensis vixit sub Regibus Francorum *Robe to*, & *Henrico I.* composuitque Historiam quinq libris comprehensam ab anno circiter nongent simo nonagesimo ad annum millesimum quadr gesimum sextum, quam in lucem emisit *Francisc Duchesnius* inter Antiquos Scriptores Histor Francorum Tomo IV. scripsit etiam *Glaber* vita S. *Guillelmi* Abbatis S. *Benigni* Divionensis, qua edidit *Bollandus* inter Acta Sanctorum ad I. die mensis Januarii. *Elgaldus* Floriacensis Monach edidit *Epitomen vitæ Roberti Regis Francorum* quam inter Antiquos Scriptores Historiæ Fra corum publicavit jam citatus *Duchesnius* Tom IV. *Anselmus* Remensis Monachus scripsit Itiner rium *Leonis IX.* dùm videlicet Româ in Galli

pr

p ſectus eſt Romanus ille Pontifex. Prætermit-
t brevitatis ergò, multos Abbates & Monachos,
q undecimo Eccleſiæ ſæculo ſcripſerunt aliquo-
n Abbatum & Monachorum vitas, quæ legi
ſunt apud *Mabillonium* in ſæculis Benedictinis.
A Gallis Scriptoribus tranſeamus ad Germa-
, quorum undecim præcipuè numerantur, qui
ılo Eccleſiæ undecimo eruditionis laude cla-
runt, videlicet *Meginfredus*, *Berno*, *Bruno*, *Her-
ıus Contractus*, *Lambertus Scafnaburgenſis*, *Ber-
'dus Conſtantienſis*, *Adamus Bremenſis*, *Gebhardus*,
phanus, *Paulus Benriedenſis*, & *Gerochus*, quo-
n edita Opera hìc breviter indicare ſufficiet.
primis, *Meginfredus* Fuldenſis primùm Mona-
s, & poſteà Archiepiſcopus Magdeburgenſis
pſit vitam Sancti *Emmerani* Archiepiſcopi Ra-
oñenſis, quam vulgavit *Caniſius* Tomo II. An-
ıæ lectionis. *Berno* Abbas Cœnobii Augiæ Di-
s propè conſtantiam ad Rhenum, humanâ &
inâ ſapientiâ præditus fuit, ſicut teſtatur *Si-
ertus* cap. 158. libri de *Scriptoribus Eccleſia-
s*, & ſcripſit librum *de quibuſdam rebus ad Miſ-
Officium pertinentibus*, qui in Bibliotheca Pa-
n editus eſt, ac vitam S. *Vldarici* Epiſcopi Au-
ani, quam recitat *Surius* ad diem IV. menſis
i. Hunc *Bernonem* Augiæ Divitis Abbatem
è confundit *Baronius* cum *Bernone*, qui fuit
dator, & primus Abbas Ordinis Cluniacenſis,
Burgundia erat oriundus. Malè etiam *Gerar-
Joannes Voſſius* cap. 44. lib. 2. *De Hiſtoricis La-*
confundit eumdem *Bernonem* Augiæ Divitis
batem cum alio *Bernone*, qui nono ſæculo fuit
ipulus *Hincmari* Archiepiſcopi Remenſis, &
Eccle-

Ecclesiæ Parisiensis Clericus, ut liquet ex Epistola *Æneæ* Parisiensis Episcopi ad eumdem *Hincmarum* data, & à Baronio relatâ. *Bruno* Imperatoris *Conradi* Patruelis, & Episcopus Herbipolensis, vir fuit, teste Trithemio in lib. *De Scriptoribus Ecclesiasticis*, *in divinis scripturis studiosus, vita & conversatione sanctissimus, qui ob meritorum suorum excellentiam Catalogo Sanctorum adscriptus est.* Scripsit Bruno *Expositionem* seu Commentarium *in totum Psalterium*, aliaque composuit Opuscula in *Cantica tam veteris, quàm novi Testamenti*, in *Orationem Dominicam*, & *in Symbola Apostolicum, & S. Athanasii*, quæ à *Joanne Cochlæo* recensita extant Tomo XVIII. Biblioth. Patrum Editionis Lugdunensis. *Hermannus Contractus* filius *wolferadi* Comitis Veringensis in Suevia, & Cœnobii Augiæ Divitis Monachus Ordinis Benedictini, cùm ab infantia suâ omnibus corporis membris esset contractus, indè *Contractus* fuit cognominatus. Tres linguas, Græcam, Latinam, & Arabicam, teste *Trithemio* in libro *De Scriptoribus Ecclesiasticis*, apprimè calluit. Multa composuit Opera tum strictâ, tum solutâ oratione, & Græcorum Philosophorum, Arabumque Astronomorum Tractatus aliquot latio donavit; sed præcipuè scripsit *Chronicon* ab ortu Christi usque ad annum millesimum quinquagesimum tertium, quod *Christianus Urstisius* Tomo unico *Rerum Germanicarum* edidit gemino contextu. Editionem ejusdem Chronici *Hermanni Contracti* locupletiorem adornavit *Canisius*, quam inseruit Tomo I. Antiq. lect. Hæc Canisiana Editio, quæ castigatissima est, extat in Bibliothecis Patrum Coloniensi & Lugdunensi. *Her-*

ma

ni Contracti Chronicon *Bertholdus* Presbyter ...ſtantienſis ad Rhenum ab anno MLIII. ubi de... *Hermannus Contractus*, perduxit uſque ad an... MC. Hiſtoriam *Gregorii VII. & Henrici IV.* ...uratè & fideliter ſcripſit, variaque lucubravit ...uſcula pro *Gregorio VII.* contra ſchiſmaticos, ... partim *Gretzerus* Soc. Jeſu in Apologia pro ...em Pontifice, partim *Sebaſtianus Tengnagel* in ...m emiſerunt. *Lambertus Scafnaburgenſis*, Cœ...ii Hirsfeldenſis in Diœceſi Moguntina Mona...s, eleganter & accuratè concinnavit *Hiſtoriam* ...*um Germanicarum* uſque ad annum MLXXVII. ...m poſteà Anonymus Monachus Erphordien... continuavit ad annum uſque MCCCCLXXII. Hanc ...*berti Scafnaburgenſis* Hiſtoriam, ejuſque con...uationem *Joannes Piſtorius* inſeruit *Collectioni*, ...m edidit, *illuſtrium virorum Scriptorum, qui* ...*um Germanicarum Hiſtorias, vel Annales poſte-* ...*reliquerunt*. Cum maxima ſinceritate & dili...tia *Adamus* Bremenſis Canonicus ſcripſit qua...r libros *De Hiſtoria Eccleſiaſtica Hammaburgen-* *& Bremenſis Diœceſeon à tempore Caroli Magni* ...*ue ad Henricum IV.* & ad calcem ſuæ Hiſtoriæ ...ecit Tractatum *De ſitu Daniæ, & reliquarum,* ... *trans Daniam ſunt, regionum naturà, moribus,* ... *religione.* Hæc *Adami Bremenſis* Hiſtoria publi...a fuit ab *Erpoldo Lindenbrogio* Lugduni Batavo...n anno 1595. & deindè cum Notis prodiit ...*mſtadii* anno MDCLXX. *Gebhardus* Salisburgen... Epiſcopus, & *Stephanus* Halberſtadienſis ſcrip...unt Epiſtolas pro *Gregorio VII.* contra ſchiſma...os, quas *Sebaſtianus Tengnagellus* Cæſareus Vien... Bibliothecarius ex MSS. Codicibus inter alia

vetera monumenta edidit, unà cum duobus li-bris *de Gestis Mathildis Comitissæ*, quos *Domnizo* Presbyter veraci, sed inculto Carmine composuit. Denique *Gerochus* Reicherspergensis in Bavaria præpositus scripsit syntagma de *Henrico IV* & *V.* Imperatoribus, & de *Gregorio VII.* nonnullisque aliis consequentibus Pontificibus Romanis quod *Gretserus* Soc. Jesu Theologus publicâ luce donavit. Hi sunt celebriores Scriptores, qui in Germania undecimo Ecclesiæ sæculo litteris inclyti fuerunt. Consultò tamen prætermisi S. *Brunonem* Coloniensem, qui eodem sæculo doctrina & pietate maximè micuit, atque Carthusiensem Ordinem fundavit, quia in proximo Colloquio ubi de Monastica disciplina XI. sæculi agemus opportunior de sancto illo fundatore, ejusque Operibus disserendi sese dabit occasio. Nolo etiam in serie illustrium undecimi sæculi Germaniæ Scriptorum aliquam de *Bennone*, natione licet Germano, & pseudo-Cardinali facere mentionem, eò quòd *Benno* tempore schismatis *Clementi III.* Antipapæ obstinato animo adhæsit, & fuit infensissimus *Gregorio VII.* legitimo Pontifici Romano, in quem duos scripturivit libros injuriis conviciis, & contumeliis scatentes, qui extant apud *Orthuinum Gratium* in *Fasciculo rerum expetendarum & fugiendarum*, quem typis edidit anno MDXXXV. Eosdem *Bennonis* libros anno MDCXI. in lucem emisit *Melchior Golstadus* inter varia *Opuscula Anti-Gregoriana*.

Seriem Scriptorum, qui undecimo Ecclesiæ sæculo in Hispania aliquot Opera ediderunt, *Nicolaus Antonius* capite primo Tomi secundi *Bibliothe-*

:æ *Hiſpaniæ veteris* auſpicatur à *Sampiro* natio-Hiſpano, & Aſturicenſi Epiſcopo, qui *Chronicon* didit ab anno octingenteſimo ſexageſimo ſex-quo in Hiſpania regnare cæpit *Alphonſus Ma-s* hujus nominis III. illudque perduxit uſque obitum *Ranimiri III.* Hiſpaniarum Regis, hoc, uſque ad annum nongenteſimum octuageſi-m quintum, quod poſtea *Pelagius* Ovetenſis ſcopus uſque ad mortem *Adelphonſi VI.* Hi-niarum Regis, annumque milleſimum cente-um decimum nonum continuavit. Iſtud *Sam-* Chronicon, unà cum aliis Hiſpaniæ Chro-is anno MDCXV. & MDCXXXIV, edidit *prudenti-Sandovalius*, Notisque ac Diſſertationibus ſtravit. Præter *Sampirum*, alios paucos obſcuri ninis Scriptores undecimi ſæculi Hiſpanos, lo-mox à me laudato, memorat jam citatus *Ni-us Antonius*, quos hìc lubens prætermitto. itèr dumtaxat velim obſerves, Hiſpanos vul-exiſtimare, *Avicennam* Medicorum Arabum ncipem ex Hiſpania oriundum fuiſſe, ibique ulo XI. floruiſſe. Sunt tamen inter Hiſpanos, qui *Avicennam* Bæticum, alij Cordubenſem, Hiſpalenſem, alij Aragonenſem, alij demùm entinum fuiſſe dictitant. Sed hanc fabulam me-ò explodit *Nicolaus Antonius* cap. 2. Tomi 2. *liothecæ Hiſpaniæ veteris*, ubi primò fatetur, prorſus neſcire, unde Hiſpanos invaſerit hæc nata perſuaſio, quòd *Avicenna*, qui certè tione Perſa fuit, in Hiſpania fuerit natus. indè multis momentis probat, *Avicennam* to-vitæ ſuæ tempore nec in Hiſpaniam unquam iiſſe, nec venire potuiſſe, tantum abeſt ut fue-

rit

rit Hispanus. Quòd verò spectat Opera, quæ edidit *Avicenna*, qui XI. sæculo claruit, asserit ibidem *Nicolaus Antonius*, Opera Arabica *Avicennæ* extare manuscripta in Bibliothecis Ecclesiæ Toletanæ octo Volumnibus comprehensa; hebraicè autem versa quatuor aliis Voluminibus, quæ in Bibliotheca P P. Soc. Jesu Collegii Romani adhuc asservantur. Fuerunt etiam Opera *Avicennæ* Latino idiomate donata à *Gerardo* Carmonensi hispano Provinciæ Bæticæ, ut testatur idem *Nicolaus Antonius* Tomo 2. *Bibliothecæ Hispaniæ veteris* pag. 263.

Anglia undecimo Ecclesiæ sæculo aliquo protulit eruditos Scriptores, de quibus latè disse runt *Baleus*, & *Pitseus*. Tres tantùm celebriore hìc proferam, videlicèt *Marianum Scotum*, *Osbernum*, & *Hemmingum*. Primus, seu *Marianus Scotu* in Scotia seu Hibernia natus, Ordinis S. *Benedicti* Monachus, scripsit *Chronicon* à Christo nato a annum usque MLXXXIII. quod posteà ad annum MCC. continuavit *Dodechinus* Abbas. Hoc *Mariani Scoti* Chronicon continuatum publici juris fe cit *Pistorius* inter veteres Scriptores Rerum Ger manicarum. *Osbernus* Ecclesiæ Cantuariensis pr centor & Monachus condendis sanctorum vit præsertim incubuit, quippè *Vitam S*, *Odonis* Ca tuariensis Archiepiscopi à Mabillonio insertam s culo V. Benedictino, *Vitam* & miracula S. *Dunst ni* Cantuariensis itidem Archiepiscopi descrip duobus libris, quos *Bollandiani* in Actis Sanct rum mense Majo Tomo IV. & Mabillonius sæc lo V. Benedictino exhibent. Scripsit quoque *O bernus* vitam & passionem S. *Elphegi* Cantuarie

Archiepiſcopi & Martyris, quam *Bollandiani* liem XIX. menſis Aprilis in Actis Sanctorum lerunt. *Hemmingus* Monachus *wigornienſis* poſuit quinque libros *De Eccleſiæ wigornienſis* ıtione, *Privilegi is, & Poſſeſſionibus*. Sed de & aliis Scriptoribus Anglis, Scotis, & Hiıis legendi ſunt *Joannes Balæus* in ſuis centu- *De ſcriptoribus Angliæ & Scotiæ*, *Joannes* *ːus* in Catalogo Scriptorum Angliæ, *Jacobus* *ːus* in libro *De Hibernia & antiquitatibus ejus*, *Ienricus warthonus* in Opere, quod edidit *De lia ſacra*.

Præter iſtos Scriptores, quos undecimo Ecæ ſæculo in Italia, Gallia, Hiſpania, & Anfloruiſſe hactenùs diximus, fuerunt etiam eoſæculo alij pietate & doctrinâ illuſtres Moi, qui Cœnobiorum, in quibus Monaſticam ı degebant, Chronicon condiderunt, videli- Chronicon *Gemblacenſis Monaſterii* Diœceſis urcenſis, quod editum eſt Tomo VI. ſpici- Dacheriani; Chronicon Moſomenſis Mona- Dſœceſis Remenſis Tomo V. ejuſdem ſpici- inſertum; Chronicon *Abbatiæ Fontanellenſis* ːeſis Rotomagenſis Tomo III. ejuſdem ſpici- publicatum; Chronicon Monaſterii *Afflege*- ː, ſeu *Affligenienſis* in Brabantia, quod extat ɔ X. ejuſdem ſpicilegii, Chronicon *Centu- Abbatiæ*, ſeu S. *Richarii*, editum Tomo IV. ːgii. Chronicon Andrenſis, ſive *Adernenſis* ſterii Diœceſis Bolonienſis, quod habetur ɔ IX. ſæpius jam citati ſpicilegii Dacheriani. ınt etiam eodem ſæculo undecimo complu- ı Occidente Scriptores, præſertim Monachi,

ſed

ſed Anonymi, qui vitam Sanctorum Abbatum & Monachorum ſcripſerunt, quæ legi poſſunt apu Mabillonium in ſæculis Benedictinis. Inter ill Scriptores Anonymos unus eſt, qui ſub finem ſa culi vixit & Auctor eſt *Micrologi*, ſeu libri *D Eccleſiaſticis Obſervationibus*, ideſt, *Divinis Officiis* inſcripti, qui duobus ſupra ſexaginta capitib conſtat. Voce autem *Micrologi* Scriptores medi & infimæ ætatis librum, qui in Epitomes ſpecie editus eſt, intellexerunt. Extat hic *De Divinis Of ciis* Micrologus in Bibliothec. Patrum Edition Lugdunenſis. Advertere tamen debes, *Guidon Aretinum*, Monachum Benedictinum in Italia, doctiſſimum ſæculi undecimi Muſicum, non e Auctorem illius *Micrologii* De Divinis Officii ſicut *Poſſevino*, & aliis nonnullis perperàm ſum eſt, illum tamen Auctorem eſſe cujuſdam O ris Muſici, quod *Micrologum* inſcripſit, & in q excogitavit novam cantandi methodum, qua vulgò *Solmificationem* vocant, ſeu *Gammam* c notis, Ut, Re, Mi, Fa, Sol, La. Hinc *Domn* Presbyter in Carmine de Geſtis Comitiſſæ *M thildis*, agens de *Thebaldo* Aretino Epiſcop canit:

Micrologum librum ſibi dictat Guido peritus.
Muſicus & Monachus, necnon Eremita beand

D. Amplum ſatis Catalogum texuiſti Sc torum Latinorum, qui undecimo Eccleſiæ ſæ pari doctrinæ & pietatis laude conſpicui fuer Supereſt, ut ſub finem iſtius Colloqui brevi compendiario ſtylo referas Scriptores Græc qui eodem ſæculo Orientalem Eccleſiam do næ & virtutum ſplendore illuſtrarunt.

M. De præclaris undecimi Ecclesiæ sæculi ptoribus Græcis,eorumque Operibus dicturus, piam à *Leone Grammatico*, qui *Theophanis* onographiam ab anno DCCCXIII. quo desiit *phanes*, continuavit usque ad annum MVIII. ic Chronographiæ continuationem doctissimus er *Combesisius* Græco-Latinam, Notis illustra-, ac Theophani subjectam typis edidit Pari- anno MDCLV. Suam Historiam *Rerum gestarum riente Joannes Scylitza* auspicatus est ab obi- *icephori* Imperatoris, hoc est, ab anno DCCCXI. que perduxit usque ad initium Imperii *Isaaci neni*, qui *Michaeli Stratiotico* anno MLVII. suc- t. Fuit *Joannes* ille *Scylitza* natione *Thara- s* (Tharacesium autem est pars Asiæ Minoris nare Ægeum, teste Imp. Constantino Porphi- nita lib. I. de *Thematibus*.) Variis officiis in Imperatoris functus est *Joannes Scylitza*, r quæ fuerunt *Protovestiariatus*, seu Præfectu- estiarii Imperialis, & *Magnus Drungariatus liæ*, idest, Præfectura Excubiarum, ac tandem dignitatem Curopalatæ provectus est. Cùm ic protovestiarius Imperatoris esset, scripsit *omen Historiarum* ab anno DCCCXI. usque ad am MLVII. quam integram *Georgius Cedrenus* tor itidèm Græcus, sed insignis plagiarius, suo Historiarum Compendio verbo tenus ripsit. Fatetur hoc ipsemet *Cedrenus* in sua fatione, ubi refert, se primam suæ Historia- synopseos partem usque ad Imperatores *Ma- inianum, & Maximinum* deductam, ex *Georgio ello* transcripsisse; Secundam verò partem ie ad *Nicephorum* Imperatorem sumpsisse ex

Theophane; tertiam denique ad *Isaacium Comne*-*num* Imperatorem deprompsisse ex *Joanne* Proto-vestiario, cognomine *Tharacesio*, qui, ut testan-tur periti Critici *Leo Allatius* in Diatriba *De Ge*-*orgiis*, *Vossius* lib. 2. de *Historicis Græcis* cap. 1(*Lambecius* lib. 2. Biblioth. Cæsareæ cap. 7. *Pa*-*gius* in *Critica Baronii*, & alii viri doctissimi, ider est ac *Joannes Scylitza*. Unde manifestum est *Cedrenum* ex variis Historiis, non sententiis solùm sed verbo tenùs suum Historiarum compendiu consarcinasse, quæ, ut ait *Leo Allatius* loco mo à me laudato, si ab Auctoribus repeterentur, nu dus ipse *Cedrenus*, æquè ac cornicula illa, reman-ret. Cæterùm, *Joannes Scylitza*, postquam ex Pro-tovestiario & Magno Drungario evasisset Curop. lata, publicavit secundam compendii sui Histor ci editionem auctam historiâ suorum temporum ab initio videlicèt Imperii *Isaaci Comneni*, seu anno MLVII. usque ad initium Imperii *Alexii Co*-*neni*, idest, usque ad annum MLXXXI. quo *Alexi* *Comnenus* abdicato *Nicephoro Botoniatæ* in Imp rio successit. Hujus secundæ compendii Histori *Joannis Scylitzæ* editionis à *Cedreno* non interp latæ exemplar antiquissimum MS. extare in Bibli theca Cæsareâ testatur *Lambecius* loco jam citat Constat itaque ex dictis *Georgium Cedrenum* u decimi sæculi Scriptorem Græcum, qui *Annal* seu *Compendium Historiarum* ab orbe condito annum usque MLVII. conscripsit, fuisse insignen plagiarium, & Opus ab ipso editum nihil ali esse à capite ad calcem, quàm Centonem ex m tis pannis sordidis, purpureis, malis, bonis, tegris, laceris promiscuè consutum. Gratias

in

n illi eo potissimùm nomine rependere debe-
; , quòd Auctores præcipuos & raros suo ipse
o nobis conservavit. Extant *Georgii Cedreni*
nachi *Annales*, seu *Compendium Historiarum*,
d cum Notis, & Animaduersionibus *Xylan-*
, *Fabroti*, & nostri doctissimi *Goari* Græcè, &
inè Parisiis excusum est anno MDCXLVII. sicut
n Basileæ anno MDLXVI.

Multi post Baronium asserunt, *Joannem Xi-*
inum Patriarcham Constantinopolitanum, qui
ulo undecimo claruit, Historiam *Dionis Cassii*
compendium redegisse, Sed non est dubium
n in hoc fallantur. *Joannes* siquidem *Xiphilinus*
nis abbreviator, quem *Guillelmus Blancus* Al-
nsis anno MDLI. primùm in linguam latinam
sum Parisiis edidit, & *Georgio Armeniaco* Car-
ali nuncupavit, conceptis verbis asserit, se
esse *Xiphilinum* Patriarcham Constantinopo-
num, sed ejus nepotem. Sic enim *de Monarchia*
aris Augusti loquendo, ait paginâ quinquage-
â primâ: *Quod ego non dico Dionis nomine, qui*
Imperatorum severi & Alexandri temporibus;
ut Joannes Xiphilinus, Joannis Patriarchæ nepos,
tempore Michaelis Imperatoris filii Ducæ, ex
tis libris Dionis hanc Epitomen composui. Te-
ur etiam *Guillelmus Blancus* in sua Epistola
cupatoria ad *Georgium Armeniacum* Cardina-
, hunc *Joannem Xiphilinum*, qui *Dionis* Epito-
n confecit, non fuisse *Joannem Xiphilinum* Pa-
rcham Constantinopolitanum, sed ejus nepo-
; Sic enim scribit: *Hic* (seu *Joannes Xiphili-*
Dionis Abbreviator) *cùm esset Joannis Xi-*
ini Patriarchæ Constantinopolitani nepos, Michae-

 lis

lis Imperatoris temporibus, videretque fortasse Historiam Dionis, qui annis circiter CCCCC. *ante scr psserat, negligi, quòd multis longissima esse videntur, hanc ejus Epitomen fecit.* Verùm, quamv *Xiphilinus* Patriarcha Constantinopolitanus Auct non sit Epitomes Historiæ *Dionis Cassii*, attame inter insignes Scriptores Græcos, qui XI. Eccle sæculo floruerunt, jure merito connumerari c bet, quippè qui vir fuit, ut testatur *Glycas* pa IV. Annalium, *propter eloquentiam, doctrinam, pr dentiam & virtutem admirandus.* Aliquas Homi as *Xiphilini* Patriarchæ Constantinopolitani ex bet *Gretzerus* Tomo II. *de Sancta Cruce.* Multæ e am Homiliæ ejusdem Patriarchæ extant MSS. G cè in Bibliotheca Serenissimi Bavariæ Ducis, in Bibliotheca Vaticana, quas *Casimirus Oudi* dignissimas judicat, quæ in publicum prodea

Theophilactus patriâ Constantinopolitanu Acridæ Archiepiscopus, totiusque Bulgariæ M tropolitanus, floruit sub finem undecimi sæc Vir fuit undecumque doctissimus, & in lection Græcorum Patrum, præsertim S. *Joannis Chryso mi*, versatissimus. Vixit sub Imperatoribus Orie tis *Michaele Duca, Nicephoro Botoniate*, sed præ puè sub *Alexio Comneno*, ut patet ex ejus Epist lis, quarum quædam ad *Adrianum* fratrem *Ale Comneni* Imperatoris, ad *Nicephorum Melissenu* Cæsarem, ad *Georgium Taronitam*, qui *Alexii Co neni* sororem in matrimonio habebat, ad *N phorum Bryennium* consocerum Alexii Comne ad *Bryennium* ejusdem *Alexii Comneni* generu & ad alios ex Alexiana & Comnena familia Pr cipes datæ sunt. *Theophylacti* Epistolæ, & alia qu

d

n ejus Opuſcula nunc Tomo XVIII. Biblioth.
rum Editionis Lugdunenſis leguntur, ſicut &
tutio *Regia ad Conſtantinum Porphyrogenitam,*
haelis Ducæ & Mariæ Auguſtæ filium, quam *Pe-*
Poſſinus Soc. Jeſu poſt mortem Baronii edidit.
at etiam ejuſdem *Theophylacti* in Bibliotheca,
arica Tractatus MS. *De Latinorum erroribus*, in
diſcordiam Græcos inter & Latinos in uno de
Proceſſione Spiritus Sancti articulo conſtituit,
habet *Ioannes Veccus* Patriarcha Conſtantino
tanus in Oratione ſecunda *de injuſta ſui depo-*
ne Tomo II. *Græciæ Orthodoxæ*. Scripſit inſuper
phylactus Orationem *in adorationem Crucis*,
m *Gretzerus* Soc. Jeſu edidit Tomo II. *de Cru-*
x Commentaria in IV. *Evangelia*; *in Acta Apo-*
rum; *in Epiſtolas S. Pauli*, & *in quatuor Pro-*
as Minores, *Habacuc*, *Ionam*, *Nahum*, & *Oſe-*
quæ ex Operibus Sancti *Chryſoſtomi* cùm ſint
orata, illorum Breviarium jure poſſunt appel-
. *Oecumenium*, Scriptorem Græcum, cujus ve-
ætatem expiſcari non potui, hìc *Theophyla-*
adiungendum eſſe duxi, quia *Oecumenius* ma-
m novi Teſtamenti partem, non ſecus ac Theo-
lactus, ex veterum Commentariis, potiſſimùm
Chryſoſtomo, qui ipſi prora ac puppis eſt, dilu-
, concisè, ac diſertè expoſuit. Extant etiam
n Commentarii *Oecumenii* in Acta Apoſtolorū;
piſtolas Pauli; & in ſeptem Epiſtolas Cano-
is. Ejus Opera Græcè & Latinè edita ſunt Pa-
s anno MDCXXXI. Inter Scriptores Græcos, qui
ecimo Eccleſiæ ſæculo Homilias, vel Commen-
os in Scripturam Sacram adornarunt, nume-
i etiàm debent *Nicetas*, *Serron* cognomento di-

ctus, & *Theophanes Cerameus*. Ex variis Patru Græcorum Expositionibus *Nicetas Serron* Heracleensis Archiepiscopus, & Theophylacti coætane contexuit *Catenam in Iob*, quæ *Venetiis* latinè edita est anno MDLXXXVII. & *Londini* Græcè ac Latinè à *Patricio Iunio* anno MDCXXXVII. Scripsit etiam idem *Nicetas* Commentarium *in Gregorii Nazianzeni Orationes*, Latinè inter Opera ejusdem Gregorii Nazianzeni editum. *Theophanes Cerameus*, Tauromenii in Sicilia Archiepiscopus, scripsit *Homilias* LXXII. *in Evangelia Dominicalia & Festa totius anni*, quas cum Notis & Prolegomenis amplissimis *Franciscus Scorsus* Græcè ac latinè Parisiis edidit anno MDCXLIV. Hunc *Theophanem* non Ecclesiæ sæculo floruisse existimavit *Franciscus Scorsus*, at in hoc deceptum fuisse, & ad undecimum sæculum referendum esse *Theophanem* colligunt periti Critici ex ejus Homiliis, in quibus citat *Simeon Metaphrastes* decimi sæculi Scriptor Græcus, quo proinde *Theophanem*, cognomento *Cerameum*, juniorem fuisse, & sæculo undecimo vixisse necesse est.

D. Miror certè, quòd nihil hactenùs dixeris de Scriptoribus Græcis, qui undecimo sæculo, incentore *Michaele Cerulario* Patriarcha Constantinopolitano, libros ediderunt contra Ecclesiam Romanam, à cujus communione funesto schismate fuerunt separati.

M. Præter *Michaelem Cerularium* Patriarcham Constantinopolitanum, & Orientalis Schismatis Auctorem, de quo in præcedentibus Colloquiis multa diximus, nonnulli undecimo sæculo fuerunt Græci, qui *Michaelis Cerularii* vestigiis insiste

:es contra Ecclesiam Romanam scripserunt, r quos præcipuè recensentur *Leo* Acridæ Ar-piscopus, & totius Bulgariæ Metropolitanus, *tas Pectoratus*, *Michael Psellus*, & *Nicolaus* ropolita Methonensis, quorum Opera brevi-ic extremis, ut dicunt, digitis attingere suf-t. *Leo* Acridanus Archiepiscopus scripsit Epi-um acerrimam adversus Latinos ad *Ioannem ensem* in Apulia Episcopum, quæ latinè red-extat apud *Baronium* ad annum MLIII. *Nice-* quem latini *Pectoratum*, Græci verò *Stetha-* appellant, Monachus Constantinopolitanus in iobioStudiensi, scripsit adversùsLatinos librum *Azymis*, *de Sabbatorum jejuniis*, *& nuptiis Sa-otum*, quem *Canisius* Tomo VI. Antiq; lect. & *nius* ad Tomum XI. Annalium ediderunt. Scri-etiam idem *Nicetas* Tractatum de Anima, nnum in laudem S. *Nicolai*, & alterum Hym-in honorem *Simeonis Metaphrastis*, quorum menta quædam refert *Leo Allatius*. Schismati corum, ut jam observavimus in Colloquio o, mordicùs adhæsit *Michael Psellus* Con-tinopolitanus ex nobili, Consulari, & Patricia apiâ oriundus, & *Michaelis Ducæ* Imperato-præceptor. Hic fuit vir doctissimus, qui penè ita scripsit, Philosophica, Mathematica, Me-, Historica, & Theologica, quorum Catalo-satis amplum mirâ diligentiâ texit *Leo Alla-* in Diatriba *de Psellis*, *eorumque scriptis*, ubi lo *Michaele Psello* perhonorificum profert ju-um: *Ausim dicere*, inquit, *neminem ea*, *vel sub-nte ætate*, *Græcè vel invenisse acriùs*, *vel ordi-aptiùs*, *vel locutum eloquentiùs*, *vèl profundiùs*

res pertractasse. Nulla fuit scientia, quam vel ip
Notis non illustrarit, vel compendio non tentaveri
vel optimà methodo non expediverit. Multa *Micha*
lis Pselli variis locis ac variis annis edita su
Opuscula, quorum quædam extant Tomo XVI
Biblioth. Patrum Editionis Lugdunensis, præt
alia, quæ adhuc in Bibliothecis Vaticana, Cæs
rea, & Regis Galliarum Christianissimi inedita h
bentur. Historiam Byzantinam, quam *Mich*
Psellus à *Basilio*, & *Constantino* Porphyrogenitis i
choavit, & *ad Michaelem Constantini Ducæ* Imp
ratoris filium perduxit, doctissimus noster *Co*
befisius, qui Auctoribus Græcis in linguam La
nam vertendis, præsertimque illis, qui de Hist
ria Byzantina scripsêre, magno rei litterariæ
spendio immortuus est, prælo paratam habeba
sicut & quædam alia ejusdem Auctoris Opera H
storica, quæ in Bibliotheca Regis Christianissi
adhuc manuscripta asservantur. Denique *Nicola*
Metropolita Methonensis, scripsit adversùs Latin
tres Tractatus De Processione Spiritus Sancti, qu
in Bibliotheca Vaticana MSS. se legisse testatur
Allatius parag. 2. cap. 10. lib 2. de *Consensu Eccle*
&c. Sed, quod maximè contra hæreticos no
temporis velim hìc observes, idem *Nicolaus* M
tropolita Methonensis, etsi schismaticus fueri
scripsit tamen Librum *De Corpore & Sanguin*
Christi adversùs eos, qui dicunt, panem & vin
non converti in Corpus & Sanguinem Christi. U
dè liquet, Græcos, etsi à Communione Eccle
Romanæ schismate separatos, ab avita doctrin
fidei de reali presentia Corporis Christi in Euc
ristiæ Sacramento, & de conversione substan

pa

is & vini in ſubſtantiam Corporis & Sanguinis
riſti non deſciviſſe. Hanc etiam Eccleſiæ Orien-
s cum Occidentali circa hoc fidei dogma con-
ſionem probat *Samonæ Gazenſis Epiſcopi*, qui
lem in Eccleſia Græca ſæculo undecimo flo-
t, *Diſceptatio cum Achmed Saraceno*, *ſuper ve-
ite Corporis & Sanguinis Chriſti in Sacramento
chariſtiæ*, in qua ex perpetua Patrum Græco-
n traditione Catholicam fidem de conver-
nè panis & vini in ſubſtantiam Corporis & pre-
ſi Sanguinis Chriſti in Euchariſtia luculentèr
ſtruit. Sed de *Samona* Gazenſi Epiſcopo, ejuſque
ceptatione, quæ extat in Bibliotheca Patrum,
endus eſt præſertim liber III. Tomi I. *De per-
uitate Fidei Eccleſiæ Catholicæ circà Euchariſtiam
pugnata* cap. VI.

D. Percenſe alios, ſi qui ſint, Scriptores,
i undecimo ſæculo Eccleſiam Orientalem ſuis
cubrationibus illuſtrarunt.

M. Pauci adhuc ſuperſunt, quos prætermit-
e haùd debemus. *Alexius* Cœnobii Studiani Mo-
chus, & poſteà Patriarcha Eccleſiæ Conſtantino-
litanæ, quam rexit ab anno MXXV. uſque ad an-
im MXLIII. ſcripſit *Decreta De diverſis cauſis Ec-
ſiaſticis*, quæ extant in libro quarto *Iuris Græ-
-Romani*. *Eugeſippus*, Auctor ignotus, ſcripſit
actatum *De diſtantiis locorum Terræ Sanctæ*,
iem Leo Allatius in ſua Collectione Scriptorum
ræcorum, & Latinorum vulgavit. *Nilus* Cogno-
ento *Doxopatrius*, Eccleſiæ Græcæ Archiman-
ita, rogatus per litteras à *Rogerio* Siciliæ Rege,
ripſit librum *de Majorum Patriarcharum ſedibus*,
quo de quinque Thronis Patriarchalibus, iiſque
ſubje-

ſubjectis Metropolitanis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, de Sedium Patriarchalium inſtitutione, ordine, juribus ac Privilegiis diſſerit. Multa hujuſce libri fragmenta profert *Leo Allatius* in libro *de Concordia Eccleſiæ Orientalis cum Occidentali*, integrum verò librum Græco-Latinum publicâ luce donavit *Stephanus Moynius* Tomo I. *Variorum Sacrorum*. Orationes & aliquot Opuſcula compoſuit *Symeon* dictus *junior* Conſtantinopolitanus & Monaſterii Xerocercenſis Abbas, quem nonnulli malè confundunt cum Symeone Logotheta juniore, qui vixit ſub finem XII. ſæculi. *Triginta tres Orationes* illius Symeonis Junioris *De Fide & moribus tùm Chriſtianis, tùm Monaſticis*, ejuſdem *liber divinorum amorum, ſeu de laudibus ſacris Commentationes*, & tandem *Capita Moralia, Practica, & Theologica* ab eodem Symeone Juniore lucubrata prodierunt latinè ex *Jacobi Pontani* verſione cum *Gretzeri* Notis, *Ingolſtadii* anno MDCIII. Alias *Symeonis junioris* Orationes LXIV. præter eas à *Iacobo Pontano* editas, enumerat *Leo Allatius* in Diatriba *De Symeonibus, eorumque ſcriptis*, & multa ejusdem Scriptoris Græci Opera in variis Bibliothecis manuſcripta haberi ibidem teſtatur. His omnibus Scriptoribus, qui undecimo Eccleſiæ ſæculo doctrinæ laude claruerunt, addi poteſt *Samuel* natione Afer, patriâ Marochianus, qui ex Religione Judaica ad fidem Chriſti converſus ſcripſit Arabicè ad *Rabbi Iſaac* librum, ſive Epiſtolam *De adventu Meſſiæ*, quem fruſtrà Judæi adhuc expectant. Hic liber, quem latinè tranſtulit noſter *Alphonſus* Hiſpanus, ſæpiùs prodiit in lucem Mantuæ, Antuerpiæ, & Coloniæ;

extat-

atque in Bibliotheca Patrum Tomo xviii.

D. Dabo pro virili operam, ut tot inſignium Scriptorum, quos hactenùs laudaſti, nomina, Patria, & merita penitùs in memoria inſideant, eorumque Opera ſæpiùs ac ſtudiosè pervoluam, ne quoſdam ſciolos imitari videar, qui, ut apud imperitos popularem auram aucupentur, longam illuſtrium virorum nominum ſeriem inflatis tibiis memoritèr recitare ſolent, quorum Opera ne primoribus quidem labris prægustarunt. Profectò, hujuſmodi homines, qui, ſicut nihil excelſi intelligunt, ita pro ſuorum ignavia & ruditate ad mordendum, ſtimulandum, accuſandum, carpendum & irridendum ſunt propenſiores, odi & execror, atque ab illorum cœtibus & Colloquiis penitùs abſtineo.

COLLOQUIUM VI.

De doctrina Fidei, & de Diſciplina tàm Eccleſiaſtica, quàm Monaſtica, necnon de Ethices Chriſtianæ doctrina, qua Chriſtiani ſæculorum X. & XI. fuerunt. imbuti.

HÆretici noſtri temporis, quorum profectò pectora felle virent, & lingua ſuffuſa veneno, doctrinam, quam Catholica Eccleſia decimo & undecimo ſæculis tenuit, circa ... potiſſimum Capita carpere, ac virulento, ut eſt ... rum natura, dente corrodere ſolent. In primis, fabu-

fabulantur, doctrinam de præsentia reali Corpo-ris & Sanguinis Chisti in Eucharistia, quam pri-mus, ut temerè asserunt, sub finem noni sæculi in Ecclesiam invexerat *Paschasius Radbertus*, faventi-bus sæculi decimi tenebris tàm longè latèque fuis-se propagatam, ut Christiani XI. sæculi, quamvis litteratiores facti, hanc *Paschasii Radberti* opinio-nem præsentiæ realis Corporis & Sanguinis Chri-sti in Eucharistia, quàm cum lacte suxerant, pro aris ac focis propugnarint. En primam immuta-tionem, quam in fide & doctrina Ecclesiæ contin-gisse decimo sæculo dictitant hæretici. Aliam im-mutationem in fide & doctrina Ecclesiæ referunt hæretici ad sæculum undecimum, eamque attri-buunt *Gregorio VII.* Romano Pontifici, quem pes-simam hæresim in Ecclesiam induxisse effutiunt, dùm Sacerdotum connubia prohibuit, eisque cælibatus legem imposuit. In hanc cælibatus legem acriter invehuntur Centuriatores Magdeburgenses Cen-turia 11.cap.7.pag.389. his verbis. *Quod Sacerdo-tibus connubiis interdixit Hildebrandus Pontifex* (seu Gregorius VII.) *plerisque Episcopis, aliisque eruditis, simplicibus, apertis atque bonis (præter con-juratos, qui suæ causæ serviebant) novum dogma, om-nium maxima pestifera hæresis, quæ unquam Christia-num perturbasset Regnum, visa est.* Papæ! quam egregii, si superis placet, sunt isti hæretici Eccle-siæ Reformatores, quibus displicet cælibatus, pla-cet verò matrimonium. Sed, remoto joco, rem ipsam aggrediamur, & invictis argumentis adver-sus hæreticos evincamus, duas illas in fide & do-ctrina Ecclesiæ immutationes, quas decimo & undecimo Ecclesiæ sæculis accidisse obstrepunt

e

totidem fabulas ab ipsis ineptissimè excogi-
as.

D. Multis jam argumentis in Colloquio sex- in Historiam noni Ecclesiæ sæculi explosisti pu- am illam fabulam, quam quidam Sectæ Calvi- næ pseudo-Ministri, ut suam ruinosam, ac rimas dique agentem hæresim incrustare, & quadante- s statuminare possint, commenti sunt de immu- a videlicèt sub finem noni sæculi à *Paschasio Rad- to* antiquâ fide & doctrinâ Eucharistiæ, & de va ab eodem *Paschasio* invectâ realis præsentiæ rporis & Sanguinis Christi in Eucharistia opinio- , quæ sensim sine sensu, faventibus præsertim, nsissimis, ut ajunt, decimi sæculi tenebris, ino- it, ac nemine reclamante, totúm Orbem Chri- num invasit. Verùm, quamvis ea, quæ loco x laudato ad exsufflandam istam hæreticorum n malè consarcinatam fabulam adduxisti argu- nta, abunde sufficere possint; quia tamen in storia sæculorum Ecclesiæ decimi & undecimi in sentia versamur, optarem, ut aliqua modò sup- litares momenta petita ex Historia sæculi deci- quibus liquidò constaret, nullam omninò, etiam entibus sæculi decimi tenebris, in fide & do- ina Eucharistiæ fuisse factam, aut fieri potuisse mutationem.

M. In promptu habeo multa momenta, quæ n planè conficiunt. Et primò, si qua sub finem ni Ecclesiæ sæculi in fide & doctrina Eucharistiæ ta fuisset à *Paschasio Radberto* immutatio, & si sdem *Paschasii* opinio præsentiæ realis Corporis Sanguinis Christi in Eucharistiæ Sacramento, fa- ntibus sæculi decimi tenebris, fuisset toto Orbe Chri-

Christiano suscepta, necesse esset ut universa Ec
sia ab ipsis Apostolorum temporibus usque
finem noni sæculi credidisset, Corpus & Sang
nem Christi non verè, non realitèr, sed tantum
picè & in figura contineri in Eucharistiæ Sa
mento. At quàm falsa, quàmve absurda sit ista
positio, sole clariùs demonstrat *Antonius Arna*
Doctor Sorbonicus in Opere *De perpetuitate f*
Ecclesiæ Catholicæ circa Eucharistiam propugnata,
non solùm ex locupletissimis Scripturæ & San
rum Patrum cùm Græcorum, tùm Latinorum
stimoniis, sed etiam ex perpetua consensione
nium Gentium, Nationum, ætatum,& sæculor
ostendit, semper, ubique, & ab omnibus in Ca
lica Ecclesia creditum esse, Corpus & Sanguine
Christi verè ac realiter contineri in Euchari
Sacramento. Præterea, si antiqua fides & doct
Eucharistiæ sub finem sæculi noni fuisset à *Pasc*
Radberto immutata, & in ejus locum, favent
sæculi decimi tenebris,nova, ut ajunt hæretici,
sentiæ realis Corporis & Sanguinis Christi in
charistia opinio esset substituta, numquid, am
Michael Cerularius Patriarcha Constantinopo
nus, aliique Græci, qui undecimo Ecclesiæ sæ
à CommunioneEcclesiæ Romanæ infelici schis
erant separati, quique Latinis multos errore
fingebant, hanc recens intrusam in Ecclesiam
nam opinionem, fideique immutationem eis p
objecissent? & tamen apud *Michaelem Cerular*
aliosque undecimi sæculi Græcos schismatico
illa immutatione in fide & doctrina Euchari
faventibus sæculi decimi tenebris factâ in Ec
Latina ne minimum quidem verbulum inven

mò, *Nicolaus* Metropolita Methonensis, & *Simo-* Gazensis Episcopus, Scriptores Græci undeci- sæculi, quos in superiori Colloquio laudavimus, esentiam realem Corporis & Sanguinis Christi Eucharistia editis libris strenuè defenderunt. *eophylactus* etiam Acridæ Archiepiscopus Ca- licum dogma de reali, substantialique præsen- Corporis & Sanguinis Christi in Eucharistia su- enter ac disertè adstruit in suis Commentariis caput 26. S. Matthæi, in cap. 14. S. Marci, & in ca- 6. S. Joannis. Quæ loca contra *Albertinum*, & *udium* Calvinianæ sectæ Ministros acriter urget n citatus eruditissimus *Antonius Arnaldus* cap. 9. 2. tomi 1. *perpetuitatis Fidei Catholicæ circa Eu- ristiam propugnatæ*. Hinc est, quòd in sequenti- sæculis Græci schismatici, quotiescumque re- o schismate ad Ecclesiæ Romanæ unitatem in nciliis Lugdunensi, & Florentino redierunt, di- tè professi sunt, se fidei & doctrinæ præsentiæ lis Corporis & Sanguinis Christi in Euchari- tamquàm avitæ omnium Ecclesiarum Orien- um, & Patrum Græcorum doctrinæ indivulsè ærere. In hoc Catholico præsentiæ realis, Cor- ris & Sanguinis Christi in Eucharistia, & tran- stantiationis dogmate omnes etiamnum cum clesia Latina consentire Ecclesias Orientales *ecorum*, *Moscovitarum*, *Armenorum*, *Cophtorum*, & *thyopum*, apertè probant Instrumenta & testi- nia authentica Patriarcharum, Antistitum, & gatorum, quæ inserta sunt tom. 1. & 3. eximii eris *de perpetuitate Fidei Catholicæ circa Euchari- m*. Legendus etiam est eruditus Tractatus *de Fi- Orientalis Ecclesiæ circa Eucharistiam*, quam edi- dit

dit perdoctus P. *Parisius* Canonicus Regularis Co
gregationis S. *Genovefæ*, ex quo facili negotio
telliges, in hoc præsentiæ realis Corporis & S
guinis Christi in Eucharistia & transubstantiatio
dogmate perpetuam Ecclesiæ Græcæ cum Latin
fuisse, & adhuc esse consensionem summam. Ter
quamvis sæculo decimo non tot floruerint ho
nes eruditi, quot in præcedentibus & in seque
bus Ecclesiæ sæculis recensentur, nihilosecius sa
lo decimo tam in Oriente, quàm in Occidente
ctrinæ famâ celebres extiterunt haud pauci,
ctissimi etiam Episcopi, Abbates & Monachi, u
superiori Colloquio ostendimus, qui profectò
oppugnandam & destruendam illam, quam fing
hæretici, in fide & doctrina Eucharistiæ imuta
nem, & ad stabiliendam propagandamque fide
quam solam veram esse putassent, omnia stu
curas ac labores contulissent; & tamen in Operi
quæ sæculi decimi Scriptores de rebus divini
Ecclesiasticis reliquerunt, illius mutationis, q
in fide & doctrina Eucharistiæ decimo sæculo f
hæretici comminiscuntur, ne vola quidem, vel
nimum apparet vestigium. Quin, Scriptorum c
mi sæculi Opera manifestò probant, tum temp
credidisse Ecclesiã, ut modò credit, & ab initio
didit, Corpus & Sanguinem Christi verè, & re
in Eucharistia secundùm substantiam contin
Quid enim aliud sibi volunt hæc verba *Rat*
Episcopi Veronensis, & Scriptoris decimi sæcu
epistola ad *Patricium* Sacerdotem: *Crede, fr*
quia sicut in Cana Galilææ vinum Dei imperio v
& non figurativum fuit ex aqua factum, ita istu
benedictione vinum, verus & non figurativus effi

guis. Quid aliud etiam, quàm præsentiam rea-
ı Corporis, & Sanguinis Christi in Eucharistia,
icant summa illa reverentia, diligentia, & mun-
ies, quam decimo Ecclesiæ sæculo in confectio-
Hostiarum, quæ erant in Altari consecrandæ,
ıibebant, & etiamnum adhibent Monachi Clu-
censes, ut legere est cap. 13. lib. 3. *Antiquarum*
suetudinum Congregationis Cluniacensis, quas
ldaricus undecimo cadente sæculo descripsit.
rum itaque figmentum est, & ab omni veri spe-
abhorrens, quod Calviniani pseudo-Ministri
multis abhinc annis obtruserunt, de immuta-
ıe in fide & doctrina Eucharistiæ faventibus
ıli decimi tenebris factâ. Postremò, Hæretici
ıs figmenti Auctores hocce peremptorio argu-
ıto, quod *ad hominem* vocant, sic confutari pos-
:Si *Paschasius Radbertus* sub finem IX. sæculi an-
ıam fidem & doctrinam Eucharistiæ immutavit,
amque præsentiæ realis Corporis & Sanguinis
isti in Eucharistia induxit opinionem, quæ sen-
sine sensu, faventibus sæculi decimi tenebris,
ım Orbem pervasit, necessariò proscribenda
dirisque devovenda hæc *Paschasii* doctrina de
i præsentia Corporis, & Sanguinis Christi in
haristia; & tamen, quod satis lepidum ac fe-
ım est, pseudo-Ministri Calviniani, qui Eccle-
ı Romanam propter præsentiæ realis Corporis
anguinis Christi in Eucharistia fidem, tanquàm
ngelicæ doctrinæ temeratricem accusant, &
holicos tanquàm Sarcophagos traducunt, fœ-
, pacem & concordiam inierunt cum Luthera-
qui præsentiam realem Corporis, & Sanguinis
ucharistia constanter cum Catholicis profiten-

tur, & in pluribus pseudo-Synodis, præsertim ca, quam *Carentonæ* in Suburbano Parisiensi an MDCXXXI. habuerunt Ministri Calviniani, declarunt, doctrinam realis præsentiæ Corporis & Sanguinis Christi in Eucharistia nullum habere venum, nec aliquid oppositum pietati, charitati, honori Dei, aut bono hominum, nec tanti esse, tam necessariam Orbi Christiano fratrum gratia ac concordiam abrumpere debeat. Sic loquun versatiles & fidei lubricæ hæretici, Proteo mubiliores, qui veritatis pondere oppressi ad fabu convertuntur, perfugium in mendacio quærunt, calumniis & imposturis fiduciam suam locant, ut adversus sibi perspectam veritatem rabidis irritis furentes motibus, sese in omne latus v sent, & frontem non tam durasse, quàm perdid videantur. Sed expendamus alteram in fide & ctrina Ecclesiæ immutationem, quam à *Gre rio VII.* undecimo sæculo factam fuisse blater iidem hæretici.

D. In quo potissimùm consistit hæc in & doctrina Ecclesiæ immutatio, quam undeci sæculo à *Gregorio VII.* Pontifice Maximo fact fuisse pertendunt hæretici?

M. In hoc præcipuè consistit ista in fid doctrina Ecclesiæ immutatio, quòd asserant hæ tici, *Gregorium VII.* Romanum Pontificem Au rem primum fuisse legis impositæ Clericis, Sac dotibus, & Episcopis de perpetuo servando c batu, eâque lege fuisse ab eo renovatas hæreses *tiani, Montanistarum*, & *Manichæorum*, qui nup ceù illicitas prohibebant, damnatam itidem e doctrinam Apostoli Pauli, qui epistolæ ad Hebr

cap

·.13.v.4. docet esse *honorabile connubium in om-*
us,& cap.4.epist.1.ad Timotheum appellat idem
ostolus doctrinam eorum, prohibentium nube-
doctrinam dæmoniorum. Tandem eamdem veri-
m inculcat epist.1.ad Corinthios cap.7. v.9. his
bis: *Melius est enim nubere, quàm uri*. His & si-
ibus obsoletis ac decantatis argumentis pro-
t hæretici, aliquam in fide & doctrina Ecclesiæ
nutationem à *Gregorio VII.* factam fuisse unde-
o Ecclesiæ sæculo. Verùm hæreticos sic gar-
tes, frontem perfricuisse necesse est, cùm eos
pudeat tot procudere mendacia, & miserabiles
quisquilias tam insolenti verborum jactatione
litare. At enim, *Gregorium VII.* non esse pri-
n Auctorem legis de servando cœlibatu, cer-
nè constat ex benè multis Conciliis, quæ ad
iendam Ecclesiæ disciplinam fuerunt in priori-
sæculis celebrata, uti ostendimus in præceden-
s nostris Colloquiis. Hanc etiam legem de ser-
lo cœlibatu antiquissimam esse docent epistola
ii Papæ ad *Himerium* Tarraconensem Episco-
, & epistolæ S.*Leonis* Magni Papæ, videlicèt
a ad *Exuperium* Episcopum Tolosanum, octua-
na quarta ad *Anastasium*, & nonagesima secun-
d *Rusticum* Narbonensem Episcopum, in qui-
Clericis majoribus districtè præcipitur, ut cœ-
n vitam agant. Eamdem cœlibatus legem
nendant antiqui Patres, eamque etiam in
nte viguisse asserit S. *Hieronymus* in lib.contra
eticum *Vigilantium* his virbis: *Quid facient*
ntis Ecclesiæ? quid Ægypti, & Sedis Apostolicæ?
aut virgines Clericos accipiunt, aut continentes;
uxores habuerint, mariti esse desistunt. Falsum

itaque est, *Gregorium VII.* Pontificem Maximum qui sub finem undecimi sæculi universam regeba Ecclesiam, primum fuisse Auctorem legis de se vando cœlibatu, quam potius in primis Ecclesi sæculis tam in Orientali, quàm Occidentali Eccl sia obtinuisse, & ad amussim fuisse observatam d monstrant Theologi, præcipuè noster *Natalis Al xander* in sua Dissertatione *de Sacrorum Ministr rum Cœlibatu*, quam quarto Historiæ Ecclesiastic sæculo ad Canonis Nicæni tertii illustrationem i seruit, & *Gaspar Jueninus* Congr. Oratorii Presb ter, in suo *Commentario Historico-Dogmatico de S cramentis* cap. 8. *de Impedimento Ordinis*. Sed, i quiunt Hæretici: Eâ lege cœlibatus Episcopis S cerdotibus, & Clericis majoribus impositâ ren vavit Ecclesia Romana hæresim *Tatiani, Montanist rum*, & *Manichæorum*, qui nuptias prohibeban Hanc esse insulsam Hæreticorum calumniam ne est qui non videat, tantum siquidem abest, ut E clesia Romana hæresim *Tatiani*, *Montanistarum*, *Manichæorum* nuptias tanquam illicitas damna tium vel minimùm approbet, ut potiùs eam om execratione prosequatur, sæpiusque in Conci congregata definierit, matrimonium esse sanctu & Sacramentorum novæ legis, quæ à Christo D mino sunt instituta, numero accenseri debere, quo Hæretici nostri temporis illud pro suo ar trio temerè expunxerunt. Quod tandem dic Hæretici, per legem cœlibatus damnatam fuis doctrinam Apostoli Pauli, detestabile comment est, ad quod refellendum sufficiet hìc breviter explanare ejusdem Apostoli testimonia, quæ H retici, obtorto, ut ajunt, collo, in pravum sen

de

:quere moliuntur. Et primò, quandò Aposto-
aulus epistolæ ad Hebræos cap.13. vers.4. ait,
rabile connubium in omnibus, loquitur eò loci
atrimonio comparatè ad fornicationem, sub-
uippè: *Fornicatores enim & adulteros judicabit-*
, vult ergò Apostolus Paulus, matrimonium,
n omnibus honorabile comparatè ad fornica-
:m, quæ turpis est, & lege Divina prohibita,
ıvis tamen idem Apostolus cœlibem vitam,
irginitatem esse matrimonio præferendam,
:è profiteatur epist.1. ad Corinth. cap.7. v.7.
ubi hæc habet: *Volo enim omnes vos esse sicut*
sum, sed unusquisque proprium donum habet ex
alius quidem sic, alius vero sic. Dico autem non
, & viduis, bonum est illis, si sic permaneant,
& ego. Non solùm Apostolus Paulus, sed ipse
Christus cœlibem vitam anteponit matrimo-
: ad eam, tanquàm ad perfectionem Evange-
,Discipulos suos adhortatur, Matthæi cap.19.
:rbis: *Et sunt Eunuchi, qui se castraverunt pro-*
Regnum Cælorum. Præterea, Apostolus Paulus
1.ad Timotheum cap.4. doctrinam prohiben-
nubere, seu, qui à nuptiis tanquàm malis, &
is abstinebant, appellat *doctrinam dæmonio-*
qua in re Apostolus consentientem habet Ec-
m Romanam, quæ, ut mox diximus, anathe-
perculit hæreticos, qui nuptias, ceù illicitas
ıbantur. Denique, dùm Apostolus Paulus
ıelius est nubere, quam uri, non loquitur de iis,
ım continentiam ob amorem Dei, rerumque
ırum contemplationem voverunt, & à car-
ıs delectationibus omninò abstinere debent,
illis, qui virginitatis servandæ votum cùm

necdùm emiſerint,ob effrænem concupiſcentiam
matrimonio abſtinere haud poſſunt. Certè, huju
modi hominibus, qui à natura ita ſunt compara
ti & ad matrimonium propenſi, nulloque adh
ſervandæ virginitatis voto obſtricti, meliùs eſ
nubere, quàm uri, ſemper cum Apoſtolo docuit,
etiamnum docet Catholica Eccleſia. Quin etia
ex Hiſtoria *Paphnutii* egregii Confeſſoris Chriſ
quam *Socrates*, & *Sozomenus* litteris conſignaru
& ex Canone decimo Concilii Ancyrani haud o
ſcurè colligitur, hanc in primis Eccleſiæ ſæcu
viguiſſe diſciplinam, ut hominibus uxoratis,
aliquandò id ætatis propter Miniſtrorum pe
riam ad Sacerdotium promovebantur, ſi ante
dinationem palàm fuiſſent conteſtati,ſe à ſuis u
ribus, ob mutuæ periculum incontinentiæ, di
dere nolle, liber conjugii uſus poſt Ordination
permitteretur, nullibi tamen, ſive in Hiſtoria,
in Diſciplina Eccleſiæ legitur, aliquandò in Ec
ſia Orientali, vel Occidentali licitum fuiſſe iis,
Sacrum ſemel erant adepti miniſterium, contra
re matrimonium. Hæc fuit circa cœlibatum
antiqua Eccleſiæ praxis & diſciplina,quam ſoli
probant noſtri temporis hæretici, qui Mini
ſuæ ſectæ liberã poteſtatem faciunt, ut, primis
mortuis uxoribus,ad ſecundas, tertias,quartas
ſi adhuc ſuperſint, poſſint convolare nuptias.
dubito ipſe, quin hæretici noſtri temporis ſua
ctæ Miniſtris polygamiam, ſeu duas ſimul vx
habendi, tandem aliquandò poteſtatem per
tant, non ſecus ac *Lutherus, Melancton, Bucerus*,
que eorum Anteſignani in ſua Conſultatione d
Witembergæ die Mercurii poſt Feſtum S.Ni

i millesimi quingentesimi trigesimi noni con-
erunt Principi *Philippo Landgravio Hassiæ*, qui
super hac re consuluerat, ut, vivente adhuc le-
mâ uxore suâ, matrimonium iniret cum *Mar-*
ta de Saal, sicque duas simul uxores contra le-,
n à Deo institutam retineret. Hanc *Lutheri*
anctonis, *Buceri* & aliorum, qui hæreticorum
mipili & Coriphæi habentur, *Consultationem* in-
ram, una cum *Instructione*, quam Princeps *Phi-*
us Landgravius Hassię eâ de re concredidit *Buce-*
exhibent Illustrissimus Meldensis Episcopus *Ja-*
is Benignus Bossuet ad calcem libri sexti *Historiæ*
variationibus Hæreticorum, & *Gaspar Iueninus*
igregationis Oratorii Presbyter in suo *Com-*
tario Historico-Dogmatico de Sacramentis, quæ-
ne 4. art. 1. §. 2. *De Polygamia simultanea*. Ex
quæ hactenùs diximus, planè consequitur, ficti-
omninò esse illas in fide & doctrina Ecclesiæ
nutationes, quas X. & XI. Ecclesiæ sæculis acci-
: mentiuntur hæretici, qui soli omnis in fide &
trina corruptelæ Auctores sese nostris tempo-
s produnt, nec mirum sane id videri debet.
etici siquidem, cum *fidem* habeant *temporum*,
non *Evangeliorum*, cùm ruinosis nitantur
cipiis, & in suis plusquam Cimmeriis erro-
tenebris obvolvantur, nunquam in fide
doctrina sibi constant, dogmata sua conti-
figunt ac refigunt, atque in doctrina sem-
vacillantes, nullibique certò valentes figere
em, coguntur sæpissimè variare linguis &
entiis, sicut benè multis exemplis clarissimè
onstrat jam laudatus Illustrissimus Melden-
Episcopus Dominus *Bossuet* in Historia, quam

concinnavit, *De Variationibus Hæreticorum*.

D. Planè intelligo, nullam prorsùs immutationem in fide & doctrina Ecclesiæ sæculis decimo & undecimo factam fuisse, eamdemque etiamnum in Ecclesia Romana immaculatam servari fidem, quæ à temporibus Apostolorum semper, ubique, & ab omnibus Catholicis credita ac summa religione custodita est. At, cùm Disciplina tam Ecclesiastica, quàm Monastica aliquam vicissitudine temporum mutationem subire possit, non lev conjecturâ ducor ad suspicandum, utramque Disciplinam haud parùm labefactatam fuisse sæculo præsertim decimo, quo ignorantia, & degener cùm Clericorum, tùm Monachorum vita fœdissima Ecclesiæ maculas aspersit.

M. Rem profectò acu tetigisti. Sæculo quip pè decimo Disciplinam tam Ecclesiasticam, quà Monasticam fuisse penè collapsam, ac vim Cano num, necnon sanctissima Monasticæ Disciplinæ St tuta elanguisse, & tantùm non obsolevisse, sat s perque indicant Concilia, quæ hoc sæculo celebr ta sunt contra violatores Canonum, Simoniaco invasores dignitatum Ecclesiasticarum, bonoru que rapinas ac cædes; contra incestus, & Presb terorum conjugia, quæ isthoc primum sæculo a diri cæpta, vix ac ne vix quidem authoritate R manorum undecimi sæculi Pontificum extirp potuerunt, denique contra perturbatores cano carum electionum Episcoporum & Abbatum, q id ætatis aut nunquam, intercedentibus videli ambitiosis Principibus laicis, fiebant, aut si quandò fierent, tumultuaria erant omnia, ac sa cædibus ac sanguine funestata. Hic fuit discipli

Ecc

clesiasticæ decimi sæculi deploratus status, nec liorem sortem nacta est Monastica disciplina, ut ere est apud *Mabillonium* sæculo V. Benedictino, cum perpetuis Occidentalis Imperii bellis, mous, flagitiis, ac devastationibus, modò eversa nasteria, modò dilapidata Monachorum bona, dò exturbata religiosa sodalitia, aliasque id ge- calamitates, quibus labefactari solet regularis servatio disciplinæ, frequens commemorat. *Hugo* am Antisiodorensis in Chronico, quod *Roberto* tisiodorensi ejus continuatori perperàm attritur, ejusdem Monasticæ disciplinæ, præsertim Galliis, ruinam graphicè hisce verbis describit: *dè hoc tempore*, inquit, *Monasticæ Religionis fer- in plerisque Galliarum locis tepuerat, & rarus in quo Monastico habitu induto mundi contemptus inniebatur. Abbatiæ siquidem antiquiores, quæ in ibus Franciæ seu Castris nobilioribus fuerant editæ, eligiosioris propositi tramite adeò exorbitaverant, penè omnes, qui in eis divinis videbantur mancipabsequiis, curis carnis ac suæ voluntatis studio & entioni addicti essent. Undè non immeritò rariores tempore spiritales viri fuerunt, ut vix vel unus gnæ famæ, aut sanctitatis immensæ his diebus extiè referatur, qui poni posset in lucem Gentium, ut saesset his qui in extremis vitiorum finibus moraitur. Nam præter Domnum Odonem religiosissimum batem, qui hoc tempore floruit, cujusque sanctitas religio non mediocris fuisse certissimè comprobatur, aliquis enituit, qui fraternæ correptionis ardore leretur*. Sic vitia generalia, quibus decimo sæcolo infecti erant plerique Monachi, iis loquendi mulis exprimit *Hugo* Antisiodorensis, quæ nemi-

minem à corruptione morum excludere videntur. Verùm, licèt tot inter ſæculi decimi flagitia, inque morum licentiâ tantâ, plurimum ſanctitati & priſtino diſciplinæ Monaſticæ ſplendori detractum eſſe negari haud poſſit, certum tamen eſt, non paucos Abbates & Monachos doctrinâ & pietate inſignes eodem ſæculo claruiſſe, quorum plures, ut appoſitè notat *Mabillonius*, Epiſcopali dignitate fuerunt decorati, alii verò in Monaſteriis recluſi magnis curis, & continuis laboribus ſcientias alib neglectas, quaſi contubernales & domeſticas fove runt, coluerunt & conſervarunt, adeò ut, quantun lucis obſcuris & peſtilentiſſimis temporibus, ne non mediæ & infimæ ætatis ſæculis ex Monacho rum doctrina afferri poſſit, & quantum Eccleſia atque Reipublicæ litterariæ utilitatis accedat, nc rint apprimè viri eruditi, qui antiqua Tabularia Scrinia, & Archiva perluſtrant, atque antiquorui Monachorum manuſcriptos Codices in obſcur Bibliothecarum forulis latitantes in lucem pr ducunt.

Plura de Diſciplina tam Eccleſiaſtica, quà Monaſtica decimi ſæculi non adderem, niſi nece ſariò confutanda hìc eſſet calumnia hæreticorui qui pro ea, quâ Eccleſiam Romanam deturpan prurigine titillantur, aſſerunt, hunc morem, q nunc in Eccleſia Romana obtinet, canonizan Sanctos, originem dumtaxat habuiſſe à ſæculo d cimo, quod, cùm obſcurum, ac denſiſſimis, ut ajur tenebris fuerit offuſum, valdè idoneum & oppo tunum extitit ad ſuperſtitioſam illam inducenda cœremoniam. Sed facilè exſufflatur malè conſu illa fabula. At enim, quamvis doctiſſimi Catholi

Scr

tiptores *Mabillonius* Præfatione in ſæculum V. nedictinum, *Papebrochius* diſſertatione 20. in natu Chronico-Hiſtorico *de Solemnium Canozationum initiis atque progreſſibus*, & alii lulentèr oſtendant, primum exemplum ſolems Canonizationis factæ à Romano Pontifice ntigiſſe dumtaxat anno nongenteſimo nonageſio tertio, quandò videlicèt *Joannes XV*. Pontifex aximus ſolemni Canonizationis ritu *Uldaricum* piſcopum Auguſtanum publicis ſanctorum Fas adſcripſit, docent attamen, idque multis exemis demonſtrant, quòd, antequàm ſub finem demi ſæculi Pontifices Romani ſuam in Sanctis Canizandis auctoritatem interponere cæpiſſent, m inde ab initio Chriſtianæ Religionis Archiiſcopi præſertim & Primates Diœceſes ſuas viantes, aut in Synodo propria reſidentes, horē Canonizationis primùm impendebant Marribus, deinde Confeſſoribus, eorum nomina cipendo in Diptycha, ac ſub eorum invocatio: Eccleſias, vel Oratoria cum Altaribus ad ſaificandum erigebant, corpora è prioribus ſeilcris elevabant, aliaſque cæremonias obſervant, in quibus tunc cenſebatur canonizatio ſubtere. Suppetunt etiam multa exempla adducta illis doctiſſimis mox à me citatis Scriptoribus, ibus certiſſimè conſtat, etiam à ſæculo decio, quo Pontifices Romani ſuam in Canonizaone Sanctorum auctoritatem interponere cæpent, nihilominus Primates, Metropolitanos, : Archiepiſcopos antiquum morem uſque ad *lexandrum III.* Summum Pontificem quodam odò retinuiſſe, tum annuendo ſimul cum Summo

mo Pontifice Sanctorum elevationi, & canonizationi, tum etiam solâ suâ auctoritate utrumque pro sua Ecclesia præstando. Post primum autem exemplum, quod habemus, solemnis canonizationis S. *Vldarici* Episcopi Augustani factæ â *Joanne XV.* Romano Pontifice decimo sæculo, seu anno nongentesimo nonagesimo tertio, frequentiùs Romani Pontifices sæculis undecimo, & duodecimo Sanctos solemni ritu canonizarũt. *Adhalardus* Corbejensis Cœnobii Abbas, *Paschasius Radbertus* Corbejæ itidem Abbas, B. *Wiborada*, *Gerardus* Tulli Leucorum Episcopus, & *Wolfangus* Ratisponensis Episcopus Sanctorum Catalogo undecimo sæculo à Romanis Pontificibus fuerunt adscripti. Sæculo verò duodecimo, seu anno millesimo centesimo quinto, *Paschalis II.* Pontifex Maximus *Petrum Anagniensem* Episcopum inter sanctos honorari a coli præcepit. Eodem honore *Conradum* Episcopum Constantiensem decoravit *Callixtus II.* Successerunt deinde Canonizationes *Hugonis* Episcopi Grationopolitani, *Sturmii* Abbatis Fuldensis, & *Henrici I.* Imperatoris factæ ab *Eugenio III.* H sunt insigniores Canonizationes â Romanis Pontificibus peractæ ante *Alexandrum III.* qui anno MCLXI. ad Summum Pontificatum fuit evectus quique celebrandi sanctorum Canonizationes potestatem sibi, suisque successoribus reservavit primus, & post eum *Innocentius III.* quo ex tempore nulla deinceps à Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis Canonizatio celebrata legitur. Postquàm autem *Alexander III.* Sanctorum Canonizationem, tanquàm unam ex majoribus causis, a Romanum Pontificem pertinere edixisset, pio

con

omplures vitâ functos hoc honoris titulo ipse
ffecit. *Eduardum* videlicèt Angliæ Regem anno
ICLXI. itemque *Theobaldum* Eremitam Vicenti-
um, *Thomam* Cantuariensem Archiepiscopum
nno MCLXXII. & post biennium *Bernardum* Abba-
em Clarævallensem, qui primus Cisterciensium
olemni hoc more in sanctorum album relatus est.
x his, quæ hactenùs de Canonizatione Sanctorum
iximus, primò colligere debes, antiquissimam
sse, & à primis Ecclesiæ sæculis profectam lau-
abilem illam consuetudinem canonizandi san-
tos, ut patet tum ex vetustissimis Martyrologiis,
quibus SS. Martyrum nomina erant inscripta,
eorum memoria statâ die recoleretur; tum
iam ex sacris Diptychis, quæ unaquæque Eccle-
religiosè conservabat, & in quibus suorum Epi-
oporum, & aliorum, qui vitæ sanctimoniâ con-
icui fuerant, nomina reponebat; tum denique
summa illa cura ac diligentia, quam semper
lhibuit Ecclesia in colligendis & describendis
ctis Martyrum, & in redarguendis ac punien-
s illis, qui cultum deferebant his, quos Ecclesia
stis Sanctorum necdùm adscripserat, sicut benè
ulta demonstrant exempla ex historia Ecclesia-
ica petita, sed præsertim exemplum *Lucillæ*,
iam *Cæcilianus*, dùm adhùc Ecclesiæ Carthagi-
ensis esset Archidiaconus, eo nomine increpuit,
iòd ante Communionem Os nescio cujus Marty-
s, quem nondùm Ecclesia Sanctorum Catalogo
censuerat, deoscularetur. Secundò, colligere
ebes, Canonizationes Sanctorum à Primatibus,
rchiepiscopis, aliisque Ordinariis antiquitùs fie-
solitas esse, eamque consuetudinem viguisse
usque

usque ad *Alexandrum III.* Summum Pontificem, qui, ut mox diximus, sibi, suisque successoribus potestatem canonizandi sanctos reseruavit primus. Qua in re *Alexander III.* aliique Summi Pontifices suo jure usi sunt, tum quia illis, qui per solemnem Canonizationem Sancti declarantur, cùm universa Ecclesia cultum deferat, ad Summum Pontificem, qui solus in universa Ecclesia jurisdictione pollet, eorum canonizatio pertinet; tum quia etiam, ne ullus in Canonizatione Sanctorum subreperet error, jure optimo sanxerunt Summi Pontifices, ut coràm se diligens & accurata fieret inquisitio de piorum meritis & miraculis, quæ duo, ut aliquis sanctus habeatur, omninò necessaria esse statuit *Gregorius IX.* in Bulla pro Canonizatione S. *Antonii de Padua* his verbis: *Adhoc ut Sanctus habeatur apud homines in Ecclesià militante, duo sunt necessaria, virtus morum, & veritas signorum, merita videlicet & miracula, ut hæ & illa sibi invicem contestentur: cùm merita sine miraculis, nec miracula sine meritis plenè sufficiant ad perhibendum inter homines testimonium sanctitatis*. De diligentia, quæ adhibetur in Canonizatione Sanctorum, de Ritibus, & Cæremoniis, quæ in hac celebritate fieri solent, legendi sunt *Jacobus Castellanus*, *Angelus Rocca*, & alii, quo omnes uno volumine majori *Carolus Felix de Matt* complexus est anno MDCLXXVIII. Sed hæc pauca d Canonizatione Sanctorum observasse sufficiat a retundendam ignorantiam & proterviam Hæreticorum, qui sanctorum Canonizationem, ceù cæremoniam superstitiosam, sæculo abhinc decim invectam reprobant, cùm tamen ex vetustissim

clesiasticis monumentis certissimè constet, Sanrum Canonizationem à primis Ecclesiæ temribus semper fuisse celebratam, quamvis non lem modo, iisdemque ritibus & Cæremos perageretur, quibus nunc eam fieri solemest.

D. Cùm undecimum Ecclesiæ sæculum, n ob pietatem & doctrinam Romanorum Poncum, quàm ob Monastici Ordinis propaganem, sæculo decimo longè felicius, atque illuus fuisse sæpiùs innueris, facilè adducor ut cren, Disciplinam tam Ecclesiasticam, quàm Moicam undecimo sæculo maximè floruisse, & nes repressos esse abusus, qui in eam sæculo imo irrepserant, Age ergò nunc, & omnia, ad utramque sæculi undecimi disciplinam ctant, compendiosâ, si placet, narratione cribe.

M. Incipiam à Disciplina Ecclesiastica, cui Sanctissimos Romanos Pontifices suus undecisæculo fuit restitutus splendor. In primis, sbyterorum conjugia tandem aliquando undeo sæculo fuerunt prohibita, incontinentes Clein ordinem redacti, eorumque filii ex illicitis tiis procreati ab Ecclesiasticis honoribus, saque Ordinibus exclusi, nisi Monachorum, aut onicorum Regularium vitam profiterentur. Siia *ab obsequio*, *à manu*, *à lingua*, quæ antehàc serpebat, variis Romanorum Pontificum Deis, & Conciliorum Canonibus fuit profligata penitùs eliminata. Jurisdictio & immunitas lesiastica, nec non libertas Canonicarum Elenum Episcoporum & Abbatum asserta ac vindica-

dicata est contra Principes Laicos qui eam vi-
labant, aut perturbabant. Sanctissimæ leges, qu
antiquis Romanorum Pontificum, & Conciliorū
Decretis conditæ erant, de servando cælibatu,
residentia Episcoporum, de non tenenda plurali-
te Beneficiorum, de non dilapidandis bonis Ecc
siasticis, de Ordinationibus, vita, & morib
Clericorum, aliæque hujusmodi renovatæ, ac
nuò confirmatæ fuerunt. Perstabat adhuc unde
mo Ecclesiæ sæculo antiqua publicæ pæniten
disciplina, & juxta admissorum delictorum g
vitatem pænitentia à Sacerdotibus imponebat
ut sancitum est canone XVIII. Concilii Salegul
diensis celebrati anno MXXII. Idem in Concilio R
mano habito anno MLXXVIII. statuit *Gregorius*
his verbis: *falsas pænitentias dicimus, quæ non*
cundùm auctoritatem Sanctorum Patrum pro quali
te criminum imponuntur. Ideò quicumque miles,
negotiator, vel alicui officio deditus, quod sine p
cato exerceri non potest, si culpis gravioribus irr
tus ad pænitentiam venerit, vel qui bona alter
iniustè detinet, vel qui odium in corde gerit, re
gnoscat se veram pænitentiam non posse agere,
quam ad æternam vitam valeat pervenire, nisi
ma deponat, ea ulteriùsque non ferat, nisi consilio
giosorum Episcoporum pro defendenda justitia;
negotium derelinquat, vel officium deserat, &
um ex corde dimittat, bonaque iniustè oblata r
tuat. Eamdem Pænitentiæ disciplinam *Greg*
VII. confirmavit in Concilio, quod Romæ c
bravit anno MLXXX. cui nouum robur addidit
banus II. in Concilio Melphitano anno MLXX
Verùm, etsi undecimo Ecclesiæ sæculo vigeret

:c Pænitentia publica, multi tamen ab ea se se dimere cæperunt vel per peregrinationes ad losacra, vel per Monachismi professionem, vel r labores impensos in sacra militia, seu in expetione Hierosolymitana, sed præcipuè per sponneas, seu propriâ manu inflictas flagellationes, as vulgò *disciplinas* vocant. Hunc flagellatiom, seu disciplinarum spontè & propriâ manu flictarum usum sæculo dumtaxat undecimo à *minico Loricato*, & S. *Petro Damiani* introdum fuisse asserit *Jacobus Boyleau* Doctor Sorbocus in *Historia*, quam edidit, *Flagellantium*, adque, à tempore S. *Petri Damiani* plagosum istud ercitium, & usum scopis, flagellis, virgis, scutis ac ferulis sulcandi, ac propriâ manu defriadi pellem humanam ita invaluisse, sicque flalla, & flagellantium furiosam libidinem creuis, ut non solùm Monachi, sed etiam Sacerdo, Episcopi, Archidiaconi, Concionatores, ges, Principes, Cives &c. vapulaverint, seu rberibus se ipsos affecerint. Fallitur tamen CL. *storiæ flagellantium* Scriptor, dùm disciplinarum ontè, seu propriâ manu, inflictarum usus origiab undecimo dumtaxat sæculo arcessendam esse asset, ejusque Auctores B. *Dominicum Loricatum* S. *Petrum Damiani* fuisse asserit. Constat siquim, usum disciplinarum propriâ manu inflictarum n sæculo decimo fuisse receptum, sicut manifestè s docet exemplum *Guidonis* Cœnobii Pomposiani batis, qui mortuus est anno MXLVI. De eo quipnarratur, quòd duarum Quadragesimarum ebus, quo tempore solus in sylva degebat, tancibi & potus abstinentiâ *tanta virgarum cæde*

corpus debile macerabat, *ut excepta morte, nihil tormenti ampliùs posset inferre volenti persecutor crudelis*. Huic *Guidonis* Pomposiani Abbatis exemplo *Mabillonius* Præfatione in sæculum V. Benedictinum aliud addit De Sancto *Poppone* ejusdem sæculi decimi Abbate, qui carnem suam *jeiuniis flagellisque* sic *atterebat*, ut quidquid vitiosum su caro adversùs spiritum concupisceret, ipse flagellis propriâ sibi manu illatis extingueret. Cùm igitùr duo isti Abbates, qui sæculo decimo vixerunt, jam usum disciplinarum spontè inflictarum habuerint, sequitur, *Dominicum Loricatum*, & *Petrum Damiani*, qui sæculo XI. floruerunt, illiu usus non fuisse Auctores, sed tantummodò propagatores, sicut testantur *Baronius* Tomo XI. Annalium ad añum MLVI. num. VII. & *Spondanus* ad eundem annum, his verbis: *Eodem quoque tempore, e non eodem auctore Petro Damiani, tamen certo prop gatore, atque adversus impugnantes propugnatore, i troductus est in Ecclesia Dei ille laudabilis usus, ut v luntariæ pœnitentiæ causa, fideles, non modò viri, sed nobiles mulieres verberibus se ipsas afficerent, flagel ad hoc paratis idoneis. Hoc enim testatur idem Petr in Epistola ad Blancam Comitissam, sicut & in Epist ad Alexandrum Papam.* Tantus autem fuit *Petri D miani*, & *Dominici Loricati* in eo propagando usu sciplinarum sibi spontè inflictarum feruor, ut p mus, seu S. *Petrus Damiani*, in Epistola ad *A xandrum II.* Summum Pontificem asserat, se t scoparum millia unum pænitentiæ annum exple cum modulatione Psalmorum; alter verò seu *Do nicus Loricatus*, teste eodem S. *Petro Damiani*, d decim Psalteria, scopis se se flagellando, absolu

se

icatur. Talem discruciandi corporis modum, furorem & carnificinam quamdam nonnulli lecimi sæculi Scriptores aversati sunt, & uti novam, sanctisque canonibus contrariam nnarunt, quos inter unus fuit *Petrus* Monas cognomento *cerebrosus*, qui hunc usum ob itatem arguebat, & ob excessum; *non tam dilinæ regulam, quàm longioris disciplinæ detestans niam, nec improbans cum disciplina dici psalmum, ut continuetur cum disciplina psalterium.* Præter *rum Cerebrosum* Monachum, *Stephanus* ex Moho Cassinensi creatus Cardinalis, hunc usum iplinarum propria manu inflictarum etiam unimo sæculo sugillavit, turpe nimis & inhonen esse putans, *ante tot fratrum intuentium ocumembra nudare*. Denique, nostris temporibus laudatus *Jacobus Boyleau* eruditione clarissi- in hunc disciplinarum propriâ manu infliium usum acriter invehitur in *Historia*, quam lit *Flagellantium*, ubi tamen approbat, & anum ac meritorium esse fatetur usum disciplì-, seu verbera alienâ manu, pænitentiæ câusâ, piendi. At, licèt ipse ultrò fatear, præcallos & tollendos esse quosdam abusus, qui in n propriâ manu infligendi disciplinas irrepse-, vel quoquo modo irrepere possunt præsertim s locis, ubi Flagellantes per vicos & platesanguine conspersi cursitant, & coram oms ludunt de corio suo; existimo attamen eratum usum secretò, & non palàm, sibi promanu infligendi disciplinas, esse laudabilem, n, refrænandis concupiscentiæ inordinatis mos apprimè utilem, & ad peccatorum pæniten-

tiam peragendam fructuosum, tum quia libri Pæ nitentiales peccatoribus ad expiationem, & antiquiores Regulæ monasticæ ad satisfactionem ho[c] pænitentiæ genus imponunt; tum quia ab undeci mo sæculo S. *Bruno* Carthusianorum institutor, & S. *Bernardus* Claræavallensis Abbas hunc propriâ ma nu sibi infligẽdi disciplinas usũ suis discipulis pra scripserunt, nedùm improbarunt: tum quia etiam si, ipsomet fatente jam laudato *Jacobo Boylea* in sua *Historia Flagellantium*, non turpe & inde corum est nudare coram alio corpus, & ab eo vi gis ac verberibus cædi, ut quid, quæso, turp & inhonestum erit, si quis in cubiculo suo, r motis arbitris, vel etiam nocturnis in tenebr nudet corpus suum, illudque verberibus ac vir disciplinæ in servitutem redigat, juxta illud Ap stoli 1. ad Corinthios cap. 9. v. 27. *Castigo corp meum, & in servitutem redigo, ne cum aliis prædic verim, ipse reprobus efficiar.* Postremò, hunc usu sibi propriâ manu disciplinas infligendi pium laudabilem esse liquidò colligitur ex vitis S. *D minici* Ordinis Prædicatorum fundatoris, & *Caroli Borromæi*, ut de aliis innumeris Sanct sileam, qui hoc ipsum pænitentiæ genus sibi ult proposuerunt, atque propriâ manu inflixerunt.

Sed redeamus ad disciplinam Ecclesiastica quæ viguit undecimo sæculo. Adhuc in usu e communio sub utraque specie, & quia nonn solebant uno eodemque actu percipere utramq speciem Sacramenti, sumendo nimirùm in co leari panem Eucharisticum intinctum Sanguin Christi, prohibuit Concilium Claromontanu anno MXCV. celebratum canone XXVIII. *ne q*

c

municet de Altari, nisi corpus separatim & sanguinem similiter sumat, nisi per necessitatem. Existimavit Cardinalis *Baronius*, hunc canonem Concilii Claromontani conditum fuisse ob recentem innatam Berengarianam hæresim, quæ per unam tantùm Eucharisticam speciem satis esse, impleri figuram ajebat. At *Petrus de Marca* Archipræsul Parisiensis explicans istum canonem XXVIII. Concilii Claromontani reiicit hanc *Baronii* interpretationem, quippè quę *Berengario* affingit opinionem, quam nunquàm docuit, immò neque ex hæreseos suæ principiis profiteri poterat. Missâ itaque illâ Baronii interpretatione, duas, quæ mihi magis probantur, referam hujus canonis Concilii Claromontani interpretationes. Prima desumitur ex his, quæ vitiosè à quibusdam sæculi undecimi Disciplinæ Ecclesiasticæ parùm scientibus fiebant in Eucharistiæ administratione. Sacerdotes quippè nonnulli Eucharistiam sanguine Domini intinctam fidelibus porrigere non dubitabant, ut testis est sæculi XI. Scriptor *Micrologi*, seu *de Divinis Officiis*. Quæ forma non tantùm erat contraria Ordini Romano, sed etiam institutioni Christi Domini, qui, ut perhibent tres Sacri Evangelistæ *Matthæus*, *Marcus*. & *Lucas*, corpus suum seorsim à sanguine distribuit discipulis suis. Hanc consuetudinem commiscendi utramque speciem Eucharisticam servabant unde cimo sæculo Græci, eamque etiamnùm in suis Ecclesiis frequentant, porrecto populis in cochleari pane Eucharistico intincto poculi sacro liquore. Hunc Græcorum usum *Humbertus* Sylvæ Candidæ Cardinalis Episcopus, Legatus Romanæ Sedis ad

Constantinum Monomachum Imperatorem anno millesimo quinquagesimo quarto missus, probavit in disputatione, quam Constantinopoli habuit cum *Niceta Pectorato* Abbate, esse alienum ab institutione Christi Domini. Quapropter, cùm in Occidente sæculo XI. gliseeret iste specierum Eucharisticarum commixtionis usus, eum Synodus Claromontana proscripsit his verbis: *ne quis communicet de Altari, nisi Corpus separatim, & sanguinem similiter sumat.* Cui tamen Regulæ eadem Synodus hanc exhibet exceptionem: *nisi per necessitatem & cautelam*, idest in casu, quo communio præbenda esset ægris, vel pueris. Tunc enim ad juvandum esum panis intinctio præmittebatur. Aliquandò etiam *ob cautelam*, ne sanguinis effusio in frequenti communicantium cætu acciderct solus panis consecratus Laicis porrigebatur, non præbito proculo; quâ ratione tum temporis corpus seorsim à calice sumebatur. Altera interpretatio hujus canonis XXVIII. Concilii Claromontani petitur ex sententia quorumdam, qui sæculo undecimo asserebant, vinum non consecratum verè propriéque consecrari, & converti in sanguinem Christi per immissionem & contactum hostiæ consecratæ. Hanc opinionem, quam sæculo XI docuit Scriptor *Micrologi*, seu libri *de Divinis Officiis* capite vigesimo sexto, doctissimus *Mabilonius* falsam esse ostendit ex doctrina Sanctorum Patrum, qui conversionem vini in sanguinem Christi non nisi verbis Christi à Sacerdote prolatis fieri docent. Undè palam sequitur, vinum verbis Christi non consecratum accidentariam quidem ex immissione & contactu hostiæ conse-
cra

itæ ſanctificationem accipere, non ſecus ac flu-
nis aqua commixta aquæ benedictæ ſanctifica-
dicitur, vinum tamen verbis Chriſti non conſe-
itum veram & realem conſecrationem ex im-
ſſione & contactu Hoſtiæ conſecratæ habere
ud poſſe. Patres itaque Concilii Claromontani
Canone XXVIII. definierunt, fideles Corpus Chri-
ſeparatim, & Sanguinem ejus ſimiliter ſumere
pere, ne panem conſecratum ſimul cum Sangui-
permixtum ſuſcipientes, ſibi falsò perſuaſiſſent,
um non verbis Chriſti, ſed immiſſione & con-
tu Hoſtiæ conſecratæ reverà fuiſſe conſecratum,
converſum in Sanguinem Chriſti.

Politiæ, Diſciplinæ, & Hierarchiæ Eccleſiaſti-
priſtinum ſplendorem conciliarunt undecimi
uli Romani Pontifices, qui auctoritatem S.Pe-
,ejuſque ſucceſſoribus divinitus collatam regen-
univerſam Eccleſiam, leges Eccleſiaſticas con-
ndi, Concilia congregandi Æcumenica, tempe-
ndi Canones, & de illis, ob urgentem neceſſita-
n, vel evidentem Eccleſiæ utilitatem diſpenſan-
, cauſaſque Epiſcoporum totius Orbis ad Sedis
oſtolicæ Tribunal appellantium judicandi exer-
runt. *Gregorius VII.* Pontifex Maximus *Gebuino*
gdunenſi Archiepiſcopo & ejus ſucceſſoribus
imatum in quatuor Provincias, Lugdunenſem
nirum, Rothomagenſem, Turonenſem, & Seno-
nſem contulit anno MLXXIX. eumdemq; Primatū
gdunenſem auctoritate Apoſtolicâ confirmavit
banus II. in Concilio Claromontano anno MXCV.
imatum etiam per totam Hiſpaniam *Bernardo*
chiepiſcopo Toletano conceſſit *Urbanus II.* an-
MLXXXIII. Fervente quoque controverſiâ de Pri-

matu Angliæ Cantuarienſem Archiepiſcopum, inter & Eboracenſem Archipræſulem, *Alexander II.* Primatum ſuper omnes Angliæ Præſules adjudicavit Archiepiſcopo Cãtuarienſi anno MLXXI. Ad precavenda frequentia ſchiſmata, quæ undecimo Eccleſiæ ſæculo in electione Romanorum Pontificum naſcebantur, *Nicolaus II.* Pontifex Maximus in Synodo Romana habitâ anno MLIX. Decretum edidit, quo ſtatuit, ut, vacante Sede, electio Summi Pontificis ad ſolos Cardinales ſpectaret, ex quo *Nicolai II.* Decreto longè majori in pretio eſſe cæpit dignitas Sanctę Romanę Eccleſię Cardinalium, quos S. *Petrus Damiani*, & *Bernardus* appellant *Collaterales*, in regimine Eccleſiæ *Coadjutores Summi Pontificis*, & *univerſalis Eccleſiæ Senatores*. Legendus eſt S. *Bernardus* lib. 4. *de Conſideratione* ad *Eugenium* Papam cap. 4. ubi ei ſuggerit quales eligere debea[t] Cardinales, *qui ſint compoſiti ad mores, probati a[d] ſanctimoniam, parati ad obedientiam, manſueti ad patientiam, ſubjecti ad diſciplinam, rigidi ad cenſuram. Qui ſint in judicio recti, in conſilio providi, in jubendo diſcreti, in diſponendo induſtrii, in agendo ſtrenui, i[n] loquendo modeſti, in cura rei familiaris non anxii, alienæ non cupidi, ſuæ non prodigi, ubique & in omnibu[s] circumſpecti &c.* Plures Metropoles, ac novos Epiſcopatus variis in locis undecimo ſęculo erexerun[t] Summi Pontifices. Eamdem auctoritatem, jura a[c] privilegia Metropolitani undecimi ſæculi retinue[runt] & exercuerunt, quibus eos in præcedentibu[s] ſæculis potitos fuiſſe oſtendimus. Epiſcopi, & Pre[ſ]byteri ante annum ætatis trigeſimum, Diaconi ante vigeſimum quintum ſæculo undecimo non ord[i]nabantur, Clericos verò abſque titulo, hoc eſt, ab[ſ]-

qu

beneficio, ordinare nefas erat. Episcopus om-
beneficia suæ Dięceseos conferebat,jure tamen
esentandi Patronis Laicis servato. Clericorum
sæ sive civiles, sive criminales uni Episcoporum
bunali, juxta canonicas leges, erant reservatæ.
ter hęc disciplinę Ecclesiasticę Capita, alia un-
imo sæculo circa collationem,acquisitionē, ces-
nem,resignationem beneficiorum, & migratio-
n ab uno ad aliud, tam Decretis Romanorum
ntificum,quàm Conciliorum Canonibus sancita
t,quę latè ac eruditè prosequitur Cl.P.*Thomassi-*
in Opere, quod edidit *de Nova & Antiqua Ec-*
iæ circa Beneficiarios Disciplina. His itaque, bre-
itis ergò, prætermissis, obiter dumtaxat obser-
o,Christianos undecimi sæculi ex variis Proba-
num generibus,quæ antiquis ad res dubias diri-
ndas erant usitata, duo potissimum Probatio-
n genera usurpare solitos fuisse, nimirùm Pro-
ionem per ignitum ferrum pro Ecclesiasticis,&
ellum pro sæcularibus viris. Probatione per
itum ferrum Sancta *Cunegundis* Imperatrix ad
bandam pudicitiam suam usa est,& *Petrus* Mo-
hus idem probationis genus ad simoniam re-
mendam adhibuit,& ob id *Ignei* cognomen sor-
us est. Solebant etiam Christiani undecimi sæ-
i dubias Sanctorum Reliquias igne probare, &
rum illud linteum, quod *Corporale* vocamus, ad
inguenda incendia deferre,sicut testatur *Glaber*
lulfus Monachus lib.5. Sub finē undecimi sæculi
mmemorationem omnium Fidelium Defuncto-
n S. *Odilo* Abbas Cluniacensis toti Ordini suo
2.mensis Novembris celebrandam primus prę-
psit, quem ritum approbavit, & etiamnum re-
et universa Ecclesia. D.Sæ-

D. Sæpiùs audivi à viris eruditis, sæcula Ecclesiæ decimum & undecimum multis Congregationibus, & Ordinibus Monasticis dedisse initium, quæ autem sint istæ Congregationes & Ordines Monachorum, aut Religiosorum? quando nam inceperint? & quæ Disciplina Regularis fuerit ab illis observata? scire nunc vehementer desidero.

M. Sæculo decimò cùm magno Ecclesiæ fructu & ornamento instituta fuit in Galliis *Congregatio Cluniacensis* Ordinis S.Benedicti. Sæculo autem undecimò duę ejusdem Ordinis Benedictini in Italia excitatæ sunt Congregationes, *Camaldulensi* scilicet & *Vallumbrosana*. Eodem sæculo XI. quatuor surrexerũt in Gallia Ordines, nimirùm *Grandimontensis*, *Cartusianus*, *Cisterciensis*, & *S. Antoni* qui Ecclesiam, & Statum tàm Monasticum, quàm Regularem maximo splendore collustrarunt.

D. Quandònam, & à quo Cluniacensis Congregatio Ordinis Sancti Benedicti fuit in Galli instituta?

M. Cluniacensis Abbatia, novæ Congregationis & Ordinis S.Benedicti Reformationis Caput, à *Vvillelmo Pio* Comite Arvernensi, & Aquitanorũ Duce, in fundo proprio in Burgundia sito, se in Villa Cluniaco, Diœcesis Matisconensis funda ac constructa est anno nongentesimo decimo, ut legitur in Chronicis *Ademari*, *Malleacensi*, & quibu dam aliis, sed præcipuè in Charta, seu, ut vocan Testamento ejusdẽ *Vvillelmi* Comitis, quod exh bet *Mabillonius* sæculo V. Benedictino. Beatus *Be no* primus Cluniacensis Monasterii Abbas vari jam præerat Abbatiis, seu Cellis, *Balmensi* videlic

apu

ad Sequanos, *Gigniacensi* in Territorio Lugdu-
nensi positæ, aliisque, quibus addidit *Cluniacum*, de
quibus Monasteriis legendus est mox laudatus
Mabillonius. Abbatiæ Cluniacensi præfuit *Berno*
annis, sicut asserit *Petrus* Venerabilis lib.6. epi-
stol.15. & obiit sanctitatis famâ clarus anno non-
gentesimo vigesimo septimo, ut videre est in ejus
Elogio Historico, quod texit *Mabillonius* sæculo V.
Benedictino. Bernoni in Abbatia Cluniacensi suc-
cessit *Odo*, qui extinctum penè in Galliis S. *Benedicti*
Ordinem suscitavit, multùmque propagavit. Quò
fit ut à nonnullis S. *Benedicti* in Galliis Ordinis auctor
habitus sit, propterea quòd Monasteria complura,
quæ antea partim destructa omninò à se distracta
erant, in unum quasi corpus adduxit, eisque uni-
formem vivendi normam, qualis apud Cluniacum
servabatur, præscripsit. Quod ut clariùs intelligas,
observare convenit, sub finem noni Ecclesiæ sæculi,
cùm Normanni profana & sacra omnia igne ferro-
que vastantes, Monasteria sùs dèque vertissent,
effecisse in plerisque Galliæ locis Monachos, qui
partim necati, partim suis sedibus fugati, palabun-
di vitam miseram ducere vix sinebantur. Hinc fa-
ctum, ut, sæculo decimo ineunte, cùm *Odo*, qui
Bernoni in Abbatia Cluniacensi successit, de Mona-
stica vita cogitare cœpit, pauca superessent Cœno-
bia Monachorum, atque in paucis illis sincera re-
ligio desideraretur, ut videre est apud *Joannem*
Monachum Discipulum S. *Odonis* in ejus Vita, & in
Præfatione à *Mabillonio* sæculo V. præfixâ. Sed tam
ferventi zelo in Reformationem Ordinis Benedicti-
ni incubuit S. Odo, ut plura Cœnobia, præsertim
in Italia, in Cluniaci potestatem venerint, eisque
S. Odo

S.*Odo* ut Abbas Generalis præfuerit. Hinc *Flodoardus* in Chronico eum *multorum Monasteriorum restauratorem, sanctæque Regulæ reparatorem* vocat, & *Glaber Rodulfus* Monachus ait: *Hic*, seu S.Odo *tantùm hujus Instituti propagator extitit, ut à Beneventana Provincia, quæque habebantur in Italia, & in Galliis usque Occeanum mare potiora Monasteria illius ditioni gratularentur esse subjecta.* Tanta demu S.*Odonis* secundi Abbatis Cluniacensis erat nominis ac religionis celebritas, ut ad eum non mod Laici nobiles & Clerici, sed etiam Episcopi, dignitatibus abdicatis, confluerent, teste mox laudat *Joanne* Monacho lib.3. ejus Vitæ, quod etiam con firmat *Mabillonius* in Elogio Historico ejusden S.Odonis, quod inseruit sæculo V. Benedictino Scripsit S. *Odo* aliquot Sermones, Hymnos, & ali Opuscula, quæ extant in Bibliotheca Cluniacen & tomo 17. Bibliothecæ Maximæ Patrum Lugdi nensis. Mortuo Sancto *Odoni* Abbati Cluniacen anno nongentesimo quadragesimo secundo, ut scr bit *Flodoardus* in Chronico, successerunt in Abbat Cluniacensi sanctissimi Abbates, videlicet S.*Aymardus*, S.*Majolus*, & S.*Odilo*, quorum Elogia Histor ca texit *Mabillonius* sæculo V. Benedictino. Extat etiam in Bibliotheca Cluniacensi varii Sermon lucubrati à S.*Odilone* unà cum Vita S.*Majoli*, qua descripsit idem Sanctus Abbas. Quantùm orn menti Ecclesiæ, quantùm ad excitandam in perd tissimo sæculo decimo Religionem & pietatem contulerit celeberrima Cluniacensis Congregati quot Cœnobia Ordinis S.Benedicti reformaveri quot viros sanctimoniâ & doctrina celebres proti lerit, non facilè est æstimare. Sufficiat hìc dicer

Cl

niacense Monasterium, teste *Petro* Venerabili in .1.de Miraculis cap.9. *Religione, disciplina, severate, fratrum numerositate, omnique monastici ordi- observatione, toti penè Orbi notissimum evasisse.* rvebat in hoc Cluniacensi Monasterio virtutum nulatio, studium in res sacras, Regulæ accurata servatio, & tam profusa in pauperes charitas, ut *ptemdecim millia pauperum in capite Quadragesimæ o anno apud Cluniacum eleemosynam habuerint, & centas quinquaginta pernas acceperint*, ut testatur *dalricus* lib. 3. consuetudinum Cluniacensium p.11.Non sanctâ dumtaxat Regulâ, sed propriis am consuetudinibus Cluniacensis Congregatios Cœnobia regebantur, quas mox citatus *Udalrus* Monachus XI. sæculi accuratè collegit, & tris libris digessit in modum Dialogorum. Hos es *Udalrici* libros *de Consuetudinibus Cluniacenm* vulgavit *Lucas Dacherius* tomo quarto Spiegii.

D. Quem Auctorem habuit Camaldulensis ongregatio, quam undecimo Ecclesiæ sæculo in alia fuisse institutam mox observasti?

M. Congregatio Camaldulensis Auctorem buit Sanctum *Romualdum* Ravennæ ex Illustrissia progenie oriundum, qui primùm Monaus fuit apud Nigros, ut vocant, Monachos Cœnobio Classensi propè Ravennam, dein, st varias tùm in Italia, tùm in Gallia locorum utationes, novum vitæ genus, seu Congregatiom Camaldulensem sub Regula S.Benedicti instiit. Porrò, hæc Congregatio dicta est *Camaldulen-* à *Camalduli*, seu Campi *Malduli* Eremo, ubi r Sanctus sub finem vitæ suæ Eremitorium consti-

ſtituit, duplexque vitæ genus in ſua Congregatio ne inſtituit, *Cænobitarum* ſcilicèt, ac *Eremitarum* quibus atrum colorem in candidum vertit. Hæ Camaldulenſis Congregatio (cujus Statuta leg poſſunt in Hiſtoria Camaldulenſium Ordinis a *Auguſtino Florentino*, & à F.Luca Eremita Hiſpan edita) fuit approbata & confirmata à Summ Pontificibus *Leone IX.Nicolao II.*& *Alexandro II.*V guit uſque ad noſtrum tempus Eremitarum C maldulenſium abſque ulla reformatione Religi cùm apud Cœnobitas Camaldulenſes haud paru laxata ſit priſci vitæ generis auſteritas. Tres iſti Inſtituti Camaldulenſis extant nunc Eremitaru Congregationes, videlicet *Camaldulenſis*, *Veneta*, *Montis Coronæ*, præter Gallicanam. Cœnobitaru verò Camaldulenſium non pauca adhuc, in Italia præſertim, habentur Monaſteria. Camalduleni bus tàm Cœnobitis, quàm Eremitis unus oli præerat Præpoſitus Generalis, à quo receſſeru Eremitæ, qui modò à ſuis Superioribus reguntu In eamdem Camaldulenſium Congregationem coaluit alia Eremitarum Congregatio *Fontis Ave lani* dicta, quæ eodem ſæculo XI. exorta maxim inclaruit per Sanctum *Petrum Damiani*, qui de ej Inſtitutis ſcripſit, ut videre eſt apud *Mabilloniu* in Obſervationibus præviis ad S.*Petri Damiani* v tam, quam exhibet ſæculo VI. Benedictino, quo eſt Eccleſiæ undecimum. Mortuus eſt S. *Romua dus* Camaldulenſis Congregationis Inſtitutor ann MXXVII. ejuſque vita ſcripta fuit à Sancto *Petro Da miani*, & à Sancto *Hieronymo Pragenſi* Eremita Ca maldulenſi, qui Apoſtolicis laboribus in fide Ba baris prædicanda clariſſimus fuit, vitamque Sa

ε

Romualdi scripsit, quam refert *Bollandus* ad diē 7. ruarii. Obiter tamen hìc advertere debes, quòd *etrus Damiani* in vita S. *Romualdi* Abbatis, & dinis Camaldulensis Fundatoris, cap. 20. narratâ morte, ait: *Vixit vir beatissimus centum viginti is, ex quibus viginti expendit in sæculo, tres duxit Monasterio, nonaginta septem in eremitico transe- proposito*. At Baronio non probatur illud de tum viginti annorum S. *Romualdi* ætate, putat- vitam illam interpolatam esse, aut perperàm criptam. *Bollandus* ad diem 7. Februarii in nmentario prævio ad illam S. Romualdi vitam, timat etiam numeros in ea vitiatos esse, eosque endare conatur. Multi probabilius existimant, ctum *Romualdum* septuaginta annos natum ob-. In Martyrologio Romano Natalis S. *Romualdi* ribitur ad diem 19. mensis Junii. Sed *Cle- s VIII.* Pontifex Maximus statuit, ut ab omni- die 7. Februarii, qui dies est secundæ illius cti Abbatis Translationis, Natalis ejus in Ec- sia celebraretur.

D. Camaldulensis Congregatio originem bè perspectam habeo, sed quænam sit *Vallum- sana* ista Congregatio, quæ, ut jam insinuasti, ulo Ecclesiæ undecimo in Italia prodire cœpit, nè ignoro. Expone itaque, quandonam & à quo Vallumbrosana Congregatio in Italia fuerit ituta?

M. Hæc Congregatio dicta est *Vallumbrosa-* à Valle Umbrosa, idest ab opacis arboribus, e montium dorso incumbunt, vallemque subje- m adumbrant. Hæc vallis distat itinere dimidii i ab Urbe Florentia, & in medio Florentiam in- ter

ter & Camaldulensem Eremum intervallo sita es
quam Vicanus amnis, seu torrens præterfluit. Illi
S. *Joannes Gualbertus*, patriâ Florentinus, qui vitan
Monasticam professus jam fuerat in Monasteri
Sancti *Miniatis* in Monte propè Florentiam, seden
suam fixit circa annum MLI. ibique Congregatio
nis Vallumbrosanæ, juxta Regulam S. Benedicti
fundamenta jecit. Famâ sanctitatis ejus per vicin
loca sese diffundente, multi Clerici, & Laici con
versionis & pœnitentiæ studio ad eum venêre, quo
inter censetur *Petrus* Monachus, qui fuit postea
Albanensis Episcopus Cardinalis, & *Igneus* cogno
minatus, eò quòd, ut supra observavimus, proba
tione per ferrum ignitum ad cohibendam grassa
tem simoniam usus est. Novem Monasteria v
ædificavit, vel Congregationi suę univit S. *Joann*
Gualbertus, quibus posteà alii Abbates, qui ei su
cesserunt, alia adjunxerunt. In magnę sanctimon
opinione fuit primis temporibus hæc Vallumbro
sana Congregatio, protulitque viros sanctitate in
signes, quorum Elogia contexuit *Hieronymus de*
Raggiolo, Prior S. Donati in Vinea. Fuit confirma
hęc Vallumbosana Congregatio à Romanis Ponti
cibus *Alexandro II. Gregorio VII.* & *Urbano II.* Pr
ter vitam S. *Joannis Gualberti* Congregationis Va
lis Umbrosanę Fundatoris, quę extat apud *Surii*
ad diem 12. mensis Julii, Beatus *Andræas* Abb
ejusdem Congregationis aliam scripserat, sicuti,
posteà Beatus *Atto* Episcopus Pistoriensis ex e
dem Congregatione assumptus. Utramque S. *Joa*
nis Gualberti vitam periisse existimavit *Bollano*
ad diem 10. mensis Martii, quo colitur B. *Andræ*
Abbas. At *Mabillonius* vitam S. *Joannis Gualbe*
à B. *A*

..*Attone* Epiſcopo Piſtorienſi deſcriptam exhi-
:,ac præviis Obſervationibus illuſtrat ſęculo VI.
nedictino. Hiſtoriam etiam hujuſce Sancti Fun-
:oris Congregationis Vallumbroſanæ libris duo-
:im Italicè ſcriptam ſæculo proximè elapſo pu-
cavit *Didacus de Franchis* Ripolenſis Abbas-

D. Satis egimus de Congregationibus Or-
nis S.Benedicti, quæ in Italia undecimo Eccleſi-
:ulo à SS. *Romualdo*, & *Joanne Gualberto* excita-
ſunt, quapropter præſtat, ut brevitèr nunc diſ-
as de Origine, & Fundatoribus quatuor illorum
dinum *Grandimontenſis*, Cartuſiani, Ciſtercien-
, & Sancti Antonii, quos eodem ſęculo undeci-
› in florentiſſimo Gallię Regno inſtitutos fuiſſe
n commemoraſti. Incipe itaque ab Ordine
andimontenſi, & omnia, quę ad illius Inſtitutio-
n, Auctorem & diſciplinam ſpectant, paucis
nplectere verbis.

M. Ordo Grandimontenſis anno MLXXIV. fuit
Gallia fundatus à Sancto *Stephano de Mureto* no-
i Arverno, qui, poſt impetratam à *Gregorio VII.*
nmo Pontifice inſtituendi Ordinis Eremitici fa-
tatem, ſeceſſit in nemoroſum Montem, qui tri-
; leucis ab UrbeLemovicarum diſtat& Muretum
itur, ibique nouum inſtituit Ordinem, qui po-
a *Grandimontenſis* eſt appellatus, quòd Monachi
ntem Muretum relinquere coacti, ad *Grandem
ntem* migrarint anno MCXXIV. indèque Ordinis
nen *Grandis-Montis* factum. Regulam propriam
tribus, quos in Monte Mureto congregaverat
tephanus, dedit, Apoſtolicam ſanè & auſteram,
am Summi Pontifices *Urbanus III.* & *Clemens III.*
nfirmarunt. Falluntur itaque nonnulli,qui Gran-

dimontensium Ordinem vel sub Regula S.Benedictini, vel sub Regula Cisterciensium, vel sub Regula S.Augustini militasse pertendunt, cùm certum sit, S.*Stephanum* Grandimontensium Patrem ac Fundatorem eis specialem tradidisse Regulam, quam præ manibus habent: Siquidem ipsos his verbis commonebat, sicut ejus Acta referunt: *Tantùm in Regula de Evangelio per me sumpta perseveretis.* Grandimontēses vulgò *Boni homines* appellabantur, teste *Stephano*, Abbate S.*Genovefæ*, & posteà Episcopo Tornacensi in epistola 71. ad *Robertum* Pontiniacensem Monachum datâ, in qua eos summis laudibus extollit. Eosdem Ascetas Grandimontenses impense commendant *Joannes Saresberiensis* Episcopus Carnotensis lib. 7. *Polycratici*, sive *de Nugis Curialium* cap. 23. & *Petrus* primùm Abbas Cellensis, & postea Carnotensis Episcopus epistolâ 8. lib. 3. & epistol. 7. & 22. libri octavi. Verum, quamvis summam vitę austeritatem profiterentur Grandimontenses progressu tamen temporis pessimam illam sorten experti sunt, quam olim deplorabat Propheta *Jeremias* his verbis: *Servi dominati sunt nostri.* H enim, cùm rerum temporalium procuratio & administratio Fratribus Laicis relicta esset à S.*Stephano* Ordinis Grandimontensis Fundatore cap. 5 Regulæ, ut Clerici tranquilliùs rebus divinis vacarent, eò audaciæ proruperunt Fratres Laici, ut Ordinem & tempus divinorum Officiorum Cleric præscriberent, ipsosque suo imperio parêre detrectantes punirent rerum necessariarum subtraction De hoc præpostero Fratrum Laicorum domin *Lucius III.* Summus Pontifex certior factus à Cle cis Ordinis Grandimontensis, qui ad ipsum su

qu

erelas detulerant, Judices dedit, qui ſententiam undùm Clericos tulerunt, & tumultuantes Fras Laicos in ordinem, ut par erat, redegerunt. ortuus eſt S. *Stephanus* Grandimontenſis Ordinis ndator die octava Februarii anni MCXXIV. poſtam in ſolitudine quinquaginta annos tranſegiſ, ut videre eſt in ejus vita à *Geraldo* ſeptimo ore Generali Ordinis Grandimontenſis deſcri ì, quam *Bollandus* ad diem 8. menſis Februarii, *Labbeus* tomo 2. Bibliothecæ pag. 674. è Codius MSS. erutam exhibent. Undè emendandus *Baronius*, qui mortem S. *Stephani* Grandimonſis Ordinis Fundatoris copulavit cum anno XXVI. Sanctorum Faſtis *Stephanus* Grandimonſis à *Clemente III.* Romano Pontifice anno XXXIX. adſcriptus eſt.

D. S. *Brunonem* Ordinis Carthuſienſium Inutorem, ac Fundatorem eſſe didici, dùm adhùc rulus eſſem, à quodam præceptore minimè maſed non ſatis acuto, qui de cauſa inſtitutionis gelici iſtius Ordinis, & ſeceſſus S. *Brunonis* in mum differens, hanc mihi hiſtoriolam narra. Erat, inquiebat ille, aliquis Canonicus, vel ctor Pariſienſis, qui in magna ſanctitatis opinio Pariſiis demortuus, dùm ſolemnes celebraren exequiæ, vivus in feretro apparuit, dùmque in icio Defunctorum recitaretur hæc lectio, quæ pit: *Reſponde mihi*, inclamavit primâ die: *Ju- Dei judicio accuſatus ſum*; alterâ die: *Juſto Dei cio judicatus ſum*, tertiâ demùm die: *Juſto Dei cio condemnatus ſum*. Huic horribili ſpectaculo n *Bruno*, ejuſque Socii adfuiſſent, mundo nunm remittere, & in deſertum locum ſecedere

propoſuerunt, indèque ad Sanctum *Hugonem* Gratianopolitanum Epiſcopum, in cujus Diœceſi Eremum, cui *Carthuſiæ* nomen, ſuo conſilio valdè idoneam eſſe didicerant, acceſſerunt. Hanc Canonici vel Doctoris Pariſienſis demortui apparitionem horrendaſque voces, quibus ſe damnatum eſſe clamabat, in cauſa fuiſſe cur *Bruno* Eremum petierit & Carthuſiam in Epiſcopatu Grationopolitan fundaverit, referebat mihi bonus ille præcepto quod an verum ſit? à te diſcere percupio.

M. Hanc terribilem Anaſtaſim, ſeu reſurrectionem Canonici, vel Doctoris Pariſienſis, qui feretro poſitus damnationem ſuam in Eccleſia denuntiavit, eſſe puram putamque fabulam, ac ſubindè cauſam non fuiſſe ſeceſſus S. *Brunonis* in Eremum, & Ordinis Carthuſienſium inſtitutioni multis momentis evincit *Joannes Launojus* in Diſſertatione *De vera Cauſa ſeceſſus S. Brunonis in Eremum*. Inter plura argumenta, quæ adducit ille Auctor, præcipua dumtaxat, ut conſulam brevita ſeligam, ac perſtringam. In primis, conſtat, n aliam fuiſſe cauſam ſeceſſus *Brunonis* in Eremum quàm vitæ ſolitariæ deſiderium, ut ipſemet teſtatur in epiſtola, quam ex Calabriæ finibus ad *Radphum Viridem* Remenſis Eccleſiæ Præpoſitum ſcripſit, in qua diſertè aſſerit, Collationem, quam ſin Remis habuerant, de opum & delitiarum terrenrum vanitate, & gaudiorum Cœleſtium æternite, occaſionem ei dediſſe à mundi conſortio ſcedendi, & ſeveriora vitæ Monaſticæ Inſtituta ctandi, eumque adhortatur, ut à ſeculi tempeſtabus quamprimùm ſeſe ſubducat. De horrendo tem illo ſpectaculo hominis damnationem ſu

è

retro denuntiantis, ne minimum quidem ver-
um habet S. *Bruno* in prædicta Epiſtola. Præ-
:à; *Guibertus* Abbas Nongentinus lib. 1. *de*
: *S. Brunonis* cap. XI. ait, S. *Brunonem* mores
ruptos *Manaſſis* Archiepiſcopi Remenſis pero-
ex urbe Remenſi diſceſſiſſe, &, ut ſæculo re-
ciaret, ad Grationopolitanum proceſſiſſe ter-
rium. Conſilium itaque de Solitudine peten-
inivit S. *Bruno*, & ab urbe Remenſi exceſſit ob
robos mores *Manaſſis* Remenſis Archiepiſcopi,
verò occaſione illius Doctoris, vel Canonici
iſienſis redivivi, & inter ſolemnes exequias ſe
natum eſſe ter in feretro inclamantis. Ter-
laudat *Launojus* Authores graviſſimos, cùm
res, tùm recentiores, qui de Sancto *Brunone*
arthuſienſibus agentes, eorumque mores ex-
entes, vel ordinem commendantes, terribi-
lius Anaſtaſeos Doctoris, vel Canonici Pari-
is poſt obitum redivivi, qui denuntiatione
is de ſe iudicii circumſtantes exterruiſſe fer-
ne per umbram quidem meminerunt. Quar-
nullum ſive in Annalibus Eccleſiæ Pariſienſis,
in Hiſtoria Academiæ Pariſienſis, ſive apud
os & ſuppares Auctores, qui de Rebus Fran-
m ſcripſerunt, invenitur monumentum iſtius
tus, ſeu ſtupendæ Anaſtaſeos Doctoris vel
nici Pariſienſis, ex quo altiſſimo ſilentio fa-
colligitur, prædictam Anaſtaſim non fuiſſe
m ſeceſſus S. *Brunonis* in Eremum, immò
m eſſe fabulam ducentis ferme annis poſt obi-
S. Brunonis excogitatam, ſicut obſervat *An-*
s Pagius in Critica Baronii ad annum Chriſti
XVI. Hinc jure optimo viri eruditi, qui Ro-

mani Pontificis mandato Breviarium Romanum correxerunt, ex Lectionibus in Festo S. *Brunonis* recitandis hanc fabulosam narrationem expunxerunt. Plura ad istam explodendam fabulam legesis apud jam citatum *Launojum*, & apud *Egassium Bulæum* in Historia Universitatis Parisiensis. Chartusiensium Ordinem fundavit S. *Bruno* non año MLXXXVI. ut putavit *Baronius*, sed año MLXXXIV sicut doctissimus *Pagius* loco mox memorato osten dit tum ex testimonio *Sigeberti* huius tempori Scriptoris in Chronico, tùm ex Charta, quâ S *Brunoni*, ejusque Sociis *Cartusiæ* solitudo concess est, in qua conceptis verbis legitur, hanc *Cartusi* Solitudinem *à Magistro Brunone, & ab his, qui cum eo erant, fratribus, cæpisse inhabitari & constru anno ab incarnatione Domini* MLXXXIV. *Episcopatu verò domini Hugonis Gratianopolitani Episcopi quarto*. Obiit S. *Bruno* in Calabria anno millesimo centesimo primo multis virtutibus clarus, ac plu reliquit ingenii sui monumenta, præsertim Expositionem in Psalmos, & Commentarium in omnes D. Pauli Epistolas, aliaque Opuscula, qu tribus voluminibus comprehensa R. P. *Theodor Petræus* Carthusianus in lucem edidit Coloniæ anno MDCXI. Aliqua tamen Opera S. *Brunoni* Carthusiensium Ordinis fundatori *Petræus* vindica quæ tamen *Maurus Marchesius*, Panormitanu Congregationis Cassinensis Monachus, S. *Brun* Astensi, Signino Episcopo, tribuenda esse docet Dissertatione Historica *De S. Brunone Astensi, brisque ab eo conscriptis*. Denique S. *Bruno* Carthusiensium Ordinis fundator in sanctorum num rum relatus est à *Leone* X. Pontifice Maximo an MDXIV.

D. Cùm Ordinem Carthusiensium summâ semper à puero veneratione & singulari pietatis genere coluerim, optarem ut eorum mores, vitæque genus breviter hìc describeres.

M. Infinitus profectò essem, si omnia Elogia, quibus viri pietate & doctrinâ illustres Carthusiensium Ordinem maximè commendarunt, hìc inserere vellem. Breviter dicam, Carthusienses vitam Angelicam in terris degentes, vel Angelos esse in carne sospitantes, vel homines Angelicum spiritum habentes, & suavissimum omnium virtutum odorem, quo inculta, horridaque Eremus perfunditur, longè latèque spirantes. Vigent tamnum apud Carthusienses abstinentià à carnibus perpetua, jeiunia septem mensium abhinc sex & ampliùs sæculis nullâ temporum injuriâ, nulla molliculorum artificiis violata; juge, altumque silentium, solitudo continua, modestia humanâ major, charitas feruentissima erga Deum, cui diu noctuque persoluunt laudes; dilectio erga proximum effusissima, admirabilis hospitalitas, quâ omnes aduentantes, absque personarum acceptione, tecto, mensâque amantissimè excipiunt. Mitto eorum lecti duritiem, palearum stramen, asperum cilicii indusium, aliasque id genus corporis macerationes, per quos arctissimos sanctitatis calles incedentes pii illi Monachi, à primæva Instituti sui sanctissimi disciplina nunquâm hactenùs degenerarunt.

D. Veniamus ad nobilissimum Cisterciensium Ordinem, cujus primordia, Fundatoris sanctimoniam, Legumque severitatem breviter expositus velim, ut indè constet, sanctitatem, quæ est

veræ Ecclesiæ Christi tessera, soli Ecclesiæ Romanæ convenire, quippè quæ plures instituit Monachorum seu Religiosorum Ordines, ex quibus, posteà innumeri prodierunt viri, qui sanctitatis & doctrinæ splendore non minus fulserunt, & etiamnùm fulgent in terris, quàm sydera coruscant in cœlo.

M. Primò, nobilissimi Cisterciensis Ordinis fundamenta jacta sunt in Galliis anno millesimo nonagesimo octavo à B. *Roberto* Abbate Molismensi, Ordinis Benedictini, licentiâ & assensu *Hugonis* Archiepiscopi Lugdunensis Apostolicæ Sedis Legati, favente *Odone* Burgundiæ Duce, & annuente *Walterio* Episcopo Cabilonensi, in cujus Diœcesi constructum est in loco uliginoso & nemore vastissimo Monasterium Cisterciense totius Ordinis Caput, à Cisternis, ut nonnulli putant, hoc nomen sortitum. Sancti *Benedicti* Regulæ, propriisque Statutis devincti sunt Cistercienses, quorum primus Abbas fuit jam laudatus B. *Robertus*, qui tamen ad Molismenses suos Monachos jussu *Urbani II.* Summi Pontificis redire coactus, Cisterciensibus Præpositum Abbatem *Albericum* Sanctitate non imparem reliquit. Hic secundus Cisterciensium Abbas novi confirmationem Ordinis à *Paschali II.* Pontifice Maximo impetravit, eique in Regimine Ordinis Cisterciensium successit *Stephanus*, qui fuit tertius illius Ordinis Abbas sanctitate conspicuus, multasque erexit Abbatias, inter quas eminent, *Firmitas*, Gallicè *La Fertè* prima Cistercii filia in Diœcesi Cabilonensi anno MCXIII. fundata; *Pontiniacum*, Gallicè *Pontigny* secunda Cistercii filia, quatuor ab Antisiodoro

leu

ıcis anno MCXIV. condita; *Clara-Vallis*, tertia ıstercii filia, in Diœcesi Lingonensi instituta an- MCXV. & *Morimundus*, quæ est Abbatia in Diœ- si Lingonensi eodem anno excitata, & quarta stercii filia. Quatuor hæ Abbatiæ sunt quasi to- dem Cistercii filiæ primigeniæ, ex quibus inde, lut rivi ex fonte, cæteræ omnes exortæ sunt, ut dere est apud *Manriquem* in Annalibus Cisterc. ›i de illis omnibus fusè agit. Tres primi, quos udavi, Ordinis Cisterciensium Abbates eximiæ nctitatis famâ in Ecclesia claruerunt. *Honorius* . litteris anno sexto Pontificatus sui, seu anno illesimo centesimo vigesimo nono datis, potesta- m fecit Monachis Molismensibus Officium cele- :andi de B. *Roberto* primo Abbate & fundatore rdinis Cisterciensis in ea, quâ sacra ejus ossa condebantur, Ecclesiâ. Hi autem Monachi dice- ıntur *Molismenses* a Sylva, quæ *Molismus* appel- batur, & erat in Episcopatu Lingonensi sita, ubi *Robertus*, antequam Cisterciensem Ordinem ndaret, cœnobium condidit & *discipulos magnæ ligionis aggregavit*, inquit *Ordericus* lib. 8. Vitam . *Roberti* primi Abbatis & Fundatoris Ordinis isterciensis ab Anonymo Monacho Molismensi riptam recitant Bollandiani ad diem XXIX. men- ; Aprilis. Vitam B. *Alberici* Cisterciensis Ordi- s secundi Abbatis scripsit *Chrysostomus Henriquez* Fasciculo Sanctorum Ord. Cisterciensis. & ex › *Bollandus* inter Acta Sanctorum mensis Januarii omo II. Denique, memoria B. *Stephani*, qui fuit :rtius Abbas Ordinis Cisterciensis, sacris Eccle- æ Tabulis inscripta est ad diem XVII. Aprilis, usque vita ex Historicis Ordinis descripta legi-

tur

tur in Actis Sanctorum Bollandianis Tomo II. mensis Aprilis. Hæc pauca de tribus illis primis sanctis Abbatibus Cistercensibus observanda esse duxi, quia nunc pluribus sunt ignoti, eò quòd S. *Bernardus* Abbas Clarævallensis, qui sæculo duodecimo Cisterciensium Ordinem multùm promovit, ac illustravit, eorum gloriam suo splendore obscuravit. Quod certè nemini mirum videri debet, cùm ipsimet Cluniacenses plùs tribuant S. *Odoni*, qui tamen fuit tantum secundus Cluniacensis Abbas, quàm B. *Bernoni*, qui fuit primus Cluniacensis Abbas, & Congregationis Cluniacensis fundator, adeò ut Cluniacenses inter *sui Ordinis Principes, & Præceptores* non numerarint B. *Bernonem*, teste S. *Bernardo*, qui in Apologia ad *Guillelmum* Abbatem hæc habet: *Sic Sancti Odo, Majolus, Odilo, Hugo, quos se sui utique Ordinis Principes & Præceptores habere gloriantur, aut tenuerunt, aut teneri censuerunt*. Hinc apud *Petrum* venerabilem in lib. 6. Epist. 15. *Odo primus Cluniacensis Ordinis pater* laudatur. Quod sanè apud Cluniacenses non aliâ ratione factum esse crediderim, nisi quia S. *Odo* Congregationem Cluniacensem à S. *Bernone* inceptam & fundatam latè propagaverit, plurima Monasteria construxerit, ac tandem perficiens quod S. *Berno* feliciter inchoaverat, majorem apud Cluniacenses, quàm S. *Berno*, nominis splendorem obtinuerit.

De præclaris Priscorum Cisterciensium Institutis ac moribus plura hìc dicenda occurrerent, sed, ne longior sim, pauca de his delibabo ex Epistola LXXXII. *Petri Blesensis* ad Abbatem & Conventum Cisterciensem, ubi hæc habet: *Inter*

r *universas Ordinum varietates, quibus decorata Sponsa Christi, nullus Ordo virtute flagrantior, llus sancti nominis odore suavior est in Christo, àm vester .... Una omnium vox est, quia stercienfis Ordinis Professores tantò differentiùs, æ cæteris triumphales sanctitatis titulos referent, uanto expressiùs Religionis Apostolicæ vestigiis inæserunt; cum in tenuitate ciborum, in asperitate veium, in vigiliis, in Confessionibus, in disciplinis, in salmis, in humilitate, hospitalitate, obedientia, chaitate, & cæteris, quibus fructus vitæ seminatur in erris, deprimatis carnem, spiritum erigatis.* Et in pistola LXXXVI. ad Magistrum *Alexandrum*, qui Carthusiensi ad laxiorem Ordinem migrare decreverat, sic scribit idem Petrus Blesensis: *Ferrem atientiùs, si ad Cisterciensis Ordinis observantiam e transferres. Si enim in proposito Religionem habes, bi probatissimæ Religionis schola est, summus ibi molestiæ usus, morum regularitas, fraternitatis affe-tio, pax animi, omnium communicatio, mutua obsequea, disciplinæ vigor, amor obedientiæ, vinculum haritatis, carnis servitus, hospitalitatis exhibitio, legendi libertas, vigiliarum excubiæ, quies meditaionis, devotio Psalmodiæ.* Hæc fuit arctissima ntiquorum Cisterciensium vitæ disciplina, quæ tiamnùm summo Dei beneficio in pluribus eorum Monasteriis viget, inter quæ, velut inter astra ol, refulget in Galliis Abbatia vulgò dicta de ' *Atrape* circa fines Diœcesis Carnotensis à clarisimo & religiosissimo Abbate *de Rancè* restaurata, n qua Cistercienses non solùm Regulam S. Benedicti, præcepta & vestigia ad unguem sequuntur, & ad litteram observant; sed etiam modum vivendi S.

di S. *Bernardi* incredibili fervore æmulantur, hominum consortia fugiunt, avias solitudines persequuntur, operantur manibus suis, otio perpetuum bellum indicunt, & à carne, piscibus, & ovis jugitèr abstinent. Divina Officia cum tanta solemnitate & devotione noctu diuque celebrant, ut Angelos imitentur. Tantam ori suo ponunt custodiam, tantum ostium labiis suis, ut perenne silentium ne articulatis quidem vocibus interrumpant. Hanc austeram vivendi normam, quæ in Abbatia de *l' Atrape* ad summos Regulæ apices observatur, in nonnulla alia tam in Gallia, quàm in Italia Cistercienſium Monasteria nuper inductam fuisse, plurimùm in Domino gaudemus, nec possumus quin exclamemus cum S. *Bernardo* sermone I. in Dedicatione: *Mirabilis planè Deus in sanctis suis, non modo in cœlestibus, sed etiam in terrenis. Vtrobique sanctos habet, & in utrisque mirabilis est; illos quidem beatificans, istos sanctificans. Quod majus miraculum, quandò tot juvenes, tot adolescentes, tot nobiles, universi denique, quos hìc video, velut in carcere aperto tenentur sine vinculis, solo Dei timore confixi; quòd in tanta perseverent afflictione pœnitentiæ, ultra virtutem humanam, supra naturam, contra consuetudinē?* Sic ab initio ipse ergà sanctissimam illam Ordinis Cisterciensis Reformationem fui animatus, sic eam constanti ac perpetua voluntate colo, ut multa mihi scribenti veniant in mentem, quæ de ea magnificè & verâ cum laude prædicare possem. Sed tam excelso atque illustri loco sita est illius sanctitatis fama, ut vana præconiorum respuat ornamenta, & humano fastigio celsior nostris laudibus nec crescere possit, nec delectari.

M.

M. Quis est iste Ordo S. *Antonii*, quem ındecimo Ecclesiæ sæculo fuisse institutum nuperimè narrabas?

M. Cùm gravissimus morbus, qui *Sacer ignis* ıppellatur, sæculo undecimo in Galliis latè grassaretur, multique eo tacti consumerentur, *huic am horrendæ calamitati*, inquit *Aymarus Falco* n Historia Ordinis S. Antonii parte 2. cap. 31. *ræsentaneum atque efficacissimum remedium afferre erspecta est devota imploratio patrocinii atque interessionis beatissimi Antonii Abbatis*, cujus corpus Thebaide in Galliam asportatum, apud *Motam* Oppidum non longe ab urbe Viennensi in Delhinatu positum) asservabatur, illùc undique onfluentibus populis, complures ope S. *Antonii* ıbbatis sanitatem receperunt, & in primis, *Gaıo*, vir nobilissimus, & *Girinus* ejus filius, qui tatim ac meritis S. *Antonii* sanitate fuerunt doıati, votum nuncuparunt serviendi ægris, qui acro igne consumpti ac mutilati in perpetua caamitate vivebant. *Gastoni*, ejusque filio *Girino* n hoc sancto proposito sese haud multò post adunxerunt octo viri, & piam inter se societatem ¿ fraternitatem sæcularem inierunt anno milleimo nonagesimo quinto; Sed hæc pia societas in eligiosum Ordinem non evasit ante sæculum deimum tertium, seu ante annum millesimum duentesimum decimum octavum, quo *Falco*, qui piæ uic societati præerat, se, suosque solemnibus vois obstringere meditatus est, idque ab *Honorio III.* Pontifice Maximo obtinuit; à quo tempore Anoniana Congregatio, quæ per centum viginti tres nnos nulla vota emiserat, eratque dumtaxat pia

quæ-

quædam ſocietas ſæcularis, ad ſtatum Religionis & Ordinis S. *Antonii* evecta fuit. Tandem *Bonifacius VIII.* Bullâ ſuâ quarto Idus Junii anni milleſimi ducenteſimi nonageſimi ſeptimi datâ Prioratum S. *Antonii* in poſterum Abbatiam eſſe voluit, Religioſos ejuſdem Ordinis, Canonicos Monaſterii S. *Antonii* ſecundùm Regulam S. Auguſtini declaravit, ſervato ſigno *Tau*, ſeu Cruce cærulæâ, quam veſtibus intextam ſemper gererent; & *Aymonem* primum Abbatem Generalem & Ordinis Caput renunciavit. Hujus Antoniani Inſtituti plurima Monaſteria paulatim erecta ſunt per Galliam, Italiam, Hiſpaniam, Germaniam, aliaſque Orbis Chriſtiani Provincias, ut narrat *Aymarus Falco* in Hiſtoria Antoniani Ordinis.

Hìc nonnullas Obſervationes, originem & propagationem Ordinis Canonicorum Regularium, ſpectantes, quas ex claſſicis Scriptoribus, potiſſimùm ex *Mabillonio, Thomaſſino, Gerardo Du Bois, Antonio Pagio, Tillemontio*, Abbate *Fleury*, & aliis, ſtudioſè diligentèrque collegeram, inſerere meditabar; quas tamen à me jam licèt in ordinem digeſtas, ac prælo maturas, ſchedis meis premere, & intra domeſticos cohibere parietes neceſſarium omninò duxi. Prodiit ſiquidem Decretum à Sacra Congregatione *Indicis* latum, quo, ad comprimendam graviſſimam controverſiam, quæ paucis ab hinc annis RR. PP. Benedictinos inter & Canonicos Regulares de prærogativa honoris & ſui Ordinis antiquitate in Germania emerſit, magnoque animorum æſtu hinc inde diſceptata eſt, utrique parti ſilentium indictum eſt, ac diſtrictè vetitum, ne quis ad alterutram opinionem quocumque prætextu

extu ventilandam, vel minimam lucubrationem, ut ſcriptionem quamcumque in lucem deinceps mittere præſumat. Ut igitur huic Sacræ Congregationis Decreto, eâ, quâ par eſt, veneratione, morem geramus, originem & propagationem Ordinis Canonicorum Regularium in præſentia conſultò prætermittam, & ne invidioſam litem repetere, obligataque jam vulnera intempeſtivè refricare videar, paci altiſſimo ſilentio litabo, ſecutus conſilium Apoſtoli, epiſtolæ 1. ad Corinth. cap. 11. verſ. 16. ubi ait: *Si quis autem videtur contentioſus eſſe, nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei*, & in epiſtola ad *Titum* cap. 3. verſ. 9. *Genealogias*, inquit, *& contentiones, & pugnas legis devita, ſunt enim inutiles, & vanæ.*

D. Congregationem Eremitarum Fontis-Avellanam ſæculo undecimo per S. *Petrum Damianum* maximè inclaruiſſe, & in Congregationem Camaldulenſem poſteà coaluiſſe, memini, te nuper obſervaſſe. At ſcire velim, nùm iſti Eremitæ Congregationis Fontis Avellanæ, quos inter vixit Sanctus *Petrus Damianus*, diverſi fuerint ab Eremitis Congregationis Camaldulenſis, cujus Inſtitutor fuit S. *Romualdus*, & quænam Statuta in vitæ Eremiticæ profeſſione ſibi præfixerint obſervanda?

M. Etſi Fontis Avellani Eremum ante centum circiter annos Ordini Camaldulenſi adjunctum fuiſſe in confeſſo ſit apud omnes, ſunt attamen aliqui moderni Scriptores, qui autumant, S. *Petrum Damianum*, & alios Eremitas Congregationis Fontis Avellanæ antiquitùs non agnoviſſe S. *Romualdum* ut Magiſtrum & Inſtitutorem ſuum, ac ſubindè illos inter Monachos Camaldulenſes

cen-

censeri minimè debere. At doctissimus P. *Guido Grandus* Monachus Camaldulensis edidit Lucæ anno MDCCVII. quatuor *Dissertationes Camaldulenses*, in quarum postrema multis momentis evincit, S.*Petrum Damianum*, & cæteros Monasterii Fontis Avellani Anachoretas Camaldulensis Instituti fuisse. Et sanè in dubium, meâ quidem sententiâ, revocari haud potest, S.*Petrum Damianum* sin minus S.*Romualdi*, Ordinis Camaldulensium Fundatoris, auditorem, saltem ejus Discipulorum alumnum fuisse, eumque in multis à S.Romualdo constructis, vel sub ejus disciplina militantibus Eremis ac Cœnobiis commoratum fuisse, & ejusdem Instituti lacte nutritum. Constat siquidem, Monasterium Fontis Avellani, in quo ut superius diximus, S.*Petrus Damianus* Eremiticam vitam professus est, à S.*Romualdo* quondàm inhabitatum, & à B.*Ludulpho* ejus Discipulo fuisse institutum. Fuit igitur S. *Petrus Damianus* ejusdem Instituti societate cum Discipulis S.Romualdi unitus, alioqui in eorum Cœnobiis permanere non potuisset. Quin, & ipsemet S.*Petrus Damianus* hanc communis Instituti societatem inter se & S.*Romualdi* Discipulos apertè declarat in *Prologo Vitæ*, quam descripsit, S.*Romualdi*, ubi disertè significat, se ab egregiis, qui superstites erant, S.*Romualdi* Discipulis compulsum fuisse ad ejus gesta litteris consignanda: *Multorum*, inquit, *Fratrum precibus, & germana charitate devinctus, quod de prædicto mirabili viro ab egregiis ejus Discipulis didici, aggrediar, Deo auctore, describere*. Nimirùm S.*Petrus Damianus* eodem Religionis fœdere putabat, se cum Discipulis S.*Romualdi* conjunctum, quo germani fratres

res ab eodem patre progeniti debent invicem quibusdam amoris & charitatis vinculis esse obstricti. Hinc est, quod (teste doctissimo *Ludovico Thomassino* par. 1. libri tertii cap. 25. *De Veteri & Nova Ecclesiæ Disciplina*) idem S. *Petrus Damianus* nonnullos, qui contra Institutum S. Romualdi oblatrabant, compressit, illudque vindicavit in epistola duodecimâ libri sexti, in qua se & suos præsertim tuetur à cujusdam Abbatis impugnatione, qui conquestus erat, quòd Monachum è suo Monasterio egressum, contra S. Benedicti Regulam, recepisset: *Succensetis*, inquit, *ac nos conquerentes arguitis, quia non debuimus vestros Monachos in Eremo contra B. P. Nostri Benedicti præcepta suscipere*. Ostendit autem S. *Petrus Damianus*, voluisse dumtaxat S. *Benedictum* in sua Regula occurrere vagationi Monachorum ex uno in aliud Cœnobium, sed eum non prohibere, immò potiùs hortari omnes, ut ex Cœnobitica ad perfectiorem Eremitarum vitam sese transferrent. Ex hac porrò Instituti Sancti *Romualdi* defensione, quam sibi, quisque necessariam suscepit S. *Petrus Damianus*, liquidò patet, adeò coincidisse *Romualdi*, & *Petri Damiani* Institutum, ut unius defensio, alterius Apologia censeretur. Id totum confirmare placet verbis *Ludovici Thomassini*, in Disciplina tàm Ecclesiastica, quàm Monasticâ versatissimi, qui loco mox à me laudato hæc habet: *Scripsit Romualdi Vitam Petrus Damiani, scripsit & Apologiam. Confestim his Anachoretis summæ ad perfectionis culmen eluctantibus obtrectari cæptum est, quòd semitam terrerent, quam non præmonstrasset, non tenuisset S. Benedictus, quòdque suo cætui aggregarent Mona-*

 ste-

ſteriorum B.Benedicti deſertores. His ora obturabat Petrus Damiani hoc reſponſo: Caveri à B.Benedicto, ne Abbates alii aliorum Monachos admitterent, dùm cogniti ſibi mutuò eſſent. Caveat, (inquit Regula cap.61.) *Abbas, ne aliquandò de noto Monaſterio Monachum ad habitandum ſuſcipiat, ſine conſenſu Abbatis ſui) ſed Priores Anachoretarum ea prohibitione non implicari.* Quibus verbis palàm indicat Thomaſſinus, S.*Petrum Damianum* pro Inſtituto *Romualdi* Apologiam adornaſſe, & in ea ſui, ſuorumque vindicias egiſſe, ac ſubindè illum ſub S.*Romualdi* Diſciplina militaſſe. Idem etiam in ſuis Diplomatibus profitentur duo Summi Pontifices *Gregorius XV.*& *Urbanus VIII.*qui S.*Petrum Damianum* appellant *Decus & Gloriam Ordinis Camaldulenſis*. Addo denique, Fontis Avellani Cœnobii Eremitas, quibus præfuit S.*Petrus Damianus* mutuâ olim ſocietate cum Camaldulenſibus conjunctos, in Hoſpitii & ſuffragiorum communionem receptos, habitu, ſeu colorem, ſeu formam reſpicias, ſimillimo uſos eſſe, eorumque Statuta adeò convenire cum illis, quæ S. *Romualdus* Eremitis præſcripſit, ut eodem penè calamo, certè eodem ſpiritu dictata videantur, vel, ſi qua interſit differentia, ita levis illa ſit, ut vix inter ejuſdem individuæ Congregationis diverſa Monaſteria levius diſcrimen notari queat, nec major pro diverſitate locorum poſſit obſervari conſenſio, ſicut latè probat jam citatus *Guido Grandus*, Monachus Camaldulenſis in ſuis *Diſſertationibus Camaldulenſibus*, His, & aliis id genus rationibus permotus, aſſerere nullus dubito, S.*Petrum Damianum*, cæteroſque Congregationis Fontis Avellanæ Eremitas ſemper

per fuiſſe S. *Romualdi* Diſcipulos, ſeu Inſtituti Camaldulenſis alumnos. Ex hac Congregatione Eremitarum Fontis Avellani quinque ab *Ughello* in *Italia Sacra*, recenſentur Anachoretæ, qui undecimo Eccleſiæ ſæculo fuerunt diſcipuli S. *Petri Damiani*, & poſteà Epiſcopi Eugubini, videlicèt *Theobaldus, Rodulfus, Maynardus, Julianus, & Joannes*. Vitam *Rodulphi* ſcriptam à S. *Petro Damiano* recitat *Mabillonius* par. 2. ſæculi VI. Benedictini, quod eſt Eccleſiæ undecimum. *Joannes* verò, *Laudenſis* cognominatus, is ipſe eſt, qui, ut ſuperiùs diximus, ſcripſit Vitam S. *Petri Damiani*, & obiit anno MCVI. ſeptimo Idus Septembris, Sanctorum Faſtis à *Paſchali II.* Pontifice Maximo adſcriptus eſt, ejuſque Vitam poſt *Ferrarium*, & *Ughellum* deſcripſerunt Bollandiani. Celebris etiam inter Diſcipulos S. *Petri Damiani* fuit S. *Dominicus Loricatùs*, cujus Vitam inſeruit *Mabillonius* ſæculo VI. Benedictino ad annum MLXXII. Alios Congregationis Fontis Avellanæ Eremitas Sanctimoniâ inſignes in ſuis Scriptis memorat S. *Petrus Damianus*, præſertim in Opuſculo 51. quod *de Vita Eremitica* inſcribitur. Legi etiam poteſt *Jacobillus*, qui tom. 3. *de Sanctis ac Beatis Umbriæ* poſt Vitam B. *Ludulphi*, Diſcipuli S. *Romualdi*, & Cœnobii Eremitarum Fontis Avellani Fundatoris, enumerat ſeptuaginta quatuor Anachoretas, qui in hocce Monaſterio maximâ eximię ſanctitatis laude præfulſerunt.

D. Quibuſnam Statutis regebantur iſti Eremitæ Congregationis Fontis Avellanæ, quos Camaldulenſi Inſtituto fuiſſe addictos hactenùs ſat ſuperque probaſti?

M. Complura, eaque auſtera admodùm,

Eremitarum Congregationis Fontis Avellanæ Statuta refert S.*Petrus Damianus* in ſuis Operibus, præſertim in Opuſculo 15. ubi agens de Monaſterio, quod ipſemet in Suavicinio Monte conſtruxerat, hæc capite ſexto ſcribit: *Undè fit, ut in illa Eremo, quam, auctore Deo, in latere Suavicinii Montis ipſi conſtruximus, pulmentum, præter unum, cunctis penè temporibus, penitùs ignoretur. A vino autem aliquanto tempore continuimus, ita ut neque laici, neque extrinſecus venientes, vel etiam in Paſcha Domini aliquid hìc præter aquam biberent, neque vinum hìc, niſi pro ſacrificio haberetur. Sed quoniam & hìc manentes cæperunt ægrotando deficere, & quidam ad Eremiticam vitam tranſire cupientes, hujus rigoris obſervantiam videbantur penitùs abhorrere, fraternæ, ſive, ut veriùs dicam, communi imbecillitati diſpenſatoriè condeſcendentes indulſimus, ut vinum, ſervato ſobrietatis moderamine, biberetur*. Et cap.11.ejuſdem Opuſculi ait: *Illud etiam non minima pœnitentiæ pars eſt, quòd omni tempore, ſive æſtate, ſive hyeme, non calceis, non ocreis utuntur in cellulis, ſed nudis ſemper cruribus, & pedibus conſuetudo eſt permanere, exceptis his, qui gravi moleſtia infirmitatis urgentur*. Tenebantur etiam Eremitæ Congregationis Fontis Avellanæ, ex Inſtitutione S.*Petri Damiani*, Officium B.Mariæ Virginis vel in Choro communitèr, vel privatim in ſuis cellis quotidiè recitare, ſicut colligitur ex ejuſdem S.*Petri Damiani* Vita cap.15. & in ejus epiſtola 32. libri ſexti, ubi Monaſterium S.Vincentii divinitus afflictum narrat ob intermiſſum B.Mariæ Virginis quotidianum Officium, nec niſi poſt peractam neglecti hujus penſi pœnitentiam, & ſeriam hujus

con-

consuetudinis deinceps inviolabilitèr observandæ promissionem, pristinæ tranquillitati Cœnobium illud Eremitarum Congregationis Fontis Avellanæ redditum esse asseverat. Missa facio, brevitatis ergò, cætera horumce Eremitarum circa Jejunia, Vigilias, Disciplinas, Statuta, & spiritualis exercitii studia, quæ legi possunt apud S. *Petrum Damianum*.

D. Impensè quidem laudo prudentiam S. *Petri Damiani*, & aliorum Eremitarum Congregationis Fontis Avellanæ, qui jugem illam à vino abstinentiam, cui sese à principio in Eremo arctiùs addixerant, postea *ob communem imbecillitatem* temperarunt, & ne Eremum omnibus horridam & exosam redderent, permiserunt, ut vinum, *servato sobrietatis moderamine, biberetur*. Hanc prudentem æconomiam vehementèr ipse optarem, ut itidèm sequerentur Monachi Carthusienses, de quorum Sanctissimo Instituto plura jam in hocce nostro Colloquio disseruimus. At enim, ut candidè fatear, necdùm intelligo, quî possit hæc lex, seu consuetudo, quæ etiamnùm viget apud Carthusienses, abstinendi à carnibus, etiam in extremo vitæ periculo, conciliari cum lege naturali, quâ unicuique vitam suam conservandi necessaria incumbit obligatio. Dicas igitur, quæso, an Carthusianus ægrotus teneatur abstinere à carnibus, & vitam potiùs amittere, quàm carnes (etiam secretò) comedere?

M. Ut faciam satis huic difficultati, quam ad elucidandam Monasticam Carthusiensium Disciplinam non abs re proposuisti, ea in summam hic redigam, quæ noster *Franciscus Victoria* in Relectione nona de *temperantia*, & *Franciscus Sylvius*

in ſuis Commentariis in primam ſecundæ S.Thomæ quæſt.96. art.4. ad Quæſitum 7. perdoctè in hanc rem ſcripſerunt. in primis duo illi graviſſimi Scriptores docent, non licere Carthuſiano ægrotanti veſci, etiam ſecretò, carnibus, ſi alii ſuppetant cibi, quibus impedire poſſit ne fame pereat. Hæc quippè conſuetudo abſtinendi à carnibus, etiam in morbis, in quibus vita maximè periclitatur, vim habet præcepti & legis, & quidem toto Carthuſienſium approbante Ordine. Eam autem conſuetudinem juſtam eſſe ex eo potiſſimùm evincitur, quòd cedat in bonum ſpirituale Ordinis, quam ſi ſemel relaxarent Carthuſiani, & in morbis graviſſimis permitterent fratribus veſci carnibus, ſenſim ſine ſenſu totius Ordinis diſciplina tepeſceret, & primò quidem in caſibus periculoſis, dein verò, ad multos alios caſus diſpenſatio paulatim traheretur, præſertim, cùm Medici ſæpè ſæpiùs morbos inveniant, quibus curandis, vel utilem, vel neceſſarium judicent eſum carnium, undè tandem contingeret, ut omnes graves morbi eſſent occaſio ſolvendæ carnium abſtinentiæ, & Carthuſienſes paſſim in Infirmariis veſcerentur carnibus. Ut igitur, inquit *Sylvius*, iſta ſancta Religio maneat in ſuo vigore, laudabile ac honeſtum eſt, quod etiam in articulo mortis à carnibus abſtineant, idque non tantùm coràm aliis, ſed etiam in ſecreto. Dùm enim ſcitur, eam Conſtitutionem ita ſtrictè obſervari, ut ne ſecretò quidem & urgente mortis periculo, carnibus veſci liceat, fit ut Religioſi eam exactiſſimè ſervent, neque diſpenſationes quærant, neque ab Inſtituti ſui avita Diſciplina ac vigore deflectant. Fateor quidem,
quem-

quemlibet lege naturali teneri conſervare vitam suam. At illa lex naturalis de vita propria conſervanda non obligat ſimpliciter & abſolutè pro omni caſu vel eventu, ſed ſub conditione, niſi cauſa aliqua honeſta & gravis aliud poſtulet. Nec enim ſemper quis tenetur ſervare vitam per omne medium licitum, ut liquidò patet in multis caſibus, ubi aliquis propriam poſſet defendere vitam, & tamen ad conſervationem virtutis patientiæ permittere poſſet ſe ab aggreſſore occidi, non ſecus ac Martyres, qui ad perhibendum fidei teſtimonium rectè permiſerunt ſibi inferri necem. Uxor etiam poteſt cum vitæ ſuæ periculo aſſidere & aſſiſtere viro ſuo peſte laboranti, quamvis non deeſſent perſonæ, quæ ipſum juvare poſſent. Poſtremò, non tenetur aliquis ad conſervationem vitæ mutare ſolum, ſeu de conſilio Medicorum deſerere patriam & in externas regiones proficiſci, nec prolongare vitam ſuam per alimenta, quantùm poteſt, nec ſumere cibos delicatiſſimos, & medicinas pretioſiſſimas, ſed nec in mortis articulo mollia accipere ſtramenta, ſi ad exemplum pœnitentiæ humi, vel in aſpero aliquo loco, ſicut, dùm ſanus erat, quieſcere ſolebat, vitam finire velit, alioqui damnari deberent auſteritates Monachorum, jejunia Eccleſiaſtica, & exempla Sanctorum, præcipuè S. *Martini* Epiſcopi Turonenſis, qui, teſte *Severo Sulpicio* in ejus vita, cùm illius Diſcipuli ei in extrema ægritudine conſtituto ſuaderent, ut pateretur molliora ſtramina corpori ſuo ſupponi, reſpondit: N*on decet Chriſtianum niſi in cinere mori, ſinite fratres, ego ſi vobis aliud exemplum relinquo, ipſe peccavi*. Quapropter, cùm Carthuſianis juſta

ſemper adſit & legitima cauſa abſtinendi à carnibus, etiam in extremo morbi cujuſvis periculo, videlicèt ne eorũ Regula relaxetur; lex naturalis de vita propria conſervanda non illos adſtringit, ut, dùm alii cibi ſuppetunt, ad ejus conſervationem carnibus utantur, etiamſi alioquin ſint morituri.

D. Sed, ſi Carthuſianus in extrema neceſſitate, ſeu in ſummo vitæ diſcrimine verſetur, nec ei alii cibi, præter carnes ſuppetant; quid, amabo, illo in caſu facto opus erit? numquid etiam tunc tenebitur, ne carnes comedat, ſeſe fame enecare?

M Eo in caſu docent duo graviſſimi mox à me citati Theologi, & *Joannes Gerſonius* Sacræ Facultatis Pariſienſis Cancellarius in Tractatu, quem edidit, *de Abſtinentia Carthuſienſium*, non ſolùm poſſe, ſed & debere Carthuſianum veſci carnibus, idque probant primò, quia, ut habetur Capite, *ſicut de Conſecratione diſtinct.* 1. extrema neceſſitas excuſat ab obſervatione legis humanæ. Secundò, quia ſi Carthuſianus eo in caſu non veſceretur carnibus, eſſet ſui ipſius homicida, juxta illud Sancti *Ambroſii*: *Paſce fame morientem, ſi non paveris occidiſti*. Nemo autem dicet, Carthuſianum in ea, de qua agitur, circumſtantia conſtitutum, damnatum eſſe ut fame pereat, aut legem Carthuſianis de abſtinentia carnium impoſitam, ejuſmodi caſum unquàm expreſſiſſe, ad quem proindè ſeſe extendere minimè debet, cùm favores, ut habetur in jure, ſint ampliandi, & odia reſtringenda, præſertim cùm agitur de conſervatione vitæ. Denique, quandò duæ leges inter ſe pugnant, minor debet cedere majori, ac ſubindè in caſu propoſito Carthuſianorum lex debet cedere legi natu-

aturali, quæ major eſt, & præcipit conſervatio-
em vitæ. Poteſt itaque, immò & debet Carthu-
anus, in extrema neceſſitate, & in ſummo vitæ
iſcrimine conſtitutus, comedere carnes, ſi nul-
m alium cibum habeat, nec habere poſſit, & fa-
e alioquin ſit moriturus. Quòd ſi fortè aliqui
andalum paſſuri eſſent, videndo Carthuſianum
in caſu propoſito veſci carnibus, ratio extremæ
ceſſitatis eis declaranda eſſet, priùſquam eas co-
ederet. Sed, ſi non obſtante illa declaratione,
dè tamen apud aliquos oriretur ſcandalum, non
ſet illud curandum, inquit *Sylvius*, nec propterea
eſu carniũ abſtinendum, quia iſtiuſmodi ſcanda-
m non eſſet datum, ſed acceptum, cùm unicui-
e evidens eſſe debeat, quòd in extrema neceſſi-
te, in qua ad conſervationem vitæ nulli alii cibi,
æter carnes, ſuppetunt, eſus carnium licitus ſit.

D. Complectere, quæſo, nunc ſub una & ea-
m ſerie cætera, quæ generatim ſpectant Diſci-
inam Monaſticam undecimi potiſſimùm ſæculi.

M. Vigebat adhuc undecimo ſæculo anti-
ius mos in Eccleſia receptus, quo pueri à paren-
bus religioſæ vitæ conſecrari, & Monaſteriis of-
rri ſolebant, cujus puerorum oblationis à pa-
ntibus Monaſteriis factæ tres formulas edidit
octiſſimus, & de Diſciplina Monaſtica optimè
eritus *Joannes Mabillonius* tom. 3. *Veterum Ana-
ctorum*. Monachi ad Profeſſionem ante annum
cimum quartum ætatis completum non admit-
bantur. Ad Eccleſiaſticas dignitates & hierarchi-
munia paſsim aſſumebantur Monachi, præſer-
n ex Congregatione Cluniacenſi. Ex quo facilè
ſellitur calumnia quorumdam Status Monaſtici
æmu-

æmulorum, qui undecimo ſæculo aſserebant, Monachos ad Hierarchicos gradus & officia promoveri non debere, quos obtrectatores Synodus Nemauſenſis, Præſide *Urbano II.* anno milleſimo nonageſimo ſexto celebrata damnavit Canone ſecundo his verbis: *Sunt nonnulli ſtulti dogmatis, magis zelo amaritudinis, quàm dilectionis inflammati, aſſerentes, Monachos, qui mundo mortui ſunt, & Deo vivunt, Sacerdotali officio indignos, neque pœnitentiam, aut Chriſtianitatem, ſeu abſolutionem largiri poſſe per Sacerdotalis officii injunctam gratiam; ſed omninò falluntur*. Epiſcopi ex Monaſteriis aſſumpti Monaſticum habitum, & vitæ Regularis Inſtituta ſervare tenebantur. Immunitates & privilegia Monaſteriis conceſſerunt Romani Pontifices undecimi ſæculi, quia Epiſcopi ſuâ authoritate abuſi, Monachos & ſanctimoniales infeſtabant, ſicut teſtatur *Gregorius VII.* Summus Pontifex in epiſtola *69.* lib.2. ad *Cunibertum* Epiſcopum Taurinenſem datâ, qui Monachis Abbatiæ S.Michaelis moleſtus erat. S.etiam *Anſelmus* ad *Urbanum II.* Summum Pontificem epiſt.22. lib.2. pro ſuo Beccenſi Monaſterio ſcripſit, in qua conqueritur de iſtis Epiſcoporum gravaminibus, quæ, ſeu præſentia, ſeu quæ meritò metuebantur, in cauſa fuerunt, cur Monachi ſæculi undecimi privilegia à Sede Apoſtolica poſtularint; & immunitatem ab Epiſcopali juriſdictione obtinuerint. Sed de Monaſtica Diſciplina hactenùs ſatis.

D. Cùm Diſciplina tam Eccleſiaſtica, quàm Monaſtica, quæ ſæculo decimo penè collapſa erat, feliciter undecimo ſæculo fuerit reſtituta, facilè mihi perſuadeo, Summos Pontifices, & Paſtores ejuſdem ſæculi undecimi, nihil tam curæ

ac

cordi habuisse, quàm ut primitiuæ Ecclesiæ for-
as ac regulas morum revocarent, vitia & abusus,
ii, heu nimium! sæculo decimo invaluerant, pe-
tùs extirparent, & sacri Conciliorum Canones,
ibus doctrinæ moralis vigor munitur, ac sancti-
s illibata custoditur, adamussim observarētur, vi-
ntes tenerentur, collapsi restaurarentur, omnesq;
nristiani ad benè, beatèque vivendum purioris, sa-
orisque doctrinę moralis documenta sequerentur.

M. Quamvis pravos corruptosque fuisse deci-
i sæculi mores negari non possit, nullus tamen in
nta perditissimorum morum licentia repertus
t, qui doctrinæ moralis puritatem novellis adin-
ntis opinionibus, & subtilibus quibusdam distin-
iunculis, exceptionibus, & tergiversationibus
rrumpere, enervare, aut labefactare tentaverit.
rassabantur, fateor, sæculo decimo simonia, libi-
o, ambitio, legumque divinarum & humanarum
ontemptus, nullum tamen Doctorem, nullum
criptorem, nullum istius sæculi Episcopum fuisse
gimus, qui Christianæ Moralis doctrinæ integri-
tem laxis opinationibus fœdarit, hominum cu-
ditatibus lenocinari studuerit, aut diverticula
uæsierit ad excusandas excusationes in peccatis,
d potius ex Operibus Scriptorum illius sæculi,
æsertim *Ratherii* Episcopi Veronensis facilè in-
lligimus, eos sacram legis & Ethices Christianæ
octrinæ severitatem impensè coluisse, in vitia, quæ
i ætate latè serpebant, acriter invectos esse, nihil-
ue in suis Scriptis tàm frequenter Clericis incul-
asse, quàm ut pravos mores emendarent, & sa-
os Canones spiritu Dei conditos & firmatos, ac
otius Orbis reverentiâ consecratos tenerent, at-
que

que jugiter præ oculis haberent tanquam normas & regulas morum fixas, immobiles, immutabiles, & veluti cœleſtia Inſtituta ad benè informandam in temporum perpetuitate Chriſtianorum vitam omninò neceſſaria. Scilicet ſæculo decimo, licèt corruptiſſimo, ignota adhuc erat Lesbia illa morum Regula, quâ nonnulli poſtremis hiſce temporibus ad exſufflandum rigorem Canonum, puras Chriſtianæ Ethices normas cereis, teneris, flexibilibus, & in quam velis formam ductilibus Inſtitutis mollire, ac depravare conati ſunt, eaſque ad nihilum redegiſſent, niſi Summi Pontifices, & Eccleſiarum Præpoſiti ejuſmodi corruptelas ac nefaria dogmata cenſuris confixiſſent, atque natalitiis tenebris omninò damnaſſent. Cæterùm, quamvis ſæculo decimo Ethices Chriſtianæ doctrina nullis corruptelis, laxiſve opinionibus fuerit inquinata, certum tamen eſt, pravos ac corruptos cùm Clericorum, tùm Laicorum mores magna Eccleſiæ damna intuliſſe, ad quæ reparanda haud parùm contulerunt innumera virtutum Chriſtianarum documenta, quæ dictis factiſque tradiderunt Congregationes & Ordines Monachorum & Regularium, quos ſæculo undecimo inſtitutos fuiſſe jam obſervavimus. Puduit enim multos mortalium in luto vitiorum demerſos hærere, cùm cernerent ſanctos homines, neglectis ſæculi honoribus, contemptiſque perituris voluptatibus, per arduum iter contendere ad æternas opes, & ad immortalem gloriam adipiſcendam omnes ſuas curas ac cogitationes conferre. Complures in novis iſtis Congregationibus & Ordinibus Monaſticam, vel Regularem vitam amplexi, patrimonia relinquere,

ſpes

es sæculi abjicere, & acerbam quidem, sed sanam Christianamque disciplinam subire non dubitarunt. Summi etiam Pontifices omnem diligentiam adhibuerunt, ut vitia, quæ in agro Ecclesiæ accreverant, evellerent, Clericos ad meliorem legem reducerent, & ad divinæ legis sacrorumque canonum observationem incitarent. Hinc Synodos sæpiùs celebrarunt, Decreta ediderunt, severa judicia juxta rigorem Canonum exercuerunt, latè grassantem, & omnia devastantem simoniam ab Ecclesia procul depulerunt, Cathedras & Sacerdotia sine respectu personarum sacrilegis emptoribus, venditoribusque abstulerunt, & reos contumaciæ, atque convictos sacrilegæ nundinationis è contubernio fidelium extruserunt. Inter illos Summos Pontifices, qui reformandis fidelium moribus sæculo Ecclesię undecimo strenuè adlaborarunt, Principem locum obtinet *Gregorius VII.* qui in morum disciplina nihil novi, nihil peregrini, nihil propriâ inventione statuendũ esse, sed tritam, regiamque Sanctorum Patrum viam sectandam esse docet his verbis: *Videntes ordinem Christianæ Religionis multis jam labefactatum temporibus, & principales ac proprias lucrandarum animarum causas diu prolapsas, & suadente diabolo conculcatas; concussi periculo & manifesta perditione Dominici gregis, ad Sanctorum Patrum Decreta Doctrinamque recurrimus, nihil novi, nihil adinventione nostra statuentes; sed primam & unicam Ecclesiasticæ disciplinæ regulam, & tritam Sanctorum viam, relicto errore, repetendam & sectandam esse censuimus. Neque enim alium nostræ salutis & æternæ vitæ introitum Christi ovibus, eorumque pastoribus patere cognoscimus nisi quem ab ipso monstra-*

ſtratum, qui dixit : Ego ſum Oſtium, per me ſi quis introjerit, ſalvabitur, & paſcua inveniet : & ab Apoſtolis prædicatum, & à Sanctis Patribus obſervatum in Evangelica, & in omni divinarum Scripturarum pagina didicimus. Hoc Sanctiſſimi Pontificis Oraculum utinam ſæpiùs expenderent, ac ſemper executioni mandarent Doctores hujus ſæculi ! Multas ad reformandos ſui ſæculi mores leges tulit *Gregorius VII.* quibus in Clericos Eccleſiæ caſtitatem pravis facinoribus & flagitiosâ vitæ conſuetudine deturpantes graviſſimis pœnis animadvertit, & omnium Chriſtianorum mores ad Sacræ Scripturæ auctoritatem, ad Sanctorum Patrum doctrinæ normam, ad ſacrorum Canonum rigorem exigi ac componi oportere ſanxit. Extiterunt etiam undecimo ſæculo Epiſcopi, qui amore boni, & morum diſciplinæ ſtudio accenſi, lolium in agrum Domini improborum hominum manibus injectum tollere, Clericorum vitam caſtigare, atque bonos mores Decretis & Synodis revocare pro viribus ſtuduerunt. Morales Caſuum reſolutiones ex primitivorum Eccleſiæ Patrum doctrina hauſerunt tam Scriptores, quàm Confeſſarii undecimi ſæculi, quia ſicut aquæ in fonte puriores ſunt, ita incorruptus ſive de Dogmatibus, ſive de moribus ſenſus in Sanctis primitivæ Eccleſiæ Doctoribus limpidiùs apparet, cùm nullis ſit novitatum nebulis, nullis laxitatis tenebris infuſcatus. Denique, undecimo ſæculo in hanc ſententiam, tanquam certiſſimam, Patres, Concilia, Doctores omnes conſentiebant, peccatoribus conſuetudinariis procraſtinandam eſſe Abſolutionem, Pœnitentiam juxta delictorum gravitatem eſſe imponendam, præviam Euchariſtiæ

iæ ſatisfactionem veram, conſtantem, fortem ſe debere, non ſegnem & ſomnolentam ac iteras lapſibus obnoxiam. Hanc undecimi ſæculi pœtentiæ imponendæ, & Euchariſtiæ ſuſcipiendæ axim non ſolum laudat & obſervandam præcipit Carolus Borromæus avitæ diſciplinæ Eccleſiaſti: ſtudioſiſſimus, ſed etiam illius fructum ipsâ exrientiâ ſeſe didiciſſe teſtatur antiquus & pius iter Soc. Jeſu, *Emericus de Bonis* in libello Italico, i titulus eſt: *Trattato del Santiſſimo Sagramento ll'Altare*, Romæ excuſo anno 1595. ubi hæc hat: *Vtiliſſimum remedium eſt adverſus iteratos pſus, multiſque probatum experimentis, abſolutiom peccatoribus differre, ut ſe aliqua pœnitentia ad mmunionem comparent. Varia igitur pœnitentiæ icia ipſis imponenda ſunt, quibus ad cognitionem, dorem, & deteſtationem peccatorum perducantur: hoc tem niſi fiat, peccatores ſtatim ad vomitum redeunt. oc Inſtitutum multis peccatoribus profuiſſe teſtantur aves, & prudentes Religioſi . . . . Si Conſſarii majorē ſeveritatem adhiberent, multò major, equentiorque pravorum hominum emendatio conſeeretur; non iiſdem ſemper criminibus obnoxios hoines cerneremus, neque ſubindè, ut faciunt, Confeſrios mutarent, ut aliquem tandem inveniant mollem cilemque, qui leves imponat pœnas, qui ſinat, quoes libuerit, etiam moribus immutatis, ad Euchari- cam menſam accedere, quem deindè inventum tanàm peritiſſimū prædicant. Cæteros, qui perverſorum orum, Inſtitutorumque mutationem exigunt, tanquam commodos, ſcrupuloſos, humanæque fragilitati niium duros reprobant. Sed miſeri illi animarum Rcores non cernunt, pravos homines in vitiis ſuis pro-*

pte-

pterea sua indulgentia detineri, atque in pristina peccata relabi &c. Hactenùs *Emericus de Bonis*, cujus verba ex Italico idiomate in Latinum accuratè reddidi, ut indè intelligeres, quàm perperàm nonnulli hanc praxim in administratione Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ, quæ sæculo undecimo, & in aliis præcedentibus Ecclesiæ sæculis viguit, seù perniciosam, & certam ad desperationem viam, hodiè infamare præsumunt, cùm potiùs toti retrò antiquitati, sacris Conciliorum Canonibus, & doctrinæ Sanctorum Patrum apprimè consentanea sit, ut videre est in libro *de Frequenti Communione*, quem, præter sexdecim Episcopos & viginti Doctores, Conventus etiam Episcoporum Auscensis Provinciæ in Galliis anno MDCXLV. inusitato honore populo Christiano commendavit.

D. Cùm antiquitas, Patrumque consensio vera sit amussis, ad quam non solum fidem, sed & doctrinam morum exigere debemus, optandum sanè est, ut omnes animarum Rectores sectentur documenta S. *Caroli*, qui, ut nuperrimè legebam in Concilio quarto Mediolanēsi, ab ipso pro reformatione morum coacto, sic animarum Rectores ad præceptorum Ecclesiasticorum observantiam, ac castæ Moralis Disciplinæ custodiam adhortatur: *An verò fortasse à curatione nostra deterremur, quia hoc nostro Provinciæ sanandæ studio exulcerantur quorumdam animi passim dictitantium: non ferunt hæc tempora veterum Canonum & antiquæ Ecclesiæ medicamenta? immò ardentiùs progrediamur, quoniam hæc una medicina præstantissima est, maximè opportunum id remedium, ut quibus olim rationibus disciplina Christiana sata & propagata fuit, iisdem ipsis instauretur & conservetur.*

HI-